

محمّد رسول در سیر تحول

گزارش عملکرد شصت و نهمین

۱۴۰۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

گزارش عملکرد شهرداری قم (۱۴۰۳)

مجری طرح:

اداره کل ارتباطات و امور بین الملل شهرداری قم

رئیس شورای تدوین عملکرد: مهدی کلانترزاده

مدیر پروژه: محمدرضا چیت ساز

سرمدیر: زینب آخوندی

هماهنگی و امور اجرایی: محمدرسلول مهدوی

تولیدات رسانه‌ای: علی اصغر فاریابی

گرافیک و صفحه‌آرا: حسن محسنی

طراحی و اجرای داده‌نما: حمید باهو

سرویس خبری: سیدسعید سیدهاشمی، محبوبه آقانوری، زهرا

حسین پور، محدثه نجف‌زاده

سرویس عکس و تصویر: محسن طالبی، حسین قاسمی، حمیدرضا

ساکت، سیدحسین حسن پور، میلاد فرشیدنیا، علی جعفری

هماهنگی و نظارت بر چاپ: عباس ذاکری

فضای مجازی: محمدحسین علیزاده

سایر همکاران: محمد محمودی، محمدجواد ملاعظیمی،

حامد رضا افشاری، مهدی نجفی و مهسا زمانی

باتشکراز همراهی: معاونین، مشاورین، مدیران ستادی، مناطق

هشتگانه و سازمان‌های تابعه و سایر همکاران مجموعه

شهرداری قم

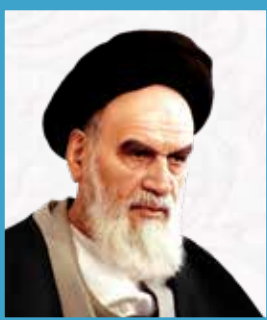
شابک:

بهار ۱۴۰۴ - شهر مقدس قم

WWW.QOM.IR/AMALKARD

فصل
مستند
تحول

قم شهری است که در آن ایمان و علم و تقوا پرورش یافته، از قم علم به همه جهان صادر شده است و می شود. قم حرم اهل بیت است، قم مرکز علم است، قم مرکز تقواست، قم مرکز شهادت و شهامت است.

بنیان‌گذار کبیر انقلاب اسلامی

حضرت امام خمینی رحمته الله علیه

”

قم مرکز و پایتخت فکری و علمی دنیای اسلام است. اینجا قطب زیارتی و معنوی است؛ اینجا حرم حضرت معصومه علیها السلام، این بارگاه باشکوه قرار دارد؛ مسجد جمکران در اینجا بنا شده است؛ حرم امامزاده‌های گوناگون در این شهر واقع شده است؛ اینها همه ظرفیتهای ملی و بین‌المللی و کارکردهای این شهر مقدس است.

مقام معظم رهبری

حضرت آیت‌الله العظمی امام خامنه‌ای (مد ظله العالی)

”

گرامی بادیاد و نام جاویدان ۷ شهید سرافراز و ۷۹۲ عضو ایثارگر خانواده شهرداری قم

شهید یدالله صادق

شهید حسین مولوی

شهید غلامرضا بابا احمدی

شهید محمد معماریان

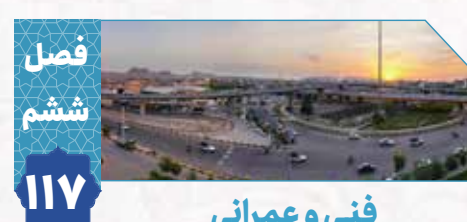
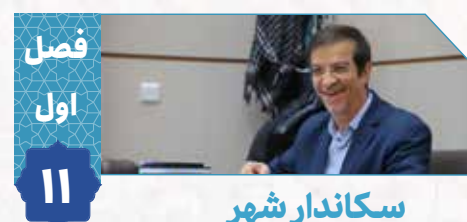
شهید حسین ذوالفقاری

شهید اسماعیل کریمی

شهید محمد کاظم آل اسحاق

شهر مقدس قم در دهه منتهی به سال ۱۴۰۴ شاهد تحولی بی نظیر در تمامی عرصه‌های مدیریت شهری بود. این تحولات عمیق که در فاصله سال‌های ۱۳۹۴ تا ۱۴۰۴ به وقوع پیوست، نه تنها چهره فیزیکی شهر را دگرگون ساخت، بلکه کیفیت زندگی شهروندان را در ابعاد مختلف ارتقا داد. امروز تحول شهر قم در جای‌جای این شهر برای هر بیننده‌ای قابل مشاهده و تغییرات این شهر در مسیر رشد و کمال برای زائران و مجاوران حریم آسمانی حضرت فاطمه معصومه سلام‌الله علیها و منتظران ظهور منجی عالم بشریت در میعادگاه مسجد مقدس جمکران مشخص است.

این دگرگونی‌های شگرف که قم امروز در دورانی پرتلاطم و با شرایط ویژه سیاسی، اجتماعی و اقتصادی به آن رسیده است، شهر و شهرداری قم را به الگویی برجسته در مدیریت شهری کشور تبدیل کرده است. عرصه‌ای از تلفیق خدمت و تخصص که موفقیت‌هایش حاصل تلاش‌های مستمر مجموعه شهرداری با سکان‌داری دکتر سید مرتضی سقائیان‌نژاد و همراهی شورای اسلامی شهر در ادوار چهارم، پنجم و ششم بوده است. ثبات مدیریتی بی‌سابقه در این دهه، بستری مناسب برای تحقق برنامه‌های بلندمدت و ایجاد تحولات ساختاری در شهر فراهم آورده که ثمرات آن تا سال‌ها در این شهر به یادگار خواهد ماند.

تحولاتی که در شهر قم اجرای آن بی‌سابقه بوده و توانسته است در طول یک دهه علاوه بر ارتقاء جایگاه شهرداری قم از نهادهای صرفاً خدماتی به یک مجموعه بزرگ اثرگذار در شئون مختلف شهر، سرمایه اجتماعی قابل توجهی را نیز برای شهرداری در اذهان عمومی شهروندان به ارمغان بیاورد.

رویکرد اصلی شهرداری قم در این دوره، ایجاد تحول بنیادین در تمامی سطوح و مأموریت‌های مدیریت شهری بود. این تحول با شعار "قم در مسیر تحول" آغاز شد و در پایان این دوره "تجلی تحول" در شهر قم به نقطه عطفی تاریخی رسید. تحقق این چشم‌انداز تراز جایگاه جهان‌شهر شیعی، مستلزم بازتعریف مأموریت‌های شش‌گانه شهرداری در چارچوبی منسجم و هماهنگ بود. این مأموریت‌ها که تمامی حوزه‌های مدیریت شهری را پوشش می‌داد، با هدایت و رهبری مدیران پیش‌کسوت‌ترین شهردار ایران و همکاری‌های سایر دستگاه‌ها و نهادها در دولت‌های مختلف و به شکلی خاص تر ادوار شورای اسلامی شهر قم به ثمر نشست.

مجموعه ستاد مدیریتی شهرداری قم به عنوان محور اصلی این تحولات، با تدوین برنامه‌های راهبردی و برش‌های سالانه آن در قالب بودجه، نظارت مستمر بر اجرای آن‌ها، هماهنگی بین تمامی بخش‌ها را تضمین می‌کرد. این هماهنگی بی‌نظیر بین معاونت‌های مختلف، مناطق هشت‌گانه و سازمان‌های تابعه، یکی از عوامل کلیدی موفقیت شهرداری و اجرای پروژه‌های بزرگ شهری در این دهه بود. رویکرد یکپارچه و نظام‌مند به مدیریت شهری، امکان تحقق اهداف را در چارچوبی منسجم فراهم آورد.

معاونت‌های تخصصی شهرداری هر یک با تمرکز بر حوزه مأموریتی خود، سهمی بی‌بدیل در پیشرفت شهر داشتند. این معاونت‌ها با بهره‌گیری از تخصص‌های فنی و مدیریتی، توانستند برنامه‌های تحول‌آفرین را در حوزه‌های مختلف به مرحله اجرا برسانند. همکاری سازنده بین معاونت‌های مختلف و هماهنگی آن‌ها با سیاست‌های کلان شهرداری، نمونه‌ای کم‌نظیر از مدیریت یکپارچه شهری را به نمایش گذاشت.

مناطق هشت‌گانه شهرداری قم به عنوان بازوان اجرایی این تحولات، با درک تفاوت‌های محلی و نیازهای خاص هر منطقه، سیاست‌های کلان را به صورت بومی‌سازی شده اجرا نمودند. این رویکرد منطقه‌محور

باعث شد تحولات شهری به صورت متوازن و عادلانه در تمام نقاط شهر صورت پذیرد. توجه به ویژگی‌های خاص هر منطقه و نیازهای متفاوت شهروندان، از شاخصه‌های بارز مدیریت شهری در این دوره بود.

سازمان‌های تابعه شهرداری قم در این دهه نقشی کلیدی ایفا کردند. این سازمان‌ها با بهره‌گیری از ظرفیت‌های تخصصی خود، توانستند در تحقق اهداف کلان شهرداری مشارکت مؤثری داشته باشند. عملکرد هماهنگ و منسجم این سازمان‌ها در چارچوب برنامه‌های راهبردی شهرداری، گواهی بر مدیریت کارآمد و نظام‌مند این دوره است.

همکاری سازنده بین سه دوره شورای اسلامی شهر (چهارم، پنجم و ششم) و شهرداری قم، نمونه‌ای کم‌نظیر از هماهنگی بین قوای محلی بود. این تعامل سازنده که در طول ده سال تداوم داشت، بستر قانونی و نظارتی لازم برای تحقق پروژه‌های بزرگ را فراهم کرد. ثبات در این همکاری متقابل، یکی از عوامل موفقیت برنامه‌های تحول‌آفرین در این دهه محسوب می‌شود.

ثبات و انتقال رویکردهای این دهه طلایی، هدف اصلی تدوین این کتاب است. تجربیات ارزشمند این دوره باید به عنوان میراثی مدیریتی برای نسل‌های آینده حفظ شود. این کتاب نه تنها روایتی از دستاوردهاست، بلکه شرحی است از روش‌ها و راهکارهای مدیریتی که می‌تواند برای مدیران آینده بسیار آموزنده باشد. مطالعه این تجربیات، چراغ راهی برای ادامه مسیر تحول در سال‌های آینده خواهد بود.

دهه تحول قم ثابت کرد که ثبات مدیریتی، برنامه‌ریزی راهبردی و عزم راسخ می‌تواند شهری با اصالت را متحول سازد. مدیریت خردمندانه این دوره نشان داد که چگونه می‌توان میان توسعه شهری و حفظ هویت مذهبی و فرهنگی قم توازن برقرار کرد. این نگاه جامع به مدیریت شهری، باعث شد قم در این دهه به الگویی برای دیگر شهرهای کشور تبدیل شود.

ارکان موفقیت این دهه موضوعات و محورهای بی‌شماری را شامل می‌شد. علاوه بر ابعاد گسترده زیرساختی شهر و توسعه و عمران شهری در این محور مأموریتی، ایجاد سازوکارهای مختلف برای حضور فعال شهروندان در فرآیندهای مدیریت شهری با هدف جلب اعتماد عمومی و اهتمام به رویکرد مردم‌محور و توزیع عادلانه خدمات در تمامی برنامه‌ها و پروژه‌ها از ویژگی‌های ممتاز مدیریت شهرداری قم در این دوره به شمار می‌رود.

به‌کارگیری فناوری‌های نوین یا استفاده از ظرفیت‌های دیجیتال و تمرکز به هوشمندسازی فرآیندها به خصوص در برنامه‌های عملیاتی دوم در

کنار توجه به توسعه پایدار و حفظ محیط زیست و نگاه آینده‌نگرانه به عنوان تضمینی برای حفظ دستاوردهای این دهه از محورهای برجسته‌ای بود که مجموعه شهرداری قم در طول سال‌های ۱۳۹۴ لغایت ۱۴۰۴ به نوعی با آن شناخته شد.

این کتاب به بررسی جامع چگونگی رقم خوردن این تحول بزرگ می‌پردازد و نشان می‌دهد که چگونه مدیریت شهری می‌تواند تحولی بنیادین را در شهر ایجاد کند. مطالعه این تجربیات برای تمام مدیران و برنامه‌ریزان شهری می‌تواند آموزنده و الهام‌بخش باشد. این اثر، گنجینه‌ای از دانش مدیریت شهری است که در پس ساعت‌ها، روزها و ماه‌ها تجربه عملیاتی در یکی از بزرگ‌ترین عرصه‌های فعالیت و میدان‌های خدمت‌رسانی مستقیم به مردم به دست آمده و می‌تواند راهنمای عمل برای سال‌های آینده باشد.

قطعاً تداوم مسیر رشد، توسعه، پیشرفت و اعتلای شهر مقدس قم به عنوان ام‌القرای جهان اسلام و جهان شهری تمدنی اهل بیت علیهم‌السلام در آینده نیز تداوم خواهد یافت و موفقیت‌های شهرداری قم نیز در این مسیر مستدام خواهد بود؛ آن چه مهم است جایگاه امروز شهرداری و رشد باور نقش‌آفرینی در شهر برای خادمان مردم در این نهاد خواهد بود که با دوری از حاشیه‌ها و تمرکز بر اصل فعالیت و عملکرد به آن نائل آمدند.

این کتاب به عنوان سندی مکتوب از طرح بزرگ و ماندگار "قم در مسیر تحول" و پروژه تدوین عملکرد شهرداری قم در پنجمین مجلد خود، ادای دینی است از سوی "اداره کل ارتباطات و امور بین‌الملل شهرداری قم" به تمامی خدمتگزاران صدیق شهر مقدس قم که با ایثار و تلاش خود، این تحول بزرگ را ممکن ساختند. امیدواریم که این اثر، گامی در جهت انتقال تجربیات این دهه طلایی به نسل‌های آینده بوده و چراغ راه مدیران فردای این شهر مقدس باشد. قم امروز به برکت این تلاش‌ها، الگویی موفق از مدیریت شهری نوین است و این کتاب گواهی است بر این مدعا که چگونه می‌توان با مدیریت جهادی و برنامه‌ریزی علمی، به پیشرفت‌های چشمگیر دست یافت.

یادداشت سرپرست

شهر مقدس قم، به عنوان پایتخت معنوی ایران و یکی از مهم‌ترین قطب‌های فرهنگی، مذهبی و سیاسی کشور، همواره جایگاهی رفیع در تاریخ معاصر ایران داشته است. در یک دهه اخیر، این شهر شاهد تحولات چشمگیری در عرصه مدیریت شهری بوده

که حاصل تلاش‌های بی‌وقفه مجموعه شهرداری و همکاری‌های ارزشمند نهادهای مدنی و مسئولان استانی و کشوری و مشارکت ویژه مردم است. مجموعه گزارش عملکرد ۱۰ ساله شهرداری قم، روایتی مستند و گویا از این دوران طلایی است؛ دورانی که با عزمی راسخ، برنامه‌ریزی منسجم و اجرای پروژه‌های زیرساختی، عمرانی و فرهنگی، چهره شهر را دگرگون ساخته و الگویی موفق از مدیریت شهری کارآمد را به نمایش گذاشته است.

تاریخ شهری، آیینی‌ای است که تجربیات گذشته را به آیندگان منتقل می‌کند. امروز بر ماست که تلاش‌ها، برنامه‌ها و دستاوردهای این دهه را به دقت ثبت کنیم تا نه تنها مرجعی برای ارزیابی عملکرد گذشته باشد، بلکه راهنمایی برای مدیران آینده و دیگر شهرهای کشور در مسیر توسعه پایدار شهری به حساب آید. تجربه‌نگاری تنها یک اقدام اداری نیست، بلکه حرکتی هوشمندانه برای حفظ دانش سازمانی، تحلیل نقاط قوت و ضعف، و تداوم موفقیت‌های آینده است. این کتاب، گامی بلند در این مسیر است تا نشان دهد چگونه شهرداری قم با تکیه بر اصول مدیریت جهادی، مردمی و علمی، توانست در حوزه‌های مختلف تحولی ماندگار ایجاد کند.

در طول ده سال گذشته، شهرداری قم با تکیه بر رویکردی برنامه‌محور و آینده‌نگر، توانسته است با اجرای پروژه‌های

زیربنایی و تحول‌آفرین، گام‌های بلند و ماندگاری در مسیر ارتقای کیفیت زندگی شهروندان و زائران حرم مطهر حضرت معصومه (س) بردارد. این اقدامات که در چارچوب سند چشم‌انداز ۱۴۱۴ و با نگاهی راهبردی به آینده شهر مقدس قم طراحی و اجرا شده‌اند، نشان از عزمی راسخ برای تبدیل این شهر به الگویی موفق در مدیریت شهری دارد.

شهرداری قم با درک صحیح از مأموریت خطیر خود به عنوان متولی امور شهری در پایتخت معنوی کشور، همواره کوشیده است تا با اولویت‌دهی به برنامه‌ریزی دقیق و مبتنی بر مطالعات کارشناسی، حرکت رو به رشد شهر را در مسیری پایدار و متوازن هدایت کند. این نگاه جامع که برآمده از توجه همزمان به ابعاد کالبدی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی توسعه شهری است، توانسته چارچوبی منسجم برای تمامی فعالیت‌ها و پروژه‌های شهری ایجاد نماید.

اجرای موفقیت‌آمیز این برنامه‌ها که با تکیه بر اصول حکمرانی خوب شهری و مشارکت حداکثری شهروندان صورت گرفته، نه تنها به بهبود شاخص‌های کیفی زندگی در شهر انجامیده، بلکه قم را به عنوان الگویی پیشرو در مدیریت یکپارچه شهری معرفی کرده است. این دستاوردها که حاصل نگاه بلندمدت و توجه به اسناد بالادستی است، امروز بستری مستحکم برای تحقق آرمان‌های والای شهر مقدس قم در افق ۱۴۱۴ فراهم آورده است.

شهرداری قم در این دهه، با بهره‌گیری از مدیریت دانش‌بنیان و رویکردهای نوین حکمرانی شهری، توانسته الگویی موفق از مدیریت یکپارچه و مسئولیت‌پذیر ارائه دهد. استفاده از فناوری‌های روز، مشاوره با نخبگان و تعامل سازنده با مردم، مسیری را گشوده که نه تنها مشکلات کنونی شهر را حل کرده، بلکه افق‌های تازه‌ای برای توسعه آینده ترسیم کرده است.

این کتاب، تنها گزارش عملکرد نیست؛ آینه تمام‌نمای اراده‌ای جمعی است که ثابت کرد با برنامه‌ریزی دقیق و اجرای منسجم می‌توان حتی در شرایط سخت اقتصادی و اجتماعی، به پیشرفت‌های چشمگیر دست یافت. امیدوارم این اثر، علاوه بر مستندسازی تجربیات، زمینه‌ساز حرکتی بزرگ‌تر در مسیر تبدیل قم به شهری الگو در سطح ملی و بین‌المللی باشد.

مجید متین‌فر
سرپرست شهرداری قم

احمد مهدي سلطانی
دوره خدمت:
۱۳۶۱/۱۲/۱۶
۱۳۶۶/۸/۱۷
انتخابی

محمد رضا پیروی
دوره خدمت:
۱۳۶۶/۸/۱۸
۱۳۷۰/۵/۲۲
انتخابی

حسن خلیلیان
دوره خدمت:
۱۳۷۰/۱/۱۷
۱۳۷۰/۵/۲۲
انتخابی

رحمان انصاری جویی
دوره خدمت:
۱۳۷۰/۵/۲۲
۱۳۷۲/۹/۳۰
انتخابی

محمد لیافان
دوره خدمت:
۱۳۷۲/۹/۳۰
۱۳۷۵/۵/۲۷
انتخابی

محمد هادی وحیدمقدم
دوره خدمت:
۱۳۷۵/۵/۲۷
۱۳۷۷/۶/۸
انتخابی

محمد تقی شالچی
دوره خدمت:
۱۳۵۸/۱/۱۱
۱۳۵۹/۱/۲۰
انتخابی

امان الله رادمهر
دوره خدمت:
۱۳۵۹/۱/۲۹
۱۳۵۹/۷/۱۹
انتخابی

محمد عرب
دوره خدمت:
۱۳۵۹/۷/۲۰
۱۳۶۰/۹/۳۰
انتخابی

عباس دادلوی
دوره خدمت:
۱۳۶۰/۹/۳۰
۱۳۶۱/۳/۱۹
سرپرست

احمد اشعری
دوره خدمت:
۱۳۶۱/۳/۱۹
۱۳۶۱/۱۲/۱۵
سرپرست

یوسف مشهدیاری
دوره خدمت:
۱۳۷۷/۶/۹
۱۳۷۸/۸/۱۳
سرپرست

ابوالفضل بیدخام
دوره خدمت:
۱۳۷۸/۸/۱۴
۱۳۷۸/۸/۱۷
سرپرست

محمد زندوکلی
دوره خدمت:
۱۳۷۸/۸/۱۸
۱۳۷۹/۸/۲۶
انتخابی

سید جعفر موسوی
دوره خدمت:
۱۳۷۹/۴/۳
۱۳۸۰/۷/۲۳
سرپرست

کرمانعلی بختیاری فرد
دوره خدمت:
۱۳۷۹/۴/۳
۱۳۸۰/۷/۲۳
انتخابی

محسن صابری
دوره خدمت:
۱۳۸۰/۷/۲۳
۱۳۸۰/۷/۲۳
سرپرست

محمد احمدی بالنده
دوره خدمت:
۱۳۸۰/۳/۱
۱۳۸۰/۳/۲۰
انتخابی

محسن بهشتی
دوره خدمت:
۱۳۸۰/۳/۲۱
۱۳۸۰/۵/۲۲
سرپرست

محسن عابدیپور
دوره خدمت:
۱۳۸۰/۵/۲۲
۱۳۸۰/۵/۲۲
انتخابی

سید ابوالفضل اسماعیلی
دوره خدمت:
۱۳۸۰/۵/۲۲
۱۳۸۰/۷/۲۳
سرپرست

محمد دلیری
دوره خدمت:
۱۳۸۰/۷/۲۳
۱۳۸۰/۷/۲۳
انتخابی

مجید متین قر
دوره خدمت:
۱۳۸۰/۷/۲۳
۱۳۸۰/۷/۲۳
سرپرست

سید مرتضی سافاریان نژاد
دوره خدمت:
۱۳۹۴/۳/۱۷
۱۴۰۴/۱/۳۱
سرپرست

مجید متین قر
دوره خدمت:
۱۴۰۴/۳/۱۰
سرپرست

امیر عظیمی
دوره خدمت:
۱۴۰۴/۳/۱۰
سرپرست

شهر داران قم (پس از انقلاب اسلامی)

- ۱- محمد تقی شالچی ۱۳۵۸/۱/۱۱ - ۱۳۵۹/۷/۱۹
- ۲- امان الله رادمهر ۱۳۵۹/۷/۱۹ - ۱۳۵۹/۷/۲۰
- ۳- محمد عرب ۱۳۵۹/۷/۲۰ - ۱۳۶۰/۹/۳۰
- ۴- عباس دادلوی ۱۳۶۰/۹/۳۰ - ۱۳۶۱/۳/۱۹
- ۵- احمد اشعری ۱۳۶۱/۳/۱۹ - ۱۳۶۱/۱۲/۱۵
- ۶- احمد مهدي سلطانی ۱۳۶۱/۱۲/۱۵ - ۱۳۶۶/۸/۱۷
- ۷- محمد رضا پیروی ۱۳۶۶/۸/۱۷ - ۱۳۷۰/۵/۲۲
- ۸- حسن خلیلیان ۱۳۷۰/۵/۲۲ - ۱۳۷۰/۱/۱۷
- ۹- رحمان انصاری جویی ۱۳۷۰/۱/۱۷ - ۱۳۷۰/۵/۲۲
- ۱۰- محمد لیافان ۱۳۷۰/۵/۲۲ - ۱۳۷۲/۹/۳۰
- ۱۱- محمد هادی وحیدمقدم ۱۳۷۲/۹/۳۰ - ۱۳۷۵/۵/۲۷
- ۱۲- یوسف مشهدیاری ۱۳۷۵/۵/۲۷ - ۱۳۷۷/۶/۹
- ۱۳- ابوالفضل بیدخام ۱۳۷۷/۶/۹ - ۱۳۷۸/۸/۱۳
- ۱۴- محمد زندوکلی ۱۳۷۸/۸/۱۳ - ۱۳۷۸/۸/۱۷
- ۱۵- سید جعفر موسوی ۱۳۷۸/۸/۱۷ - ۱۳۸۰/۷/۲۳
- ۱۶- کرمانعلی بختیاری فرد ۱۳۸۰/۷/۲۳ - ۱۳۸۰/۷/۲۳
- ۱۷- محسن صابری ۱۳۸۰/۷/۲۳ - ۱۳۸۰/۷/۲۳
- ۱۸- محمد احمدی بالنده ۱۳۸۰/۷/۲۳ - ۱۳۸۰/۷/۲۳
- ۱۹- محسن بهشتی ۱۳۸۰/۷/۲۳ - ۱۳۸۰/۷/۲۳
- ۲۰- محسن عابدیپور ۱۳۸۰/۷/۲۳ - ۱۳۸۰/۷/۲۳
- ۲۱- سید ابوالفضل اسماعیلی ۱۳۸۰/۷/۲۳ - ۱۳۸۰/۷/۲۳
- ۲۲- محمد دلیری ۱۳۸۰/۷/۲۳ - ۱۳۸۰/۷/۲۳
- ۲۳- مجید متین قر ۱۳۸۰/۷/۲۳ - ۱۳۸۰/۷/۲۳
- ۲۴- سید مرتضی سافاریان نژاد ۱۳۸۰/۷/۲۳ - ۱۳۸۰/۷/۲۳
- ۲۵- مجید متین قر ۱۳۸۰/۷/۲۳ - ۱۳۸۰/۷/۲۳

سید مرتضی سقائیان نژاد

تک انداز دار شهر

روایت ۱۰ سال "جهاد تحول" در شهر کریمه اهل بیت علیه السلام

«شهردار قم استعفا داد» این خبری بود که آخرین روز اولین ماه سال هزار و سیصد و چهار بسیاری را که امور مدیریت شهری و اخبار شهرها را رصد می‌کنند متعجب کرد. شخصی که ۲۲ سال در قامت شهردار دو شهر بزرگ قم و اصفهان خدمت کرده بود و از دید عموم استوارتر از این بود با نوشتن برگه استعفا و تمام کردن دوران خدمت در شهرداری حتی برایش متصور باشد. «سید مرتضی سقائیان‌نژاد» اما در مصاحبه‌ها و تصاویر بعدی که منتشر شد، این مسئله را تأیید کرد. او گفت ۱۰ سال است که در قم خدمت می‌کند و اکنون دیگر «پیمانه به سرآمده».

او را خیلی‌ها از دهه ۷۰ و مدیریت بر دانشگاه صنعتی اصفهان می‌شناسند. پیش از آن البته رئیس دانشگاه اصفهان هم در کارنامه وی ثبت شده است. صندلی شهرداری اصفهان هم ۱۲ سال در اختیار سقائیان‌نژاد بود و هنوز هم مردم اصفهان در گوشه و کنار از وی و اقداماتش در این شهر سخن می‌گویند.

سقائیان‌نژاد را امروز به‌عنوان شهردار، در دو دوره طولانی شهرهای قم و اصفهان می‌شناسند. دو شهری که از لحاظ جایگاه فرهنگی و معنوی ویژگی‌های خاصی داشته و از کلان‌شهرهای سرنوشت‌ساز محسوب می‌شوند.

دکتر سقائیان‌نژاد خردادماه ۱۳۹۴ شهردار قم شد و در طول این مدت ۱۰ سال شرایط پرفرازونشینی در این شهر را پشت سر گذاشت. خبر استعفای وی در رسانه‌ها بازخورد بسیاری داشت اما هر چه بود، پرونده ۱۰ ساله سکان‌داری وی در شهرداری قم را بست. پرونده‌ای که از همین امروز هم شهروندان و کارشناسان به بررسی آن پرداخته‌اند و شاید آیندگان بتوانند آن را بهتر قضاوت کنند.

فرایند تدوین برنامه اول ۵ ساله قم آغاز و نظرات مختلف حوزه‌های علمیه، نهادهای علمی، دستگاه‌ها و نهادهایی که در این مسیر باید با شهرداری هماهنگ و همراه می‌شدند و افراد باتجربه و مؤثر آغاز شد و سال ۱۳۹۴ یک سال بسیار شلوغ و پرحادثه برای شهرداری بود اما به هر ترتیب این موضوعات نیز وارد ریل و مسیر درست خود شدند تا گام‌ها محکم برای سال‌های آتی برداشته شود.

شهرداری در پایان این سال خود را پیدا کرد تا از سال ۱۳۹۵ یک برنامه ۵ ساله را آغاز کند. این برنامه دقیق بود و تا ۷۲ درصد از نظر برنامه‌ای و بالای ۹۰ درصد از نظر درآمدی پیش رفت. پروژه قطار شهری تعطیل بود و منوریل با وجود گرفتاری‌هایی که از نظر مسائل قراردادی داشت به هیچ‌وجه مورد توجه نبود. این پروژه‌ها یکی پس از دیگری بیدار شدند و جریان و روال عادی خود را پیدا کردند.

ارتباط شورا و شهرداری در ابتدای فعالیت شما چگونه بود؟ کار شما با چه توافقاتی آغاز شد؟

شهرداری با شورای چهارم بسیار اشتراک داشتند و هیچ‌گونه نزاع یا اختلاف سلیقه‌ای وجود نداشت. به‌طور طبیعی در ابتدای شروع یک دوره همکاری یک سری توافقی و شرط مطرح می‌شود. بر اساس تجربه این احتمال داده می‌شد که شاید عزیزان شورا بخواهند وارد مسائل اجرایی شوند یا انتصابات با چراغ سبز آن‌ها صورت بگیرد، لذا از جلسه اول با شورا صحبت‌هایی شد. یکی از آن‌ها، پرهیز وارد شدن در امور اجرایی و انتصابات بود و دیگری مرخصی یک روز در هفته شهردار برای انجام وظیفه در دانشگاه، چراکه در آن موضع هم تعهداتی وجود داشت. یکی از مسائل خوبی که در شورا مطرح بود جلسات مستمر و مشترک هفتگی

در خرداد ۱۳۹۴ که وارد شهرداری قم شدید، چه شرایطی حکم‌فرما بود و نخستین اقدامات شما در چه حوزه‌هایی انجام گرفت؟

اولین اقدام به محض ورود به قم این بود که مسائل، در خصوص استقلال شهرداری قم و حیطه کاری شهردار مشخص شود. در آن زمان پیمانکاران قریب به ۶۰۰ یا ۷۰۰ میلیارد تومان از شهرداری قم طلب داشتند و هر روز صبح در مقابل درب شهرداری و اتاق شهردار عده‌ای مطالبه‌گر بودند. از همه این‌ها فوری‌تر دغدغه پرداخت حقوق کارکنان در ماه اول بود و همه اندوخته‌های نقدی باید در این خصوص بسیج می‌شدند، اما روزهای پایانی ماه اول یعنی خردادماه ناگهان به دلیل مشکلات مربوط به صدور چک، حساب‌های شهرداری خالی شده بود. شهرداری مجبور به تقریض ۳ میلیارد تومان از بانک‌های اصفهان شد.

پس از شناخت‌های اولیه، جلسات مختلف برای برنامه‌ریزی و تنظیم و تدوین برنامه‌های بلندمدت قم آغاز شد. بازدید از پروژه‌ها از سال ۱۳۹۴ در کنار این موضوع شروع و مشخص شد برخی از پروژه‌ها وارد مراحل بسیار وخیمی شده بودند که می‌توان به پروژه ۱۵ خرداد در این خصوص اشاره کرد. در این پروژه شهرداری با مجری این پروژه بسیار درگیر بود و مسائل جدی وجود داشت. تغییرات در استانداری نیز آغاز شده بود و این چالش‌ها کم‌و زیاد وجود داشت. معاونین مشخص شدند و تلاش‌ها برای تکمیل ۱۴ پروژه نیمه‌کاره وارد یک‌فاز جدی شد.

هیئت‌رئیس شورا با شهردار و معاونین بود، تا اگر مشکلی وجود دارد در این جلسات برطرف شود.

این وحدت و همدلی در ادامه مسیر شهردار نیز حفظ شد؟ چرا بعدها اختلافاتی میان شورا و شهرداری پیش آمد و کار به رسانه‌ها کشید؟

دلیل برخی مسائل که به‌صورت اختلافاتی میان شورا و شهرداری در سال نهم و به‌خصوص سال دهم، خاستگاه‌های سیاسی و بیرونی بود. از سال ۱۳۹۹ مبارزه انتخاباتی در شهر میان دو نماینده مجلس به وقوع پیوست و شکافی بین نیروهای اصولگرا در قم ایجاد شد که دامنه آن به شورای شهر نیز کشیده شد و موجب بروز اختلافاتی شد که برخی از آن‌ها به اطلاع شهروندان نیز رسید.

یکی از مواردی که در مورد عملکرد شهرداری قم مطرح می‌شد، مسئله قطار شهری و برخی جنجال‌های رسانه‌ای بود. آیا در عملکرد قطار شهری قم سوء جریانی وجود داشت؟

در خصوص تحقیق و تفحص در خصوص قطار شهری باید گفت که این پروژه همه مسائلیش مشخص است و مشکل اصلی از ابتدا در قرارداد این پروژه بود. از سال ۱۳۸۷ که قرارداد بسته شده به‌صورت مقطوع بود و فاکتوری نبود و ضرر روی ضرر داشت. از همان روزهای ابتدایی مسئولیتم در قم مکاتباتی با شورای عالی فنی انجام شد تا این مسائل مرتفع شود اما قبول نکردند. این مکاتبات سه بار به شورای عالی رفت و هرکدام ۱۰ ماه شاید طول می‌کشید و این خود بر ضررهای پروژه می‌افزود.

در خصوص منوریل نیز مسائل حقوقی بسیار دست و پاگیر بود. در حین اجرای پروژه منوریل دستور کارگاهی داده شده بود و دستور کتبی داده نشد و این خود موجب غیرقانونی شدن برخی اقدامات می‌شد و اگر این مسائل اجرا هم می‌شد، مشارکت در امر غیرقانونی به حساب می‌آمد. اینجا نیز برای اینکه بتوان تصمیم مناسب انجام داد بیش از ۲۰ جلسه برگزار شد و ۲۰۰ صفحه گزارش طی این جلسات تهیه و به ۶ ارگان نظارتی ارجاع داده شد اما دیوان محاسبات به‌عنوان یکی از اعضا امضا نکرد و اعلام شد چون بودجه دولتی در اینجا هزینه شده نمی‌توان کار را ادامه داد و کار به نمایندگان مجلس و رئیس دیوان نیز کشیده شد اما مجدداً دیوان محاسبات نپذیرفت.

در پروژه مترو هم تلاش‌های بسیاری در طول ۱۰ سال صورت گرفت و اکنون فاز اول این پروژه تنها در انتظار واگن است. باینکه ما انتظار داشتیم تمام ارکان شهر به کمک شهرداری برای حل این مشکلات بیایند، هرروز بهانه‌گیری‌های جدیدی به‌جای حل مشکلات واقعی مطرح می‌شد. یکی از آن‌ها پرونده دستگاه حفار بود. خداوند که شاهد و قاضی عملکرد همگان است می‌داند که در پرونده TBM این قضاوت که دستگاه به‌جای قم به اصفهان فرستاده شد یک قضاوت عجولانه و غیرمنصفانه است، دستگاه حفار متروی قم به دلیل تحریم‌ها قطعات مناسبی نداشت و نمی‌شد به دلیل استهلاک بالا و از بین رفتن سرمایه از آن استفاده کرد گفته شد به پیمانکار تحویل داده شود که در آن زمان پیمانکار در اصفهان به آن نیاز داشت و ممکن بود به‌صورت اتفاقی به هر نقطه دیگر کشور برگشت زده شود. پس از آن نیز ماجرایی سگمنت‌ها مطرح شد که ادعا شد غیرقانونی از کارگاه خارج شده و پس از جرمه کردن دوباره بازگشت. باوجوداینکه یک‌بار سازمان

بازرسی وارد این موضوع قطار شهری شده بود و بعد از مدتی برای این مشکلات مجدداً در پروژه مستقر شد و یکی دو مسئله از سال ۹۱ و ۹۲ برای پرداخت‌های مالی پیدا کرده بود که به مسئولان دوره اخیر مربوط نمی‌شد. متأسفانه اعلام کردند که رگه‌هایی از سوء جریان دیده شده و اعلام نکردند که این در سال ۹۲ رخ داد نه ۹۴ به بعد.

یکی دیگر از مسائلی که در شورا مطرح شد، عدم سکونت و بازنشستگی شهردار بود. استدلال مخالفان چه بود؟

تمام مسائلی که در شورا و دیگر محافل مطرح شد، ادله و پاسخ داشت. در زمان دولت شهید رئیسی هم موضوعاتی مثل نحوه اسکان شهردار و ... مطرح می‌شد و نامه‌ای به آقای وحیدی وزیر کشور نوشته شد و ایشان اعلام کردند که حضور شهردار کفایت می‌کند و سکونت خانواده شهردار ضروری نیست. سپس بحث دیگری تحت عنوان بازنشستگی شهردار مطرح شد. این در حالی است که امتداد خدمت من توسط هیئت امنای دانشگاه صنعتی اصفهان در سه سال متوالی به‌صورت قانونی تصویب شده بود. سال اول و سال دوم این هیئت تأیید کرد و سال سوم که این اختلافات علنی شد در دستور کار هیئت امنای قرار گرفت. فشارها روی وزرا باعث شد که هیئت امنای مجبور به برگزاری جلسه‌ای بشود اما بند مربوط به بنده در جلسه طرح نشود. پس از آن ولی یک جلسه فوق‌العاده تشکیل و نهایتاً تأیید شد. فشارها به وزیر علوم موجب شد که حکم شهردار لغو شود و بنده از حق قانونی خود برای شکایت به دیوان استفاده کردم. دیوان نیز توقف حکم را تأیید کرد و کار شهردار قم طبق قانون باید تا ۱۴۰۴/۴/۴ ادامه می‌یافت.

نهایتاً معاونت عمرانی وزارت کشور نامه‌ای به استاندار در ۴ بند نوشت و شرایط شهردار را تأیید و رأی بازنشستگی را نیز باید متوقف رأی دیوان عدالت اداری بماند. این نامه به استانداری ارسال و استانداری ۳ بند را به شورا ابلاغ کرد و حکم توقف دیوان را به هر دلیلی که باید از استاندار محترم پرسید، ابلاغ نکرد. پس از آن بحث جدیدی توسط این افراد مطرح شد که فرزندان شهردار دو تابعیتی هستند و از ایشان خواسته شد که از مرجع یعنی وزارت خارجه استعلام شود و اگر تأیید شود که حضور شهردار غیرقانونی است حتی یک دقیقه نیز این کار ادامه نخواهد داشت. این موضوع تابعیت نیز تأیید نشد.

اگر برای همه این ابهامات پاسخ وجود داشت چرا تصمیم به استعفا در اردیبهشت ۱۴۰۴ گرفتید؟

به‌صورت قانونی حکم شهردار تا ۱۴۰۴/۴/۴ ادامه داشت اما به علت تمدید یک دوره یک‌ساله شورای اسلامی شهر و ادامه روند اختلافات تصمیم گرفتم زودتر با مردم شریف قم خداحافظی کنم. احساس من این بود که نباید این روند بیش از این ادامه یابد. به‌ویژه که فشارها به وزیر کشور و استاندار قم رسیده بود و

نمی‌خواستیم عملکرد استانداری تحت تأثیر این چنین مسائلی قرار گیرد.

عملکرد خود در یک دهه مدیریت در شهر قم را چگونه می‌بینید؟

مردم باید این را بدانند اگر یک ارگان بخواهد بررسی شود نیاز به بررسی ۴ مؤلفه است. اول اینکه برنامه داشته باشد. عنایت خداوند جاری است اما افراد نیز باید با برنامه و هدف کار کنند. شهرداری قم برنامه محور است و ۳ برنامه ۵ ساله برای شهر تنظیم شد.

مورد بعدی منابع است که منابع هم از نظر نیروی انسانی و هم منابع مالی مدنظر است. در حال حاضر شهرداری قم قریب به ۲ هزار ۴۰۰ میلیارد به عده‌ای از پیمانکاران و بانک‌ها بدهکار است اما در مقابل قریب به ۲ هزار و ۷۰۰ میلیارد چک برای سال‌های ۱۴۰۴، ۱۴۰۵ و ۱۴۰۶ در دست شهرداری است که منابع مالی آن محسوب می‌شود و به اضافه این بیش از ۳۰ هزار میلیارد پشتوانه‌های دیگر مالی شهرداری است.

از نظر نیروی انسانی نیز یک زمانی شهردار مجبور بود با خود نیروهای متخصص با خود به شهر قم بیاورد و بعد از مدتی آن‌ها رفتند و افراد ساکن قم و مدیران قمی جای آن‌ها را گرفتند. در حال حاضر برخی از نیروهای پرورش یافته شهرداری در ارگان‌های دیگر مثل بانک شهر یا استانداری مشغول به کار هستند.

مؤلفه بعدی انسجام است. منسجم‌ترین مدیریتی که با وجود همه اختلافات هم‌اکنون وجود دارد شهرداری قم است. انسجام کنونی شهرداری بسیار بالا است و در بیرون نیز این انسجام با سایر دستگاه‌ها مثل قوه قضاییه، سپاه، تولیت‌ها و ... وجود دارد و تنها مشکل کنونی انسجام با شورای شهر است. به هر حال برخی نگرانی‌ها وجود دارد اما توکل بر خدا کارها را پیش می‌برد.

بعد چهارم نیز تجربه و مدیریت بود و شهردار همه تلاشش را کرد تا با استفاده از مسائل علمی و تجارب این سال‌ها بتواند مدیریت خوبی را پیش ببرد.

ماندگارترین یادگاری شما برای قم چیست؟

در حال حاضر وحدت کلمه‌ای که یکی از عوامل اصلی پیشبرد کارها است، این خود از ماندگارترین دستاوردها و سرمایه است. وحدت باشد پروژه‌ها پیش می‌رود و اعتبار می‌آید و خیلی از مسائل برطرف می‌شود. این وحدت پل و کار فرهنگی را ایجاد کرده است. امروز معاونین و بسیاری از افراد در شهرداری قم متخصص هستند و امید است تا مردم قم آن‌ها را برای این شهر حفظ کنند. لذا انسجام و پرورش نیروی انسانی متخصص، دو دستاورد ماندگار این ۱۰ سال است.

از نظر فنی و شاخصه‌های شهری نیز می‌توان به دو مورد اشاره کرد، یکی بحث توسعه و عمران شهری و دیگری موضوع فضای سبز. این دو عامل حقیقتاً در جلوی چشم مردم نمایان است و مردم به خوبی

متوجه این تغییر هستند اما این دو نیز نتیجه همان وحدت و نیروهای متخصص درون شهرداری قم است. همچنین شفافیت مالی از مباحث دیگر است که در واقع از یادگاران قابل اتکا در این مدت است.

شما به دوره‌های طولانی مسئولیت در کشور معروف هستید. به‌ویژه در پست‌هایی که چالش برانگیز بوده و اغلب ثبات مدیریت در آن اتفاق نمی‌افتد. این اتفاق را چگونه رقم زدید؟

خیلی از مشکلات کشور این است که برخی افراد پست‌هایی را اشغال می‌کنند که اهلیت و تخصص آن را ندارند؛ اما اگر فرد وارد آن شغل شد، باید به آن فرصت خدمت محکم چنگ زد. بنده شخصی نیستم که بار مسئولیت را روی زمین بگذارم. بلکه این بار را باید از روی دوش من بردارند تا مسئولیت از من ساقط شود، این روحیه من است. اگر صلاح و مصلحت‌هایی باشد باید کنار رفت اما وقتی حضور در این شهر به پیشبرد امور مردم و شهر اهل بیت (ع) کمک می‌کند چرا باید این توفیق را از دست داد؟ این دستور قرآن است. در دانشگاه اصفهان نیز مدیریت‌ها ۸ ماه تا ۱ سال است و مدیریت این جانب ۴ سال طول کشید. دانشگاه صنعتی اصفهان دوره‌های ۴ ساله است که دوره مدیریت بنده ۹ سال بود. شهرداری اصفهان نیز به همین ترتیب هر جا ورودی صورت گرفت، رکورد زده شد.

در قم نیز این رکورد ایجاد شده است و این یک حسن دارد، حسن آن این است

چرا نسخه‌های مختلف در قم پیچیده می‌شود؟ در چنین شرایطی با تعاملات خیلی از کارها پیش رفته و با وجود همه اختلافات به نتیجه رسیده اما تصور کنید که اگر حقیقتاً مدیریت یکپارچه شهری وجود داشت چه میزان از این مشکلات وجود نداشت یا چه میزان به سرعت و کیفیت بالا برطرف می‌شد؟

در حوزه اقتصاد شهری عملکرد ۱۰ ساله خود در شهرداری قم را چگونه می‌بینید؟

گام نخست موفقیت در برنامه‌های اقتصادی، توسعه متوازن و برنامه‌محوری است. میانگین تحقق درآمد شهرداری مطابق بودجه‌های سالیانه در ۱۰ سال اخیر ۱۰۰ درصد است. برخی سال‌ها بالای ۱۲۰ درصد و ۱۱۰ درصد و گاهی ۹۰ درصد بود که مجموعه میانگین این‌ها ۱۰۰ درصد است. این یعنی برنامه‌محوری به خوبی پیاده شده است.

در سال ۱۳۹۳ این میانگین ۶۳ درصد و این در سال ۱۴۰۳ این میانگین ۱۰۳ درصد بوده است. این رشد درآمدی یعنی تزریق خون در رگ‌های شهر که می‌توان به حرکت آبادانی آن کمک کرد.

همچنین نسبت تحقق بودجه جاری به کل بودجه در یک دوره ۱۰ ساله اخیر این‌گونه است که در سال ۹۳ این ۳۴ درصد بود و امروز به ۱۸ درصد است یعنی بودجه جاری هم‌اکنون ۱۸ درصد و بودجه عمرانی ۸۲ درصد است که کیفیت بودجه و برنامه‌ریزی را نشان می‌دهد. میزان رشد بودجه محقق شهرداری در سال ۹۳ میزان ۵۴۵ میلیارد تومان در سال ۱۴۰۳ مبلغ ۱۶ هزار و ۴۰۰ میلیارد بوده و برای سال ۱۴۰۴ این بودجه ۲۵ هزار میلیارد است. میانگین تحقق ریالی بودجه عمرانی ۸۵ درصد است که قابل تأمل است. تعداد کارکنان شهرداری در سال ۹۳ قریب به ۳ هزار و ۸۵ نفر بود و در سال ۱۴۰۳ تعداد هزار و ۸۶۷ نفر بودند و این باید مورد بررسی قرار گیرد. آیا کارهای شهرداری در سال ۱۴۰۳ با سال ۹۳ برابر است؟ آیا جمعیت شهری بیشتر شده یا کمتر؟ این‌ها نشان دهنده چابک شدن شهرداری است که برخی می‌پرسند چرا درصد بودجه عمرانی این است و جاری آن.

میزان بدهی شهرداری در سال ۹۳ مبلغ ۲ هزار و ۳۵۰ میلیارد بود و میزان بدهی در سال ۱۴۰۳ مبلغ ۲ هزار و ۵۰۰ میلیارد است. در سال ۹۳ با توجه به اینکه درآمد بودجه ۵۴۵ میلیاردی بود و بدهی ۲ هزار و ۳۵۰ میلیارد بوده، یعنی هزار و ۸۵۰ میلیارد تراز منفی وجود دارد. در حالی که در سال ۱۴۰۳ شهرداری ۳۰ هزار میلیارد تومان تراز مثبت با در نظر گرفتن منابع شهرداری وجود دارد. این نشان دهنده منابع و برنامه‌ریزی است که به خوبی پیش رفته است.

کدام شاخص‌های عملکردی در دوره ۱۰ ساله بیش از همه نشان‌دهنده عملکرد مجموعه مدیریت شهری قم است؟

که انسجام در بدنه مدیریت و پایداری در مدیریت وجود دارد و این امور را بهتر پیش می‌برد. البته یک ضرری برای مخالفین دارد که باید بیشتر تلاش کنند که این به ضررشان است. سقائیان نژاد مرد میدان است و تا جایی که توان دارد به پیشبرد امور کمک می‌کند.

لحظات شیرین شما در این ۱۰ سال کدام لحظات بود؟

هر موقعیت بزرگ و کوچکی در مدیریت شهری با تلاش بسیار به دست می‌آید و برای مردم راهگشا و در نهایت برای ما شیرین است اما پروژه‌هایی که در مرکز شهر به نتیجه رسید حس بسیار خوبی داشت، مانند قبرستان نو، عمار یاسر، دروازه ری، میدان مطهری، بازار حجتیه و در واقع حل معضلاتی که در مرکز شهر بودند بسیار شیرین‌تر بودند. پروژه عمار یاسر کار بسیار زیادی داشت و صدمات زیادی در این مسیر به شهرداری وارد شد اما ارزشش را داشت و امید است تا با تلاش نیروها این پروژه به میدان سپاه نیز متصل شود.

در بیرون از دایره استان چه مسائلی موجب می‌شود که شهرداری نتواند به ایده‌آل‌های خود دست پیدا کند؟

یکی از مهم‌ترین مسائل امروز کلان‌شهرها مسئله مدیریت یکپارچه شهری است. ما تلاش کردیم با استفاده از ظرفیت شخصی هر چه می‌توانیم این ارتباطات با گسترش دهیم اما نباید از نواقص قانونی غافل شد. زمانی که قانون وجود دارد و نمی‌شود با آن مبارزه کرد، مثلاً راه و شهرسازی کارهایی انجام می‌دهد، طرح‌های شما در تهران می‌ماند، یک مرجع دیگر برای شما عرض خیابان و یا مقدار طبقه را مشخص می‌کند، چرا قبرستان نو حل نمی‌شود؟ چرا پروژه کیوانفر به نتیجه نرسید؟

طول ۸٫۰ کیلومتر است و این تنها بخشی از این ۱۰ سال خدمت به قم است.

شهر قم در این سال‌ها تا چه اندازه به ایده‌آل شهر هوشمند نزدیک شده است؟

در خصوص حرکت شهرداری به سمت شهرداری الکترونیک هم اقدامات خوبی رقم خورد. اجرای هوشمندسازی ۳۰ تقاطع از ۴۰ تقاطع به صورت مرکزی با ارزش حدود ۲۷۰ میلیارد ریال در سطح شهر. اجرای ۲۴ سامانه کنترلی و ثبت تخلفات عبور از چراغ قرمز که اعتبار آن ۳۰۰ میلیارد ریال بود. اجرای ۶۴ سامانه ثبت تخلف سرعت در سطح شهر، هوشمندسازی فاز اول پروژه حمل و نقل ریلی بار با ۱۴ سامانه کنترلی، تجهیز ۳۰ تقاطع به برق اضطراری که حداقل ۸ تا ۱۰ ساعت بتواند زمان خاموشی را تحمل کند.

عملکرد شهرداری قم در حوزه حمل و نقل عمومی چه ویژگی‌هایی دارد؟

یکی از شاخص‌ها در این زمینه تعداد و نوع ناوگان است که در این زمینه رشد خوبی صورت گرفته و شاخص بعدی نحوه مدیریت این سیستم حمل و نقلی

شاخص‌های متعدد و قابل مقایسه‌ای در این ۱۰ سال وجود دارد. در بخش فضای سبز باید گفت که در سال ۱۳۹۴ مبلغ ۱۳٫۸ مترمربع به ازای هر شهروند در صورتی است که در سال ۱۴۰۳ این به ازای هر شهروند به ۲۱ مترمربع رسید.

تعداد تقاطع‌های غیرهمسطح در سال ۱۳۹۴ تعداد ۱۴ تقاطع و در سال ۱۴۰۳ به ۳۹ تقاطع رسیده است. دفن مستقیم زباله در سال ۱۳۹۴ به میزان ۱۰۰ درصد و در سال ۱۴۰۳ تقریباً صفر است که مقداری ریجکت وجود دارد هوازی می‌شود و دفن نمی‌شود.

میانگین عمر سیستم حمل و نقل عمومی بالای ۱۰ سال بود و امروز زیر ۳ سال یعنی حدود ۲ سال و اندی است. این نشان دهنده جوان شدن حمل و نقل عمومی است.

سامانه‌های هوشمند مدیریت ترافیک و ثبت تخلفات نظارتی از سال ۹۳ آماری نیست اما هم‌اکنون ۳۹۰ عدد سامانه است.

در خصوص فیبر نوری باید گفت که تنها ۲ کیلومتر فیبر نوری در سال ۹۴ وجود داشت و در حال حاضر به ۲۸۰ کیلومتر رسیده است. فیبر نوری اتوبان اصلی شهر هوشمند است.

حمایت و مشارکت در فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی و پروژه‌های مرتبط مبلغ ۳٫۵ میلیارد تومان در سال ۹۴ بود که این به بالای ۹۰۰ میلیارد در سال ۱۴۰۳ رسیده است.

سرانه فضاهای ورزشی سطح شهر تقریباً ۲٫۰ مترمربع به ازای هر فرد و امروز به ۴٫۱ مترمربع رسیده است.

استفاده از آب شرب در فضاهای سبز شهری در سال ۹۴ میزان ۴۵ درصد بود و امروز به ۱۵ درصد رسیده است. استفاده از پساب تصفیه شده برای آبیاری فضای سبز در سال ۹۴ به میزان صفر بوده و امروز ۱۳۰ لیتر در ثانیه و معادل ۴۰ چاهی که بشود از آن استفاده کرد.

در توسعه و تعریض معابر شهری چه اقداماتی صورت گرفته است؟

معابر بازگشایی شده از سال ۱۳۹۴ به بعد می‌توان به بلوار مرجعیت به طول ۷٫۸ کیلومتر، بلوار شهیدان کریمی و کبیری به طول ۲٫۲ کیلومتر، بلوار شهید سلیمانی به طول ۳٫۲ کیلومتر، بلوار شهید صادقی به طول ۱٫۲ کیلومتر، خیابان شهدای دروازه ری به طول ۳٫۱ کیلومتر، رینگ دوم جمران به طول ۲٫۳ کیلومتر، بلوار شهید حکیم و فردوسی به طول ۴٫۹ کیلومتر و ادامه بلوار جمهوری به طول ۳ کیلومتر، بلوار یادگار امام به طول ۷٫۰ کیلومتر، خیابان یاسمین به طول ۴۵۰ متر، بلوار جعفر طیار به طول ۱٫۱۵ کیلومتر، بلوار کارگر به

نیز ۱۸ میلیارد است که این حرکت بازسازی حقیقتاً یک کار بسیار خوب اقتصادی است.

در قسمت تاکسیرانی نیز کنترل هوشمند بازرسان تاکسیرانی وجود دارد، به خصوص در ایامی که حمل و نقل دانش آموزان به شهرداری واگذار شد، صورت می گیرد. تعداد ۱۶ هزار دانش آموز توانستند از این سرویس دهی استفاده کنند.

یکی از اهداف راهبردی شهرداری قم تسهیل عبور و مرور شهری است. در این موضوع چه اقداماتی رخ داده است؟

در بخش عمرانی اقدامات قابل تأملی در این مسئله انجام شده است. هم‌اکنون از مجموع ۳۵ تقاطع برنامه ریزی شده برای شهر قم تعداد ۲۲ تقاطع به ثمر نشست است، ۱۴ تقاطع در گذشته موجود بود و امروز با تقاطع‌های جدید به ۳۹ تقاطع رسیده است. یک تعدادی نیز امسال در حال ساخت است و تعدادی دیگر برای سال آینده در دست اقدام خواهد بود.

است که در این عرصه نیز تحولات چشمگیری اتفاق افتاد. تعداد ناوگان حمل و نقل عمومی در پایان سال ۱۴۰۳ به ۳۰۰ دستگاه رسیده است و طبق برنامه پیشرفت داشته است. تا سال ۱۴۰۵ باید این میزان به ۴۰۰ دستگاه برسد.

برای حفظ محیط زیست تعداد ۲۰ دستگاه اتوبوس برقی خریداری شده است که تعداد ۵ دستگاه در اطراف حرم فعال است و قرار است ۱۰ دستگاه دیگر نیز اضافه شود.

اتوبوس‌های شهر قم امروز همگی مجهز به AVL است و از این طریق می‌توان رفت و شد خودروها را کنترل کرد و اگر در خطی تراکم وجود ندارد اتوبوس آن خط را موقتاً کم کرده و به جایی که تراکم وجود دارد اضافه کرد.

از سوی دیگر مردم می‌توانند به ۵ روش متوجه باشند که چه زمانی دقیقاً اتوبوس وارد ایستگاه می‌شود تا بتوانند برنامه ریزی کنند. شهروندان عزیز می‌توانند از طریق اسکن QR کد، از طریق تماس تلفنی، از طریق شماره‌گیری یک کد مخصوص، از طریق اپلیکیشن نشان و از طریق سامانه قمیار زمان دقیق ورود اتوبوس به ایستگاه را خواهند فهمید تا بدانند چه میزان برنامه ریزی ضرورت دارد.

بازسازی ۳۴ دستگاه اتوبوس شهری که سال گذشته ۱۴ دستگاه و امسال ۱۰ دستگاه بازسازی شدند و روی هم رفته ۳۴ دستگاه صورت گرفته است.

هر دستگاهی بین ۳ تا ۳٫۵ میلیارد قیمت دارد و یک اتوبوس نو ۱۲ میلیارد و برقی

وجود دارد که با دستگاهی که شهر قم در اختیار دارد این میزان نیز میکروب‌زدایی و سالم‌سازی می‌شود.

احداث کارگاه کود کمپوست از پسماند شهری که سالن‌هایی با ظرفیت ۳۵ هزار مترمربع و خطوط فعال برای ۶۰۰ تن پسماند از موارد مربوط به این مبحث است.

در بحث پسماند، حرکت به سمت کارهای تخصصی بسیار مهم است و کارگاه تولید گرانول از نایلون‌های بازیافت شهری روزانه ۲۵ تن تولید می‌شود. خرید تجهیزات حمل و نقل و ماشین‌آلات و تجهیزات مکانیزه پسماند گام بعدی است. بحثی وجود دارد به نام راه‌اندازی اولین سامانه جامع مشارکت شهروندی با عنوان «زیمان» یا «زیست ماندگار» که در خصوص جمع‌آوری پسماند خشک به شکل آنلاین کار می‌کند و ۵۰ هزار کاربر دارد.

برای اینکه بتوان از پسماندها در مصارف ساختمانی استفاده کرد، قراردادی با سازمان شهرداری‌های کشور و صنعت سیمان امضا شده که خود یک تحول بسیار بزرگ است.

احداث خط بازیافت و تولید از لاستیک‌های فرسوده از موارد دیگر است. حدود ۸ تا ۱۰ تن لاستیک فرسوده از سطح شهر جمع‌آوری شده که طی یک فرایند پالایش، ناخالصی‌ها جدا می‌شود و تبدیل به گرانول می‌شود. همچنین خط غنی‌سازی و گرانول‌سازی کود کمپوست از پسماند شهری نیز در حال راه‌اندازی است تا در یک سالن بزرگ روزانه ۳۰ تن گرانول و کود تمیز شده در بسته‌های ۲ و ۴۰ کیلویی تولید شود. همه تلاش‌ها در مسیر اقتصادی کردن فرایندها در زمینه پسماند است.

موضوع بعدی، احداث بزرگ‌ترین شهرک‌های بازیافت با ۴۰ هکتار مساحت و اعتبار ۲۰۰ میلیارد ریال در راستای ساماندهی گاراژهای ضایعات در سطح شهر انجام گرفت. تمامی گاراژهای ضایعاتی سطح شهر جمع‌آوری شده است.

در بخش توسعه فضای سبز، هم‌اکنون ۴۲۰ بوستان در شهر قم وجود دارد که همگی مجهز به سایت‌های ورزشی، نمازخانه، سرویس‌های بهداشتی و امکانات این‌چنینی است که در دسترس همه همشهریان عزیز قرار دارد.

فضای سبز شهری در این مدت از ۴۱ هکتار به ۴۰۸ هکتار رسیده است؛ یعنی از ۱۳/۸ مترمربع سرانه هر فرد در فضای سبز شهری به ۲۱ مترمربع رسیده است.

در خصوص مدیریت منابع آب، با مخزن‌های ذخیره و تصفیه پساب‌ها، انصافاً شهرداری توانسته پشتوانه لازم برای آبیاری شهری را فراهم کند.

تعداد ۲ مخزن ذخیره‌سازی و ۱۳ دستگاه آبیاری تحت فشار، ۶ عدد پروژه آبیاری بارانی ۷ عدد خط انتقال آب، جمع مخازن احداث شده ۱ میلیون و ۴۰۰ هزار لیتر، مساحت احداث آبیاری‌های قطره‌ای ۲۶۰ هزار مترمربع، مساحت احداث آبیاری تحت فشار ۳۷ هزار مترمربع، خطوط جدید انتقال آب هزار و ۳۰۰ متر است.

در خصوص تولید گل و گیاه باید گفت هم‌اکنون قم تنها شهری است که گل‌های مورد استفاده خود را تولید می‌کند. در بوستان غدیر به مساحت ۱۰ هکتار، سالانه قریب به ۱ میلیون و ۸۰۰ هزار گلدان و گل‌های زینتی مورد استفاده در شهر تولید می‌شود و این عدد قابل توجهی است.

پارک هزار هکتاری تشکیل شده از ۱۳ پارک بزرگ است که برخی از آن‌ها شامل باغ پرندگان، بوستان شهدا، پارک زائر و ... تا جمکران در برنامه اول طراحی شده که تا ۹۰ درصد آن به نتیجه رسیده است. بوم قم از آنجایی که در برخی نقاط تپه‌ماهوری است، در آینده یکی از زیباترین شهرهای کشور خواهد شد، ان‌شاءالله اگر از این درختان نگهداری شود.

■ شهرداری قم در سال‌های گذشته حیطه اقدامات فرهنگی چه کارنامه‌ای دارد؟

اما در بحث پارکینگ، احداث اسکلت پارکینگ طبقاتی و تجاری بنفشه که مساحت نزدیک به ۱۱ هزار و ۴۰۰ مترمربع، احداث پارکینگ طبقاتی در خیابان امام خمینی است که این پارکینگ نیز متراژ ۱۵ هزار و ۶۴ مترمربع، پارکینگ سطحی چهل اختران به مساحت ۳ هزار و ۱۰۰ مترمربع. عملیات کف‌سازی و محوطه‌سازی مقابل شهرداری مرکز به مساحت ۵ هزار و ۴۰۰ مترمربع، پروژه بزرگ ضلع شرقی حرم و پروژه‌های کوچک و بزرگ اطراف حرم که بیش از ۶ هزار پارکینگ خودرو در این محور محیامی‌کنند نیز از موارد دیگر هستند.

در خصوص آسفالت معابر باید گفت که در این یک دهه قریب به ۱ میلیون و ۹۷۲ هزار و ۴۷۵ تن آسفالت در شهر ریخته شده است. همچنین طرح‌های آرام‌سازی و پیاده‌راه‌سازی اطراف حرم، ساماندهی میدان مطهری، میدان بزرگ امام خمینی، احداث پیاده‌رو خیابان ارم، احداث پیاده‌رو خیابان انقلاب، پیاده‌راه خیابان آیت‌الله مرعشی نیز از برنامه‌های صورت گرفته در اطراف حرم مطهر حضرت فاطمه معصومه (س) است.

■ در حوزه آب‌های سطحی و مدیریت بحران چه اقداماتی رقم خورد؟

برخی کارهای عمرانی در بخش آب‌های سطحی بوده است. یک زمانی بیش از ۱۹۰ نقطه خطر و حوادث در شهر قم احصا شد، اما در حال حاضر این به ۱۶ یا ۱۷ نقطه رسیده است.

■ کدام پروژه‌های نیمه‌تمام اکنون از نظر شما اولویت اجرایی دارند؟

برخی پروژه‌ها در دستور کار قرار دارند که نشان می‌دهد این شهر همچنان کار دارد و عزیزانی که بعدها می‌آیند باید این مسیر را ادامه دهند. از جمله پروژه‌های پیش رو می‌توان به فاز دوم تقاطع میدان مرجعیت، مطالعات مرحله دوم تقاطع غیرهمسطح میدان زین‌الدین، زیرگذر امام موسی صدر حدفاصل پل حجتیه تا پل رجایی که کار اجرایی آن نیز آغاز می‌شود، مطالعات فاز اول و دوم بلوار فردوسی، تقاطع ارتش، مطالعات تابلو زیرگذر امامزاده ابراهیم، مطالعات فاز یک مجموعه تقاطعات قاضی خرم‌آبادی، مطالعات فاز یک و دو تقاطع غیرهمسطح بلوار جمهوری با یادگار امام، مطالعات فاز یک محور احداثی گمرک با کمربندی امام علی و فاز یک راه‌آهن حل فاصل خیابان ساحلی تا تقاطع عمار یاسر اشاره کرد که این‌ها همه قابل تأمل است.

■ حوزه محیط‌زیست از جمله اقدامات ویژه در عملکرد ۱۰ سال گذشته شهرداری قم است. در این زمینه کدام شاخص‌ها قابل طرح است؟

در یک نمونه در سازمان پسماند می‌توان از احداث کارخانه خطوط پردازش ۶۰۰ تن پسماند با دو خط ۳۰۰ تنی پسماند از ۷۰۰ تن کل پسماند شهری نام برد. در حال حاضر تفکیک از مبدأ در شهر قم به ۱۲ درصد رسیده است که اگر این گسترش پیدا کند برای این ۷۰۰ تن تدبیر شده است. همچنین ۱۶ تن پسماند بیمارستانی در شهر

شهرداری در این مورد هم خوش درخشید. بیش از ۴۰ مورد مناسبت مهم در شهر قم وجود دارد و شهرداری در برگزاری این مناسبت‌ها نقش آفرین اصلی است. علاوه بر این، شهر قم نمونه‌ای کامل از شعائر مذهبی را باید نشان دهد. گاهی در طی ۲۴ ساعت شکل آذین‌بندی یا سیاه‌پوشی و مواجهه با مناسبت‌ها باید سریعاً تغییر کند. این سرویس‌دهی خدماتی باید با کیفیت و سرعت بالا انجام شود و پای ثابت و مهم این مسائل و اجرای آن‌ها شهرداری است. شهرداری در همه ابعاد شهر درگیر است؛ مثلاً نشاط مردم میحث مهمی است که بر عهده شهرداری است. هم‌اکنون ۴۶ مجموعه فرهنگی در دست‌ساخت است که برخی از آن‌ها به عهده سپاه گذاشته شده و شهرداری از ظرفیت همه ارگان‌ها در این مسیر بهره می‌برد. همچنین ۴۸ زمین درگیر ساخت مجموعه‌های ورزشی است. همچنین من اعتقاد دارم بوستانی که ساخته شده، زیربنای فرهنگی است چراکه بسترهای پر کردن اوقات فراغت فرزندان این شهر را فراهم می‌کند. پیگیری ثبت روز قم در تقویم ملی از دیگر مسائلی بود که مدیریت شهری پیگیری کرد و این موضوع را سر زبان‌ها انداخت تا بالاخره دیگران پذیرفتند.

در بخش پروژه‌های فرهنگی، ورزشی و تفریحی باید گفت اقدامات خوبی هم از طریق معاونت فنی و عمرانی و هم شهرداری مناطق صورت گرفته است. از جمله آن‌ها می‌توان به مجموعه ورزشی منطقه ۶، مجموعه ورزشی منطقه ۱، مجموعه ورزشی منطقه ۴، مجموعه ورزشی منطقه ۵ و منطقه ۷ که همه این‌ها روی نقشه با اسم مشخص است، بوستان کوثر، باغ پرندگان، بوستان خضر نبی، بوستان زائر، شهر بازی غدیر، شهر بازی علوی، شهر بازی سرزمین شادی در میدان ۷۲ تن و پروژه‌های دیگر اشاره کرد.

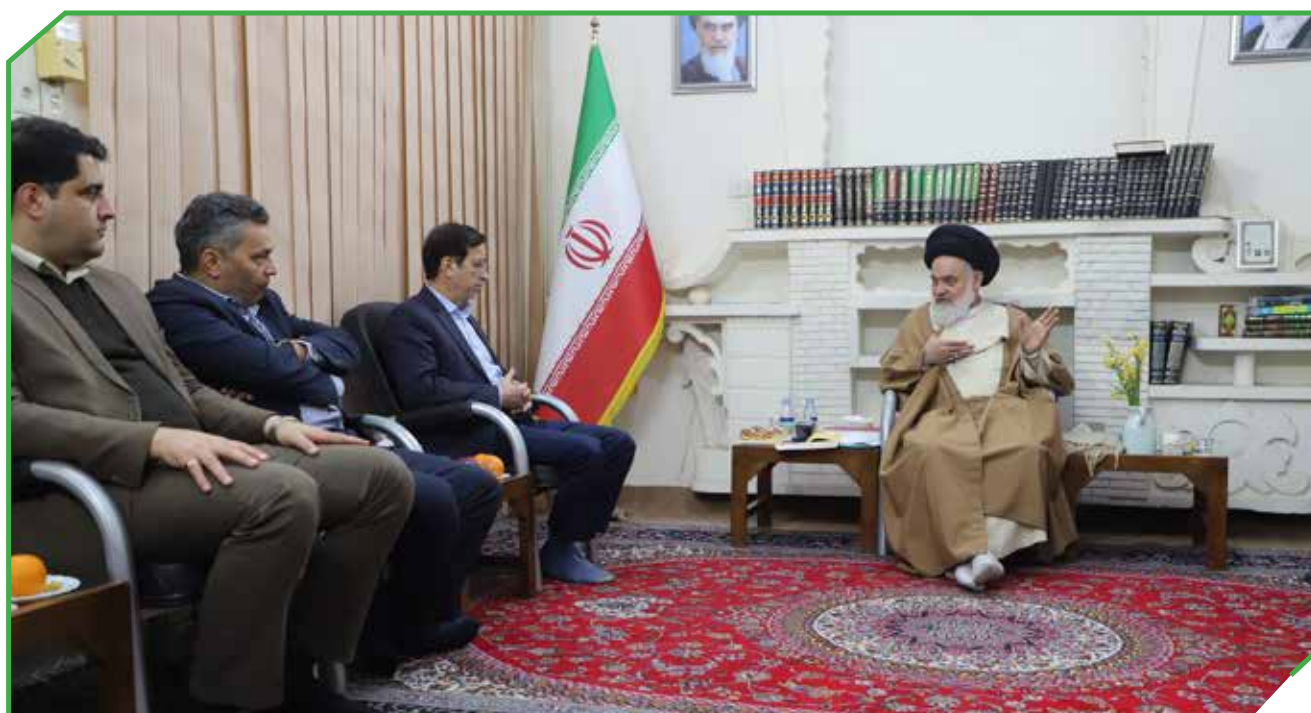
بخشی از اقدامات فرهنگی در شهر قم با مسائل شهرسازی گره خورده است. ۱۳ محور فرهنگی در شهر قم ایجاد و در این مناطق پا گرفته است. تملک خانه‌های تاریخی و ایجاد فضای فرهنگی از دیگر اقداماتی بود که شهرداری به سمت آن حرکت کرد. خانه فیض با توجه به مترازی که دارد، می‌تواند علاوه بر کارکرد موزه بودن، یکی دو مورد از کارهای فرهنگی شهر را نیز در دل خود بپذیرد. خانه توکلی، خانه فخری‌زاده، خانه شهید زین‌الدین و بسیاری از داشته‌های فرهنگی که در طول این سال‌ها حراست شدند، برای شهر مهم هستند و هر کدام یک گوشه توسعه فرهنگی را می‌توانند به دست بگیرند.

در سال ۱۴۰۳ اعتبارات فرهنگی به ۹۰۰ میلیارد رسیده است و این نشان‌دهنده جایگاه فرهنگ در این شهر است. در بحث فرهنگی، حرکت اصلی باید بر مبنای فرهنگ شهروندی باشد و این مسئولیت اصلی است. یک بحث دیگر فرهنگ ایثار و شهادت است؛ این فرهنگ زنده و همه مسائل دیگر را در بطن خود دارد.

خداحافظی از مدیران و کارکنان شهرداری

به نام خدا

همکاران عزیز، یاران وفادار و خانواده بزرگ شهرداری قم،

سلام بر شما که با عشق و تعهد، ده سال پربرکت و پرتلاطم را در کنار هم سپری کردیم. امروز، در آستانه وداع، قلب و روحم مالا مال از احساساتی است که بیانش را الفاظ یارا نیست. ده سالی که گذشت، نه فقط یک دوره مدیریتی، که حماسه‌ای از همدلی، مقاومت و عشق به این شهر مقدس بود. ده سالی که با هم، قم را در مسیر تحولی بی‌نظیر قرار دادیم؛ تحولی که امروز نه یک شعار، که واقعیتی ملموس است و زائران و مجاوران حرم کریمه اهل بیت علیهم‌السلام شاهد آن هستند.

در این مسیر پریچ و خم، هر روزمان با چالش‌هایی سخت و گاه ناملایماتی جانکاه همراه بود. از خرسندی شهروندان تا انتقادهای گزنده، از حلاوت افتتاح پروژه‌ها تا بی‌عدالتی‌ها و بداخلاقی‌هایی که گاه روح را می‌آزرد. اما شما ایستادید. با تاب‌آوری بی‌نظیر، با صبری که از ایمان سرچشمه می‌گرفت، با انسجامی که همچون کوه استوار بود. هر پروژه، هر خیابان، هر پارک، و هر خدمتی که امروز در این شهر می‌درخشد، یادگار دست‌های پرتلاش شماست. دست‌هایی که خستگی را نشناخت و فکریایی بالنده که در سخت‌ترین شرایط، وفاداری به این شهر را فریاد زد.

همکارانم! افتخار می‌کنم که در مجموعه‌ای خدمت کردم که کارکنانش نه با عنوان، که با عشق و تخصص شناخته می‌شوند. از ستاد مرکزی تا مناطق هشت‌گانه، از معاونت‌ها تا مدیریت‌ها و سازمان‌های تابعه، از مشاوران تا یکایک کارکنان عزیز، شما سرمایه‌های بی‌بدیل این شهر هستید. تحول در نگرش، ارتقای مهارت‌ها، و خلق دستاوردهای بزرگ، مرهون همت والای شماست. امروز شهرداری قم نه فقط یک نهاد، بلکه خانواده‌ای است که با اعتقاد و تخصص، چابک و قدرتمند به پیش می‌رود.

در این ده سال، هر لحظه‌ام را با دینی ناگسستنی به شما و مردم دوست داشتنی قم سپری کردم. اگر خدای ناکرده کلامی یا رفتاری ناخواسته سبب رنجش شد، از درگاه خداوند و از شما طلب حلالیت می‌کنم. بدانید که هر نقدی از سر دلسوزی بود و هر تلاشی برای خدمت.

امروز قم، به برکت خون‌های پاک شهدا و دعای خیر علما و همراهی شما، الگویی شد از شهری که هویت دینی و تمدنی خود را با توسعه و پیشرفت درآمیخت. اما این پایان راه نیست. آرزویم این است که این مسیر باتوانمندی و توفیق الهی ادامه یابد و شما، این سربازان خستگی‌ناپذیر، فرصت خدمت بیشتری به مردم این دیار و زائران بهشتی‌اش را بیابید.

در پایان، دعاگوی سربلندی شما و این شهر مقدس هستم. از خدای متعال می‌خواهم که توفیقات شما را روزافزون کند و قم را همچنان در پرتو الطاف حضرت معصومه علیها‌السلام و صاحب‌العصر قرن‌السلام پایدار و سرفراز نگاه دارد.

والسلام علیکم ورحمت‌الله وبرکاته

سید مرتضی سقائیان نژاد

شهردار قم

خدا حافظی از مردم قم

بسم الله الرحمن الرحيم
رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ * وَثَبَّ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْغَوَّابُ الرَّحِيمُ

مردم عزیز و بزرگوار قم

همشهریان گرامی و مجاوران مضجع نورانی کریمه اهل بیت (علیهم السلام)

سلام علیکم

در آستانه وداع با مسئولیت ده ساله شهرداری این شهر مقدس، با قلبی سرشار از احساس مسئولیت و دینی ناگسستنی به این سرزمین در برابر شما ایستاده‌ام. ده سالی که گذشت، نه فقط یک دوره مدیریتی، که فصل روشنی از همدلی، تلاش و عشق ورزیدن به این خاک پربرکت بود. ده سالی که با هم، قم را نه فقط یک شهر، که الگویی در مسیر «جهان شهر تمدنی اهل بیت (علیهم السلام)» ساختیم. امروز با روحی مالا مال از سپاس به درگاه خداوند متعال، که توفیق خدمت در این دیار مقدس را به من ارزانی داشت، این مسئولیت به خادمی دیگر واگذار خواهم کرد.

خداوند را شاکرم که توفیق داد در سایه الطاف بی‌پایانش و در آستان مقدس حضرت فاطمه معصومه (علیها السلام) و توسل به صاحب عصر و الزمان در مسجد مقدس جمکران، گام‌هایی هرچند کوچک در مسیر خدمت به این شهر برداشته شود. شهری که نه فقط محل زندگی، که گهواره فرهنگ و معنویت این مرز و بوم است و قبله آملی برای تمامی شیعیان جهان.

در این سال‌ها، "قم در مسیر تحول" نه یک شعار، که واقعیتی انکارناپذیر شد. این تحول، مرهون همراهی بی‌بدیل شما مردم عزیز، حمایت‌های ارزشمند آیات عظام و مراجع معظم تقلید، همکاری صمیمانه حوزه‌های علمیه، مشارکت مراکز علمی و دانشگاه‌ها، همراهی مدیران و مسئولان ملی و استانی، اعضای شورای اسلامی شهر در ادوار مختلف، پشتیبانی نیروهای نظامی و انتظامی، و تعامل سازنده دستگاه قضایی بود. این همدلی جمعی، تحواری در تمام عرصه‌های مدیریت شهری ممکن ساخت و امروز "تجلی تحول" رامی‌توان در جای جای شهر به نظاره نشست.

در مجموعه شهرداری قم، همواره بر ارتقای توان و دانش علمی مجموعه تأکید شد تا امروز با افتخار بگوئیم که کارکنان خدوم و متخصص شهرداری، با بهره‌گیری از آخرین دانش‌های روز و فناوری‌های نوین، تبدیل به سرمایه‌ای بی‌بدیل برای این شهر شده‌اند. تحول در نگرش و ارتقای مهارت‌های حرفه‌ای و مدیریتی این عزیزان، زیربنای بسیاری از دستاوردهای این سال‌ها و آینده این دیار آسمانی است و شهرداری قم به برکت اعتقاد و تخصص کارکنان، نهادی قدرتمند، چابک و کارآمد خواهد بود.

امروز با افتخار می‌گوئیم که در پرتو برنامه‌ریزی هدفمند، قم در بسیاری از شاخص‌های مدیریت شهری به جایگاهی شایسته دست یافته است. از پروژه‌های عمرانی و زیرساختی گرفته تا برنامه‌های فرهنگی و اجتماعی، همه و همه در راستای ارتقای کیفیت زندگی شما عزیزان طراحی و اجرا شدند. احداث پارک‌ها و فضای سبز، ساماندهی ترافیک، بهسازی معابر، توسعه حمل و نقل عمومی و توجه ویژه به بافت‌های تاریخی و مذهبی شهر، بخشی از این تلاش‌ها بود.

اما آنچه این مسیر را ارزشمندتر کرد، همراهی و حمایت بی‌شائبه شما مردم عزیز بود. بدون اعتماد و مشارکت شما، هیچ یک از این دستاوردها ممکن نبود. امروز قم به برکت این همدلی، به شهری تبدیل شده که هم هویت دینی خود را حفظ کرده و هم در مسیر توسعه و پیشرفت گام برمی‌دارد.

در پایان ضمن تقدیر از همراهی همکارانم در بخش‌های مختلف شهرداری قم، از تمامی شما عزیزان شeroوند، مسئولان دلسوز استانی و کشوری و تمامی کسانی که در این مسیر همراهان بودند صمیمانه سپاسگزارم. امیدوارم این مسیر با توانمندی و اقتدار در آینده ادامه یابد.

در پایان این دوره از مسئولیت‌های خود در نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران، چندین برابر عشق و تعهدی را که همواره به قم و اهالی آن داشتم و من را برای خدمت به این شهر آورد، را همراه خود خواهم برد. قطعاً دعاگوی پیشرفت و سربلندی این شهر و مردمش خواهم بود.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

سیدمرتضی سقائیان نژاد

شهردار قم

معلم‌ها و دانشمندان

همه برای آبادانی شهر تلاش کنند

حضرت آیت الله العظمی جوادى آملی (دامت برکاته)

مرجع تقلید شیعیان

شهرداری و شهرداران باید بدانند که اولین کار آن‌ها برای زیبایی شهر و هنر شهر، درختکاری و سنت احیای حسنه آن است. مردم ما، ظاهر و باطن یکسانی را از مسئولین می‌خواهند، لذا اگر مسئولین می‌خواهند که پیش خدا و پیامبر و اهل بیت علیهم السلام، آبرومند باشند، باید اختلافات را کنار گذاشته و این گروه و آن گروه نکنند و اگر اختلاف نظری هست در بین خودشان مسائل را با گفتگو حل نمایند. شهر، برای همه است و همه باید برای آبادانی آن تلاش کنند.

قم نسبت به گذشته بسیار متحول شده است

حضرت آیت الله العظمی جعفر سبحانی (دامت برکاته)

مرجع تقلید شیعیان

بنده سال‌ها پیش وارد شهر قم شده‌ام و در طول این سال‌ها شاهد بوده‌ام نسبت به گذشته بسیار متحول شده است. ثبات مدیریت موجب پیشرفت امور و موفقیت در انجام کارها می‌شود و اگر قرار باشد نمره‌ای داده شود و عمل در میزان باشد، خدمات شهرداری قم کاملاً روشن است. در این مدت تحول عظیمی در شهر قم ایجاد شده است که این موضوع برای همگان مشهود است و عملکرد شهرداری قم و اقداماتی که در مسیر خدمت به مردم انجام شده است، مشهود بوده و شک برانگیز نیست.

مردم متوجه خدمات شهرداری می‌شوند

حضرت آیت‌الله العظمی کریمی جهرمی (دامت برکاته)

استاد برجسته حوزه علمیه

گزارش‌های اقدامات شهرداری قم فوق‌العاده و حیرت‌آور است و قطعاً کارهایی که در شهرداری قم انجام شده نتیجه الطاف اهل بیت (ع) است. در مقابل اقدامات شهرداری قم تنها می‌توان دعاگو بود، ولی ممکن است عده‌ای به علت‌های واهی به روی خود نیاورند ولی مردم متوجه اقدامات شهرداری می‌شوند. چراکه برآورده کردن حوائج مردم یکی از الطاف الهی است و باید شکرگذار این نعمت باشید. خداوند متعال نسبت به شهردار عزیزمان نعمت بزرگی عطا فرموده است و باید جداً شکرگذار این نعمت باشند و دقت شود که مبدا به واسطه بی‌مهری‌هایی که می‌شود عزم راسخ شما عزیزان در خدمت به شهر کریمه اهل بیت (ع) کم گردد. خدمت به مردم در هر زمان و مکان مقدس است اما بعضی از مکان‌ها دارای قداست بوده و اگر توفیق خدمت در آن برای انسان فراهم شود درواقع خدمت به اسلام و تشیع کرده است مانند شهر قم که از قدیم‌الایام به عنوان آشیانه اهل بیت علیهم‌السلام قلمداد شده است. همکاری در خدمت‌رسانی بیشتر با دستگاه‌های دیگر لازم و ضروری است، اما باید در این راه دقت شود تا ممکن است، بودجه شهرداری صرف عمران و آبادی شهر و خدمت به زائرین و مجاورین حضرت فاطمه معصومه (س) شود و از آنجا که قم شهر اهل بیت (ع) است باید کوشید که با ذوق بالا در انتخاب مضامین و یا احادیث در نقاط مختلف شهر، آثار دینی پررنگ‌تر به نمایش درآید. شهرداری از پرکارترین و پر خدمت‌ترین نهادهای کشوری است و نیت‌های خدایی و تدبیر سبب موفقیت در کارها است و در این شرایط فعالیت‌ها با رضایت مردم همراه است.

اقدامات شهرداری با زندگی مردم آمیخته است

حضرت آیت‌الله سعیدی (دامت برکاته)

تولیت آستان مقدس حضرت فاطمه معصومه (س) و امام جمعه قم

هیچ دستگاهی به اندازه شهرداری با مردم عجین نیست و خدماتش آمیخته با زندگی مردم نیست. هرچه خدمات شهرداری با مردم بیشتر و آمیخته‌تر باشد از جهت اطلاع‌رسانی نیز باید بیشتر کار شود. قطعاً ۱۰ سال خدمت در قم و حرم اهل بیت (ع) از خدمت‌های ماندگار برای عزیزان مدیریت شهری محسوب خواهد شد و طبیعی است که وقتی نعمت از دست می‌رود تازه یادآوری آن خدمات و نعمت‌ها شروع می‌شود. چیزی که دست خود انسان است با مردم بودن و اطلاع‌رسانی برای افزایش امیدآفرینی است که تأثیرگذار خواهد بود. هرکدام از خدماتی که شهرداری انجام می‌دهد از چند جهت توسط دیگران مورد سخن قرار می‌گیرد. اگر این سخنان و انتقادات درست است که از سوی مسئولان شهری برطرف می‌شود، اگر نادرست است با اطلاع‌رسانی می‌توان این موضوع را رفع کرد و در نهایت اینکه اگر حرف و حدیث و آزاری پیش بیاید باید با نگاه به خدا و امید به او پناه برده برد. لذا این پناه بر خدا و یاد خدا موجب برکات امور می‌شود.

پیشرفت مستمر در شهر قم مشهود است

حضرت آیت الله حسینی بوشهری (دامت برکاته)

رئیس جامعه مدرسین حوزه علمیه قم و نائب رئیس مجلس خبرگان رهبری

اقدامات نشاط آفرین خوبی در شهر قم انجام شده و افق روشنی پیش روی مسیر توسعه شهر قم می بینیم. تسهیلات و اقدامات شهرداری برای شهر مایه آبرو است و مردمی که از بیرون استان اقدامات شمارا می بینید در دل و زبان، شمارا تحسین می کنند. شهرداری قم مایه آبروی استان قم بوده و خدمات خوبی در این مدت انجام شده است و بنده به عنوان شهروندی که در قم زندگی می کند، مسیر حرکت و پیشرفت را به صورت مستمر می بینم. هر سالی که می گذرد، تفاوت ها و پیشرفت ها را احساس می کنیم و این نشان دهنده وجود عزم برای تلاش و خدمت است. مادعاگوی شهرداری هستیم، چراکه به خوبی می بینیم اقدامات شهر رو به جلو و در مسیر پیشرفت است و در دلمان این مسئله را تحسین می کنیم. آن روزی که شهر قم با عنایت ویژه حضرت مقام معظم رهبری، استان شد، عقب ماندگی های بسیاری داشت اما در طول سال های اخیر اقدامات بسیار خوبی انجام شده و من افق روشنی برای شهر می بینم. شهرداری تلاشی جز خدمت به خدا، مردم و شهر کریمه اهل بیت (ع) ندارد و شاکر چنین توفیق خدمتی در شهر قم باشید و زمانی که مسئولیت دارید بدون احساس خستگی و بی انگیزگی خدمت کنید.

یکی از ویژگی های شهرداری قم برنامه محوری و رویکرد علمی در مأموریت ها است

حضرت آیت الله اعرافی (دامت برکاته)

مدیر حوزه های علمیه سراسر کشور و عضو شورای نگهبان

از خدمات شهرداری قم و بخش های مختلف این مجموعه در پیشبرد طرح ها و پیشرفت شهر قم تقدیر می کنیم و گام های بزرگی در دهه اخیر در شهر برداشته شده که جای تقدیر و تشکر دارد.

یکی از ویژگی های شهرداری قم برنامه محوری و رویکرد علمی در مأموریت ها بوده و این نگاه کلان، علمی و آینده بینی باید در آینده نیز مورد توجه باشد. تغییرات با رویکرد عدالت محوری و برافراشتن چتر حمایتی در تمامی سطوح و مناطق شهری در جای جای شهر مشهود است و این اقدام جای کار ارتقا و تکمیل شدن دارد. مدیر حوزه های علمیه سراسر کشور با تقدیر از شهرداری قم در کادر سازی و مدیر پروری تصریح کرد: دانش فنی، اجرایی، برنامه ریزی برای فعالیت ها در جهان شهر و کلان شهر قم کار بزرگی است و آیندگان از تحولات قم و تربیت مدیران خوب از شهردار قم تقدیر خواهند کرد.

عملکرد شهرداری به قم آبرو داد

حضرت آیت الله محمدجواد فاضل لنکرانی (دامت برکاته)
رئیس جامعه مدرسین حوزه علمیه قم و نائب رئیس مجلس خبرگان رهبری

اقدامات شهرداری قم موجب نشاط در انسان می شود و این فعالیت ها برای شهروندان نیز مشخص است و اگر در سطح شهر قم تردد کنیم حرکت برنامه ریزی شده شهرداری قم مشهود است. شاهد تحول در شهر قم هستیم، در گذشته سال ها برای احداث یک تقاطع زمان صرف می شد و در انتها هم به نتیجه نمی رسید ولی امروز در طول سال چندین تقاطع در شهر قم احداث می شود. شهرداری قم در توسعه فضای سبز بسیار موفق بوده است و وسعت کار و پیگیری کار در شهرداری قم بسیار زیاد است. حضور شهرداری قم در مناسبت ها مشهود است و فعال بودن شهرداری قم در زوایای مختلف بسیار اهمیت دارد، چراکه دنیا به شهر قم نگاه می کند.

تحول شهر قم روشن است

حضرت آیت الله اراکی (دامت برکاته)
عضو شورای عالی حوزه علمیه قم

شهرداری قم فعالیت های خوبی داشته تحول در شهر به طور کامل روشن است و از عوامل مختلف شهرداری قم تشکر می کنیم و اقدامات شهرداری برای همگان مشخص است. قم امروز پایتخت امام زمان عجل الله تعالی فرجه الیه به شمار می آید و کارگزاران این شهر از سربازان آن حضرت محسوب می شوند. هر شهر روحی دارد که هویت آن را می سازد. هویت شهر اسلامی به نمادهایی است که معنویت در آن جلوه گر باشد. شهر قم شایسته این است که به عنوان اولین الگوی شهر اسلامی معرفی گردد. در این زمینه طرح هایی آماده شده است که با تلاش مسئولان شهری می تواند تحقق یابد.

پیشرفت مستمر در شهر قم مشهود است

حجت الاسلام والمسلمین شهرستانی (دامت برکاته)
نماینده آیت الله العظمی سیستانی (مد ظله العالی) در ایران

شهر قم با برخورداری از پیشینه ای غنی در علوم دینی و مذهبی و به عنوان مرکز پرورش عالمان برجسته اسلامی، ظرفیت های فراوانی برای تبدیل شدن به پایتخت فرهنگی جهان اسلام را دارد. تلاش مدیران شهری برای تبدیل شهر قم به پایتخت فرهنگی جهان اسلام قابل تقدیر است و با توسعه زیرساخت های فرهنگی، گسترش مراکز علمی و مذهبی و تقویت فعالیت های بین المللی، قم می تواند جایگاه خود را به عنوان پایتخت فرهنگی جهان اسلام تثبیت کند و الگویی برای سایر جوامع اسلامی باشد. هر قدمی که در قم برای خدمت برداشته می شود دارای اجر دنیوی و اخروی است و خدمت به شهر کریمه اهل بیت (س) صرفاً خدمت به یک شهر نیست و خدمت به شهری با جایگاه والا در جهان اسلام است. در دوره اخیر مدیریت شهرداری شاهد موفقیت در کارها هستیم که نتیجه بسیاری از این اقدامات در تاریخ ثبت و ضبط می شود و همان طور که اکنون از موفقیت شما می گویند، در آینده نیز از آن به خوبی یاد می شود. شما در این دوره از فعالیت، قدم هایی بیشتر از سهم خود برداشته اید و در بسیاری از تصمیمات، شما نقش و تأثیر دارید.

خدمات شهرداری قم بی نظیر و زبانزد عام و خاص است

حجت الاسلام والمسلمین اجاق نژاد (دامت برکاته)

تولیت آستان مقدس مسجد جمکران

شهرداری اگر کارهایی که ارائه می دهد را بخواهد کامل بیان کند، می توان به ویژه در قم چندین کتاب نگارش کرد. دلسوزان شهر از خدمات شهرداری در این سال ها و فعالیت های انجام شده رضایت داشته و این پیشرفت ها در مقابل چشم همگان است و جناب آقای سقائیان نژاد جایگاه خاصی در میان مردم دارند. از فعالیت های شهرداری قم به عنوان شهروند تقدیر می کنیم و ما نسبت به شهر قم تعصب و غیرتی هستیم و خدماتی که در شهر در سال های گذشته انجام شده قابل انکار نیست و کاملاً روشن است. بنده سابقه شهر قم را هم پیش از انقلاب و هم پس از انقلاب دیده ام و شهرداران محترم زیادی را در این شهر شناختم که خدمات شایسته ای داشته اند، اما اقدامات و آثار به جای مانده از دکتر سقائیان نژاد در قم حقیقتاً بی نظیر و زبانزد عام و خاص شده است.

تحولات شهر قم چشمگیر است

حجت الاسلام والمسلمین محمود محمدی عراقی (دامت برکاته)

رئیس دفتر مقام معظم رهبری در قم

به برکت نظام جمهوری اسلامی در همه عرصه ها شاهد پیشرفت های مناسب هستیم و این موضوع در شهرها به ویژه قم نیز کاملاً نمایان است. توسعه فضای سبز در قم در مقایسه با سال های دور بسیار جای شکرگذاری دارد و در این دوره باید شاکر باشیم که شخصیتی علمی و با سابقه مدیریتی در رأس مجموعه شهرداری قم قرار گرفت. پیشرفت های شهر قم مشهود و قابل انکار نیست و با آنکه کمبودهای سنواتی وجود داشته ولی تحولات قم چشمگیر است. قم هم اکنون سومین کلان شهر سبز ایران شناخته می شود که از زحمات مسئولین شهری قم جهت محیا کردن این فضای سبز تقدیر و تشکر ویژه می کنیم.

مردم نسبت به عملکرد مدیران قم در توسعه خدمات شهری و عمرانی راضی هستند

حجت الاسلام والمسلمین سید علی خمینی (دامت برکاته)

قم در سال های اخیر تحولات قابل توجهی داشته است و مردم نسبت به عملکرد مدیران قم در توسعه خدمات شهری و عمرانی راضی هستند. کار کردن در قم و خدمت به مردم این شهر خدمت مهمی است و در صورت قصد قربت، اجر زیادی دارد.

مردم از فعالیت های شهرداری قم رضایت دارند

حجت الاسلام والمسلمین محمدرضا حامدی (دامت برکاته)

امام جمعه پردیسان

فعالیت های شهرداری قم برای مردم ملموس بوده و مردم از آن شهرداری قم رضایت دارند و در برخورد های مختلف رضایتمندی خود را از فعالیت های شهرداری قم اعلام می کنند و قدردان نیت خالصانه خدمت به مجاوران و مسافران شهر کریمه اهل بیت (س) هستند. شهرداری قم در سال های گذشته بسیاری از پروژه ها را بدون تشریفات افتتاح و در اختیار شهروندان قرار داده است و مردم قدردان شهردار و شهرداری قم و عملکرد مورد تأیید و قابل دیدن است و نیازی به تعریف ندارد. آنچه مشهود بوده فعالیت های شهرداری قم مورد رضایت مردم و بزرگان شهر است و ما شهروندان قمی قدردان زحمات شهردار و شهرداری هستیم. حضور برخی افراد از جمله دکتر سقائیان نژاد در مناصب فرصت است و کارنامه درخشان شما و مجموعه شهرداری سبب شده که از کیان شهرداری دفاع کنیم.

تکمیل زیرساخت‌های شهری قم با برنامه‌ریزی دقیق و منسجم

حجت‌الاسلام والمسلمین سید کاظم موسوی (دامت برکاته)

رئیس کل دادگستری استان قم

قم جایگاه ویژه و کلانی در سطح کشور و حتی جهان داشته و خدمات در این شهر هم‌تراز با خدمات در شهرهای بزرگ با جمعیت‌های زیاد است. سرزندگی در شهر را جاری و ساری است و به هر گوشه شهر نگاه کنیم خدمت و فعالیت شهری را می‌بینیم.

در طول یک دهه اخیر کارهای بسیار قابل قبول و غیرقابل انکاری در شهر قم انجام شد که نتیجه مدیریت دکتر سقائیان‌نژاد بوده است و ما جز دغدغه کار و خدمت چیز دیگری از شهردار قم ندیدیم و بابت کارهای ماندگاری که در شهر قم انجام شد تشکر می‌کنیم. آثار کم‌انگیزی و کم‌فروشی در شهرداری قم وجود ندارد و دادگستری تمام‌قد حامی شهرداری قم است. شهرداری قم با برنامه‌ریزی دقیق و مدیریت منسجم توانسته است پروژه‌های زیرساختی متعددی را به سرانجام برساند و آثار تحول و حیات در شهر قم مشهود است و پروژه‌های شهری نه تنها در بهبود وضعیت فیزیکی شهر تأثیرگذار بوده‌اند، بلکه کیفیت زندگی شهروندان را نیز ارتقا داده است. شهرداری قم در صف اول خدمت به مردم شریف این شهر قرار دارد و دستگاه قضائی می‌تواند در عرصه‌های مختلف در بهبود امور شهری و بهبود کیفیت خدمات به شهروندان اثرگذار باشد. توسعه فضای سبز در قم و افزایش سرانه آن برای هر شهروند، از نشانه‌های برنامه‌ریزی صحیح و توجه ویژه شهرداری به بهبود محیط زندگی شهروندان است.

خدمات عدالت محور شهرداری قم در مناطق شهری قابل تقدیر است

حجت‌الاسلام والمسلمین حسن غریب (دامت برکاته)

دادستان قم

شهرداری نهادی مظلوم و مقتدر است و خیلی از زحمات شهرداری دیده نمی‌شود و بخش‌های مختلف این نهاد خدمتگزار صادقانه و خالصانه بوده و شهرداری در همه مناسبت‌ها حضور فعال و میدانی دارد.

توسعه متوازن و خدمات عدالت محور شهرداری قم در مناطق شهری قابل تقدیر است. پیشرفت و آبادانی در همه مناطق شهری ملموس است و نمی‌توان ایرادی در حوزه عمرانی و خدماتی به شهرداری قم گرفت.

اینکه شهرداری را با نهادهای دیگر مقایسه کنیم قطعاً دچار خطا خواهد بود چرا که شهرداری نهادی صرفاً خدماتی نبوده و ابعاد مختلفی توسط شهرداری صورت می‌گیرد و خیلی از نارضایتی‌ها از شهرداری به علت اجرای قانون است. امروز با فعالیت‌های صادقانه شهرداری قم سرمان بالاست و از اقدامات عمرانی و خدماتی شهرداری دفاع می‌کنیم.

تقدیر از توسعه متوازن شهر توسط شهرداری قم

حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر قاسم روان‌بخش (دامت برکاته)

نماینده مردم قم در مجلس شورای اسلامی

خدمات ارزشمند شهرداری قم در بهبود زیرساخت‌های شهری، ارتقای خدمات‌رسانی به شهروندان و توسعه متوازن شهر، فعالیت‌های شهرداری قم را به خدمتی صادقانه به مردم و شهر اهل بیت (ع) تبدیل کرده است.

تلاش‌های دکتر سقائیان‌نژاد و مجموعه مدیریت شهری خدمتی ارزشمند به شهر مقدس قم بوده و امیدواریم این روند در مسیر رشد همه‌جانبه شهر ادامه یابد.

دکتر سقائیان نژاد فردی برنامه محور، اهل فن و اهل تعامل است

مهندس اکبر بهنام جو

استاندار قم

اگر به حق در بحث تحولات شهرهای استان‌های کشور بعد از انقلاب نگاه کنیم، یکی از آن‌ها قم است و قم از هر لحاظ پیشرفت کرده است. اقدامات زیست محیطی از جمله پردازش پسماندهای شهری یکی از مسائل پراهمیتی بود که رفع و دفع آن هزینه بسیار بالایی دارد اما به همت و مدیریت آقای سقائیان نژاد انجام شد. در شهر قم سرانه فضای سبز ارتقای خوبی پیدا کرده است و شبکه‌های شهری به معنای واقعی پیش روی کرده که این نشان دهنده مدیریت بسیار خوب شهردار است. همچنین در ایمنی شهری و امکانات آتش نشانی تحولات بسیاری خوبی در قم رقم خورده است. مردم در گذشته نسبت به برخی ضوابط و محدودیت‌ها انتقاداتی داشتند، اما امروز با تدوین طرح‌های جامع و بهره‌گیری از مشاوران حرفه‌ای، توانسته‌ایم راهکاری برای رفع این چالش‌ها ارائه دهیم؛ این رویکرد نه تنها مشکلات موجود را برطرف می‌کند، بلکه الگویی برای مدیریت سایر شهرها خواهد بود.

حمایت ویژه شهرداری قم از نیروهای مسلح استان

سردار محمدرضا موحد

فرمانده سپاه استان قم

ما در مجموعه سپاه استان قم به معنای واقعی حامی آقای سقائیان نژاد نداشته و هر وقت برنامه فرهنگی داشتیم شهرداری اولین حامی ما در اجرای آن برنامه بود و ایشان حامی نیروهای مسلح استان بودند. تغییرات اساسی در شهر کریمه اهل بیت (ع) اتفاق افتاده است، اتحاد و همدلی در مدیریت شهری سبب تسریع در تصمیم‌گیری‌ها و اجرای پروژه می‌شود. به نمایندگی از نیروهای مسلح استان از زحمات ۱۰ ساله ایشان تقدیر و تشکر کرده و برای ایشان آرزوی موفقیت می‌کنیم.

نقش پررنگ مدیریت شهری در ایجاد امنیت و آرامش

سردار محمدرضا میرحیدری

فرمانده انتظامی استان قم

تعامل بین عدلیه و دادگستری، پلیس و شهرداری می‌تواند توأمان در برپایی یک شهر امن و شهری که مردم در آسایش بتوانند زندگی کنند مؤثر است، تعامل بین این دستگاه‌ها در پیشرفت اهداف تأثیرگذار است و از عزیزان در مجموعه شهرداری و دکتر سقائیان نژاد شهردار تقدیر می‌کنیم. امروز قم در قیاس با گذشته شاهد افزایش سطح زائرین و یک رشد میلیونی است و در این بخش شهرداری نقش ویژه‌ای دارد و زحمات عزیزان برجسته است که توانسته بخشی از مشکلات شهر را برطرف کند. شهرداری قم نقش مؤثری در بهبود شاخص‌های امنیتی و اجتماعی داشته است. در راستای توسعه ناوگان شهری با توجه به هوشمندسازی و ارتقای سطح ایمنی اتوبوس‌های جدید اقدامات ارزنده‌ای صورت گرفته است و با وجود مشکلات اقتصادی، دستگاه‌های متولی به دنبال آن هستند که خدمات فراتری را به مردم ارائه دهند.

امروز مسیر آبادانی در شهر قم مشهود است

سرهنک جعفر کریمی

ارشد نظامی ارتش در استان قم

عملکرد مدیریت شهری قم در سطح کلان موفق و تحول آفرین بوده و اقدامات شهرداری قم در ارتقای شاخص‌های شهری و رفاه عمومی شهروندان شایسته تجلیل و تکریم است. اقدامات عمرانی و خدمات شهرداری، تازگی، حرکت و آبادانی در شهر قم در نتیجه اقدامات مدیریت شهری در شهر قم مشهود است.

چهره شهر قم امروز متحول شده و کسی که از بیرون وارد شهر قم می‌شود این را به خوبی متوجه می‌شود که پروژه‌های بزرگ و ارزشمندی در شهر اجرا شده است.

اقدامات شهرداری قم در ترویج فرهنگ ایثار و شهادت درخشان و قابل توجه است

حجت الاسلام والمسلمین هنرمند (دامت برکاته)

مدیرکل بنیاد شهید و امور ایثارگران استان قم

خدمات شهرداری قم در توسعه و آبادانی شهر در ابعاد مختلف در سال‌های گذشته قابل تقدیر است و فعالیت‌های گسترده و بزرگی در مجموعه شهرداری قم انجام شده است.

اقدامات شهرداری قم در ترویج فرهنگ ایثار و شهادت درخشان و قابل توجه است و شهرداری قم در برگزاری کنگره

ملی شهدای استان قم خیلی خوش درخشید.

در نام‌گذاری کوچه‌های شهدا، شهرداری فعالیت‌های جهادی و مناسب داشت که کیفیت تابلوها و روند نام‌گذاری و پلاک‌کوبی در کشوری نظیر اجرا شده است.

دکتر سقائیان نژاد در همه زمینه‌ها تحول ایجاد کرد

حجت الاسلام والمسلمین صالحی منش (دامت برکاته)

استاندار اسبق قم

صالحی منش اگر تاریخ شهرداری قم را مطالعه کنید، هیچ شهرداری مانند آقای سقائیان نژاد پیدا نخواهید کرد و ایشان در همه زمینه‌ها، از آرامش مردم گرفته تا هماهنگی شورا و ادارات، تحول ایجاد کردند.

امروز شهرداری نظیری را از دست می‌دهیم و امیدواریم مسیر درست ایشان ادامه‌دار باشد.

خدمات شهردار قم ذخیره دنیا و آخرت است

حاج علی آقامحمدی

پیشکسوت انقلاب اسلامی و فعال سیاسی و اجتماعی قم

مردم قم از یک دهه اقدامات شهردار و شهرداری قم راضی و قدردان هستند، تحول شهر قم به خوبی قابل مشاهده و ملموس است و خدمت در شهر قم توفیق خدمت به شهر اهل بیت (ع) بوده و فعالیت‌های انجام شده توسط شهرداری در این سال‌ها برای همه شهروندان مشهود است.

هر فردی که به قم وارد می‌شود، آثار خدمات دکتر سقائیان نژاد و مجموعه شهرداری قم را به وضوح مشاهده می‌کند و

این تلاش‌ها بدون تردید ذخیره‌ای ارزشمند برای دنیا و آخرت ایشان خواهد بود

در این ۱۰ سال تحول نوینی در شهر ایجاد شده است

حاج محمود پارچه‌باف

از خیران برجسته قم

همه اذعان دارند که شهردار قم در طول این ۱۰ سال تحول نوینی در شهر ایجاد کرد و این موضوع نه تنها توسط مردم قم گواه می‌شود بلکه مردم سایر استان‌ها هم که سالی یک بار به این شهر سفر می‌کنند به این موضوع معتقد هستند.

در مجمع خیرین استان قم به نمایندگی از همه مردم قم از زحمات ۱۰ ساله دکتر سقائیان نژاد تقدیر و تشکر کرده و امیدوارم ایشان در ادامه راه موفق و مؤید باشند.

مردم قم قدرشناس هستند

حاج ابوالفضل هندویان

خیر نمونه کشوری

قم نیاز به تحولی داشت که با حضور آقای سقائیان نژاد تحقق پیدا کرد. تحولات عظیم شهر مقدس قم به گونه‌ای است که اگر با چشم بسته نیز در شهر راه برویم، تمامی خدمات را شاهد خواهیم بود. از ایجاد و احداث فضای سبز گرفته تا اجرای پروژه‌های عمرانی. ما مردم قم قدرشناسیم و از زحمات و تلاش‌های آقای سقائیان نژاد تقدیر می‌کنیم.

سقائیان نژاد از برترین شهرداران قم در چهار دهه اخیر است

نصرت‌الله لطفی

قائم‌مقام سابق شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی کشور

به عنوان یک شهروند احساس وظیفه داریم از مجموعه مدیریت شهری قم و به ویژه شهردار قم که نماینده کارکنان خدوم شهرداری است، قدردانی کنیم.

با توجه به تجربه چندین دهه‌ای و همکاری مستقیم با شهرداران متعدد، می‌توانم بگویم که سید مرتضی سقائیان نژاد یکی از برترین شهرداران قم در چهار تا پنج دهه اخیر بوده و عملکرد ایشان در مدیریت شهری، توسعه زیرساخت‌ها و خدمات‌رسانی به مردم، شایسته تقدیر است.

مردم از عملکرد شهردار قم رضایت دارند

احمد عبدی

مدیرکل ستاد اجرایی فرمان حضرت امام استان قم

شهر قم در دگرگون شده است و این تغییرات شهر قم به واسطه مدیریت دکتر سقائیان نژاد و قرارگیری در ریل درست انجام شده است و شهرداری قم به‌دوراز حواشی با سرلوحه خدمتگزاری، تلاش در رفع مشکلات مردم دارد. در مواجهه با مردم رضایت آنان از شهردار و شهرداری نمایان بوده و اگر روزی انتخاب شهردار از طریق انتخابات قرار می‌شد قم بخورد، قطعاً دکتر سقائیان نژاد بالاترین رأی مردمی را کسب می‌کردند.

پیشرفت‌های قم زبانزد است

حجت‌الاسلام والمسلمین بابا گل زاده

سرپرست اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری استان قم

همکاری شهرداری قم و اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری استان در بهترین حالت هم‌افزایی قرار دارد. تحول شهر قم در سال‌های اخیر مشهود و زبانزد است و اقوام و آشنایی و عموم مردم که به قم تردد دارند به پیشرفت‌های قابل توجه شهر قم اذعان دارند. دکتر سقاییان نژاد شهردار قم با صبر و استقامت و در چارچوب وظایف قانونی در حال انجام وظیفه خدمت به مجاوران و خادمان حرم کریمه اهل بیت (ع) بودند.

تلاش‌های شهرداری قم در حوزه تحول شهر شایسته تقدیر است

سیدسعیدرضا منتظری

رئیس بنیاد نخبگان استان قم

شهردار قم از جامعه نخبگانی است و زحمات، تحولات و تلاش‌های شهرداری در حوزه تحول شهر شایسته تقدیر است که بر همگان پوشیده نیست. از همکاری‌ها و همراهی‌های شهرداری قم با بنیاد نخبگان استان تقدیر و تشکر می‌کنیم.

مردم از عملکرد شهردار قم رضایت دارند

حجت‌الاسلام والمسلمین سید رضا صدر

مدیر اجرایی آستان مقدس امامزاده موسی مبرقع (ع)

به عنوان یک قمی اصیل و ساکن یکی از محلات قدیمی شهر، به خوبی شاهد تحولات مشهود و ملموس شهر قم در یک دهه اخیر بوده‌ام که به واسطه تلاش‌های مؤثر شهردار قم و مجموعه مدیریت شهری رقم خورده است. در این سال‌ها اقدامات عمرانی ارزشمندی از جمله اجرای پروژه‌های تملک، احداث پارکینگ و مشارکت شهرداری در توسعه اطراف حرم مطهر امامزاده موسی مبرقع (ع) روح تازه‌ای به این مکان مقدس دمیده که جای تقدیر و تشکر ویژه دارد.

شهرداری قم با نگاهی پشتیبان و همراه در کنار آستان‌های مقدس شهر بوده و این رویکرد حمایتی در ارتقای فضای معنوی شهر و توسعه ظرفیت‌های زیارتی تأثیرگذار بوده و جایگاه فرهنگی قم را بیش از پیش تقویت کرده است.

نگاه ویژه شهرداری قم به ورزش همگانی و قهرمانی

هادی ساعی

رئیس فدراسیون تکواندو کشور

در تمام دنیا متولی ورزش همگانی شهرداری‌ها هستند، چرا که با توجه به دسترسی وسیع شهرداری‌ها به عموم مردم و برخورداری از فضاها و امکانات مناسب، این نهاد می‌تواند نقشی کلیدی در ارتقای سطح ورزش همگانی ایفا کند. در کشور ما نیز ضروری است شهرداری‌ها به عنوان مسئول مستقیم ورزش همگانی معرفی شوند، زیرا ارتباط نزدیک و تنگاتنگی با مردم دارند و می‌توانند در این حوزه موفق‌تر عمل کنند.

از محبت و نگاه ویژه شهردار قم نسبت به جامعه ورزش و به ویژه خانواده تکواندو صمیمانه تشکر می‌کنیم که یکی از مجموعه‌های ورزشی شهرداری را برای احداث خانه تکواندو واگذار کردند.

خدمت در شجره کربله اهل بیت علیهما السلام افتخار ماست.

خانواده بزرگ مدیران شهرداری قم
۱۴۰۴

اداره کل حوزه شهردار

سید جواد صحرایی

اداره کل حقوقی

سید محمد ابراهیمی

اداره کل بازرسی و رسیدگی به شکایات

حمیدرضا مستقیمی

معاونت‌ها

مناطق هشتگانه

شرکت‌های تابعه

شرکت عمرانی معصومیه

حسین رضائی نسب

اداره کل ارتباطات و امور بین الملل

مهدی کلانترزاده

اداره کل حراست و امور محرمات

محمد بقائی

اداره کل حسابرسی و امور جامع

مجید فتح‌اللهی

مشاوران

سید ابوالفضل اسماعیلی

سید محمد آتش‌ذر

اکبر معتمدی

محسن نصیری

ناصر رعیت‌پور

طوبی حجازی

۳

فصل
مستقل
مختار

۳

پیگیری درخواست‌های شهروندان تا رسیدن به نتیجه مطلوب

سید جواد صحرایی

مدیر کل حوزه شهردار

سید جواد صحرایی، مدیرکل حوزه شهردار، یکی از کسانی است که در طول مدیریت ۱۰ ساله سید مرتضی سقائیان‌نژاد در شهرداری قم با وی همراه و هم‌قدم بوده و در بسیاری از روزها خاطرات تلخ و شیرینی از این ۱۰ سال دارد. با او هم درباره خاطراتش و هم درباره عملکرد حوزه شهردار به گفت‌وگو نشستیم.

حوزه تملکات و اجرای طرح‌ها و تخصیص‌ها و منابع است. بنده در صورت وجود مشکل، ورود کرده و چنانچه مشکل فراتر از توانم بود، آقای شهردار برای حل مشکلات ورود می‌کرد. اقدام دیگر حوزه شهردار دبیری جلسات مهمی مانند شورای مدیران، شورای معاونین و قرارگاه پروژه‌های عمرانی بود که تمام این جلسات کاملاً به صورت منظم تشکیل و از عوامل موفقیت تیم شهرداری قم در اجرای اقدامات مهم بودند.

چه پروژه‌هایی از نظر این جلسات مهم و ویژه هستند؟ چند نمونه مثال بزنید.

یکی از آن‌ها جلسه پروژه‌های اطراف حرم مطهر است که در قرارگاه روزهای شنبه بررسی می‌شود. پروژه عمار یاسر از دیگر پروژه‌هاست، همچنین پروژه قبرستان نو که ۱۳۹۹ مغازه در آنجا تخریب شد و بازگشایی انجام گرفت و معضل ضلع شرقی حرم به طرف صحن جوادالائمه را مرتفع کرد، همچنین بازسازی سواره بازار، چهارراه بازار تا تقاطع عمار یاسر حتی پیاده‌راه ارم و پیاده‌راه‌های اطراف حرم در جلسه قرارگاه ویژه شنبه‌ها مطرح می‌شود و خروجی خوبی داشته از جمله مغازه‌ها در میدان تره‌بار قدیم واقع در میدان مطهری تخریب شد، بازارچه کنار پل حجتیه تخریب شد، اکنون زیرسازی در حال انجام است تا اصلاح و بازسازی صورت بگیرد. در خیابان عمار یاسر، پل غدیر و زیرگذر غدیر انجام شد که از مواردی است که در قرارگاه مورد پیگیری قرار گرفت.

می‌توانید کمی بیشتر توضیح دهید که در این جلسات چه جزئیاتی مطرح می‌شود؟

فارغ از اینکه هر حوزه‌ای به صورت تخصصی نقشه پروژه‌ها را دارد و آن‌ها را فازبندی می‌کند، در حوزه شهردار نیز برگرفته از آن نقشه‌ها، بر روی یک تخته کار، پلاک بندی می‌کردیم. در پروژه عمار یاسر که نخستین بار این اتفاق رخ داد، بسیار اثرگذار بود، زیرا برخی از مردم طرح‌ها را جدی نمی‌گرفتند اما زمانی که بر روی ملک شماره می‌خورد و اطلاعاتی زیرش نوشته می‌شد، محرک بود. اطلاعات املاک در دفتر شهردار رنگ‌های مختلفی داشت مثلاً اگر توافق ملکی تنظیم می‌شد یا برای آن هیچ کاری انجام نشده بود یا تخریب می‌شد یا زیرسازی آن انجام می‌شد یا تحویل پیمانکار می‌شد دارای رنگ‌های مختلفی بود.

کمی از تجربه و سابقه کارتان در شهرداری پیش از ورود به حوزه اداره کل شهرداری بفرمایید.

بنده ابتدا در ستاد فرماندهی آتش‌نشانی در مرکز ۱۲۵ که آن دوران آنالوگ بود، استخدام شدم، سپس فعالیت خود را به مدت دو سال در حراست شهرداری آغاز کردم و مجدداً به آتش‌نشانی بازگشتم. سپس در بخش شهرسازی شهرداری منطقه سه مشغول فعالیت شدم و پس از گذشت چندین سال وارد اجرای احکام منطقه سه و سپس رئیس امور اداری منطقه سه شدم. سپس مسئولیت ریاست اداره رفاه شهرداری مرکز را به مدت دو سال بر عهده گرفتم و حدود سه سال رئیس اداره کارگزینی و بعد در سال ۱۳۹۳ با حفظ سمت سرپرست حوزه شهردار شدم و از اواخر سال ۱۳۹۴ نیز حکم مدیرکلی بنده صادر شد. از دیدگاه آقای شهردار، آشنایی بنده به مسائل شهرداری که برای ایشان جالب بود، امتیازی بود تا من را در سمت مدیرکل حوزه شهردار حفظ کنند.

و در ادامه از حوزه اختیاراتتان در این اداره کل بفرمایید.

اختیاراتی که آقای شهردار داده‌اند، فراتر از اختیارات و شرح وظایف مدیرکل حوزه شهردار است، به همین جهت فعالیت‌های این حوزه بیشتر از نوع هماهنگی محسوب می‌شود. از نظر بنده در سال ۱۴۰۳ بهترین اقدامی که در حوزه شهردار انجام گرفت، به ثمر رسیدن تصویربرداری معضلات سطح شهر بود که از حدود پنج سال گذشته با دستور شهردار آغاز شد. به گونه‌ای که در هر جلسه شورای مدیران این کلیپ‌ها پخش و مشکلات مطرح می‌شد تا مورد رسیدگی قرار گیرند.

یکی دیگر از اقدامات مؤثر در حوزه شهردار، هماهنگی میان مناطق و شهرداری مرکز بود که در حوزه سازمان‌ها، اکثراً معاونین و رئیس هیئت‌مدیره این هماهنگی‌ها را با ستاد انجام می‌دهند، اما اگر مجدداً مشکلی میان هیئت‌مدیره و ستاد وجود داشته باشد، بنده ورود می‌کنم و جلسات برای بررسی برگزار می‌شود و البته بیشتر هماهنگی‌ها میان مدیران ارشد بوده و هماهنگی مناطق بیشتر در

این راستا طبق دستورالعملی، مجموعه‌های بزرگ شهرداری از جمله ساختمان مرکز و مناطق مجهز به دیزل ژنراتور شدند. همچنین دستورالعمل لازم ارائه شده که در ساعت اداری بیشتر از منابع نور طبیعی استفاده کنند و دما را در فصل زمستان به زیر ۲۲ درجه برسانند و تمام ساختمان‌ها اگر دیزل ندارند در اسرع وقت دیزل خریداری کنند.

شهرداری مرکز بعد از ساعت اداری برق ساختمان‌ها را قطع می‌کند و همکاری که بیشتر از ساعت اداری حضور دارند باید نامه بزنند تا برقشان وصل شود. همچنین در زمینه مدیریت مصرف انرژی، بخشی از انرژی ساختمان شهرداری مرکز از انرژی خورشیدی تأمین می‌شود.

برخورد شما با مراجعان دفتر شهردار قم چگونه است؟

کسی که به دفتر شهردار مراجعه می‌کند بنا به فرمایش آقای شهردار از همه جا بریده است، یعنی به منطقه یا سازمان مراجعه کرده اما به نتیجه نرسیده بنابراین به دفتر شهرداری مراجعه می‌کند. اگر هم کارشان خارج از ضوابط قانونی است باید برای آن‌ها توضیح داد و توجیه‌شان کرد که معمولاً مشکیشان حل می‌شود. خصوصاً در بحث تقسیط پرداخت‌های عوارض مراجعه‌ای داشته حتماً انجام وظیفه کردیم و از طرف دیگر از آنجایی که نماینده آقای شهردار در کمیته ماده ۱۷ هستم اگر مراجعه کنند شرایطی داشته؛ برای مثال خانواده ایثارگرو یا شاهد بوده و یا از اعضای کمیته امداد یا بهزیستی یا از حوزه علمیه بوده، به کمیته ارجاع داده شده و به وی کمک کرده‌ایم.

و در پایان روزهای آخر کار دکتر سقائیان نژاد را پشت سر می‌گذارانیم. به عنوان یکی از نزدیک‌ترین مدیران به شهردار نقاط قوت ایشان را در چه مواردی می‌بینید؟

بحث منابع انسانی آقای شهردار بسیار قوی است و نیروهای خود را به خوبی چیده است. از جمله خصوصیات بارز آقای سقائیان نژاد که موجب پیشرفت ایشان شده تخصص و سواد بالا است. ایشان با مسائل مالی و اداری شهرداری آشنایی دارند و از سواد مدیریتی بالا و پختگی برخوردار است اما مهم‌ترین ویژگی ایشان سعه صدر است. در شرایطی که اختلافاتی بین نماینده‌ها، مسئولان استان و شورای شهر شکل می‌گرفت نیازمند تاب‌آوری بود که دکتر این خصوصیت را دارد. دکتر سقائیان نژاد شاگرد آیت‌الله العظمی جوادی آملی است و صبح‌ها حدود ساعت ۶ صبح و شب‌ها ساعت ۹ در کلاس مجازی ایشان شرکت می‌کند. کوتاه نیامدن از حقوق مردم از دیگر ویژگی‌های ایشان است. یاد می‌آید در مسئله احداث یک بیمارستان در قم که فشار برای صدور پروانه به صورت رایگان بود، چطور ایشان ایستادگی کرد چرا که اولویت ایشان حفظ جایگاه خودش نبود بلکه به دنبال حفظ حقوق مردم بود.

در حوزه ارتباطات میان ارگان‌های مختلف و شهرداری قم چه اقداماتی در حوزه شهردار صورت گرفت؟

بنده با دستور شهردار در حوزه‌های مختلف ورود داشتم و مسئولیت نماینده شهرداری در مسائل مربوط به آن پروژه با سپاه، نیروی انتظامی، آستان مقدس و غیره را بر عهده داشتم.

از آنجایی که املاک آستان مقدس در سطح شهر بسیار است و به‌ویژه در فاز پنج عمار یاسر تقریباً بیش از ۸۰ درصد املاک حدفاصل خیابان شهید فاطمی و ریل راه آهن مربوط به آستان مقدس بود، نیاز به هماهنگی بسیار داشت که بنده نماینده شهرداری در رایزنی با آستان مقدس جهت هماهنگی بودم. همچنین نماینده شهرداری در اداره کل اوقاف و امور خیریه و نماینده شهرداری در مسائل مربوط به آیات عظام بودم.

جرقه تصویری برداری از معضلات شهری برای طرح در جلسه شورای مدیران و تبدیل آن به یک‌روال کاری از کجا آغاز شد؟

آغاز این کار از پروژه ساماندهی میدان شهید مطهری بود. این میدان در شهر قم حس نوستالژی خاصی دارد به همین دلیل عملاً ایجاد تغییر در آن بسیار سخت بود، همچنین نقطه استراتژیک و بسیار پرتردد است و نمی‌توان آن را مسدود کرد. داستان از این قرار بود که پروژه اصلاح و بازسازی میدان شهید مطهری به‌کندی پیش می‌رفت، در جلسات با آقای شهردار تقاطع‌ها را پیگیری کردیم، پس از بررسی ملاحظه شد که اشکالات متعددی در حوزه‌های مختلف از جمله زیباسازی، بهسازی اطراف حرم، منطقه هفت، حوزه‌های ستادی از جمله معاون خدمات شهری، معاون عمرانی، معاون مالی و اقتصادی وجود دارد؛ بنابراین تصمیم بر این شد که تصاویری گویا از تمام بدمنظری‌ها تهیه شود و هر بخش به سازمان مرتبط سپرده شود. همچنین در بازدید آقای شهردار از میدان هفتاد و دو تن صحبت از نابسامانی آن می‌شد، از جمله اینکه ایستگاهی در آنجا وجود ندارد و کانکس‌های شرکت‌های مسافربری نیز به شکل‌های مختلف بودند که کلیبی از میدان هفتاد و دو تن تهیه شد و مشکلات متعدد احصا شده و هر کدام به بخش‌های مربوطه ارجاع داده شد بنابراین بهسازی مناسب و فضای سبز خوبی در آنجا شکل گرفت. این دو تجربه موفق موجب شد مسئله تصویربرداری از معضلات شهر از دیدگاه شهروندان در دستور کار اداره کل حوزه شهردار قرار گرفته و به یکی از موضوعات اصلی جلسات مدیران ارشد شهرداری قم تبدیل شود.

در حوزه زیرساختی و عمرانی و مدیریت ساختمان‌های اداری چه اقدامی در حیطه اداره کل حوزه شهرداری صورت گرفت؟

خوشبختانه در زمینه ساختمان‌های اداری شهرداری به فراغت دست یافتیم و ساختمان‌هایی که دچار مشکل بودند منتقل شدند. پنج منطقه و دو سازمان از جهت ساختمان قدیمی‌تر و دچار بودند که در دوره آقای سقائیان نژاد، شکل اداری خوبی گرفتند. سازمان فرهنگی و سازمان مدیریت پسماند مکان‌شان مرتب تغییر می‌کرد که ساختمان جدید منطقه سه منتقل شد و سازمان مدیریت پسماند نیز جای ساختمان منطقه سه آمد. ساختمان‌های اداری زیادی نیز در اختیار نهادها و NGO ها و کانون‌های فرهنگی قرار داده‌ایم. شهرداری ساختمانی در اختیار کانون مداحان قرار داده است. همچنین ساختمان‌های مورد نیاز دادگستری را تأمین کرده‌ایم، ساختمان در اختیار سپاه نیز برای انجام فعالیت‌های فرهنگی قرار داده‌ایم. سال گذشته به دلیل مشکلاتی که در زمینه تأمین برق وجود داشت، با دستور آقای شهردار مقرر شد که صرفه‌جویی مناسبی در زمینه انرژی داشته باشیم که در

جهاد تبیین در اولویت رسالت‌های حوزه اطلاع‌رسانی

مهدی کلانترزاده

مدیر کل ارتباطات و امور
بین‌الملل شهرداری قم

شناخت و آشنایی با مجموعه تلاش‌ها و اقدامات هر سازمان، نهاد یا ارگانی نیازمند ارائه درست آن اقدامات از سوی همان نهاد است. این وظیفه خطیر بر عهده روابط عمومی‌هاست که با توجه به تأکیدهای مقام معظم رهبری در حوزه جهاد تبیین و امیدافزایی در جامعه، یکی از مهم‌ترین رسالت‌ها در هر نهاد و سازمانی محسوب می‌شود. شهرداری قم نیز از این قاعده مستثنی نیست و مسئولیت آن بر عهده مهدی کلانترزاده است. او در گفت‌وگوی پیش‌رو با اعلام خبر تدوین فعالیت‌های شهرداری قم در ۱۰ سال گذشته در قالب یک کتاب، از چگونگی پیشبرد وظایف اداره کل ارتباطات و امور بین‌الملل شهرداری قم می‌گوید.

در خصوص چاپ بنر نیز در مناطق هشت‌گانه و در سطح شهر مقدس قم در سال گذشته ۸۰ هزار مترمربع بنر در مناسبت‌های ملی و مذهبی و اتفاقاتی مانند شهادت بزرگ‌مردانی مثل آیت‌الله رئیسی و سید حسن نصرالله عزیز نصب شد.

آیا مجموعه شما در حوزه جمع‌آوری و دسته‌بندی اسناد شهرداری اقدامی انجام داده است؟

توجه به سابقه تاریخی و طول عمر و خدمات دوره‌های مختلف، مسئله حفظ اسناد شهرداری قم مدنظر قرار گرفته است. شهرداری مرکز اسناد یا موزه‌ای نداشت. هیچ جایی مستند ذکر نشده بود که عمر شهرداری قم از چه زمانی دقیقاً آغاز شده‌امادر مرکز اسناد بامستندات و بررسی‌های دقیق مشخص شد این عمر ۹۰ ساله بود و با تحقیقات و جمع‌آوری‌های تکمیلی و قراردادهای مختلفی که روابط عمومی انجام داد این به عدد ۱۱۴ سال رسیده است تا آن‌شاءالله در تاریخ برای همیشه بماند. در همین راستا ۱۶۱ سند و پرونده قدیمی قم تا سال ۱۳۵۷ در بین پرونده‌های راکد وجود داشت که بررسی، بازیابی و مرتب‌سازی و جانمایی موقت آن‌ها اتفاق خوبی بود. عقد قرارداد مشاوره برای گردآوری این اطلاعات و استخراج نیز صورت گرفت. بیش از هزار و ۲۰۰ قطعه عکس نایاب با هوشمندی بازیابی شد. بیش از هزار و ۳۰۰ برگ سند مرتب‌سازی شد و تجهیزاتی مثل اسکنر و دستگاه‌های تخصصی این حوزه جمع‌آوری شد تا عملکرد شهردارها و شهرداری قم در این ۱۱۴ سال عمر شهرداری در اختیار پژوهشگران و مردم عزیز قرار داشته باشد.

آیا محلی برای نگهداری این اسناد و ارائه آن به مردم در نظر گرفته شده است؟

در همین خصوص خانه تاریخی توکلی در مجاورت حرم حضرت موسی مبرقع در سال گذشته خریداری شد. قرار است این خانه به محلی به عنوان موزه شهرداری و مرکز نگهداری اسناد شهرداری قم تبدیل شود. اخیراً نیز تملک و خرید خانه تاریخی مرحوم فیض انجام گرفت تا در یک فضای بیش از هزار و ۲۰۰ مترمربعی فرصتی برای بخش‌های مختلف شهر مثل هنرمندان، هیئت‌های مذهبی و همه عناصر تشکیل‌دهنده فرهنگ این شهر با کمک شهرداری جهت نشان دادن

پیش از هر چیز از مهم‌ترین اقدامات در حوزه تبلیغات شهری بفرمایید و همچنین سازوکاری که در این فضا حاکم است.

از مهم‌ترین اقدامات و وظایف فضاسازی شهر، تبلیغات محیطی است که خود به عنوان یکی از رسانه‌های مهم در شهرها محسوب می‌شود. در شهر مقدس قم نیز ۳ حوزه تبلیغی وجود دارد: اول تبلیغات تجاری است که متولی آن سازمان سیما و منظر شهرداری است، حوزه دیگر سایر سازمان‌ها و مجموعه‌های شهری و نهادهای دیگر مثل سپاه، مخابرات و تأمین اجتماعی و... که فضاسازی‌های محیطی دارند، حوزه بعدی نیز مسائل فرهنگی شهرداری است. در حوزه سوم، دو مجموعه در این خصوص کار می‌کنند: سازمان فرهنگی شهرداری و مجموعه اداره کل ارتباطات و امور بین‌الملل. در سال ۱۴۰۳ که سپری شد، یک نگاه زیرساختی وجود داشت، برخی فعالیت‌ها باید انجام شده و برخی سازه‌های تبلیغی با توجه به توسعه شهر باید در قم نصب می‌شد؛ مانند اقداماتی که در حوزه تلویزیون شهری انجام شد و باید آن را از امور زیرساختی در حوزه اطلاع‌رسانی و تبلیغات محیطی دانست.

از نقش روابط عمومی و همچنین تعداد سازه‌های تبلیغی حال حاضر شهر بفرمایید.

شهرداری قم بخش روابط عمومی را به عنوان راهبر در امور فضاسازی شهری معرفی کرده است. در طی سه سال ابتدایی حضور دکتر سقائیان‌نژاد، در مجموعه روابط عمومی ۱۰ تا ۱۵ سازه ساخته شد و طی ۷ سال اخیر ۷۰ سازه پرتابلی، ۵ عرشه پل و ۲ تلویزیون شهری برپا شد و در سال ۱۴۰۴ نیز این نهضت ادامه خواهد داشت. مجموعه ۷۷ سازه از جنس تلویزیون، پرتابل و عرشه پل به بدنه شهر در این مدت اضافه شد. در سال ۱۴۰۳ تعداد ۳۰ سازه بر اساس نیازها در سطح شهر پیاده‌سازی شد.

می‌کنند. مجموعه‌های مختلفی آمدند و طبق اصول قراردادی و رسمی قانونی این قراردادها را ترسیم کردند تا کار خبر روی زمین نماند.

همچنین سفارش انتشار اخبار و محتواهای رسانه‌ای در مطبوعات مثل خبرگزاری‌ها، پایگاه‌های خبری و سایر بخش‌های رسانه‌ای از اقدامات دیگر است.

تعامل شما با مردم به چه صورت است؟

یکی از وظایف ما پاسخگویی به انتقادات و پیشنهادات و درخواست‌های مردمی است. این از چند کانال دریافت می‌شد. اولین مسیر سامانه ارتباط مردمی ۱۳۷ است، همچنین بیان مسائل به سایر رسانه‌ها و بخش‌های دیگر نیز مورد توجه برای حل مشکلات و پیگیری درخواست‌ها است.

سامانه ارتباطات مردمی ۱۳۷ به عنوان یکی از وسیع‌ترین بخش‌ها در ارتباطات با مردم است. از شمارگان ۱۳۰ تا ۱۴۰ هزار تماس در سال ۹۴ این اداره کار خود را شروع کرده به حدود ۴۰۰ هزار تماس رسیده است. بخشی از این روند پیشرفت با توجه به افزایش جمعیت و توسعه شهر طبیعی است، یکی زمانی مجموعه‌های ۱۳۷ صرفاً به منظور مسائل خدماتی کار می‌کردند. اما در حال حاضر مردم سامانه ۱۳۷ شهرداری را با رسالت‌های دیگر می‌شناسند. گاهی تماس می‌گیرند و از برنامه‌های فرهنگی جویا می‌شوند و یا برنامه‌های اتوبوس‌ها و نظارت‌ها مطلع می‌گردند. از این سامانه راهنمایی زائر و راهنمای اسکان زائر دریافت می‌شود. این از اتفاقاتی است که موجب توسعه دایره خدمات این مجموعه شد.

این سامانه چند بخش است. قسمتی برای دریافت پیام مردم عزیز، بخشی نیز برای ثبت موضوع که پل اول پیام مردم محسوب می‌شود. سپس پیام ارسال و ثبت شده به حوزه بعدی و به مدیر مستقیم در هر منطقه یا معاونت و سازمان شهرداری ارسال می‌شود. این همکاران ۴۸ ساعت فرصت پاسخگویی دارند، پس از این دو روز شهروند متوجه می‌شود که پاسخش داده شده یا خیر. چنانچه شهروند مجدداً تماس نگیرد از سامانه با وی تماس گرفته می‌شود که با این کار بازخورد می‌گویند. بالای ۹۸ درصد در این بازخورد اعلام می‌کنند که نتیجه دریافت کردند اما ۲ درصد باقی‌مانده اگر پاسخی نگرفته باشند پیامشان وارد قسمت پیگیری ویژه در واحد سوم می‌شود.

هم‌اکنون ۲۰ خط به صورت ۲۴ ساعته با شرایط تعیین شده برای کارشناسان که شامل آشنایی با زبان‌های انگلیسی و عربی و در مرتبه بعد اردو و همچنین تسلط به تایپ و ثبت با سرعت بالا و مدرک تحصیلی مناسب می‌شود، فعال است و همین مسائل موجب شده تا تماس‌های ازدست‌رفته این سامانه هم‌اکنون به صفر رسیده است. همچنین در سال گذشته ۲ نفر دیگر نیز به صورت قراردادی با این مجموعه همکاری کردند تا رضایتمندی مردم افزایش یابد.

انجام افکارسنجی با همکاری دوستان حرفه‌ای در مجموعه‌های

تاریخ و قدمت خودشان و معرفی این قدمت به همشهریان و زائران و مسافران و پژوهشگران فراهم گردد.

یکی از کارهای بسیار شایسته مصاحبه تصویری و تاریخ شفاهی بود که ۱۹ نفر از شهرداران سابق و روسای اسبق شوراها در دستور کار قرار گرفتند.

آیا آماری از عملکرد اداره کل ارتباطات و امور بین‌الملل شهرداری قم در حوزه رسانه وجود دارد؟

یکی از کارهای بسیار خوب این است که در طول ماه بیش از ۳۰۰ خبر و بیش از هزار محتوای رسانه‌ای تولید می‌شود. این میزان بسیار زیاد است اما با وجود این هنوز تمام زحمات همکاران در بخش‌های مختلف شهرداری منعکس نمی‌شود. این میزان زیاد خبر از این جهت است که اینجا شهرداری است، یعنی دارنده شهر و قطعاً مملو از رویدادهای وسیع و انجام وظایف است.

هیئت تحریریه تخصصی یکی از اتفاقات بسیار خوب و لازم و حیاتی برای مجموعه شهرداری قم بود که تشکیل شد. این هیئت در حوزه‌های مختلف با کمک راهبری رسانه‌ها توانستند خطوط مختلف را ترسیم کنند.

یک جدول و سرانه خبر برای زنده نگه داشتن سایت خبری شهرداری ترسیم شد. تا سهم هر کدام از بخش‌ها و معاونت‌ها و مناطق و مدیریت‌ها در انعکاس عملکرد مشخص شود.

یکی از پویاترین اداره‌ها در مجموعه روابط عمومی شهرداری قم اداره اطلاع رسانی خبری و رسانه است. این اداره قلب تپنده مجموعه روابط عمومی است و روزانه در قالب‌های مختلف با مخاطب و مردم عزیز مرابده دارد و ده‌ها روایت از این دست تولید می‌کنند. در طول سال به صورت میانگین ۳۰ نشست رسانه‌ای با حضور جناب آقای شهردار یا لایه‌های دیگر مدیریتی برگزار می‌شود. تورهای رسانه‌ای بازدید از پروژه‌ها به صورت میانگین سالانه تا ۶ مورد برگزار می‌شود تا دوستان رسانه و خبرنگاران سطح شهر و رسانه‌های مختلف بتوانند از نزدیک در جریان پروژه‌های مختلف قرار بگیرند و مشکلات را از نزدیک ملاحظه کنند و این خود با مخابره اخبار و گزارش‌های مستند موجب می‌شود شهرداری بهتر بتواند از حق مردم شهر دفاع کند.

افزایش درگاه‌های اطلاع رسانی رسمی شهرداری قم از اتفاقات بسیار خوبی بود که در سال ۱۴۰۳ رقم خورد. صفحه رسمی ویراستی، درگاه رسمی و اختصاصی شهرداری قم در خبرگزاری فارس، استفاده از خبرگزاری ایمن‌ا به منظور استفاده از ظرفیت رسانه‌های تخصصی حوزه مدیریت شهری که قدرتمندترین رسانه در بخش مدیریت شهری است و همچنین سایت مجمع شهرداری‌های کلان‌شهرها که امکان دسترسی به یک صفحه خاص با انتشار منتخب اخبار در آن وجود دارد از جمله این موارد هستند.

تعامل شما با سایر رسانه‌های محلی چگونه است؟

هم‌افزایی رسانه‌ای برای سکوه‌های بیشتر با هدف انتشار بیشتر محتوای خبری شهرداری قم از مسائل مهم دیگر در سال گذشته بود که مورد توجه قرار گرفت. در این خصوص سفارش انتشار محتوا به نمایندگی خبرگزاری‌ها و دیگری بحث پایگاه‌های خبری است. این قراردادها دست این بخش را باز کرد تا سالم‌ترین اتفاق و موفق‌ترین اتفاق در بخش روابط عمومی شهرداری قم با امضای این ۲۴ قرارداد رقم بخورد. بسیاری از خبرنگاران و عکاسان و افراد آشنا با حوزه خبر و متخصص در این حوزه با این قراردادها به صورت شفاف و روشن با بخش روابط عمومی همکاری

تور روایت پیشرفت از برنامه‌های اداره کل روابط عمومی است. این تور با هدف اینکه همشهریان از جمع مساجد و هیئت‌ها و مدارس و حوزه‌ها و دانشگاه‌ها و گروه‌های مختلف بتوانند با ۲۰ دستگاه اتوبوس با گروه‌های ۳ اتوبوسی راهی شوند تا روایت پیشرفت شهر را با چشمان خود ببینند. این عزیزان می‌توانستند عملکرد شهرداری در همه بخش‌ها را مشاهده کنند. این اتفاق خوبی بود که با حضور صنوف مختلف انجام و به‌کرات صورت گرفت.

دیدارها و نشست‌های مردمی شهردار چگونه برنامه‌ریزی می‌شود؟ و از طرفی آیا سازمان‌های داخلی شهرداری باهم در تعامل هستند؟

نشست‌های تخصصی با عنوان «یکشنبه‌های آقای شهردار» نشست‌هایی بود که ایشان به بهانه‌ها یا مناسبت‌های مختلف با معلمان، دانش‌آموزان، حوزویان، صنوف مختلف، پژوهشگران، بسیجیان و... برگزار می‌کنند. همچنین ستادهای مختلف در دستگاه‌های مختلف برگزار می‌کردند و میانگین این جلسات ۳ تا ۴ ساعت بود و سخنان مردم شنیده و پاسخ داده می‌شد. درواقع هرکدام از عزیزانی که در این نشست‌ها حضور می‌یافتند حکم یک رسانه را برای بازتاب بیشتر عملکرد شهرداری برای خدمت به مردم داشتند. دستگاه‌ها می‌دانستند که در اداره روابط عمومی اگر فصلی موردنظرشان بود با توجه به توانمندی مجموعه از هیچ کمک یا همکاری دریغ نمی‌شد. این کار برای افزایش هم‌افزایی و رسیدن به نتیجه بهتر برای قم بود.

در حوزه بین‌الملل چه اقداماتی رقم خورده است؟

ایسپا و جهاد دانشگاهی به شکلی رسمی و صحیح برای اولین بار در خصوص عملکرد شهرداری انجام گرفت. شهرداری‌ها مجموعه‌های درآمد و هزینه هستند و به دلیل خیلی از رویکردهایشان درصد به درصد کسب رضایت از مردم کار سختی برایشان است. مردم زمانی از آن‌ها رضایت دارند که بدانند صادقانه و بدون حواشی در حال خدمت به آن‌ها هستند، عملکرد شهرداری نیز هم‌اکنون کف شهر قم مشخص است. طرح افکارسنجی بسیار ارزشمند بود و بیش از ۷۸ درصد مردم قم در تحول ده‌ساله حضور آقای شهردار نمره مثبت و بله ممنون دادند.

همچنین «قم زائر» یکی از کارهای خوب و ماندگار بود. هیچ وب‌سایت گردشگری جامع در مجموعه شهر قم وجود نداشت و قم زائر یک تلاش گروهی از سوی دوستان در مجموعه‌های مختلف استان است که عزیزان حوزه اطلاع‌رسانی شهرداری قم به آن اهتمام ورزیدند. این وب‌سایت شامل معرفی نقاط فرهنگی، عقیدتی، گردشگری، محل‌های اسکان، معرفی تاریخچه، اطلاع‌رسانی دسترسی، بیمارستان‌ها و درمانگاه‌ها و مکان‌های فروش سوغات و پارکینگ و برنامه‌های ویژه سطح شهر و حرم مطهر و مسجد جمکران و... می‌شود که اپلیکیشن این کار نیز با همکاری دوستان سپاه در بخشی تدوین و در آستانه نیمه شعبان رونمایی شد.

در خبرها در خصوص تورهای پیشرفت شهرداری صحبت شده است. این تورها به چه صورت است؟

گرفت که در این خصوص ۱۰ عنوان تولید رسانه‌ای حاصل شد. در خصوص گزارش‌های ویدئویی دوستان تولیدات رسانه‌ای تعداد ۱۹۳ گزارش ویدئویی آماده کردند و ۲ هزار و ۱۷۰ گزارش تصویری در سال ۱۴۰۳ تهیه شد. در حوزه موشن گرافی که در بخش‌های مختلف مثل تلویزیون‌های شهری، استند دیجیتال و فضای مجازی و... استفاده شد تعداد ۱۴۹ موشن گرافی تهیه شد. ۲۲۹ عنوان طراحی صورت گرفت و برخی طراحی‌ها تا ۳۰ مورد بوده است. لذا دوستان ۲۲۰ رویداد طراحی کردند. این اداره ۳۱۱ کلیپ و فیلم و ۹۲۰ عکس نوشته و پوستر را نیز در دستور کار قرار داد.

در پایان اگر نکته یا اقدامی هست که لازم به ذکر می‌دانید بفرمایید.

۵ دوره از تدوین و گردآوری گزارش عملکرد توسط نیروهای روابط عمومی انجام شده است. گزارش ۶ ساله از سال ۹۴ تا ۱۴۰۰، سپس به صورت جداگانه سال‌های ۱۴۰۰، ۱۴۰۱، ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ تدوین شده است. این ۵ دوره به صورت کتاب درآمده که به کرات در اختیار شهرداری‌های مختلف و بیوت مراجع و مسئولان و دستگاه‌ها و کارشناسان و متخصصان و خانواده‌های شهدا و... قرار گرفته است. در مجموع عملکرد تمام ۱۰ سال به صورت دقیق و شفاف برای گزارش به مردم و قضاوت آیندگان تدوین شده است.

قم شهری است که طلاب و دانشجویان از ۱۳۲ کشور در آن زندگی می‌کنند و این شهر محل آمد و شد گروه‌ها و افراد مختلف مثل سفرا و نمایندگان کشورهاست و به هر حال ظرفیت‌های بسیار خوبی دارد. یکی از گروه‌های فعال در مجموعه روابط عمومی اداره کل ارتباطات بین الملل است. در این خصوص اقدامات خوبی انجام شده و اما می‌توان بیش از این کارکرد و از ظرفیت‌های این اداره استفاده کرد. از اتفاقات تلخی که در سال ۱۴۰۳ شنیده شد موضوع شهادت احمد کحیل شهردار شهر نبطیه لبنان بود که این شهر پیمان خواهرخواندگی با قم داشت. این شهید بزرگوار در هفته فرهنگی قم که در لبنان برگزار شد برای همکاران ما در این شهر سنگ تمام گذاشتند و سپس در سفری به قم دیداری با دکتر سقائیان نژاد نیز داشتند. به دلیل این پیمان خواهرخواندگی و روابط گرم و عمیقی که این شهر و این شهید بزرگوار با شهر قم و مدیران شهری داشتند، به مناسبت چهلمین شهادت ایشان یک ویژه برنامه‌ای در قم تدارک دیده شد. مراسم باشکوهی و با سطح بالایی برگزار شد. برای مردم مظلوم غزه نیز محفل شعر مقاومت در سالن همایش‌های شهرداری با حضور شهدای ملی و بین المللی انجام گرفت. در مناسبت‌های مختلف، فضا سازی‌های شهری به زبان‌های مختلف، قراردادهایی که برای تولیدات بین المللی وجود دارد و سایت عربی و انگلیسی که شهرداری تدارک دیده است و اقداماتی این چنین از جمله اقداماتی است که در حوزه بین الملل و اداره کل بین الملل روابط عمومی شهرداری قم انجام گرفته است.

در حوزه تولیدات رسانه‌ای چه اقداماتی در سال ۱۴۰۳ رقم خورده است؟

در حوزه تولیدات در سال ۱۴۰۳ برخی فعالیت‌ها در حوزه پویش و همایش صورت

مهمترین اقدامات و محورهای فعالیت‌های رسانه‌ای و خبری

برگزاری رویدادهای رسانه‌ای

نشست‌های خبری مدیران
(سالانه بیش از ۳۰ عنوان)
تورهای بازدید از پروژه‌ها
(سالانه ۶ تور)
مصاحبه‌های رسانه‌ای
مدیران ارشد
(۷۰ نفر از مدیران حداقل سالانه ۲ مرحله)

تولید ۳۰۰ محتوای خبری ۱۰۰۰ محتوای رسانه‌ای در ماه

تشکیل هیئت تحریریه
تخصصی در حوزه
مدیریت شهری

تهیه شرح
خدمات تفصیلی
حوزه خبر و رسانه

تشکیل ستادهای خبری
ویژه مناسبتهای
ورود دادهای (تولید و انتشار)

افزایش درگاه‌های اطلاع‌رسانی رسمی شهرداری

صفحه رسمی ویراستی
درگاه رسمی و اختصاصی
خبرگزاری فارس

ایجاد سامانه رصد و پایش بر خط محتوای شهرداری قم

رصد بیش از ۵۰۰۰ درگاه
در فضای مجازی،
درگاه‌های اینترنتی
و مطبوعات کشوری
تهیه گزارش‌های ماهانه
تولید و انتشار
محتوای رسانه‌ای

رصد محتوا
و تهیه گزارش‌های موردی

ایجاد هم‌افزایی رسانه‌ای جهت انتشار محتوای خبری و رسانه‌ای شهرداری قم

سفارش انتشار محتوا
به نمایندگی خبرگزاری‌ها
سفارش انتشار محتوا
به پایگاه‌های خبری
سفارش انتشار اخبار
و محتوای خبری در
مطبوعات استانی

ایجاد امکان استفاده از ظرفیت رسانه‌های تخصصی حوزه مدیریت شهری

خبرگزاری ایمن
سایت مجمع شهرداران
کلان‌شهرهای کشور

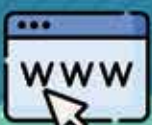
تهیه نظام مسائل رسانه
وارتباطات شهرداری قم

اجرای نخستین طرح
افکارسنجی شهروندان
در حوزه خدمات شهرداری قم

رصد، ثبت، پیگیری
و پاسخگویی انتقادات
و پیشنهادات رسانه‌ای

تهیه طرح جامع وبسایت
زیارت و گردشگری قم

تدوین گزارش عملکرد
شهرداری قم

تهیه نظام نامه نگارش
و تهیه محتوای
خبری و رسانه‌ای

انتشار سالانه بیش از
۱۰۰۰ عنوان آگهی
و رپورتاژ مطبوعاتی

برگزاری ۵ دوره تدوین
و گردآوری گزارش عملکرد

چاپ ۴ نسخه
کتاب گزارش عملکرد

تهیه محتوای نمایشگاه‌های
گزارش عملکرد شهرداری قم
ایجاد وبسایت گزارش
عملکرد شهرداری قم

ایجاد سامانه ارزیابی
محتوای خبری و رسانه‌ای

طرح‌های در دست اجرا

احداث
خانه گفتگوی شهر

اجرای طرح پژوهشی
مصرف رسانه‌ای شهروندان

تهیه سامانه پاسخگویی
هوشمند رسانه‌ای

احداث مجتمع
تولیدات رسانه‌ای
و استودیو رسانه شهر

تحول در نظام ارتباطات شهرداری

تجربه عملکردی اداره کل ارتباطات و امور بین الملل شهرداری قم

توانمندسازی نیروی انسانی

ارزیابی مستمر نیروها
شفاف سازی شرح وظایف
افزایش انگیزه و مشارکت
ارتقای مهارت و آموزش

دستاوردهای کلان

گذار از روابط عمومی سنتی به راهبردی
نقش آفرینی کلیدی
در بین ارکان سازمانی
مهندسی ساختار سازمانی
در ۷ حوزه تخصصی
تشکیل شورای
توسعه راهبردی ارتباطات

تدوین و پیاده سازی مدل سه لایه تحول در روابط عمومی

زیرساخت:
ساختار سازمانی و شرح وظایف
فرآیند:
ارزیابی و گزارش دهی
خروجی:
جشنواره ها، تبلیغات اجتماعی
ویژگی ها: جامعیت، نوآوری،
مستندسازی، قابلیت الگوبرداری

صدای مردم

طرح های افکارسنجی:
رفسایت، اطلاع یابی، درخواست ها
ارتقای عملکرد مرکز ۱۳۷

برنامه های رسانه ای و تبلیغاتی

جشنواره رسانه ای «شهر ما» (۲ دوره)
تبلیغات شهری با مشارکت مردم و نهادها
نظام جامع توزیع آگهی مطبوعاتی

شفاف سازی و تبیین

انتشار گزارش های عملکرد
برگزاری نمایشگاه "تحول"
تورهای روایت پیشرفت
جلسات تبیین دستاوردها

کنش گری اجتماعی شهری

حضور فعال در شبکه های اجتماعی
ارتباط با نهادهای حاکمیتی
نقش آفرینی در رویدادهای ملی و استانی
تعامل مسئولان با شهروندان

نظام مند سازی فعالیت ها

تدوین تعرفه خرید خدمات رسانه ای
ساختار مؤثر در قراردادها
مستندسازی، تاریخ نگاری
و ایجاد مرکز اسناد

ساختار نوین ارتباطی

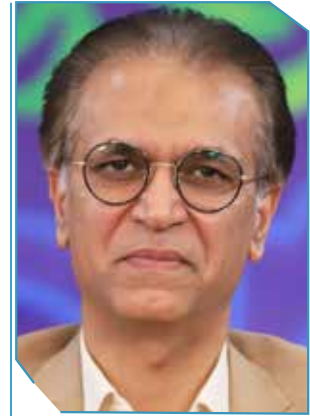

معاونت اجرایی جدید
۷ حوزه تخصصی، شامل:
خبر و اطلاع رسانی
تولیدات رسانه ای
رسانه های نوین
تبلیغات، انتشارات و اسناد
ارتباطات و تشریفات
امور بین الملل
مرکز ۱۳۷
تشکیل واحد برنامه ریزی ارتباطات
تشکیل شورای توسعه ارتباطات و رسانه

رویکرد نوین ارتباطی در شهرداری قم،
نمونه ای موفق از روابط عمومی راهبردی است.

بررسی و پیگیری ۱۳۴۰ پرونده حقوقی و کیفری در سال ۱۴۰۳

سید محمد ابراهیمی

مدیر کل حقوقی شهرداری قم

تحولات شهری نیازمند برنامه‌ریزی دقیق، تعامل میان نهادهای اجرایی و مدیریتی و توجه ویژه به مسائل حقوقی است. مدیریت شهری قم در یک دهه گذشته با اجرای راهکارهای نوین حقوقی، افزایش شفافیت و تسهیل فرآیندهای اجرایی، توانسته تغییرات چشمگیری را رقم بزند. از این رو، گفت‌وگویی داشته‌ایم با سید محمد ابراهیمی، مدیرکل حقوقی شهرداری قم که خودش مؤسس اداره حقوقی شهرداری بوده و از دهه ۸۰ در این حیطه سابقه فعالیت دارد.

تحولات قم را در این ۱۰ سال گذشته چگونه ارزیابی می‌کنید؟

وقتی که به گذشته نگاه می‌کنیم، شاهد تحولات عظیمی در تمام جهات از قبیل عمرانی، فضای سبزی و انضباط مالی شهرداری. وقتی در شهر سیری می‌کنیم، متوجه تغییرات می‌شویم چه از لحاظ زیبایی و چه از لحاظ عمرانی. این تنها ادعای ما نیست. مردم و مسافران و زائران قم نیز ما را متوجه این مسئله کرده‌اند و به حقیقت این تحول اذعان داشته‌اند. در قسمت اداری شهرداری نیز تعامل و همدلی که بین کارگزاران آن ایجاد شد، باعث پیشرفت و بهتر اجرای پروژه‌ها شد. وقتی تعامل بین مجریان پروژه‌ها باشد، پروژه‌ها سریع‌تر و بهتر پیش می‌رود. همچنین روابطی که بین نهادهای مختلف به وجود آمده بود نیز باعث تسهیل امور شد. خیلی از پروژه‌هایی که نیمه‌کاره مانده بودند و یا انجام نشده بودند، در زمان آقای سقاییان نژاد انجام و پیشرفت کرد.

آماري از پیشروی در پیگیری‌های حقوقی و پرونده‌های مطرح‌شده در این ۱۰ سال بگویید؟

در مدت این ۱۰ سال، حدود ۲۲۸۳ پرونده حقوقی، ۱۱۳۰ پرونده کیفری و ۸۲۵۹ پرونده دیوان عدالت داشتیم. دعاوی در ۲ نوع وجود دارد؛ مردم علیه شهرداری و شهرداری علیه مردم. در سال ۱۳۹۸ یک هیئت حل اختلاف با همکاری و مساعدت دادگستری تشکیل دادیم و در این هیئت یک نفر از معاونین ریاست دادگستری قم حضور دارد؛ معاون مالی اقتصادی، بنده و یکی از اعضای شورای شهر و تعدادی کارشناس. فرد به این هیئت مراجعه کرده و تشکیل این هیئت باعث جلوگیری از شلوغی دادگستری و مزایای بسیار دیگر شده است. پرونده‌هایی تشکیل شده در این هیئت، منتج به حل شده است. تعداد ۵۷۷ پرونده در این هیئت مطرح شده است که قسمت عمده آن حل و فصل شد.

مسائل و مشکلاتی وجود دارد که با وجود سالیان متمادی سابقه شهرداری، برای اولین بار اتفاق می‌افتد. به همین منظور، مرجعی را با حضور اعضای شورا، معاونین، مشاور شهردار، اداره حقوقی و روسای ادارات که اگر مشکلی به وجود بیاید که منطقه یا سازمان نتواند آن را حل کند، برای این مرجع ارسال می‌کنند و طرح مسئله می‌کنند و بحث و بررسی می‌شود. در مدت این ۱۰ سال، ۲۰۵ جلسه داشته‌ایم. در این ۲۰۵ جلسه مباحث به صورت چالشی و کارشناسانه مطرح شده و نتیجه ثمربخش و خوبی داشته است. بخش دیگری با عنوان استعلامات داریم که از مبادی مختلفی مانند دادگستری، ادارات و مجموعه شهرداری وارد می‌شود. به طبع، جواب این استعلامات را باید کارشناسانه داد که این پاسخ‌ها به بهترین و درست‌ترین نحو داده می‌شود. در این بخش نیز هزار استعلام وارد شده که پاسخ داده‌ایم.

در سال ۱۴۰۳ عملکرد اداره کل حقوقی شهرداری قم چگونه بود؟

خلاصه‌ای از پرونده‌ها در سال ۱۴۰۳، ۱۷۲ دادگاه حقوقی، ۲۴۰ دادگاه کیفری، ۵۴۲ دیوان عدالت، ۸۷ کمیته حل اختلاف، ۱۰۳ هیئت حل اختلاف، ۴۷ شورای عالی حقوقی و ۱۵۰ استعلامات که در مجموع ۱۳۴۰ تعداد این پرونده‌ها بوده است. پرونده‌های بزرگی در سال ۱۴۰۳ داشتیم که یکی از آن‌ها که شهرداری محکوم به پرداخت رقمی بالغ بر ۱۵۰ میلیارد تومان می‌شد. اما با دفاعاتی که صورت گرفت و همکاری که با ادارات مختلف و مجموعه داخل شهرداری داشتیم، توانستیم رأی خوبی را اخذ کنیم که باعث حفظ بیت‌المال شد. پرونده دیگری وجود داشت که با ساختن اسناد جعلی، سعی در اخذ ۱۷۵ میلیارد از شهرداری بودند که توانستیم احقاق حق کنیم. پرونده دیگری که مربوط به دوربین‌های سطح شهر می‌شد که از دادن هزینه‌های بی‌دلیل جلوگیری شد. علاوه بر این پرونده‌ها، پرونده‌های دیگری نیز وجود دارد اعم از اینکه زمین خریداری شده، ملک مال غیر بوده که بالغ بر ۵۰۰ میلیارد به نفع شهرداری است و پرونده‌ها رسیدگی و منتظر صدور رأی هستیم. ماده ۳۸ شهرداری چیزی است که به موجب قانون، به کلان‌شهرها تسری پیدا کرد و ما آن را تشکیل دادیم. ماده ۳۸ متشکل از یک قاضی دادگستری، یک

به عنوان ماحصل تجربه چندساله کاری خود، چه جمله‌ای را به ما هدیه می‌کنید؟

فرد خدمت‌گزار باید خود را به سلاح علم، اخلاق و سعه صدر مجهز کند و تا آن‌جا که می‌تواند در تسهیل امور مردم کوشا باشد که ممکن است بعداً نتواند در این موقعیت باشد و به خلق خدا خدمت کند.

اگر بخواهید از روزهای تلخ و شیرین کاری خود برای ما خاطره‌ای بگویید، آن چیست؟

وقتی در پرونده و انجام پروژه‌های موفق می‌شویم، واقعاً خوشحال می‌شویم؛ اما تلخ‌ترین روزها نیز به وقوع حوادث شهری برمی‌گردد که چه از نظر عواطف انسانی و چه از نظر مسئولیت اداری مسئله بسیاری مهمی برای ما است و واقعاً تلخ خواهد بود؛ مانند اینکه بعضی شهروندان جان خود را از دست بدهند.

نفر از فرمانداری و یک نفر از اعضای شورای شهر حضور دارند که به موجب قانون قاضی تصمیم‌گیرنده است.

همچنین گاهی بعضی افراد سودجو سعی در سندسازی جعل می‌کنند که به واسطه آن از شهرداری دریافت کنند که طی صحبتی که با دادگستری و مسئولین ذی‌ربط شد، حتی المقدور با بررسی‌های دقیق و کارشناسانه توانستیم جلوی این امر خطرناک بگیریم و از بیت‌المال حفاظت کنیم.

آیا هماهنگی امور مربوط به موقوفات بر عهده اداره حقوقی شهرداری است؟ آیا همکاری با اداره اوقاف دارید؟

بحث موقوفات در چند شهر برجسته است مانند قم، مشهد و شیراز. یعنی از این موقوفه‌ها متولی منصوص دارد و بعضی دیگر ندارند. در این حوزه نیاز با توجه به شرعی بودن مسئله، مجتهدین ما دقت زیادی به خرج می‌دهند و مسائل را حل می‌کنند. ارتباطی که با اداره اوقاف و ادارات ذی‌ربط برقرار کردیم، به تسهیل امور کمک کردیم.

مروری بر رویکردهای تحول در نظام حراست و حفاظت شهرداری قم

محمد مهدی بقایی
مدیر کل حراست شهرداری قم

محمد مهدی بقایی، مدیرکل حراست شهرداری قم یکی از مدیران با سابقه در حوزه حراست است که پس از داوود اسفیحانیان این مسئولیت را به عهده گرفته است. در این مصاحبه از روند تحولات حراست شهرداری قم در طول سال‌های گذشته پرسیده‌ایم.

هدف از این بازنگری در پرونده‌ها چه بود؟

فلسفه اصلی کار حراست، حمایت از منابع انسانی است. ما معتقدیم در بسیاری از موارد با تذکر به موقع و ارشاد صحیح می‌توان افراد را به مسیر درست بازگرداند؛ بنابراین سعی کردیم پرونده‌ها را به گونه‌ای تنظیم کنیم که هم از حقوق سازمان محافظت شود و هم به افراد فرصت اصلاح داده شود. این نگاه انسانی به مسائل، باعث شد فضای بهتری در مجموعه ایجاد شود.

در مورد سیاست‌های پیشگیرانه حراست بیشتر توضیح می‌دهید؟

رویکرد اصلی ما پیشگیری است نه درمان. به این معنا که سعی می‌کنیم در همان مراحل اولیه مشاهده انحرافات، مداخله کنیم. مثلاً اگر گزارش‌هایی درباره رفتاری غیرعادی از یکی از همکاران به دست ما برسد، بلافاصله او را دعوت می‌کنیم و در فضایی دوستانه موضوع را با وی در میان می‌گذاریم. در بسیاری از موارد همین تذکر به موقع مانع از تکرار رفتار و تبدیل آن به تخلف یا جرم می‌شود. این روش بسیار مؤثرتر از آن است که صبر کنیم تا فرد چندین بار مرتکب تخلف شود و سپس با او برخورد کنیم.

این سیاست چه نتایجی داشته است؟

آمارها نشان می‌دهد این روش بسیار موفق بوده است. در سال ۱۴۰۳ ما ۱۸۰ مورد دعوت و ارشاد همکاران داشتیم که در بسیاری از موارد همین گفت‌وگوهای دوستانه کافی بود تا فرد رفتار خود را اصلاح کند. این در حالی است که فقط ۷ مورد به مراجع قضایی و ۱۱ مورد به کمیته انضباطی ارجاع شد. این آمار نشان‌دهنده اثربخشی روش پیشگیرانه است.

درباره سیستم حفاظت فیزیکی اماکن شهرداری چه اقداماتی انجام شده است؟

با توسعه شهر و افزایش اماکن تحت مدیریت شهرداری، نیاز به سیستم حفاظتی هوشمندتر احساس می‌شد. ما در این سال‌ها به شدت روی توسعه سیستم‌های الکترونیکی و هوشمند حفاظتی سرمایه‌گذاری کردیم. در حال حاضر بیش از ۱۸۰۰ دوربین مدار بسته در اماکن مختلف شهرداری نصب شده

مهم‌ترین تحولاتی که در سال‌های اخیر در مجموعه حراست اتفاق افتاد چه بود؟

یکی از اساسی‌ترین تحولات، ورود سیستم برنامه‌ریزی منسجم به مجموعه حراست بود. پیش از این، رویکرد ما بیشتر واکنشی و موردی بود. یعنی منتظر می‌ماندیم تا مشکلی پیش بیاید و سپس آن را پیگیری می‌کردیم. اما با تدبیر آقای دکتر سقائیان‌نژاد، برای اولین بار در تاریخ حراست شهرداری قم، برنامه‌ریزی استراتژیک و سالانه را آغاز کردیم. این برنامه‌ریزی شامل تدوین اهداف کلان، برنامه‌های عملیاتی و سیستم کنترل و ارزیابی پروژه بود که مشابه سیستم‌های برنامه‌ریزی در دیگر بخش‌های شهرداری طراحی شد.

این تغییر رویکرد چه نتایجی در بر داشت؟

این تغییر نگرش، تحول عظیمی در عملکرد مجموعه ایجاد کرد. به جای اینکه در موضع انفعال باشیم و منتظر وقوع مشکلات بمانیم، به صورت فعال به شناسایی گلوگاه‌ها و معضلات احتمالی پرداختیم. این پیش‌دستی در شناسایی مشکلات، بهره‌وری نیروها را به شدت افزایش داد. جالب است بدانید در سه چهار سال اول اجرای این سیستم، حراست شهرداری قم به عنوان حراست برتر استان انتخاب شد که نشان‌دهنده اثربخشی این تغییر رویکرد بود.

درباره سیستم مستندسازی و بررسی پرونده‌ها چه تغییراتی ایجاد شد؟

مستندسازی یکی از ارکان اساسی کار حراست است، چراکه مستقیم با آبرو و حیثیت افراد سروکار داریم. هر اشتباهی در این زمینه می‌تواند آسیب‌های جبران‌ناپذیری به همراه داشته باشد. در این سال‌ها سیستم مستندسازی را به طور کامل بازنگری کردیم. تمام پرونده‌های قدیمی را مورد بررسی مجدد قرار دادیم و مواردی که مستندات کافی و محکم‌ه‌پسند نداشتند را از پرونده‌ها حذف کردیم. این کار با همکاری آقای اسفیحانیان که حدود ۱۰ سال مدیرکل حراست بودند انجام شد.

در سال ۱۴۰۳ با کاهش نیروهای حراست مواجه بودید. چگونه این چالش را مدیریت کردید؟

بله، متأسفانه در آغاز سال ۱۴۰۳ با بازنشستگی تعداد زیادی از همکاران، نیروی انسانی ما به حدود ۲۰ نفر کاهش یافت درحالی که قبلاً حدود ۳۵ نفر بودیم. این کاهش نیرو در حالی اتفاق افتاد که حجم کارها نه تنها کم نشده بود، بلکه با توسعه شهر افزایش هم یافته بود. برای مدیریت این شرایط چند راهکار اتخاذ کردیم: اولاً از ظرفیت نیروهای حراست در سازمان‌های دیگر استفاده کردیم. ثانیاً برخی مسئولیت‌ها را بین نیروهای موجود تقسیم کردیم. ثالثاً بهینه‌سازی فرآیندها و استفاده بیشتر از فناوری‌های نوین به ما کمک زیادی کرد. جالب اینجاست که علی‌رغم این کاهش نیرو، آمارها نشان می‌دهد عملکرد حراست نه تنها کاهش نیافته، بلکه در برخی شاخص‌ها بهبود هم یافته است.

درباره هماهنگی بین حراست و بازرسی توضیح می‌دهید؟

حراست و بازرسی دو مجموعه کاملاً مستقل اما مکمل هستند. حراست بیشتر بر پیشگیری و شناسایی گلوگاه‌های احتمالی تمرکز دارد، درحالی که بازرسی بعد از وقوع تخلف وارد عمل می‌شود و به شکایات رسیدگی می‌کند. خوشبختانه در این سال‌ها همکاری بسیار خوبی بین این دو مجموعه برقرار شده است. به محض اینکه موردی در حوزه مسئولیت دیگری باشد، بلافاصله آن را ارجاع می‌دهیم. این هماهنگی به‌ویژه با حضور آقای مستقیم در بازرسی که سابقه مدیریت حراست را دارند، بسیار تقویت شده است.

در حوزه حفاظت اسناد چه اقداماتی انجام داده‌اید؟

در این زمینه چند اقدام اساسی انجام داده‌ایم. اولاً روند دیجیتالی‌سازی اسناد را تسریع کرده‌ایم. ثانیاً دسترسی به پرونده‌های فیزیکی را محدود کرده‌ایم. برای این کار با کانون وکلای دادگستری و کانون کارشناسان رسمی تفاهم‌نامه‌ای امضا کردیم که بر اساس آن به جای ارائه پرونده فیزیکی، اسناد دیجیتال در اختیار آن‌ها قرار می‌گیرد. همچنین بخشنامه‌ای صادر کردیم که بر اساس آن دسترسی به اسناد طبقه‌بندی شده فقط با مجوز خاص امکان‌پذیر است.

درباره شناسایی گلوگاه‌های فساد چه اقداماتی انجام داده‌اید؟

شناسایی گلوگاه‌های فساد یکی از مأموریت‌های اصلی حراست است. در سال ۱۴۰۳ پروژه جامعی را در تمام حوزه‌های شهرداری اجرا کردیم که در آن از نظرات تمام همکاران با تجربه استفاده شد. نتیجه این بررسی‌ها به تفکیک هر حوزه جمع‌بندی و به مدیریت مربوطه اعلام شد تا اقدامات اصلاحی انجام دهند. همچنین سیستم بانک اطلاعاتی جامعی ایجاد کرده‌ایم که در آن افراد شایسته برای پست‌های مدیریتی، دلالان مشکوک و دیگر موارد مربوط ثبت می‌شود.

است. در برخی اماکن مانند چاه‌های آب یا ساختمان‌های اداری، توانستیم با نصب دوربین‌های پیشرفته، نیاز به نگهبان انسانی را برطرف کنیم که هم صرفه‌جویی اقتصادی داشت و هم کارایی سیستم را افزایش داد.

سیستم مانیتورینگ مرکزی چگونه عمل می‌کند؟

ما یک سیستم مانیتورینگ مرکزی راه‌اندازی کرده‌ایم که از طریق آن می‌توانیم تمام اماکن شهرداری را به صورت متمرکز تحت نظر داشته باشیم. این سیستم به ما این امکان را می‌دهد که در مواقع ضروری بلافاصله وارد عمل شویم. همچنین اخیراً مرکز مانیتورینگ شورای اسلامی شهر را نیز به روزرسانی کرده‌ایم که مجهز به آخرین فناوری‌های نظارتی است.

در حیطه حراست فیزیکی چه اقداماتی رقم خورد؟

از جمله مهم‌ترین اقدامات انجام شده در حوزه حفاظت فیزیکی، توسعه و نوسازی سیستم‌های نظارتی بود. با توجه به گسترش قابل توجه اماکن تحت مدیریت شهرداری در سال‌های اخیر، نیاز به سامانه‌های حفاظتی کارآمد بیش از پیش احساس می‌شد.

در این راستا، با تدابیر مدیریت محترم حراست، رویکرد استفاده از فناوری‌های نوین الکترونیکی جایگزین روش‌های سنتی شد. این تغییر استراتژی با توجیه اقتصادی و امنیتی کامل به تمام حوزه‌های ذی‌ربط ارائه گردید و مورد تأیید قرار گرفت. اجرای پروژه پایش تصویری یکی از دستاوردهای مهم این حوزه محسوب می‌شود. در قالب این طرح، تعداد قابل توجهی از اماکن شهرداری به سیستم‌های دوربین مداربسته مجهز شدند. نکته حائز اهمیت، حذف نگهبانان انسانی در برخی اماکن مانند چاه‌های آب و ساختمان‌های اداری نواحی بود که پس از مطالعات کارشناسی و امکان‌سنجی دقیق محقق شد.

این تحول منجر به دستاوردهای قابل توجهی شده است: کاهش قابل ملاحظه هزینه‌های جاری، افزایش دقت و کارایی سیستم‌های نظارتی، ایجاد امکان پایش متمرکز و لحظه‌ای اماکن و حذف خطاهای انسانی در نظارت و کنترل. به‌طور خاص، استقرار سیستم‌های پیشرفته پایش تصویری در اماکنی که پیش‌ازین به صورت سنتی محافظت می‌شدند، گامی مؤثر در بهینه‌سازی منابع و ارتقای امنیت بوده است. این اقدام در چارچوب برنامه‌های کلان شهرداری در جهت هوشمندسازی فرآیندها و استفاده بهینه از فناوری‌های روز انجام پذیرفته است.

مهم‌ترین اهداف شما در سال ۱۴۰۳ چه بود؟

در سال ۱۴۰۳، وظایف حراست شهرداری در چهار حوزه کلیدی متمرکز بود: حفاظت فیزیکی، حفاظت اسناد، حفاظت پرسنلی و حفاظت فناوری اطلاعات (فاوا). این تقسیم‌بندی امکان مدیریت هدفمند و نظارت بر عملکردها را فراهم نمود. با وجود چالش‌های نیروی انسانی ناشی از بازنشستگی و جایجایی گسترده کارکنان که منجر به کاهش تعداد نیروها از ۳۵ به ۲۰ نفر (کاهش حدود ۵۰ درصدی) شد، با بهره‌گیری از راهکارهای مدیریتی مؤثر از جمله بهینه‌سازی توزیع مسئولیت‌ها، استفاده از ظرفیت نیروهای سازمان‌های تابعه و واگذاری چندمنظوره مسئولیت‌ها به کارکنان موجود، نه تنها از افت کیفیت خدمات جلوگیری شد، بلکه بر اساس شاخص‌های ارزیابی عملکرد، رشد قابل توجهی در اثربخشی مجموعه حراست محقق شد. این موفقیت مرهون برنامه‌ریزی دقیق، مدیریت هوشمندانه منابع و تلاش بی‌وقفه کارکنان متعهد بوده است.

رسیدگی به ۱۶۸۰ گزارش مردمی

حمیدرضا مستقیمی
بازرسی

اداره کل بازرسی شهرداری قم، به عنوان یک نهاد نظارتی داخلی، بازوی کمک به تمام مدیران و کارکنان مجموعه برای پیشبرد بهتر امور است. بدون شک در شهرداری‌ها با وجود انبوهی از مأموریت‌هایی که با مردم سروکار دارند، مسئله شکایات مردمی جزئی جدایی‌ناپذیر از کار است اما با روند شناسی نارضایتی‌ها و شکایات می‌توان از حجم آن‌ها کاسته و میزان رضایت شهروندان را ارتقا داد. حمیدرضا مستقیمی، بازرسی معتقد است اطلاع‌رسانی قوانین به شهروندان می‌تواند بخش بسیاری از شکایات را کاهش دهد.

بله، در همان ابتدا طرحی برای تکریم ارباب رجوع تدوین کردیم. هدف این بود که شکایات کمتر به مرکز ارجاع شود. با مشارکت معاونت برنامه‌ریزی و اصلاح ایرادات، میز خدمت در مناطق راه‌اندازی شد. نتیجه این بود که براساس ارزیابی ما تا پایان سال، شکایات مردمی به شکل چشمگیری کاهش یافت.

با افزایش بودجه و حجم کاری شهرداری، طبیعتاً انتظار می‌رود شکایات هم افزایش یابد. چه تمهیداتی برای این موضوع اندیشیده‌اید؟

درست است؛ سال گذشته بودجه شهرداری ۱۴ هزار میلیارد تومان بود و امسال به ۲۳ هزار میلیارد رسیده، یعنی حجم کار بسیار بیشتر شده. با سازمان بازرسی استان جلساتی داشتیم و طبق اعلام آن‌ها از ۸۰۰ شکایت واصله، فقط حدود ۷ تا

در ابتدا بفرمایید که مهم‌ترین رویکرد اداره بازرسی شهرداری قم در دوره اخیر چه بوده است؟

از زمانی که وارد این حوزه شدیم، نخستین دغدغه ما رسیدگی دقیق به شکایات مردمی بود. برای همین، کمیته‌ای تشکیل دادیم که متشکل از همکاران بازرسی شهرداری، بازرسی استان و مجموعه مناطق بود تا نقاط ضعف و قوت را شناسایی و فرآیند را شروع کنیم.

به نظر می‌رسد مسئله تکریم ارباب رجوع هم به‌طور جدی دنبال شده است، در این باره توضیح می‌دهید؟

در سال گذشته چه میزان بازدید میدانی انجام شده است؟

سال گذشته ۴۵۳ بازدید عمرانی داشتیم. همچنین حدود ۹۰ بازدید مربوط به خریدهای حوزه مالی و ۱۲۳ بازدید نیز از پروژه‌های فضای سبز و آبیاری انجام دادیم. همه این اقدامات با حضور مستقیم کارشناسان ماصورت گرفته است.

برنامه‌هایی برای تقویت عملکرد اداره بازرسی در شهرداری قم تدوین شده است؟

نکته مهم این است که مراجعه‌کنندگان معمولاً با روند قانونی شهرداری آشنا نیستند و این گاهی موجب نارضایتی می‌شود. ما تلاش می‌کنیم هم آموزش کارکنان را افزایش دهیم و هم مردم را با فرایندها آشنا کنیم تا هم اعتمادسازی شود و هم شکایات کاهش یابد.

با افزایش ۶۴ درصدی بودجه شهرداری، به طبع حجم فعالیت‌های ما هم افزایش پیدا می‌کند. ما امسال با تفکیک بهتر حوزه‌ها و تمرکز بیشتر بر تخصص‌گرایی، امیدواریم عملکرد مؤثرتری نسبت به سال گذشته داشته باشیم.

در مورد نحوه دریافت و پیگیری شکایات مردمی چه آماری دارید؟

در سال گذشته، ۱۶۲۸ نامه وارد اداره بازرسی شده که شامل ۷۰ شکایت کتبی، ۲۰۰ مراجعه حضوری، ۲۸۱ شکایت از سامانه ۱۳۶ و ۱۹۴ نامه محرومانه از شهردار یا سایر نهادها بوده است. همچنین ۱۳۳۰ نامه از سفر ریاست جمهوری از طریق استانداری وارد شد که پاسخ‌دهی به آن‌ها نیز انجام شد.

۸ درصد وارد بوده که دلایل آن یا عدم آگاهی مردم از روند اداری بوده یا نوع برخورد کارشناسان. به همین دلیل، آموزش کارکنان مناطق برای آشنایی با شرح وظایف شهرداری را جدی گرفتیم.

از نظر ساختاری، بازرسی مناطق از چه زمانی شکل گرفت و چه تعداد منطقه را پوشش می‌دهد؟

تا پیش از این، بازرسی مناطق نداشتیم و همه امور متمرکز در مرکز بود. با تأکید آقای شهردار از فروردین سال گذشته تا اسفند، ماه به ماه اقدام کردیم. در حال حاضر در ۸ منطقه بازرسی فعال داریم که رسیدگی به شکایات را در همان منطقه انجام می‌دهد. این یکی از بزرگ‌ترین دستاوردهای بازرسی در این سال‌هاست که بارها مورد تأکید شورا نیز قرار گرفته بود.

عملکرد بازرسی در سال گذشته را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ آیا گزارش جامعی تهیه شد؟

بله، در سال ۱۴۰۳، حضورهای میدانی رندمی در مناطق داشتیم. در سه حوزه مالی و اداری، شهرسازی و املاک و عمرانی عملکرد مناطق را بررسی کردیم و گزارش تحلیلی آن را خدمت شهردار محترم ارسال کردیم. این گزارش شامل وضعیت موجود، آسیب‌شناسی و پیشنهادات اصلاحی بود که مورد دستور قرار گرفت.

چه فرآیندهایی در اداره بازرسی برای نظارت بر عملکرد پروژه‌ها اجرا می‌شود؟

ما در سه حوزه مالی اقتصادی، شهرسازی و املاک و عمرانی فعال هستیم. در حوزه مالی، در کمیسیون معاملات شهرداری مرکز و مناطق حضور داریم. در حوزه شهرسازی، موضوعات مربوط به خرید املاک، قیمت‌گذاری و ساخت‌وسازهای غیرمجاز بررسی می‌شود. در حوزه عمرانی هم عضو کمیسیون تحویل پروژه‌ها هستیم و تأیید نهایی بازرسی برای پرداخت مالی پروژه‌ها ضروری است.

رشد ۲۳۰۰ درصدی بودجه سازمان‌های شهرداری قم

مجید فتح‌اللهی

مدیرکل حسابرسی و امور مجامع شهرداری قم

اداره کل امور مجامع شهرداری قم از زیرمجموعه‌های ستاد شهرداری است که در حیطه حسابرسی سازمان‌ها، هماهنگی و برگزاری مجامع فعالیت می‌کند. این اداره کل نقش مهمی در بهبود روند فعالیت سازمان‌های شهرداری با اموری مانند تدوین بودجه، اصلاحیه، تفریغ و اصلاح اساسنامه این سازمان‌ها دارد. مصاحبه زیر با مجید فتح‌اللهی، مدیرکل حسابرسی و امور مجامع شهرداری قم صورت گرفته است.

تصویب می‌شود. پس از تصویب، این بودجه‌ها از فیلتر شورای شهر و فرمانداری عبور کرده و جهت اجرا به سازمان‌ها ابلاغ می‌شود.

رشد بودجه سازمان‌ها در ده سال اخیر بسیار چشمگیر بوده. آمار دقیقی در این باره دارید؟

بله؛ اگر به سال ۱۳۹۴ نگاه کنیم، بودجه تجمیعی سازمان‌ها حدود ۱۴۳ میلیارد تومان بود، اما در سال ۱۴۰۴ این رقم به ۳۳۰۰ میلیارد تومان رسیده است. این یعنی بیش از ۲۳۰۰ درصد رشد!

برای نمونه، بودجه سال ۱۴۰۴ سازمان توسعه و عمران به تنهایی به حدود ۹۱۰ میلیارد تومان رسیده، نزدیک به یک‌هفتاد درصد افزایش نشان‌دهنده ارتقای سطح سیاست‌گذاری و حجم فعالیت‌های سازمان‌ها در این سال‌ها است.

این رشد چگونه مدیریت شده؟ آیا سازمان‌ها از نظر مالی و حسابداری به یکپارچگی رسیده‌اند؟

بله، دقیقاً. یکی از سیاست‌های مهم ما حرکت به سمت حسابداری مکانیزه، یکپارچه و منطبق با استانداردهای نوین بود. با همکاری مؤسسات حسابرسی معتبر، توانستیم برای تمام ۱۴ سازمان سامانه مالی جامع، منسجم و مشترک راه‌اندازی کنیم. کدینگ بودجه‌ای همه سازمان‌ها با شهرداری مرکز و مناطق هم‌راستا شده و دیگر خبری از عملکرد جزیره‌ای نیست.

درباره بستن حساب‌ها و سیاست‌های انضباط مالی در آغاز سال جدید چه اقداماتی انجام شد؟

در فروردین‌ماه، به محض ورود به اداره کل، سیاستی اتخاذ کردیم که بر اساس آن همه سازمان‌ها ملزم شدند تا ۱۵ اردیبهشت ۱۴۰۳ حساب‌های سال ۱۴۰۲ خود را ببندند. این اقدام طبق ضوابط قانونی و دستورالعمل‌های وزارت کشور انجام شد و خوشبختانه همه سازمان‌ها در موعد مقرر سند اختتامیه و افتتاحیه صادر کردند و با آغاز سال جدید، فعالیت‌های مالی خود را بر پایه بودجه جدید آغاز کردند.

توضیحی در خصوص ساختار اداره کل حسابرسی و وظایف آن ارائه دهید.

اداره کل حسابرسی و امور مجامع شهرداری قم از دو بخش اصلی تشکیل شده است؛ بخش نخست حسابرسی سازمان‌هاست که شامل حسابرسی قبل و بعد از خرج رویدادهای مالی است و بخش دوم نیز مربوط به برگزاری مجامع سازمان‌های وابسته است. در حوزه حسابرسی، طبق تکالیف قانونی مقرر در قانون شهرداری‌ها و آیین‌نامه مالی شهرداری‌ها، وظیفه ما این است که حسابرسی داخلی در طول سال انجام شود. پس از پایان سال مالی، حسابرسی توسط حسابرسان مستقل که با انتخاب شورای اسلامی شهر منصوب می‌شود، انجام می‌گیرد.

چه فرآیندی برای حسابرسانی‌های پایان سال و تعامل با حسابرسان مستقل طی می‌شود؟

به محض پایان سال مالی، حسابرسان مستقل که توسط شورای اسلامی شهر انتخاب شده‌اند با هماهنگی اداره کل حسابرسی، در سازمان‌ها مستقر می‌شوند. تمامی رویدادهای مالی سال گذشته طبق استانداردها و آیین‌نامه‌های حسابداری بررسی و ارزیابی شده و در نهایت گزارش نهایی جهت تصویب به شورای اسلامی شهر ارائه می‌شود.

درباره بخش دوم، یعنی برگزاری مجامع سازمان‌ها نیز توضیح دهید.

مجامع سالیانه سازمان‌ها دو بار در سال، یکی در تیرماه و دیگری در دی‌ماه برگزار می‌شود. مجمع تیرماه بیشتر به بحث تفریغ بودجه و بررسی عملکرد مالی سال قبل اختصاص دارد و گزارش حسابرسی نیز در آن ارائه می‌شود. در دی‌ماه نیز بودجه پیشنهادی سازمان‌ها برای سال آینده بررسی و

روند نظارت مالی منسجم و منطبق با سیاست‌های کلان شهرداری قم است. دیگر کسی به صورت جداگانه یا خارج از این چارچوب نمی‌تواند عمل کند. همه در یک مسیر مشخص با نظارت دقیق مالی حرکت می‌کنند.

مهم‌ترین چشم‌انداز شما برای ارتقای ساختار حسابرسی در سازمان‌های شهرداری چیست؟

چشم‌انداز ما ارتقای شفافیت، انضباط مالی و استقرار کامل استانداردهای حسابداری در سطح سازمان‌های شهرداری است. با استقرار سامانه‌های یکپارچه، استقرار به‌موقع حسابرسی‌ها، برگزاری دقیق مجامع و ابلاغ بودجه‌های هدفمند، گام بلندی در مسیر نهادینه‌سازی سلامت مالی و اداری برداشته‌ایم و این مسیر با قدرت ادامه خواهد داشت.

برنامه شما برای برگزاری مجامع تیرماه ۱۴۰۳ چیست؟

دستورالعمل برگزاری مجامع از ماه‌ها قبل آماده و به سازمان‌ها، هیئت‌مدیره‌ها و مدیران عامل ابلاغ شده است. مجامع تیرماه به بررسی تفریغ بودجه سال ۱۴۰۲ و ارائه گزارش حسابرسی اختصاص دارد.

حسابرس‌ها هم‌اکنون در تمام سازمان‌ها مستقر شده‌اند و به همراه کارشناسان اداره ما در حال جمع‌آوری و بررسی اسناد مالی هستند. حتی بنده شخصاً در تمام جلسات معارفه حضور داشتم تا اهداف، برنامه‌ها و وظایف حسابرسی‌ها برای همکاران مالی سازمان‌ها تبیین شود.

آیا ساختار نظارت مالی و انضباط بودجه‌ای در سازمان‌ها نهادینه شده است؟

کاملاً. در حال حاضر تمام سازمان‌ها در یک کریدور مالی مشخص حرکت می‌کنند و

کارآمدی و اثرگذاری در نظام تکریم ارباب رجوع

اکبر معتمدی ■ مشاور و بازرس ویژه شهردار قم

دکتر سقائیان نژاد به عنوان شهردار قم، تکلیف کرده بودند تا برنامه ریزی برگزاری جلسات در طول روز به نحوی باشد که حتماً اقامه نماز ظهر و عصر در مجموعه نمازخانه و مسجد شهرداری انجام شود. به این شکل روزانه علاوه بر حضور در جمع کارکنان شهرداری قم، فرصتی ایجاد می شد تا شهروندان و مراجعان نیز بتوانند درخواست های خود را به صورت مستقیم و در دیداری چهره به چهره مطرح نمایند. این موضوع پس از مدتی به عنوان یک روال برای مجموعه و شهروندان پذیرفته شد و مراجعان خود می دانستند برای دیدار با شهردار قم چه راهی دارند.

علاوه بر این، تمهیداتی اندیشیده شد تا اقامه نماز مغرب و عشا نیز در طول هفته در محل مشخصی از حرم مطهر و همچنین در روزهای سه شنبه در مسجد مقدس جمکران انجام گیرد و این موضوع نیز پس از گذشت مدتی باعث شد تا شهروندان اطلاع یافته و از این فرصت نیز برای دیدار چهره به چهره و بیان درخواست ها و پیگیری آن استفاده کنند.

با توجه به کثرت کارها، برنامه ها و جلسات تنظیم زمان برای این نوع دیدارها امری سخت بود که با توجه به تأکیدی که برای انجام کار مردم و اولویت قائل شدن برای درخواست های شهروندان از سوی دکتر سقائیان نژاد مطرح می شد، هیچ گاه مورد غفلت قرار نگرفت، حتی در برخی موارد با توجه به طولانی شدن مدت زمان این درخواست ها، جلسات بعدی با تأخیر آغاز می شد و گاهی تا ساعاتی از نیمه شب گذشته می بایست امور مختلف شهرداری دنبال می شد.

در طول این سال ها گستردگی امور به نحوی بود که از ساعات ابتدایی صبح تا ساعات پایانی شب به صورت فشرده فعالیت های شهردار قم می بایست انجام می گرفت و هیچ گاه کار روزانه به روزهای آینده موکول نمی شد؛ در این زمینه هیچ تعارف یا مانعی برای پیگیری امور وجود نداشت و تمام مدیران شهری نیز می دانستند که می بایست در تمامی ساعات شبانه روز آماده پاسخگویی به امور محوله خود باشند.

این تلاش ها و نحوه مدیریت جهادی دکتر سقائیان نژاد در طول این سال ها باعث شد تا شرایط شهرداری قم از وضعیتی که در سال ۱۳۹۴ تحویل گرفته شد، به جایگاه امروز برسد و بتوان به آینده این شهر و شهرداری قم امیدوار بود.

شهروندان ذی نفعان اصلی خدمات شهرداری هستند و توجه به درخواست ها و تسریع در رفع نیاز و پاسخگویی به مراجعان به شهرداری نیز از اولویت هایی است که همواره در مجموعه ای بزرگ نظیر شهرداری ها با وجود بخش های مختلف که ارتباطی نزدیک و تنگاتنگ با مردم دارند، وجود داشته و نقش بسزایی را در ایجاد و ارتقاء رضایتمندی از سیستم های اداری ایفا می کند.

نظام اداری تکریم ارباب رجوع و دستورالعمل هایی که از منابعی نظیر مدیریت عالی استان ابلاغ می شود، شرایطی را برای تحقق این موضوع پیش بینی کرده است که از الزامات اجرایی بوده و در تمامی بخش های شهرداری قم از جمله مناطق هشتگانه یا سازمان های تابعه که ارتباط بیشتری را با مردم و شهروندان دارند، با جدیت دنبال شده و به اجرا می رسد.

در این میان ارتباط با رأس مجموعه مدیریتی شهر نیز از نیازهایی است که گاهی توسط شهروندان مطرح می شود، از ابتدای حضور در شهر قم، توجه به این دست از درخواست ها همیشه مورد تأکید بوده است. به همین جهت سازوکاری ویژه در شهرداری قم دنبال شد تا در کمترین زمان ممکن و با بیشترین اثرگذاری بتوان به درخواست های شهروندان رسیدگی کرد. درخواست هایی که ممکن بود در سیر عادی فرآیندهای اداری ماه ها انجام آن طولانی شود، به صورت ویژه و با اختیاراتی که از جانب شهردار قم به مدیران مختلف تفویض شده بود، در سریع ترین حالت ممکن تعیین تکلیف شده و عموماً نیز شهروندان و مراجعان پاسخ مناسبی را از طرح درخواست های خود دریافت می کردند.

از سوی دیگر نیز موضوع دیدارهای چهره به چهره شهروندان با شهردار قم مطرح می شود؛ در این زمینه برنامه ریزی به نحوی صورت گرفت که روزانه فرصت هایی به این دیدارها اختصاص یابد و با تأکید بر دوری از تشریفات مرسوم اداری و یا رسانه ای شدن این دیدارها و طرح درخواست ها، سازوکاری شکل گرفت که هم در داخل مجموعه شهرداری و هم در فضاهای بیرونی شهر بتوان فرصتی را در اختیار شهروندان قرار داد.

بازگشت اقتدار؛ تثبیت و ارتقای جایگاه شهرداری قم

حجت الاسلام والمسلمین
سید محمد آتش زور
مشاور شهردار قم

که برخی از شهرداری‌ها حتی توانی برای پرداخت حقوق کارکنان خود نداشتند، شهر قم تبدیل به کارگاهی بزرگ از پروژه‌های مختلف عمرانی شده بود و هر روز شاهد بهره‌برداری از پروژه یا طرحی جدید بودیم.

جایگاهی که به واسطه عملکرد نامطلوب و تک جانبه شهرداری باعث شده بود تا در بین سایر دستگاه‌ها و مدیریت استان دچار خدشه شود و نقشی حداقلی و بیشتر مجری را در معادلات حکمرانی شهری ایفا کند، در پی موفقیت‌های شهرداری قم و اثرگذاری که مردم حتی در سال‌های نخست مدیریت دکتر سقائیان‌نژاد شاهد آن بودند، تبدیل شد به یک جریان فعال، کنشگر و تخصصی که سایر دستگاه‌ها و بخش‌های مدیریتی استان را نیز در راستای منافع شهر و شهروندان به خط کرد و با جریان‌سازی در امور مختلف به نوعی حکمرانی جامع شهری را ظهور رساند.

این رویکرد با همبستگی بین ارکان مدیریت شهری در دوره پنجم شورای اسلامی شهر قم نیز تداوم پیدا کرد و با همان همبستگی و اتحاد، ادامه روند تحول شهر قم در سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ نیز سیری صعودی را شاهد بود. شاید بتوان علت اصلی این همراهی متناظر شورای شهر و شهرداری را در دوری از مسائل سیاسی و تمرکز بر اصل فعالیت اجرایی شهرداری دانست که علی‌رغم وجود سلیقه‌های مختلف، با مدیریت اصولی شورا، منجر شد تا کم‌ترین چالش و تنش را در بین مجموعه شورا و شهرداری شاهد باشیم که متأسفانه این مهم در شورای ششم تا حدودی مورد غفلت قرار گرفت و مصالح شهر با دیدگاه‌هایی سیاسی و جریان‌های خارج از شورای شهر مورد نقد و بررسی قرار گرفت که قطعاً متضرر اصلی آن شهر قم و زائران و مجاوران حضرت فاطمه معصومه سلام‌الله علیها هستند.

با نگاهی به اوضاع نابسامان شهرداری قم در ابتدای سال ۱۳۹۴ و جایگاهی که به واسطه برخی کاستی‌ها و رکود پروژه‌های شهری برای این نهاد به عنوان بزرگ‌ترین دستگاه اجرایی و خدماتی اثرگذار در مجموعه استان قم به وجود آورده بود، وجود مدیری توانمند دارای قدرت اجرایی بالا و سابقه مسئولیت در سطح شهردار کلان‌شهرهای کشور را برای شهر قم مسجل ساخته بود و به همین جهت در چندین مرحله شورای اسلامی شهر قم مأمور شد تا دکتر سقائیان‌نژاد را که چهره‌ای شناخته شده و موفق در بین شهرداران کشور بود را برای حضور در شهر قم دعوت نماید.

این دعوت‌ها تا زمان مسئولیت ایشان در شهرداری اصفهان ناکام ماند و پس از فراغت از شهرداری اصفهان زمینه حضور ایشان با نقش آفرینی و سفارش مراجع معظم تقلید، علما و بزرگان شهر مقدس قم و هم‌افزایی کامل ارکان مدیریتی استان و رای ۱۹ نفری شورای اسلامی شهر در دومین سال از دوره چهارم فراهم شد.

در ابتدای فعالیت نیز علاوه بر کامل مشکلاتی که در شهرداری قم وجود داشت، ارتباط و هم‌افزایی کاملی بین شورای اسلامی شهر و شهرداری قم برقرار شد و ریل‌گذاری دقیق و تخصصی برای فعالیت‌های شهرداری به‌ویژه در حوزه‌های زیرساختی و عمرانی که شهر قم را سال‌ها دچار عقب‌ماندگی کرده بود، انجام گرفت.

رویکرد جامع مجموعه شهرداری در کنار نگاه نظارتی مبتنی بر تخصص و اعتماد در مجموعه شورای اسلامی شهر با یکدستی و یکپارچگی که علی‌رغم حضور چهره‌هایی با سلايق و تخصص‌های گوناگون و گاهی وابسته به جریان‌های مختلف سیاسی وجود داشت، باعث شد تا دوران اوج شکوفایی شهر قم و تحول این شهر در جنبه‌های گوناگون رقم بخورد و آغازی باشد برای دورانی طلایی در توسعه و پیشرفت شهر مقدس قم.

قطعاً تداوم این دوران در طول ۱۰ سال گذشته و اجرای پروژه‌هایی اثرگذار و ماندگار در شهر قم، در ریلی‌گذاری که در سال‌های نخست ایجاد شده بود، توانست شهر قم به شهری تراز در مدیریت شهر در سطح کشور معرفی کند و الگویی باشد برای سایر شهرهای کشور که در شرایط نامناسبی بودند. در مواقعی

نگاه جامع و فراگیر در مدیریت شهر

سیدابوالفضل اسماعیلی ■ مشاور شهردار قم

شود که امکان شناسایی منابع مختلف شهرداری که برخی از آن‌ها فاقد سابقه اسنادی یا مکتوب بود نیز به مرحله پیگیری و درنهایت ثبت برسد؛ موضوعی که در سال‌های اخیر با همکاری در حوزه‌های مختلف مالی و اقتصادی، املاک و مناطق با نگاهی ویژه دنبال شد و منجر به تهیه یک بانک اطلاعاتی بروز و ارزشمند در حوزه دارائی‌های ملکی شهرداری قم شد که خود پشتوانه‌ای بارز برای اجرای پروژه‌ها و برنامه‌های شهرداری است.

در مرحله بعد وجود برنامه جامع و حرکت مجموعه در مسیر این برنامه از الزاماتی است که وجود و عمل به آن نقش مؤثر و اثربخشی را در برونداد عملکرد مجموعه ایفا می‌کند، پیوستگی و یکپارچگی بخش‌های مختلف سیستم و تطبیق اقدامات و پروژه‌ها با برنامه و بودجه سالانه و تطبیق آن با سند چشم‌انداز فرآیندی را ایجاد می‌کند که می‌تواند در موفقیت سیستم و عملکرد سازمان نقش آفرین باشد؛ در دهه گذشته شاهد توجه و اهتمام به این موضوعات در مجموعه شهرداری بوده و نتیجه آن نیز در عملکرد بخش‌های مختلف و درصدهای تحقق برنامه‌ها مشخص است.

منابع انسانی نیز همچنان که در مدیریت سازمانی به گستردگی شهرداری‌ها حائز اهمیت است، در شهرداری قم نیز به آن اهمیت داده شد، تلفیق تخصص و مهارت در کنار توجه به شایستگی‌های فردی و همچنین علائق و احساسات تعلق سازمانی از نکاتی است که می‌بایست با پالایش دقیق و کسب شناخت کامل از کارکنان به عنوان بازوهای اجرایی سازمان در اولویت‌های مدیریتی قرار گیرد و اهدافی را در حوزه ارتقای مهارت‌ها، به‌روزرایی امور تخصصی و همچنین ارائه مشوق‌های مختلف دنبال نماید.

در مجموع عملکرد شهرداری قم در طول دهه گذشته را می‌توان از جوانب مختلف مورد بررسی تخصصی و کارشناسانه قرار داد و نقاط قوت و ضعف آن را شناسایی کرده و در آینده از آن بهره برد، اما آنچه در این زمینه مهم و در موفقیت آن قابل توجه است فراگیری برنامه‌ها و نگاه جامعی است که در بخش‌های مختلف سیستم سازمانی شهرداری تسری یافته و باعث شده تا نمودی فراگیر از خدمات شهرداری برای شهروندان قابل لمس باشد.

در دوره‌های مختلف مدیریت کلان مجموعه شهرداری قم، شاهد نگاه‌ها و رویکردهای مختلفی از سوی شهرداران به عنوان رأس مجموعه بوده‌ایم و این رویکردها و نحوه پرداخت به آن در مأموریت‌های مختلف شهرداری قم نمود پیدا کرده است.

گاهی اوقات نگاه بلند و جسارت آغاز اقداماتی جدید و بدیع نظیر فعالیت‌های عمرانی برجسته و شاخص با ارتقای منابع و ورود به پروژه‌هایی شاخص با چالش‌های بزرگ از سوی شهردار اتفاق افتاده و گاهی نیز تمرکز بر برخی مأموریت‌های خاص شهرداری نظیر حمل و نقل و ترافیک مورد توجه قرار گرفته است که هر کدام علاوه بر نقاط قوت و شاخص‌های کلان عملکردی، دارای برخی ضعف‌ها و کاستی‌ها در دیگر بخش‌های شهرداری شده بود.

آنچه در بیش از ۲ دهه گذشته در بخش‌های مدیریتی کلان شهرداری قم یا مجموعه‌های بیرونی مرتبط با آن برای من محرز شده است، نیاز اساسی در این مسیر علاوه بر جسارت، وجود تجربه مدیریتی در شهرداری‌ها و سوابق قبلی که منجر به آشنایی با بخش‌ها و کارکردهای مختلف شهرداری شده است و از الزامات یک مدیر کارآمد و راهگشا در مجموعه شهرداری است و می‌تواند باعث موفقیت و اثربخشی مثبت در فرآیندهای شهری و مرتبط با شهرداری باشد.

در دهه گذشته این مهم در شهر قم توانست به منصفه ظهور رسیده و در کنار ثبات مدیریتی موفقیت‌هایی را برای مجموعه شهر و شهرداری قم به دنبال داشته باشد. در این میان شاید نقش منابع و مدیریت آن را بتوان از اساسی‌ترین اولویت‌هایی دانست که قدرت اجرای پروژه‌های مختلف و تداوم آن را در پی داشت، منابع انسانی از یک سو و پشتیبانی مالی و منابع اقتصادی از سوی دیگر ارکان سازمانی هستند که می‌بایست مورد اهتمام ویژه توجه قرار می‌گرفتند.

شناخت درست از ساختار سازمانی باعث شد تا فرصت‌هایی ایجاد

تحول در ساختار اداری نیروهای شاهد و ایثارگر

طوبی حجازی ■ مشاور شهردار قم در امور خانواده شهدا و ایثارگران

شهرداری قم از جمله اقداماتی بود که نقش بسزایی را در گسترش شناختی کارکنان شهرداری و آشنایی ایشان با شهدای و ایثارگران خانواده شهرداری قم در پی داشت.

همچنین مشارکت ویژه و قابل تقدیر شهرداری قم در برگزاری کنگره ملی شهدای استان قم و نقش پررنگ شهدای شاخص ایثارگری مرتبط با شهرداری در این رویداد بزرگ ملی باهدف اثرگذاری مدیریت شهری در توسعه و ارتقای فرهنگ غنی ایثار و شهادت در کنار حمایت و پشتیبانی‌هایی نظیر ساخت فیلم و مشارکت در جشنواره فیلم ۱۷ از دیگر اقدامات مرتبط با موضوع ایثار و شهادت بود که قبل از این سابقه‌ای در مجموعه شهرداری قم از آن وجود نداشته است.

در گام بعدی نیز موضوع اهتمام مجموعه و مدیریت شهرداری به نیازهای جامعه ایثارگران شهرداری قم بود؛ برگزاری دوره‌های مشاوره، آموزش‌های ضمن خدمت در راستای ارتقای شغلی و افزایش مهارت‌ها، دوره‌های ورزشی و نشاط اجتماعی و همچنین برگزاری رویدادهای حضوری با دربرگیری خانواده‌ها در این دوره رونق گرفت و هر ساله اجرای آن با سیری صعودی همراه بود.

در حال حاضر جامعه ایثارگران شهرداری قم که با حجمی بالغ بر یک‌سوم کارکنان در بخش‌های مختلف سازمانی مشغول فعالیت هستند دارای نظامی قانونی و منسجم بوده و در شئون مختلف سازمانی نقش آفرینی‌های اثرگذاری را دارند و امیدواریم در آینده نیز از این فرصت به‌عنوان یک ظرفیت سازمانی به‌ویژه در مأموریت‌های فرهنگی شهرداری قم به نحوی شایسته استفاده گردد.

در سال‌های ابتدایی دهه ۱۳۹۰ ساختار ایثارگران شهرداری قم در ادغام با بخش‌های دیگر امور اداری، به‌نحوی غیرمطلوب و حداقلی موردتوجه قرارگرفته بود و این مهم با توجه به الزامات قانونی و ظرفیت‌های مختلفی که در گستره بخش‌های مختلف شهرداری قم داشت مغفول مانده بود.

تغییر نگاه حوزه منابع انسانی و در اولویت قرارگرفتن ساماندهی ساختارمند و مطابق قوانین و مقررات اداری و استخدامی به این مهم از سال ۱۳۹۶ و حضور مشاور شهردار قم در امور ایثارگران آغاز شد و در این مسیر اقدامات ماندگار و قابل توجهی به انجام رسید.

در وهله نخست شناسایی دقیق و کامل جامعه ایثارگری شهرداری قم و در کنار آن ایجاد بسترهای ساماندهی وضعیت استخدامی این گروه از کارکنان شهرداری به‌صورت عملیاتی اجرا شد و در مجموع جامعه‌ای متشکل از حدود ۸۰۰ نفر کارکنان بخش‌های مختلف، خانواده ایثارگری شهرداری قم را تشکیل دادند و انسجام لازم برای تداوم فعالیت قانونی این مجموعه بر اساس دستورالعمل‌های صادره ایجاد شد.

تبدیل وضعیت کارکنان شاهد و ایثارگر نیز از دیگر اقدامات ماندگاری بود که علی‌رغم بارهای اداری و استخدامی که برای شهرداری ایجاد می‌کرد، پس از ابلاغ مصوبات و قوانین مطروحه از سوی مراجع ذی‌ربط با سرعت در شهرداری قم عملیاتی شد و علاوه بر کارکنان سازمانی بخش قابل‌توجهی از کارکنان حجمی و شرکتی شهرداری را نیز در بر گرفت.

در این سال‌ها وجه قابل توجه دیگر، اهتمام به موضوعات فرهنگی مربوط به حوزه شهدا و ایثارگران شهرداری قم بود، شناسایی

کارکنان شهید شهرداری، جمع‌آوری تاریخ شفاهی زندگی و سیره شناختی شهدا، تألیف و چاپ چندین کتاب زندگی‌نامه شهدا، تدوین محتوای فرهنگی و اطلاع‌رسانی، برگزاری چندین دوره آموزشی و برگزاری ۷ دوره یادواره شهدای

سنگ تمام شهرداری قم برای پروژه‌های راکد

ناصر رعیت‌پور ■ مشاور شهردار قم

قم قرار داشته و به همین منظور نیز استفاده از راهکارهای مختلف برای توافق با مالکان در چارچوب قوانین و مقررات ملاک عمل قرار گرفته است و علی‌رغم وجود مشکلات و سختی‌های فراوان توانسته است به توفیقات زیاد و اثرگذاری در این زمینه بیانجامد.

اهتمام در موضوع تملکات با توجه به رویارویی مستقیم با مالکانی که املاک آن‌ها در مسیر پروژه‌های شهری قرار می‌گرفت، دقت و ظرافت خاصی را می‌طلبید تا با کم‌ترین چالش و ترجیحاً عدم استفاده از ابزار قانونی و حقوقی بتوان به آن فائق آمد. تملکاتی که در مناطق مختلف شهر قم انجام گرفت و پروژه‌هایی که سال‌ها اجرای آن‌ها به تعویق افتاده بود، در این دوره به صورت ویژه پیگیری شد و توانست به بهره‌برداری برسد.

پروژه‌هایی نظیر فاز ۵ عمار یاسر که در ۲ فاز از بلوار معلم تا خیابان شهیدان فاطمی و در فاز بعدی تا خیابان رسالت انجام شد، پروژه بازآفرینی شهری محلات دروازه ری و مسجد جامع، خیابان شهید فهمی در منطقه ۶، تونل شهدای امنیت در منطقه ۲، طرح توسعه ضلع شرقی حرم مطهر از پروژه‌هایی بودند که در بافت ریزدانه شهری به اجرا درآمدند و کار تملک و توافق املاک این پروژه‌ها از سوی شهرداری قم و به واسطه مدیران مناطق توانست با کمترین میزان اعتراض مالکان به انجام برسد.

در بافت مرکزی شهر نیز شاهد پروژه‌های مختلفی بودیم که سالیانی چند اجرای آن‌ها به علت چالش‌های متعدد اجتماعی و اقتصادی معطل مانده بود و در سال‌های اخیر توانست قدم‌های بزرگی در این زمینه برداشته شود. تملک مغازه‌های قبرستان نو، رفع تصرف میدان میوه‌وتره‌بار شهید مطهری و بازارچه پل حجتیه از جمله این اقدامات بود که قدم بزرگی در زمینه ساماندهی هسته مرکزی شهر قم محسوب می‌گردد و انجام آن در شرایط ویژه اقتصادی کشور شایسته تقدیر است.

بسیاری از پروژه‌های شهری قم که در طول یک دهه گذشته شاهد بهره‌برداری از آن‌ها بوده‌ایم، پروژه‌هایی بودند که از دهه‌ها قبل می‌بایست به اجرا می‌رسیدند، اما علاوه بر ظرفیتی که مجموعه شهرداری نتوانسته بود برای اجرای آن ایجاد کند، جسارت آغاز پروژه‌های کلان با چالش‌های مختلف نیز تا قبل از این در مجموعه شهرداری قم وجود نداشت و کمتر شاهد اجرای پروژه‌های پر حجم و پرهزینه بوده‌ایم.

تغییر نگاه شهرداری قم و حرکت در مسیر آینده شهری با جمعیتی ۱٫۵ میلیون نفری، حضور زائران و مسافران و دیگر الزاماتی که شهری با جایگاه و مختصات شهر قم دارد، از نکاتی بود که در دوره چهارم شورای اسلامی شهر قم مورد توجه قرار گرفت و با انتخاب آقای دکتر سقائیان‌نژاد به درستی به این مهم پرداخته شد.

بسیاری از پروژه‌هایی که این سال‌ها در مناطق مختلف شهر قم به اجرا رسید، از جوانب گوناگون قابل بررسی است، اما نکته اصلی در تمامی این پروژه‌ها، موضوع تملک و در اختیار گرفتن اراضی به عنوان بستر مورد نیاز اجرای پروژه است، پروژه‌های عمرانی، بازگشایی و تعریض شوارع، کریدورهای حمل و نقلی معابر، فضای سبز، فرهنگی و ورزشی و ... همه و همه به نوعی نیازمند سیر مراحل تملک هستند و باید مالکیت آن برای مجموعه شهر و شهرداری قطعی باشد تا بتوان در آن پروژه‌ها را اجرا کرد.

شرایط ویژه اقتصادی و افت و خیزهایی که در طول این سال‌ها شاهد آن بوده‌ایم نیز همواره چالشی بزرگ در مسیر انجام این تملکات و یا توافقات بوده است. امری که با تأکید ویژه بر لزوم رضایت شهروندان و مالکین همیشه مدنظر مدیریت شهرداری

ایجاد و استقرار نظام کارآمد اقتصادی در شهرداری قم

محسن نصیری مشاور عالی شهردار قم

هزار میلیارد ریال بود که از محل بدهی و دیون مجموعه‌های دولتی به شهرداری قم با بسیج تمام ظرفیت‌های فوق به شهرداری قم پرداخت شد و توانست علاوه بر تسویه بخش قابل توجهی از بدهی‌ها، راهگشا بسیاری از اقدامات و برنامه‌های بعدی شهرداری قم باشد.

هم‌زمان با رفع این مشکلات و گشایش‌هایی که در منابع مالی و اقتصادی شهرداری قم صورت گرفته بود و از سوی دیگر نیز با افزایش بودجه‌های سنواتی مطابق با برنامه‌های عملیاتی و سند چشم‌انداز، استقرار نظام مالی و اقتصادی از دیگر واجبات سازمانی شهرداری قم بود که توجه به آن نیز بر اساس شاخص‌های بروز مدیریت درآمد و هزینه سازمان مورد توجه قرار گرفت؛ به نحوی که علی‌رغم وجود مشکلات مالی و نوسانات اقتصادی که در بسیاری از شهرها گریبان شهرداری‌ها را برای اجرای پروژه‌ها و یا حتی پرداخت حقوق پرسنل گرفته است، شهرداری قم توانست علاوه بر کاهش میزان هزینه‌های جاری خود، ارتقای قابل توجهی را در اختصاص منابع به اجرای پروژه‌های عمرانی رقم بزند و در این مسیر نیز در تأمین منابع موفق عمل نماید.

شهرداری قم امروز علاوه بر دارا بودن پشتیبان‌های قابل توجه منابع مالی، در درآمدهای پایدار نیز موفق عمل کرده است و این ظرفیت نیز با پیگیری‌های مکرر اکنون قابل بهره‌برداری است و اجرای هر برنامه و پروژه‌ای دغدغه‌ی مالی برای مدیران شهری ایجاد نمی‌کند و همچنان که در طول یک دهه گذشته شاهد بوده‌ایم رشد چندین برابری بودجه و ورود شهرداری قم به اجرای پروژه‌های بزرگ مقیاس از نظر حجم پروژه و یا میزان هزینه‌ای آن امری ناشدنی و غیرقابل تصور نیست.

امید که این مسیر رو به رشد همچنان تداوم یابد.

خلل عدم وجود سیستم مالی و اقتصادی مناسب برای مجموعه به بزرگی شهرداری قم از موضوعاتی بود که در گذشته باعث بروز مشکلات عدیده‌ای برای مجموعه شده بود و گاهی منجر به خسارت‌هایی جبران ناشدنی شده بود.

در این شرایط که شهرداری قم در ابتدای سال ۱۳۹۴ با انبوهی از بدهی‌های بانکی مواجه بود و سودهای روزانه تسهیلات دریافت شده قبلی نیز مانعی برای آغاز دوباره و حرکت پرشتاب شهر قم در مسیر توسعه و پیشرفت بود، ایجاد و استقرار نظامی جامع و فراگیر در ابعاد، مختلف درآمد و هزینه‌سازمانی در گستره شهرداری قم و بخش‌های مختلف تابعه، نیازی اصلی و اساسی بود.

اقدامی که از نخستین روزهای حضور تیم مدیریتی جدید شهرداری قم در سال ۱۳۹۴ و با سکان‌داری دکتر سقائیان‌نژاد مورد اهتمام ویژه مدیران شهرداری قرار گرفت و با بسیج ظرفیت‌های مختلفی و احصاء دقیق فرصت‌ها و پتانسیل‌های موجود به صورت عملیاتی در فازهای مختلف دنبال شد.

تشکیل ستاد ساماندهی تعاملات بانکی و تسویه دیون شهرداری قم و پیگیری‌های مکرر و هدفمند و برگزاری جلسات متعدد این ستاد به عنوان یک قرارگاه عملیاتی به منظور برطرف شدن مشکلات مالی و اقتصادی که پاشنه آشیل و از جمله دلایل رکود شهرداری قم در دوره گذشته شده بود، جزئی از اولویت‌های مدیران ارشد شهرداری بود و توانست در مدت کوتاهی منجر به نتایج قابل توجه و مثمر‌ثمری باشد.

استفاده از ظرفیت‌های ملی که تا قبل از آن کمتر مورد توجه قرار داشت با جمع‌بندی و پیگیری میزان مطالبات دولتی آغاز شد، ظرفیت تهاتر و دارائی‌های مختلف شهرداری قم که گاهی راكد مانده بود و برای استفاده از آن وجود نداشت شناسایی و به عنوان فرصتی برای پرداخت بدهی‌ها معرفی شد. در کنار این موضوعات، رایزنی‌ها و پیگیری‌هایی در سطح مدیریت عالی استان و یا در مجامع ملی نظیر دولت و وزارتخانه‌های مختلف و همچنین مجلس شورای اسلامی و نمایندگان ادوار مختلف در دستور کار قرار گرفت.

پیگیری این اقدامات باعث شد تا گشایش‌های قابل توجهی در ساختار اقتصادی شهرداری قم ایجاد شود که بزرگ‌ترین آن در سال ۱۳۹۷ و جذب اعتباری بالغ بر ۷

امام صادق علیه السلام
خاک قم مقدس است و ساکنانش از ما هستند

چشمانداز ۱۴۱۴ شهر مقدس قم

سند و تصویر - عملیات ۵ ساله شهرداری قم ۱۴۰۰

چشمانداز ۱۴۱۴ شهر مقدس قم

سند و تصویر - عملیات ۵ ساله شهرداری قم ۱۴۰۰

و سرمایه انسانی برنامه ریزی

مجید محمدرضا خانی

معاون برنامه ریزی و سرمایه انسانی

اداره کل سرمایه انسانی

علی اصغر آمده

اداره کل برنامه و بودجه

علی طاهری

سازمان فناوری اطلاعات و ارتباطات

علی مؤمن حجازی

مدیریت نوسازی و تحول سازمانی

محمد مداحی هرندی

مرکز آموزش علمی کاربردی شهرداری

مهدی عاطفی

هسته گزینش

ابوالفضل چابکی

تحول ساختار مدیریتی در بستر برنامه محوری

مجید محمدرضاخانی

معاون برنامه ریزی و سرمایه انسانی شهرداری قم

افزایش ۱۶۸۰ درصدی بودجه، کاهش سهم بودجه جاری به ۱۸ درصد، تبدیل وضعیت مالی از بدهی ۲۳۵۰ میلیارد تومانی به دارایی‌های ۳۰۰۰ میلیارد تومانی، اجرای پروژه‌های ارزشمند بازآفرینی شهری، افزایش سرانه فضای سبز از ۱۳.۹ به ۲۱ مترمربع، احداث ۲۸ تقاطع غیرهمسطح در ۱۰ سال، حذف کامل دفن زباله و تفکیک ۱۰ درصدی پسماند در مبدأ، اجرای بیش از ۱۰۰ معبر اصلی و ... بخشی از اقدامات شهرداری قم در ۱۰ سال گذشته هستند که نشان می‌دهد مدیریتی برنامه‌محور، دغدغه‌مند و پرتلاش در این سال‌ها در این ارگان خدمت کرده است.

با مجید محمدرضاخانی، معاون برنامه‌ریزی و سرمایه انسانی شهرداری قم درباره اتفاقات شاخص این سال‌ها و عملکرد سال ۱۴۰۳ به گفت‌وگو نشستیم.

مسئله دیگر این بود که برای اجرای برنامه نیاز به سامانه‌های سنجش عملکرد داشتیم که این سامانه‌ها مانند سیستم کنترل پروژه، ارزیابی عملکرد، بازخوردگیری استراتژیک و جبران خدمت برای نخستین بار در شهرداری قم ایجاد و موجب شد میزان تحقق برنامه‌های راهبردی عملیاتی شهرداری قم بسیار بیشتر از میزان تحقق این برنامه‌ها در کشور باشد.

نتیجه تمام این فرایندها در تدوین بودجه، تعاریف پروژه‌ها و اجرای بودجه این بود که بودجه حدود ۸۴۶ میلیارد تومان سال ۱۳۹۳ با تحقق ۵۶ درصد رساند به بودجه ۱۴ هزار و ۲۰۰ میلیاردی سال ۱۴۰۳ با تحقق بیش از ۸۰ درصد عملیاتی و پیش‌بینی بودجه ۲۳ هزار و ۳۰۰ میلیاردی سال ۱۴۰۴ رسید.

میزان رشد بودجه شهرداری قم در طول یک دهه گذشته مطابق بر انتظارات است؟

از سال ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۳، مبالغ عوارض و بهای خدمات با مصوبات شورای اسلامی شهر حدود ۳۵۰ درصد افزایش یافته، اما رشد بودجه شهرداری در همین دوره به‌طور چشمگیری بالغ بر ۱۶۸۰ درصد بوده است. نکته جالب‌ترین که از سال ۱۳۹۵ به بعد، بودجه شهرداری تقریباً هر سال به‌صورت کامل محقق شده است. یکی از شاخص‌های مهم در این زمینه، نسبت بودجه جاری به عمرانی است. در حالی که در بسیاری از شهرهای کشور به دلیل تورم شدید و افزایش هزینه‌های جاری مانند حقوق و دستمزد و نگهداری فضای سبز، بودجه جاری سهم بیشتری پیدا کرده، در شهرداری قم روندی معکوس طی شده است. به‌طوری‌که امروز تنها ۱۸ درصد از بودجه شهرداری قم به بخش جاری اختصاص دارد و این نشان‌دهنده موفقیت مدیریت شهری در افزایش بهره‌وری، کاهش هزینه‌ها و ارتقای کیفیت خدمات است.

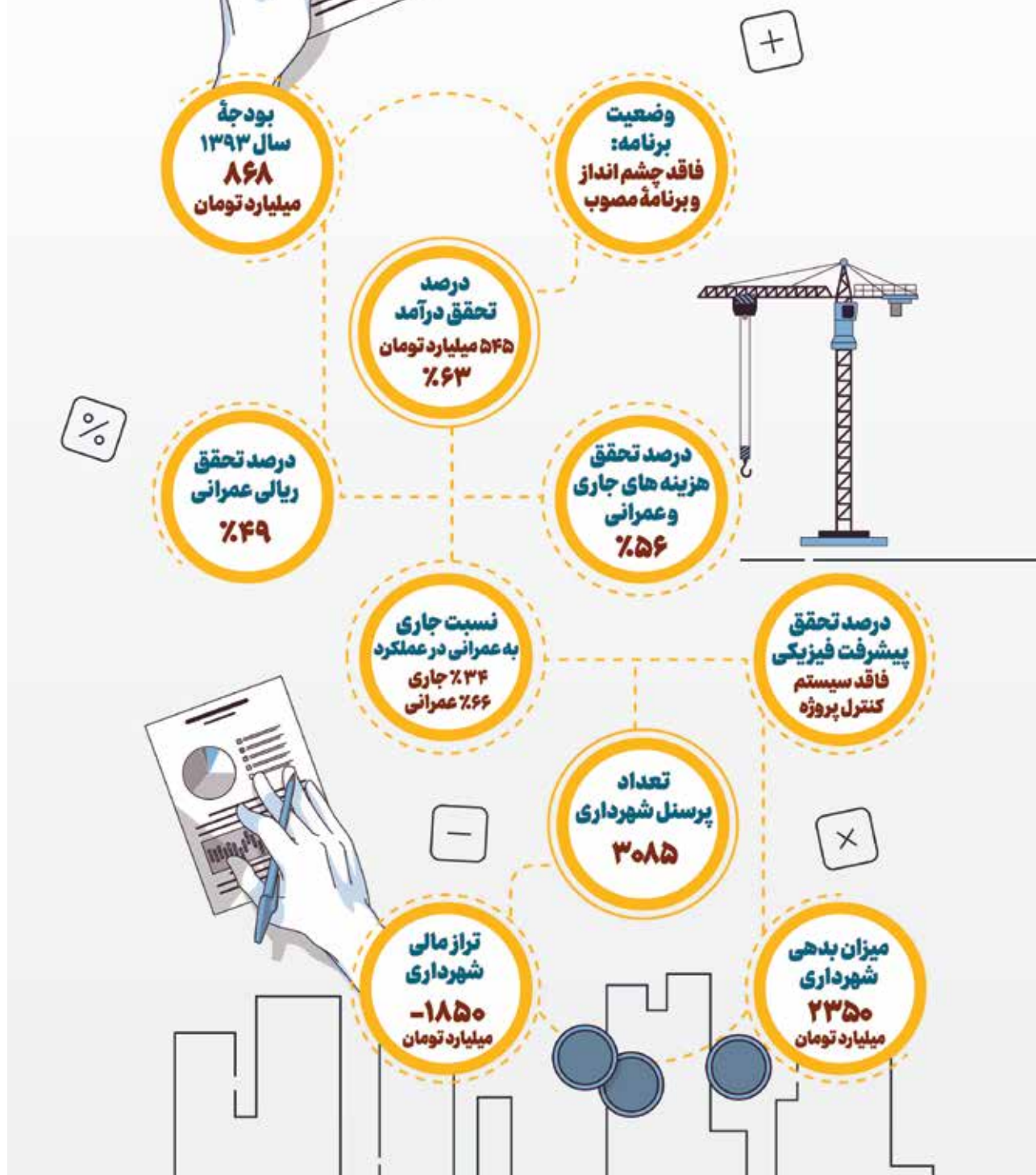
وضعیت مالی شهرداری نیز در این دهه دگرگون شده است. در سال ۱۳۹۳، شهرداری قم یک دستگاه بدهکار با تراز مالی منفی بود، اما امروز با دارایی‌هایی مانند بانک املاک به ارزش حدود ۲۰ هزار میلیارد تومان، نه تنها از بدهی‌ها رهایی

شهرداری قم در دوره‌های مختلف فراز و فرودهای متفاوتی داشته و شهر قم از نظر آبادانی دچار تغییراتی شده است. چه تغییرات شاخصی در نوع مدیریت و عملکرد شهرداری قم در یک دهه گذشته قابل ملاحظه است؟

یکی از بزرگ‌ترین مشخصه‌های راهبردی شهرداری قم در یک دهه اخیر حرکت برنامه‌محور این مجموعه است. سال ۱۳۹۳ مجموعه مدیریت شهری سنتی و فاقد سند چشم‌انداز و برنامه راهبردی بود. در سال ۱۳۹۳ مجموعه بودجه شهرداری، عمرانی، جاری بالغ بر ۸۵۶ میلیارد تومان بود که انتهای سال تحقق ۶۳ درصدی بودجه آن سال محقق شد. در این ۵۴۵ میلیارد تومان، ۱۶۵ میلیارد تومان هزینه‌های ثبت‌شده بود از جنس بودجه جاری و ۳۲۴ میلیارد تومان در خصوص پروژه‌های عمرانی اتفاق افتاده بود. این عملکرد بودجه‌ای متوسط و نزدیک به ضعیف محسوب می‌شود. از طرفی پایان سال ۱۳۹۳ شهرداری قم بالغ بر ۲ هزار و ۳۵۰ میلیارد تومان بدهی داشت. در سال ۱۳۹۴ که مجموعه شهرداری با مدیریت دکتر سقائیان‌نژاد کار خود را شروع کرد، اولین گامی که اتفاق افتاد این بود که مجموعه دارای برنامه مدون قابل اجرا باشد، در همین راستا تدوین سند چشم‌انداز شهرداری با استفاده از نظر خبرگان شهر در دستور کار مجموعه مدیریت شهری قرار گرفت.

در گام بعدی تدوین برنامه راهبردی و برنامه عملیاتی ۵ ساله شکل گرفت. در این برنامه اول از سال ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۹ اهداف، راهبردها، هدف‌های کمی، کامل برنامه‌ریزی شد و مبنای کار مجموعه شهری در سیستم بودجه‌ریزی و عملیاتی قرار گرفت. میزان تحقق برنامه نخست شهرداری قم بالای ۷۰ درصد بود و پس از آن در سال ۱۴۰۰ برنامه دوم تدوین شود.

وضعیت شهرداری در سال قبل از تدوین چشم‌انداز و برنامه عملیاتی

یافته، بلکه سرمایه‌ای ارزشمند برای آیندگان به‌جا گذاشته است. این دارایی‌ها به‌عنوان پشتوانه‌ای محکم، اجرای پروژه‌های عمرانی در سال‌های آینده را تضمین می‌کند.

هماهنگی میان برنامه‌های عملیاتی شهرداری قم و اسناد و قوانین بالادستی چگونه رعایت شد؟

یکی از مهم‌ترین دستاوردهای دهه اخیر، ایجاد ارتباط ساختاریافته بین سند راهبردی و برنامه‌های عملیاتی شهرداری قم با اسناد بالادستی، از جمله برنامه‌های ششم و هفتم توسعه کشور، بودجه سالانه دولت و اسنادی مانند سند آمایش استان بوده است. علاوه بر این، اسنادی همچون مطالعات جامع حمل‌ونقل و ترافیک شهر قم و طرح بازنگری شده تفصیلی شهر نیز در تدوین برنامه‌ها و بودجه‌های سالانه مورد توجه قرار گرفته‌اند تا همسویی کاملی میان اهداف و پروژه‌ها ایجاد شود.

در طول یک دهه اخیر سیستم‌های مدیریتی جدیدی در شهرداری قم پیاده‌سازی و اجرا شده است. این سیستم‌ها چه تأثیری بر عملکرد کلی مجموعه دارند؟

سیستم‌های مدیریتی یکی از مؤلفه‌های مهم موفقیت هر مجموعه هستند. از نقاط ضعف شهرداری قم این بود که در گذشته از این سیستم‌ها استفاده نمی‌کرد.

در طول یک دهه گذشته نخستین سیستم مدیریتی که در شهرداری قم پیاده‌سازی شد، سیستم کنترل پروژه بود که به‌صورت متوالی و متناوب چرخه اجرای پروژه را کنترل و نظارت می‌کند.

این چرخه به‌صورت ماهیانه کنترل می‌شود و یک مبنا و شاخص برای عملکرد مجموعه‌های مختلف شهرداری قم محسوب می‌شود که در قبال آن پاسخگو هستند. هر جا که مجموعه از این چارچوب تخلف کند و یا به دلایلی به اهداف نرسد، این سیستم کمک می‌کند کار به مسیر اصلی بازگردد.

پس از روشن شدن راهبردها و اهداف، نیاز به سیستمی احساس می‌شد که بتواند برای عملیاتی کردن برنامه به کمک کند و وضعیت پیشرفت در دستیابی به اهداف راهبردی را نشان دهد. به همین دلیل، سیستم بازخورد استراتژیک طراحی و در شهرداری پیاده‌سازی شد تا با ارائه گزارش‌های دوره‌ای، میزان تحقق اهداف و راهبردها را ارزیابی کند. این سیستم به کمک کرد تا موقعیت خود را در فرآیند اجرای برنامه مشخص کنیم، میزان پیشرفت را بسنجیم و از درستی عملیات تعریف‌شده در چارچوب راهبردها اطمینان حاصل کنیم.

در ۱۰ سال اخیر چون در یک مسیر مشخص قدم برداشتیم شاید بشود گفت کمترین دخالت در سلیقه اشخاص و یا مجموعه‌های دیگر خارج از مجموعه‌های شهرداری در تدوین پروژه‌ها و بودجه شکل گرفت همین یک رمز موفقیت است.

درباره عملکرد سال ۱۴۰۳ در حوزه برنامه‌بودجه چه شاخص‌هایی قابل اندازه‌گیری است؟

آنچه در سال ۱۴۰۳ به‌عنوان سومین سال برنامه دوم اتفاق افتاد، بودجه شهرداری و سازمان‌های تابعه بالغ بر ۱۵ هزار و ۵۰۰ میلیارد

تومان بود که خاص بودجه شهرداری ۱۴ هزار و ۲۰۰ میلیارد تومان توسط شورا اسلامی شهر مصوب شد. در بخش درآمدهای عمومی و اختصاصی مثل ارزش افزوده، عوارض ساختمانی و جرائم و... بالغ بر ۶ هزار و ۴۰۰ میلیارد تومان پیش‌بینی شده، از طرفی درآمد حاصل از فروش املاک، مزایده و معوض و فرایند ماده ۱۰۱ که بالغ بر حدود ۵ هزار میلیارد هم پیش‌بینی شد، در کنار این هم منابعی مثل وام و اوراق حدود ۲۹۰۰ میلیارد تومان تعریف شده بود.

در همه این موضوعات با همه تلاش‌های همکاران از مناطق گرفته تا مجموعه ستادی انجام دادند به‌طور کامل محقق شد و بالغ بر ۱۱۶ درصد درآمد نقدی ۱۴۰۳ به نتیجه رسید.

در خصوص مصارف، از نظر بودجه دو نوع مصارف سرمایه‌ای و مالی و مصارف هزینه‌ای وجود دارد. در بخش مصارف هزینه‌ای یکی از بخش‌ها مربوط با هزینه‌های جاری و به جایی رسیدیم که ۱۸ درصد از بودجه شهرداری به بودجه جاری اختصاص یابد که خودش نمونه و زیانزد در میان کلان‌شهرهای کشور است.

در بحث مصارف عمرانی تملک دارای سرمایه‌ای بودجه سال ۱۴۰۳ بالغ بر ۱۱ هزار و ۳۰۰ میلیارد تومان بود که شامل ۱ هزار و ۴۵۰ ردیف بود در حوزه‌های مختلف اعم از پروژه‌های عمرانی، مجموعه خدمات شهری، فضای سبز، فرهنگی، حمل‌ونقل و ترافیک، پارکینگ و... که مجموع این ۱ هزار و ۴۵۰ ردیف بودجه در پایان سال با پیشرفت فیزیکی بالغ بر ۹۰ درصد و بحث ثبت هزینه‌ای هم بالغ بر ۸۵ تا ۹۰ درصد ثبت‌شده که نشان می‌دهد در اغلب حوزه‌ها موفق بوده‌ایم.

در بحث پیشرفت ریالی و یا ثبت صورت وضعیت هم تاکنون بالغ بر ۹۰ درصد ثبت صورت وضعیت اتفاق افتاده که این عدد طبیعتاً با ثبت صورت وضعیت‌ها تا پایان اردیبهشت ماه افزایش پیدا می‌کند.

از اقدامات شاخص سال ۱۴۰۳ در قالب بودجه به کدام موارد می‌شود اشاره کرد؟

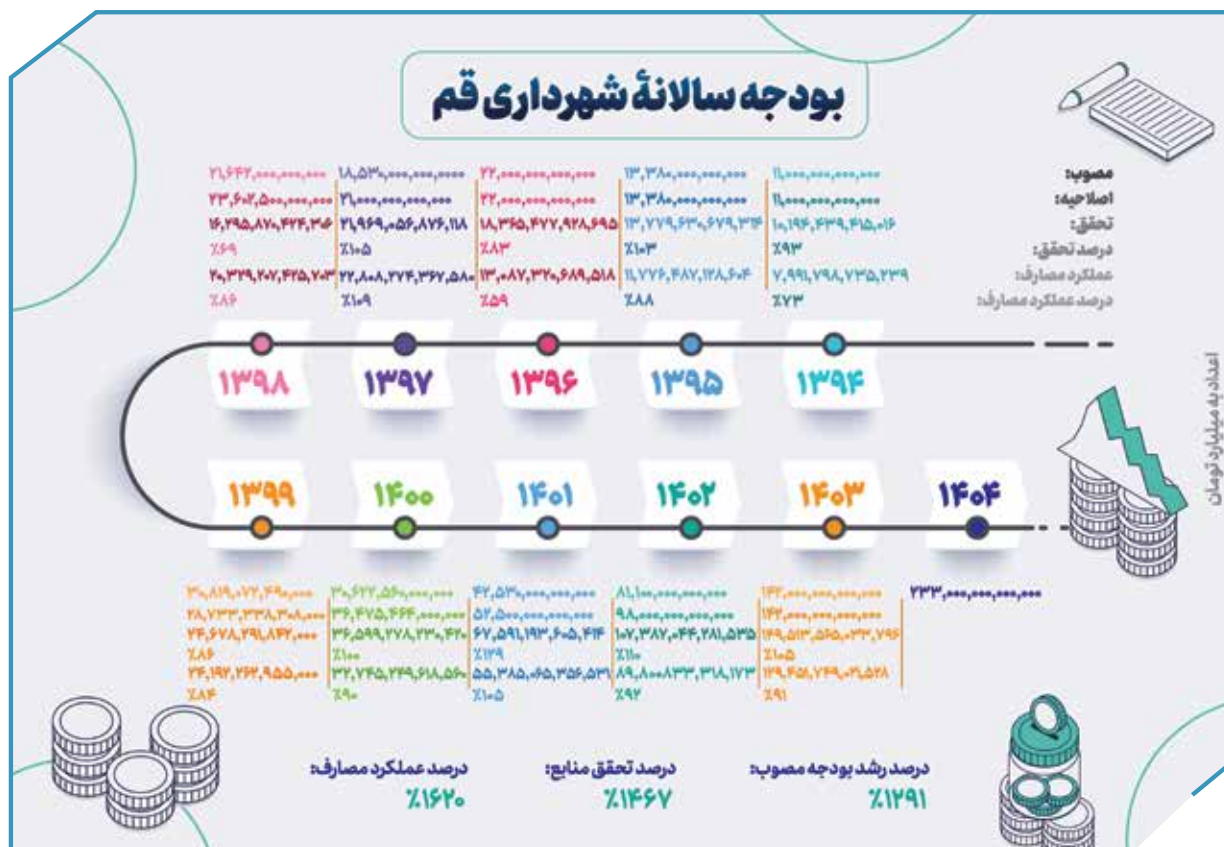
از اتفاقات مهمی که در سال ۱۴۰۳ افتاد اجرای پروژه‌های بزرگی بود که نمونه‌های بود که شهروندان قمری در سطح شهر ملاحظه کردند چون بلوار جعفر طیار و یا ادامه بلوار عمار یاسر یکی از آن پروژه‌هایی بود که بعد از چندین دهه بعد از طرح‌های تفصیلی سال‌های گذشته به‌عنوان یک محور دیده‌شده بود به اتمام رسید.

بحث بازآفرینی خیابان دروازه ری یکی دیگر از پروژه‌های مهمی بود که تأثیرات زیادی هم در بافت فرسوده شهری و هم در توسعه و پیشرفت محدوده این خیابان شکل گرفت و این هم از پروژه‌های بود که سال‌های زیادی روی زمین مانده بود و به همت دوستان ما در شهرداری منطقه یک در عرض یک سال و نیم و یا دو سال تکمیل شد و در سال ۱۴۰۳ به بهره‌برداری رسید.

در بحث تقاطع‌های غیرهمسطح، تقاطع غیرهمسطح نیک‌اندیش یکی از پروژه‌هایی بود که در دستور کار قرار گرفته بود و به اتمام رسید که مراحل افتتاحش در روزهای اخیر خواهیم داشت.

بحث افتتاح مجموعه بزرگ ورزشی تفریحی و آب‌درمانی واقع در بلوار امام موسی صدر بود و این از پروژه‌هایی بود که در سال ۱۴۰۱ کلنگ زنی شد و در سال ۱۴۰۳ به مرحله نهایی رسید و به‌زودی به مرحله افتتاح می‌رسد.

پروژه تقاطع غیرهمسطح، بلوار شهید کبیری کلنگ زنی شد و فاز اجرایی شروع شد به‌عنوان محوری که گره‌های ترافیکی شهر قائم را با بلوار کبیری و زیرگذر حضرت خدیجه (س) حل می‌کند و این از پروژه‌هایی سنگینی است که هم از لحاظ فنی و هم از لحاظ اجرایی پیچیدگی‌های خود را دارد و در مرحله اجرا رسیده و بالغ بر پیشرفت فیزیکی ۲۰ درصد در حال اجرا است.

ما در سال ۱۳۹۳ سرانه فضای سبزمان بالغ بر حدود ۱۳۹ مترمربع بود در پایان ۱۴۰۳ با تحقق اهدافی که درواقع داشتیم بالغ بر ۲۱ مترمربع حدوداً سرانه فضای سبز کنونی ما است.

ما در سال ۱۴۰۳ بالغ بر ۱۴ هزار مترمربع تملک فضاهای سبز و باغات برای توسعه سرانه‌های خدماتی رقم خورد.

در سال ۱۴۰۳ بالغ بر ۱۸ بوستان جدید در ۱۴۰۳ از بوستان‌های محله‌ای تا منطقه‌ای احداث شد و ۱۴ بوستان هم تکمیل و توسعه دادیم و بیش از ۲۵ هزار متر طول شبکه آب خام گسترش پیدا کرد. ۴۵۵ هزار مترمربع شبکه آبیاری تحت فشار گسترش پیدا کرد.

در بحث جمع‌آوری و حمل نقل زباله و ارتقای زیرساخت‌های تفکیک پسماند، به وضعیتی رسیدیم که از سال ۱۴۰۲ دفن زباله مستقیم نداریم و زباله‌ها به هر نحو ممکن تفکیک می‌شود و در چرخه و فرایند تبدیل قرار می‌گیرد و مجموعه شهر قم از سال ۱۴۰۲ اولین شهری است که این فرایند به‌طور کامل پیاده‌سازی کرده است.

در شهر قم بالغ بر ۲۴۰ هزار و ۹۰۰ تن زباله در طول سال جمع‌آوری و حمل می‌شود و اکنون شاهد تفکیک ۱۰ درصد از زباله‌ها با مشارکت شهروندان درمبدأ هستیم.

در راستای بحث روان‌سازی و متعادل‌سازی عبور و مرور شهری هم اقدامات قابل قبولی در قالب برنامه انجام شده و کمتر شهری هست که ۲۸ تقاطع غیرهمسطح در طول ۱۰ سال احداث کرده باشد.

مجموعه مدیریت شهرداری قم با توجه به برنامه‌ریزی که اتفاق افتاده بود توانست در طول ۱۰ سال بیش از ۱۰۰ معبر اصلی و مهم

۲ پروژه که باز در هسته مرکزی شهر تأثیرگذار بود و در سال ۱۴۰۴ هم و غم شهرداری در راستای ساماندهی هسته مرکزی شهر کمک کرد و اجرا شد پروژه بزرگ ساماندهی قبرستان نو بود در خیابان اراک و ساماندهی بازارچه حجتیه که خب با زحمات همکاران شهری در منطقه هفت و مجموعه ستادی با حجم بالای تملک، یعنی حجم این دو پروژه بیش از ۲۰ ملک از جنس تجاری تملک شد و منابع شهرداری تخصیص داده شد تا این محور تعریض شود و مشکلاتی که برای شهروندان و به‌خصوص زائران ایجاد شده بود در سال‌های سال در این محور رفع شود.

در بحث پارکینگ سازی اتفاقات خوبی افتاد و بحث پارکینگ طبقاتی خیابان امام خمینی (ره)، پارکینگ طبقاتی جنب بازار کهنه، مجموعه چهل اختران و پارکینگ خیابان انقلاب از جمله پروژه‌هایی بودند که در سال ۱۴۰۳ وارد فاز اجرایی شدند و بخشی از این‌ها مثل پروژه پارکینگ چهل اختران و خیابان انقلاب به مرحله بهره‌برداری رسیدند و برخی دیگر تقریباً در مراحل انتهایی و پایانی است.

یکی از پروژه‌هایی مهمی که در دوره کوتاه اتفاق افتاد تقاطع شهید حسن نصرالله بود. این پروژه در کوتاه‌ترین زمان ممکن با کمترین ایجاد مزاحمت برای شهروندان در طول ۱۴۰۳ اجرا شد و به مرحله بهره‌برداری رسید و ادامه آن تا میدان ارتش هم در سال ۱۴۰۴ انجام می‌شود. کلنگ زنی تقاطع میدان سپاه هم از جمله اتفاقات بسیار مهم این سال بود.

پروژه‌های دیگر از جمله بحث ایستگاه‌های مترو، ادامه تونل از سمت مسجد جمکران به سمت خط اصلی از پروژه‌هایی بود که در سال ۱۴۰۳ به جد پیگیری شد و تمام تلاش دوستان این بود که طبق هدف‌گذاری جلو بروند و در این کار هم موفق بودند.

در حوزه شاخص‌های عملکردی وضعیت ۱۰ سال گذشته چگونه بود؟

را در شهر توانست بازگشایی کند که به نوبه خود توانست گره‌های ترافیکی را و مشکلات ترافیکی که در سطح شهر اتفاق افتاده بود کاهش دهد.

در کنار توجه شهرداری به اجرای پروژه‌های تقاطع غیرهمسطح از نظر کالبدی، افزایش کیفی و کمی سیستم اتوبوس رانی و حمل و نقل عمومی یکی از موضوعات مهمی بود که در دستور کار شهرداری قرار داشت. کاهش چشمگیر عمر ناوگان جمله شاخص‌های عملکردی در این زمینه است.

بیش از ۸۰ ایستگاه جدید اتوبوس در سال ۱۴۰۳ ساخته شد با فرمت جدید که حتماً شهروندان در سطح شهر ملاحظه کردند (نهضت ساخت ایستگاه‌های سبز) بیش از ۱۳۰ مورد ایستگاه هم درواقع بهسازی شد و این فرایند ادامه دار خواهد بود تا همه این ایستگاه‌ها به شکل استاندارد دربیاید.

در خصوص کیفیت معابر و افزایش کیفی آسفالت معابر بالغ بر ۱۰۵ هزار مترمربع روکش و درزگیری و بالغ بر ۷۰۵ هزار مترمربع لکه‌گیری آسفالت در سال ۱۴۰۳ شکل گرفت.

باز یکی از راهبردهای شهرداری در طول سال‌های اخیر بحث تملک و ساخت پارکینگ بوده که بخصوص در سال اخیر به عنوان یکی از برنامه‌های عملیاتی ویژه تعریف شده. در سال ۱۴۰۳، ۱۴۰۰ جای پارک جدید به سطح شهر اضافه شد بیش از ۳۷۰۰ مترمربع تملک شکل گرفت.

در راستای احترام گذاشتن به عابرین پیاده و افزایش کیفیت پیاده‌روها در سال ۱۴۰۳ بیش از ۱۳۹ هزار مترمربع ما احداث و پیاده‌روسازی و بهسازی در سطح شهر را داشتیم و اولویت ما هم در مناطقی بود که پیاده‌روهای کمتری داشتند و یا ضعیف‌تر بود مثل منطقه ۸ و یا مناطقی که عقب‌افتادگی داشتند در این موضوع که با تلاش همکاران من تحول ویژه‌ای در سال ۱۴۰۳ در بحث پیاده‌روسازی شکل گرفت.

در کنار این موضوع در راستای کاهش خطرپذیری و ارتقای ایمنی شهر نسبت به مقاوم‌سازی و تکمیل ایستگاه‌های موجود آتش‌نشانی اقدام شد و مرکز فرماندهی یکی از اقدامات مهمی بود که در سال ۱۴۰۳ درواقع به مرحله بهره‌برداری رسید به میزان ۴ هزار مترمربع و این مرکز ساخته و تجهیز شد و در اختیار مجموعه آتش‌نشانی قرار گرفت. در کنار این، مجموعه آموزشی آتش‌نشانی در حال تکمیل است و در سال ۱۴۰۴ به مرحله بهره‌برداری می‌رسد.

یکی دیگر از معضلاتی که در سطح شهر در طول همه این سال‌ها وجود داشت و یکی از هدف‌گذاری‌های ما در مجموعه برنامه عملیاتی شهر بحث دفع آب‌های سطحی بود که پروژه‌های متعددی در طول این سال‌ها اجرا شد در سال ۱۴۰۳ به طور ویژه یکی از اصلی‌ترین کانال‌های جمع‌آوری آب‌های سطحی که در سطح منطقه یک استارت خورده بود به مرحله بهره‌برداری رسید و در مجموع بالغ بر ۸ هزار متر طول کانال دفع آب‌های سطحی، در سال ۱۴۰۳ احداث و بهسازی شد.

بیش از ۲۲۵ حلقه چاه جذبی برای جمع‌آوری آب‌های سطحی و اضافه کردن به سفره‌های زیرزمینی احداث شد و بیش از ۱۰ هزار مترمکعب انباری که در طول ۱۴۰۳ لایروبی شد.

در کنار این موضوع بحث رونق اقتصادی و دسترسی عادلانه به فضاهای خدماتی از موضوعاتی که بر اساس راهبردهای تدوین در دستور کار شهرداری قم قرار دارد و نوع رویکرد شهرداری قم از طریق سازمان ساماندهی مشاغل و فرآورده‌های کشاورز و گسترش بازارهای شهری اعم از بازارهای مرتبط با توزیع میوه، گوشت، مجموعه پروتئینی و ایجاد بازارهای روز از جمله یکی از دغدغه‌های شهروندان بود و در سال ۱۴۰۳ این مجموعه ۲ بازار بزرگ روز را در دستور کار قرار داد و برای این ۲ بازار، ۲ زمین بزرگ را تملک شد و تخصیص داده شد و احداث آن‌ها شروع شد و در سال ۱۴۰۴ به بهره‌برداری خواهد رسید و هدف‌گذاری هم ایجاد بازار متمرکز برای هر منطقه برای سال ۱۴۰۴ خواهد بود.

تحقق شهر هوشمند و ارتقای شاخص‌های این حوزه همواره یکی از اهداف مجموعه‌ها تعریف می‌شود. شهرداری قم در سال‌های گذشته در این چه پیشرفت‌هایی در این حوزه داشته است؟

در بحث مباحث مرتبط با زیرساخت‌های هوشمندسازی و الکترونیک، اقدامات ویژه‌ای در طول این ۱۰ سال شکل گرفت. در سال ۱۳۹۳ مجموعه شهرداری دارای یک مجموعه فناوری اطلاعات کوچک بود که در حد امور مربوط به سیستم‌های رایانه‌ای فعالیت می‌کرد و اکنون در حال حاضر ما سازمان فناوری اطلاعات شهرداری با بیش از ۱۱۰ نیروی متخصص و فنی داریم.

هم‌اکنون بالغ بر ۵۰ زیرسیستم خدمات‌دهی به شهروندان و کارمندان مجموعه شهرداری در دسترس قرار گرفته است. سیستم‌های مرتبط با مجموعه‌های مختلف اعم از شهرسازی و خدماتی که در اختیار شهروندان قرار می‌گیرد، برای مباحث مرتبط با شهرسازی از طریق نرم‌افزار قمیار در طول سال‌های ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ شکل گرفت و بالغ بر ۸۰ هزار نفر عضو این سیستم نرم‌افزاری هستند و خدمات دریافت می‌کنند و این سیستم روز به روز توسعه پیدا می‌کند.

در بحث کارت شهروندی اتفاقات ویژه‌ای افتاد و بیش از ۵۰۰ هزار کارت در اختیار شهروندان قرار گرفته است. بسترهای لازم برای استفاده از کارت در سیستم حمل و نقل عمومی ایجاد شده و ایجاد ارتباط این سیستم با سیستم آنلاین نیز در دستور کار قرار دارد. در سال ۱۴۰۳ بیش از ۱۶۰ کیلومتر فیبر نوری در مجموعه شهر احداث شد و این بسترها به برقراری ارتباط بین شهرداری، مردم و سازمان‌های دیگر کمک می‌کند.

در حیطه بهره‌وری و تعالی سازمانی مهم‌ترین اقدامات انجام شده در سال ۱۴۰۳ چیست؟

در بحث ارتقای کیفی خدمات، یکی از موضوعاتی که در دستور کار شهرداری قم قرار دارد، بررسی مجدد فرایندها و بهبود روش‌هاست. بیش از ۵۰ فرایند در طول سال ۱۴۰۳ شناسایی شد و سعی شد تا ایرادات و گلوگاه‌های آن شناسایی و برطرف شود. دو پروژه که در سال ۱۴۰۳ کلید خورد، یکی بحث چرخه مدیریت بهره‌وری و دیگری بحث مدل تعالی سازمانی است. اجرای این دو پروژه هم به افزایش اثربخشی فعالیت‌های داخلی شهرداری به عنوان یک سازمان بزرگ کمک می‌کند و هم موجب ارتقای کیفی خدمات به شهروندان می‌شود.

سال ۱۴۰۳ سال سوم برنامه دوم شهرداری قم است و یکی از دغدغه‌های شهرداری قم، تدوین برنامه سوم عملیاتی است که می‌بایست در سال ۱۴۰۴ به مرحله تدوین برسد و در سال ۱۴۰۵ بودجه سال ۱۴۰۵ به بعد بر اساس این برنامه تنظیم شود.

آیا شهرداری قم نسبت به مقوله فرهنگ حساسیت داشته و اقداماتی در این حیطه تعریف کرده است؟

یکی دیگر از راهبردهای تعریف شده در مجموعه شهرداری، ساماندهی کالبدی

مشارکت ۴۰ میلیارد تومانی شهرداری در برنامه‌های فرهنگی، ورزشی و اجتماعی که نشان‌دهنده نقش فعال سازمان فرهنگی و ورزشی شهرداری در ایجاد فضایی شاداب و خانواده‌محور برای شهروندان است، از دیگر موضوعاتی است که در این زمینه باید به آن اشاره کرد.

در حوزه منابع انسانی و ارتقای سطح کمی و کیفی این سرمایه، چه اقداماتی در شهرداری قم صورت گرفته است؟

بهبود منابع انسانی به عنوان یکی از ارکان موفقیت شهرداری، با محوریت ارتقای کیفی نیروی انسانی محقق شده است که در این راستا شاهد کاهش تعداد کارکنان از ۲۶۰۰ نفر در سال ۱۳۹۳ به ۱۸۰۰ نفر در سال‌های اخیر همراه با افزایش بهره‌وری و کاهش هزینه‌های جاری بوده‌ایم. در سال ۱۴۰۳ با برگزاری ۱۶۱ دوره تخصصی و ۲۰۰ دوره عمومی برای کارکنان، گام‌های مؤثری

برداشته شد. برنامه‌ریزی برای جذب ۶۰ نیروی متخصص در سال ۱۴۰۴ از طریق آزمون، راه‌اندازی مرکز مشاوره روانشناسی ویژه کارکنان و خانواده‌ها، تدوین دستورالعمل تشویقات به‌منظور تقدیر از عملکرد برتر و ایجاد انگیزه برای نوآوری، از دیگر اقدامات صورت گرفته است.

سیستم جبران خدمت نیز با اتصال دریافتی‌ها به خروجی‌های عملکردی نقش مؤثری در انگیزش کارکنان داشته که در سال ۱۴۰۴ به صورت دقیق‌تری اجرا خواهد شد. در حوزه برون‌سپاری و توسعه دانش، برخی فعالیت‌ها به جای جذب نیروی جدید برون‌سپاری شده و مهارت‌های کارکنان از طریق دانشگاه علمی-کاربردی شهرداری توسعه یافته است. در بخش تحقیق و پژوهش نیز برای نخستین بار در سال ۱۴۰۳ موضوع پژوهشی باهدف تبدیل به اقدامات عملیاتی تعریف شد که بسیاری از آن‌ها با مشارکت نخبگان، دانشجویان و اساتید دانشگاهی در حال تکمیل بوده و خروجی آن‌ها در سال ۱۴۰۴ اجرایی خواهد شد.

شهر و فعالیت‌های فرهنگی-اجتماعی است. در سال ۱۴۰۳، اقدامات قابل توجهی در این حوزه انجام شد که از جمله می‌توان به تخصیص بالغ بر ۷۳۰ میلیارد تومان برای طرح‌های زیرساختی و برنامه‌های فرهنگی در بودجه شهرداری اشاره کرد. همچنین، پروژه‌ها و فعالیت‌های فرهنگی سازمان فرهنگی و ورزشی شهرداری و سایر سازمان‌های تابعه، با مجموع اعتباری حدود ۹۰۰ میلیارد تومان، با موفقیت اجرا یا در دست اجرا قرار گرفتند.

دستاوردهای حوزه ساماندهی محیطی و فرهنگی می‌توان به ساماندهی معابر به مساحت ۶ هزار مترمربع، اجرای ۱۴ هزار مترمربع نقاشی دیواری و نقش برجسته با مضامین فرهنگی، مناسبی و بومی شهر قم، نصب ۷۱۲ مورد میلمان شهری و افزایش ۱۰ درصدی پوشش فعالیت‌های هنری در سطح شهر اشاره کرد.

در حوزه پروژه‌های فرهنگی در حال اجرا هم فرهنگسرای شهدای دروازه ری و فرهنگسرای شهریار که طبق برنامه‌ریزی‌های انجام شده، پیشرفت مناسبی داشته‌اند. فرهنگسرای شهریار به زودی به بهره‌برداری می‌رسد و فرهنگسرای دروازه ری نیز در سال ۱۴۰۴ افتتاح خواهد شد.

آغاز ساخت مجموعه‌های فرهنگی-ورزشی در مناطق ۱ و ۶، شهربازی معارفی، مجموعه ورزشی امام موسی صدر و ۳۷ پروژه سرپوشیده و سرباز که بخشی از آن‌ها در سال ۱۴۰۳ به بهره‌برداری رسید نیز از دیگر اقدامات این حوزه است.

هوشمندسازی خدمات شهرداری؛ بهینه و ماندگار

علی مؤمن حجازی

مدیرعامل سازمان فناوری اطلاعات و ارتباطات شهرداری قم

استفاده از فناوری‌های نوین امروز در بسیاری از امور توصیه می‌شود اما مدیریت شهری به دلیل گستردگی رویدادها و همبستگی بسیار نزدیک با امور روزمره، بیش از بسیاری عرصه‌های دیگر به این مسئله نیاز دارد.

امروز اینترنت اشیاء و هوش مصنوعی می‌توانند امکان مدیریت هوشمند ترافیک، سیستم‌های روشنایی، جمع‌آوری پسماند و نظارت بر آلودگی هوا را فراهم می‌کنند؛ پلتفرم‌های دیجیتال و اپلیکیشن‌های شهری، ارتباط مستقیم بین شهروندان و مدیریت شهری را رقم‌زده‌اند و استفاده از داده‌های بزرگ (Big Data) و سامانه‌های هشدار سریع، واکنش به بحران‌ها و حوادث شهری را بهبود بخشیده‌اند.

شهرداری قم نیز در سال‌های اخیر نگاه ویژه‌ای به این مقوله داشته و در مسیر تقویت آن حرکت کرده است. مصاحبه زیر با علی مؤمن حجازی، مدیرعامل سازمان فناوری اطلاعات و ارتباطات شهرداری قم برای توضیح عملکرد این سازمان در سال ۱۴۰۳ صورت گرفته است.

سیاست محوری شما در سال ۱۴۰۳ چه بود؟

در چند سال گذشته سازمان فناوری اطلاعات شعاری را به‌عنوان شعار سال در نظر گرفته بود. این شعار در ۱۴۰۳ «ارتقا حوزه امنیت» در دستور کار بود و این علاوه بر سایر خدمات و فعالیت‌هایی است که سازمان فناوری اطلاعات باید انجام می‌داده است اما به‌طور مشخص در موضوعات امنیتی با توجه به گسترش روزافزون سیستم‌ها و سامانه‌های اطلاعاتی که در اختیار شهرداری است و داده‌هایی که در حال ذخیره‌سازی است، به‌طور مشخص موضوعات امنیتی به‌صورت خاص اهمیت ویژه‌ای داشته است. به لطف خدا در کنار سایر پروژه‌ها مشخصاً در حوزه‌های الکترونیکی‌سازی سیستم‌ها و فعالیت‌های شهرداری و شهر هوشمند انجام شد، گام به‌گام مسائل امنیتی نیز بیش از گذشته مدنظر قرار گرفت.

مهم‌ترین اقدامات سازمان در سال ۱۴۰۳ چیست؟

اقدامات سازمان در دو حوزه نرم‌افزار و حوزه زیرساخت انجام شده است. در حوزه زیرساخت راه‌اندازی سرویس‌های متعدد تلفن‌های تحت شبکه و ایجاد ارتباطات حداکثری بین ساختمان‌های مختلف شهرداری از جمله این اقدامات است. با توجه به کثرتی که ساختمان‌های شهرداری در سطح شهر قم داشتند این اتفاق افتاد. همچنین دو سامانه تلفنی یا مرکز تماس وجود داشته که یکی سامانه ۱۳۷ و سامانه ۱۲۵ بود که در خصوص این گزارشی ارائه خواهد شد. مشخصاً در حوزه زیرساخت یکی از فعالیت‌ها این مسئله بود. تعدادی تدابیر امنیتی و عملکردی نیز برای این دو سامانه ایجاد شد تا این اطمینان کسب شود

که این سیستم‌ها همیشه بتوانند بدون وقفه کارهای خود را انجام دهند.

اشراف زیرساختی و اشراف اطلاعاتی روی تمام زیرسامانه‌ها و سامانه‌ها نیز در حوزه زیرساخت اجرایی شد. یکی ارتقای در سال ۱۴۰۲ روی مرکز داده اصلی انجام گرفت و فاز تکمیلی آن در سال ۱۴۰۳ پیاده‌سازی شد که موجب ارتقای امنیتی و درعین حال افزایش بازدهی شبکه بود. روی ارتباطات بی‌سیم و به‌صورت مشخص دکل‌های رادیویی کار ویژه انجام گرفت و بیش از ۱۱۵ دکل رادیویی در سطح شهر نصب و در برخی نقاط پشتیبانی شد. تغییر زیرساخت بی‌سیم‌های رادیویی سازمان آتش‌نشانی که شامل بی‌سیم‌های دستی، خودرویی و ثابت سازمان آتش‌نشانی می‌شود و یک تحولی در حوزه ارتباطات این سازمان برای افزایش راندمان عملیاتی این عزیزان ایجاد کرد.

در حوزه زیرساخت‌های فناوری اطلاعات به‌ویژه فیبر نوری چه اقداماتی صورت گرفته است؟

در موضوع زیرساخت فیبر نوری با توجه به تأکیدات دکتر سقائیان‌نژاد، به‌صورت خاص در سال ۱۴۰۳ پیشرفت‌های خوبی صورت گرفت و تقریباً ۱۱۰ کیلومتر وضع موجود به ۲۸۰ کیلومتر فیبر نوری رسید. یکی از پروژه‌های آبرومند شهر این پروژه بود رئیس‌جمهور وقت شهید آیت‌الله رئیسی برای افتتاح این پروژه به قم آمدند و برکنار آن راه‌اندازی اینترنت منازل نیز اتفاق افتاد.

مکانی یا GIS دارد که متولی تعیین کردن تمام عارضه‌های شهری اعم از پروژه‌هایی که از قبل در شهر اجرا شده یا پروژه‌های جاری با اطلاعات توصیفی در یک پایگاه جامع اطلاعات جمع‌آوری کرده و این پروژه‌ها با اطلاعات روی نقشه و با اطلاعات توصیفی جمع‌آوری و پیاده‌سازی می‌شود. از قیل این موضوع سامانه گردشگری بسیار به‌روزتر از گذشته است و بسیاری از کسب‌وکارها در حوزه گردشگری، خدماتی، بهداشتی و درمانی در سامانه گردشگری MAP.QOM.IR وجود دارد و تمامی این برداشتها به‌صورت خاص با ۵۰ لایه اطلاعاتی روی نقشه پیاده‌سازی شده است.

به‌صورت خاص و ویژه در داخل مجموعه شهرداری به‌منظور بهبود فرایندها و عملکرد، سامانه تدوین بودجه و راهبری بودجه در سال گذشته طراحی شد. برای اینکه در حوزه فنی و عمرانی دوستان بتوانند پروژه‌ها را به‌صورت مناسب پیگیری کنند و صورت‌وضعیت‌ها را با پیمانکاران به شکل مستند و خارج از کاغذ داشته باشند سامانه مدیریت پروژه‌های عمرانی طراحی و در اختیار این عزیزان قرار گرفت که یک تحولی در حوزه عمرانی است و می‌تواند رضایتمندی بیشتر پیمانکاران را نیز تأمین کند.

سامانه جامع مالی برای تمام سازمان‌های وابسته به شهرداری نیز راه‌اندازی شد و در اختیارشان قرار گرفت. پیش‌ازین شرایط سخت بود و بعضاً سازمان‌ها سیستم نرم‌افزاری نداشتند یا سیستم‌ها قدیمی بود و یکپارچه‌سازی و

۵ ایستگاه آتش‌نشانی به زیرساخت فیبر نوری متصل شد و در حال حاضر ۱۳ ایستگاه برای اطمینان بخشی حوزه ارتباطات به این زیرساخت متصل شدند. تعداد ۴۲ سامانه نظارت تصویری و سیستم‌های ثبت تخلف نیز به زیرساخت فیبر نوری متصل شد و در ۶ ماه دوم سال ۱۴۰۳ اتفاق افتاد. تعداد سامانه‌های پایش تصویری بیش از دو برابر شد، در ابتدای سال گذشته ۱۴۵ سامانه نظارت تصویری وجود داشت و تا پایان سال گذشته این عدد به ۳۱۰ سامانه نظارت تصویری رسید. این سامانه به‌خصوص در هسته مرکزی شهر به‌منظور افزایش نظارت ترافیکی برای تدابیر ترافیکی و همچنین توسعه بخش ایمنی و امنیت مراکز تجمعی شهر یعنی حرم مطهر و مسجد مقدس جمکران ارتقای خوبی صورت گرفت. مشخصاً در موضوعات امنیتی آزمون نفوذ متعدد روی سامانه‌های مختلف صورت گرفت، بالغ‌بر ۵ مورد آزمون نفوذ اتفاق افتاد به‌خصوص روی سامانه‌هایی که روی بستر اینترنت وجود دارد امن‌سازی حداکثری از اهمیت بالایی برخوردار بود.

سامانه‌های خدمات غیرحضورى شهرداری قم در سال ۱۴۰۳ به چگونه تحولاتی رسید؟

در حوزه سامانه‌ها نیز اتفاقات مناسبی افتاد. بیش از ۱۲ خدمت در سامانه میز خدمت قمیار یا درگاه قمیار ایجاد شد که این خدمات عمدتاً خدمات شهروندی بودند و موجب کاهش مراجعه حضوری شهروندان برای دریافت خدمات از شهرداری شد. حوزه خدمات شهرسازی برای عدم مراجعه یا کاهش مراجعه شهروندان در مناطق هشتگانه ایجاد شد. مرکز تماس تلفنی ۱۳۷ که پشتیبانی و نگهداری این سیستم برای حوزه روابط عمومی اهمیت داشت از اقدامات سازمان فناوری اطلاعات بود. سامانه مدیریت امور مشترکین پسماند مرتبط با سازمان مدیریت پسماند با عنوان سامانه «زیماند» یکی از پروژه‌های خیلی خوب بود که در سال ۱۴۰۳ تولید و به بهره‌برداری رسید.

در خصوص اطلاعات مکانی پروژه‌های زیادی انجام گرفته است. این سازمان یک واحد اطلاعات

قم کارت

اهداف کارت شهروندی قم کارت

تسهیل دسترسی شهروندان
به خدمات شهری

کاهش استفاده از پول نقد
و افزایش سرعت تراکنش ها

بهبود تجربه شهروندی
با ارائه خدمات یکپارچه

توسعه خدمات کارت شهروندی قم کارت

پرداخت کرایه اتوبوس
و سایر خدمات حمل و نقل عمومی

امکان پرداخت در پارکینگ ها
شهر بازی ها، اماکن ورزشی
و سایر مراکز خدماتی

گزارش آماری پروژه کارت شهروندی قمکارت

سامانه‌های قدیمی در سازمان آتش‌نشانی وجود داشت و ضروری بود اصلاح این وضع برای بهبود خدمات‌دهی به شهروندان اتفاق بیفتد. به این واسطه علاوه بر اتصالات فیبری که بیان شد و تعویض تجهیزات بی‌سیم، سامانه نرم‌افزاری آتش‌نشانی نیز تغییر پیدا کرد و به‌روز شد تا اشراف بیشتری برای عزیزان ایجاد کند. این سامانه هم مبتنی بر نقشه و هم مبتنی بر داده‌ها در حوزه عملیات آتش‌نشانی بود و در کنار این‌ها سامانه حوزه پیشگیری از حوادث نیز ایجاد شد. در حال حاضر دوستان آتش‌نشانی با استفاده از سامانه این حوزه نواحی حادثه‌خیز یا نایمن را شناسایی می‌کنند و مدیریت آن‌ها در این سامانه انجام می‌شود.

یکی از اتفاقات خوبی که افتاد و در عمل نیز نشان داد که بسیار اثرگذار است، بحث شناسایی موقعیت تماس‌گیرنده‌ها با سامانه آتش‌نشانی است. این موضوع هم در تلفن ثابت و هم تلفن‌های همراه این کار فراتر از تصورات و تحلیل‌های اولیه به بهترین شکل انجام شد و به لطف خدا به شهروندان بسیار کمک می‌کند و موقعیت تماس‌گیرنده با آتش‌نشانی را روی نقشه به اتاق‌های فرماندهی نشان می‌دهد.

در زمینه استفاده از اینترنت اشیا چه اقداماتی در سال ۱۴۰۳ انجام شد؟

چتر لورا که مرتبط با اینترنت اشیا است در سال ۱۴۰۲ فراهم شد اما فاز تکمیلی آن که استفاده از ارزش‌افزوده‌های این چتر است در سال ۱۴۰۳ به بهره‌برداری رسید. به‌صورت مشخص ایستگاه هواشناسی توسعه پیدا کرد و داده‌های هواشناسی در سال ۱۴۰۳ مورد نظر قرار گرفت.

اخیراً در بوستان‌ها کنتورهای آب هوشمند مبتنی بر اینترنت اشیا راه‌اندازی شد تا از راه دور نیز قابلیت قطع و وصل داشته باشد و هم اینکه پایش وضعیت

اعمال نظارت بر همه این‌ها از سمت شهرداری مرکز کار سخت و پیچیده‌ای بود. اصل پروژه انتهای سال ۱۴۰۲ رقم خورد و در سال ۱۴۰۳ استقرار و نهادینه شد. در حال حاضر تمام سازمان‌های وابسته به شهرداری از یک سامانه جامع مالی واحد استفاده می‌کنند و گزارش‌ها تجمیعی با خود مرکز نیز می‌توانند داشته باشند. در این خصوص معضلاتی داشت، مثلاً به دلیل اینکه معمولاً ممکن است کارکنان شهرداری به دلایل مختلف بین شهرداری مرکز و سازمان‌ها منتقل شوند، یکی از مشکلات این بود که اموال این‌ها قابلیت رصد نداشت و استفاده از این سیستم جامع مالی توانست این مشکل را حل کند.

سامانه جامع درآمد شهرداری در سال ۱۴۰۲ به بهره‌برداری رسید اما فاز تکمیلی این فرایند و سامانه که درواقع بلوغ آن محسوب می‌شود در سال ۱۴۰۳ افتتاح شد. مرکز تماس هوشمند سازمان آتش‌نشانی در سال ۱۴۰۳ ایجاد شد. در خصوص پروژه‌های سازمان آتش‌نشانی در سال ۱۴۰۳ باید توضیحات بیشتری ارائه داد. در سال گذشته قریب به ۶ پروژه زیرساختی، سامانه‌ای و نرم‌افزاری و سرویس هوشمند در سال ۱۴۰۳ برای سازمان آتش‌نشانی به‌عنوان یک پروژه شاخص به بهره‌برداری رسید.

با توجه به اینکه در حوزه آتش‌نشانی و استفاده از فناوری‌های نوین در ارتقای ایمنی شهری اقدامات شاخصی صورت گرفته، در این زمینه توضیحاتی بفرمایید.

در گذشته برخی ناوگان‌های فرسوده، تجهیزات فرسوده و

عبور جریان آب و مصرف آب در بوستان‌ها لحاظ شود. در سال ۱۴۰۴ که مباحث مربوط به هوش مصنوعی بیشتر مورد نظر قرار می‌گیرد در خصوص اینترنت اشیا نیز بیشتر از هوش مصنوعی بهره‌گیری خواهد شد.

در خصوص سرویس‌های مدارس چه اقداماتی در سازمان فناوری اطلاعات مورد تأکید قرار گرفت؟

در خصوص پشتیبانی سامانه‌های تاکسیرانی این موضوع مانند سابق ادامه دارد؛ اما یک اقدام مهم صورت گرفته و آن اینکه نقش مجموعه‌های تاکسیرانی در شهرداری‌ها به دلیل تأمین سرویس مدارس و دانش آموزان پررنگ‌تر شد. در قم یک ایده مطرح و از نظر نرم‌افزاری پیاده شد تا والدین بتوانند جریان حرکت سرویس مدارس از منزل به مدرسه و بالعکس روی نقشه رصد کنند. این کار با هماهنگی و همکاری یکی از پیام‌رسان‌های داخلی صورت گرفت. در حال حاضر نیز قابل بهره‌برداری است و خانواده‌ها می‌توانند این جریان حرکت را رصد کنند. برنامه‌ریزی‌هایی برای آموزش و فرهنگ‌سازی در حال انجام است تا در سال تحصیلی ۱۴۰۴ و ۱۴۰۵ این کار باقوت بیشتری و دامنه بیشتری از خانواده‌ها بتوانند مورد استفاده قرار گیرد. در حوزه ایمنی دانش آموزان و خیلی موضوعات دیگر این می‌تواند کمک‌کننده باشد.

یکی از دغدغه‌های شهروندان تسهیل پرداخت‌های شهروندی است. در این حوزه چه اقداماتی انجام شد؟

در خصوص پرداخت‌های خرد سال گذشته اقدام مهمی صورت گرفت، به این صورت که تعداد بانه‌های شارژ قم‌کارت و صدور قم‌کارت توسعه پیدا کرد. از مطالبات جدی مردم در حوزه حمل و نقل بود و پیام‌های ۱۳۷ زیادی در این خصوص وجود داشت. با همکاری سازمان میادین تعدادی از غرفه‌های این سازمان به تجهیزات صدور و شارژ قم‌کارت مجهز شدند. اغلب این غرفه‌ها در مراکزی است که در خلأ وجود داشت. اخیراً مقدمات پیاده‌سازی این امکانات در داخل اتوبوس‌ها نیز در حال آماده

شدن است و زیرساخت و فراهم‌سازی ابزارها در سال ۱۴۰۳ انجام گرفت و در سال جاری این اجرایی شده است.

در حوزه پرداخت‌های خرد شهروندی همچنین پیاده‌سازی زیرساخت کیف پول‌های جدید است که در سال ۱۴۰۴ به بهره‌برداری می‌رسد. سامانه زیماند از این کیف پول در حال استفاده است اما تجمیع این مسائل از سامانه دیگری که دامنه پرداخت‌ها را فراتر برده و شامل قم‌کارت و حمل و نقل نیز شود در سال ۱۴۰۴ اتفاق خواهد افتاد.

سامانه مدیریتی «رصد» به صورت ویژه در حال انجام کار خود است. داشبوردهای مدیریتی متعددی عزیزان از سال ۱۴۰۲ شروع کردن در سال ۱۴۰۳ به یک بلوغ رساندند. از آن‌ها که پروژه رصد یک پروژه مستمر در سالیان متعدد است تنها شاخص‌های دیگری به این سامانه در سال ۱۴۰۳ اضافه شده است. چند سامانه دیگر نیز در سال ۱۴۰۳ به بهره‌برداری رسید که شامل سامانه

یکی از اقدامات مؤثر سازمان فناوری اطلاعات شهرداری قم در سال‌های گذشته، ایجاد سامانه «اتوبوس من» برای اطلاع شهروندان از موقعیت مکانی اتوبوس‌ها و زمان رسیدن به ایستگاه است. این سامانه اکنون در چه وضعیتی قرار دارد؟

میزان استفاده از سامانه اتوبوس من یک تحولی را در سال گذشته رقم زد. این سامانه در سال ۱۴۰۲ به بهره‌برداری رسید. بیش از ۲ میلیون و ۳۲۵ هزار استفاده تنها از سامانه اتوبوس من تحت وب صورت گرفت. بیش از ۸۰۰ هزار استفاده از سامانه اتوبوس من در اپلیکیشن نشان انجام شد. بیش از ۵۴ هزار تماس با تلفن گویا در خصوص زمان نزدیک‌ترین اتوبوس به ایستگاه بود. بیش از ۲۹۶ هزار مورد استفاده از کدهای دسترسی برای اطلاع از زمان حرکت اتوبوس‌ها بود این نشان‌دهنده اطمینان شهروندان به این سامانه و دستاورد مدیریت شهری است.

در سال گذشته ۲ روش دیگر نیز به ۵ روش قبلی سامانه اتوبوس من اضافه شد. یکی روی پیام‌رسان سروش که از گذشته این نوید به مردم داده شد و دوم نیز از طریق پیام‌رسان ایتا که می‌توانند روی نقشه سیر حرکت اتوبوس‌ها را داشته باشند.

مدیریت پل‌ها، سامانه نگهداری معاونت فنی و عمرانی و سامانه حفاری می‌شود. در سال گذشته به طور مشخص بیش از ۵۶ هزار قطعه قم‌کارت صادر شده است که مجموعاً هم‌اکنون ۲۳۵ هزار قطعه قم‌کارت فعال در دست مردم عزیز است که مجموع قم‌کارت‌های صادر شده فعال و غیرفعال بیش از ۳۰۰ هزار است. قریب به ۱۳ میلیارد ریال تراکنش قم‌کارت در سال ۱۴۰۳ بود و در قالب هزار و

۹۵ تعویض قم‌کارت نیز صورت گرفت. ۶۸۳ هزار مرتبه شارژ قم‌کارت توسط شهروندان اتفاق افتاد که جمع این کارت‌ها به ۳۱۶ میلیارد ریال رسید. این آمار پرداخت خرد شهروندی و مشخصاً در قم‌کارت بود. در سال گذشته تعداد کاربران سامانه قمیار بیش از ۵۰ درصد افزایش داشت و از ۶۱ هزار کاربر به ۹۴ هزار کاربر رسید. تعداد خدمات سازمانی قمیار از ۱۲ خدمت به ۱۵ خدمت رسید و تعداد خدمات شهروندی از ۲۰ خدمت به ۴۰ خدمت ارتقا پیدا کرد. همچنین میزان تماس‌های شهروندان در طول سال گذشته با مرکز تماس ۱۳۷ آمار قابل توجهی بود که در حوزه روابط عمومی می‌توان از آن بهره برد. همکاری‌هایی که در سامانه مدیریت پسماند سازمان مدیریت در نرم‌افزار جدید اتفاق افتاد نیز آمار قابل توجهی است و حدود ۶۵۵ هزار کیلو مقدار پسماندی بود که تنها از سامانه پسماند مدیریت و از سمت شهروندان به سیستم غرف یا خودروهای سازمان پسماند شد.

پروژه فیبرنوری

گسترش شبکه فیبرنوری در سطح شهر قم

احداث بیش از
۱۳۰ کافوی مخابراتی

کابل کشی بیش از
۳۵۰ کیلومتر فیبرنوری
در سطح شهر

ایجاد بیش از
۲۷۰ کیلومتر
بستر فیبرنوری
در سطح شهر قم

اتصال ۴۰ ساختمان شهرداری به فیبر نوری

اتصال
ساختمان های
نواحی شهری

اتصال
مناطق هشتگانه
و شهرداری مرکزی

اتصال
ایستگاه های
آتش نشانی

اتصال
۱۵ سازمان
تابعه شهرداری

گزارش وضعیت منابع سخت‌افزاری

و خدمات شهری محیط زیست

مهدی اصفهانیان مقدم

معاون محیط زیست و خدمات شهری

اداره کل هماهنگی و نظارت بر خدمات شهری

«سید محسن میرهادی»

اداره کل پیشگیری و رفع تخلفات شهری

«احمد شفیعی»

گروه پدافند غیرعامل و مدیریت بحران

«مهدی برزوئی»

سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی

«علی زندیه»

سازمان آرامستان های بهشت معصومه

«سید سیف الدین موسوی نیارکی»

سازمان سیما، منظر و فضای سبز شهری

«پیام جوادیان»

سازمان مدیریت پسماند

«عبدالله میرابراهیمی»

سازمان ساماندهی مشاغل شهری و فرآورده های کشاورزی

«محسن صادقی امینی»

خدمات شهری در هماهنگی علم و تجربه

مهدی اصفهانیان مقدم

معاون محیط زیست و خدمات شهری شهرداری قم

حوزه خدمات شهری شهرداری یکی از گسترده‌ترین و متنوع‌ترین حوزه‌های شهری است. از این رو اقدامات و اصلاحات در این حوزه نیز به همان میزان گسترده است. مهدی اصفهانیان مقدم معاون محیط زیست و خدمات شهری شهرداری قم سکان این حوزه پرچالش و وسیع را در قم بر عهده دارد. در پایان ۱۰ سال مدیریت دکتر سقائیان‌نژاد و تیم همراه او در شهرداری قم به سراغ معاون خدمات شهری رفتیم تا از چالش‌ها، برنامه‌ریزی‌ها و اقدامات در این حوزه بگویند.

مهم‌ترین اهداف معاونت خدمات شهری در سال ۱۴۰۳ چه بود؟

مهم‌ترین هدفی که در حوزه معاونت محیط زیست و خدمات شهری در سال ۱۴۰۳ دنبال می‌شد حرکت در مسیر هوشمندسازی و مکانیزاسیون ارائه خدمات در حوزه معاونت و سازمان‌های تابعه با رویکرد قانون مداری، دانش‌محوری و مردم‌مداری است که الحمدلله در این زمینه توفیقات بسیار خوبی حاصل شد. یکی از اهدافی که تبیین شد ارتقا کیفیت محیط زیست شهری و برخورداری مردم از محیط زیست پایدار و سالم بود. در واقع این اهداف از طریق بهینه‌سازی موضوعات پسماندهای شهری و نظافت، ارتقا سازه‌های فضای سبز، افزایش ایمنی شهر، بهبود سیمای و منظر شهری، بهبود وضعیت فرهنگی شهر یا حرکت در جهت ایجاد شهر فرهنگی و ارتقا کیفیت خدمات و تسهیلات رفاهی مورد نیاز زائرین، مسافرین و شهروندان دنبال شده است. در مجموع برنامه‌ریزی جامع و کامل بر این اساس بوده که در مجموعه شهر قم با توجه به اینکه ۲۵ میلیون زائر، ۱۸ مناسبیت مذهبی و برخی مناسبیت‌های فرا استانی و فراملی مثل نیمه شعبان و جشن‌های مهدویت هستند، بتوان هم رضایت‌مندی بالای ۹۰ درصدی زائرین و نمازگزاران کسب و هم زیاده‌های شهری با بیش از ۱۵۰۰ و حجم وسیعی از پسماندها ساماندهی شوند. این تلاش‌های همه همکاران، برنامه‌ریزی دقیق، هماهنگی و همدلی و اختصاص اعتبار مناسب بوده است.

به طور کلی از ۱۰ سال مدیریت فعلی شهرداری قم در حوزه اختصاصی خودتان بگویید. چطور آن را ارزیابی می‌کنید؟

در معاونت خدمات شهری و محیط زیست در این دوره ۱۰ ساله سعی

شده تا شاخص‌های زیست محیطی و استانداردهای کلان‌شهرها رعایت شود. در حال حاضر قم در سه زمینه افزایش ضریب ایمنی شهری و تاب‌آوری جز معدود کلان‌شهرهای برتر است و از نظر ایستگاه‌های آتش‌نشانی و تجهیزات مورد نیاز انصافاً کارهای بزرگی مثل احداث یکی از بزرگ‌ترین ایستگاه‌های آتش‌نشانی در سراسر کشور و احداث اولین سایت آموزش آتش‌نشانی صورت گرفته است. توسعه فضای سبز با نگاه مدیریت بحران آب در حال انجام است و از پساب و گیاهان مناسب با اقلیم قم استفاده می‌شود. در حوزه پساب که یکی از حوزه‌های بسیار مهم شهری است سعی شده تا شاخص‌های چرخه مدیریت پسماند و مدیریت زیست محیطی رعایت شود و بسیاری از الگوهای زیست محیطی بنا بر اظهارات متخصصان محیط زیست از قم قابل اشاعه به سایر کلان‌شهرها هستند. سعی شده که شاخص‌های کلان‌شهر استاندارد در این بازه ۱۰ ساله ایجاد شود که به لطف خدا موفقیت حاصل شد اما جای کار برای برداشتن گام‌های بهتر نیز وجود دارد.

در حوزه معاونت محیط زیست که از پرمخاطب‌ترین حوزه‌های معاونت‌های شهرداری است رویکرد ما دانش‌محوری، مردم‌مداری و قانون مداری است. بر اساس آنچه بیان شد در شهری با ۱ میلیون و ۵۰۰ هزار نفر شمرند که اگر در راستانی شاخص‌های زیست محیطی گام برداشته نمی‌شد باید همان‌طور که شاهد ناترازی انرژی هستیم، چالش‌های بعدی ناترازی‌های زیست محیطی بود. این ناترازی با اقدامات علمی و بررسی‌های دقیق شهرداری قم و حوزه معاونت در زمینه توسعه فضای سبز برطرف شده است.

یکی از مهم‌ترین نیازهای شهر قم در گذشته مسئله فضای سبز شهری بود. در این حوزه چه اقداماتی در ۱۰ سال گذشته صورت گرفت؟

بله. در طول یک دهه گذشته به منظور توسعه فضای سبز اقدامات مهمی صورت گرفته است. در کلان‌شهر قم اعتبارات لازم، برنامه‌ریزی‌های دقیق و اقدامات گسترده‌ای در دستور کار قرار گرفت و از سال ۱۳۹۴ تا سال ۱۴۰۳ سازه فضای سبز قم از ۱۳ مترمربع به ۲۱ مترمربع برای هر شهروند کمی رسید که کاری بسیار مهم بود.

ایمن سازی ست های ورزشی بازی کودکان و وسایل تندرستی و کمپلکس های ورزشی بر اساس استانداردهای ایمنی مورد بعدی است. طی سال های اخیر ۲۴۰ مجموعه بازی کودکان و ست های حرکت درمانی و تندرستی به میزان ۲ هزار و ۷۵۸ مجموعه پس از کسب استاندارد از سازمان استاندارد و مراجع ذیصلاح در سطح مناطق نصب شده و به صورت ادواری نیز از نظر شرایط ایمنی پایش می شود.

در حوزه زیباسازی شهری مهم ترین اقدامات ۱۰ سال گذشته شهرداری قم چیست؟

همچنین به منظور بهبود سیما و منظر شهری اقدامات خوبی صورت گرفته است. نورپردازی و جلوه های نوری ویژه، آدین بندی بلوار معنوی پیامبر اعظم (ص) به طول ۷ کیلومتر به عنوان یکی از طولانی ترین تونل های نوری سطح کشور، نورپردازی تونل غدیر به طول ۲ هزار و ۵۰۰ متر، نورپردازی کوه خضرنبی در ۲ فاز و کوه دوبرادران از این جمله اند. همچنین ۴۰۰ المان هوشمندی نوری سانلایت در سطح مناطق هشتگانه و نورپردازی زیرگذرها، میادین و تقاطع ها مثل میدان مرجعیت، آزادگان، دفاع مقدس و تقاطع های پل ولیعصر از دیگر اقدامات شاخص بود. این راهم اضافه کنم در خصوص هنرهای تجسمی دیوارنگاره هایی وجود داشت که ۵۰ هزار مترمربع دیوارنگاره با موضوعات فرهنگ ایثار و شهادت در سطح مناطق انجام شد. همچنین چهره نگاری شهدای دفاع مقدس در ۵۵ عرصه، ساخت ۶۰ سردیس شهدای عزیز و ۱۲۰ پلاک شهدا مزین به تصاویر آن ها در سطح مناطق هشتگانه و ورودی های شهر، ساخت و اکران المان های مناسبی در ایام ماه محرم، نیمه شعبان و ماه مبارک رمضان و ساخت و نصب ۶۰ برج اذان گو در دوفاز از اقدامات شاخص در مناسبت های مختلف در سطح شهر قم بوده است.

در گذشته کمبود ایستگاه های آتش نشانی و تدابیر ایمنی از جمله چالش های شهر بود. آیا برای این اقدامی انجام داده اید؟

در یک دهه گذشته افزایش ضریب ایمنی شهر در حوزه آتش نشانی، خدمات ایمنی و مدیریت بحران مطرح شد. یکی از این اقدامات شاخص احداث ۱۰ ایستگاه آتش نشانی است که در حال حاضر در کلان شهر قم حدود ۲۵ ایستگاه آتش نشانی وجود دارد و در بین کلان شهرهای کشور و در راستای افزایش ضریب ایمنی شهر استاندارد اول کشوری و بین المللی را دارد. همچنین بزرگ ترین ایستگاه آتش نشانی به متراژ ۸ هزار مترمربع در بلوار معنوی پیامبر اعظم (ص) به دلیل برگزاری غالب مناسبت های ملی و مذهبی در آن، احداث شد. همچنین در سنوات گذشته نیروهای خدوم و زحمت کش آتش نشانی برای آموزش های لازم باید به خارج از قم عزیمت می کردند و با توجه به اینکه در هیئت مدیره سازمان آتش نشانی تدوین طرح جامع آموزش ایمنی

شاید حتی با ادامه این روند بتوان در سال های آتی این میزان را از نظر کمی و کیفی ارتقا داد. مساحت پارک های جنگلی و کمربند حفاظتی قریب به ۱۹ میلیون و ۷۲۹ هزار و ۳۲۸ مترمربع است. در رابطه با توسعه پارک های جنگلی و کمربند سبز حفاظتی از سال ۹۴ تاکنون حدود ۵ میلیون و ۵۰۰ هزار مترمربع توسعه شامل بوستان های جنگلی، بوستان ولایت، مرجعیت، زائر و ظهور و سایر بوستان ها ایجاد شده است. توسعه فضای سبز و سرانه تفرجگاه های پارک های شهری به میزان ۴۲۰ بوستان و پارک رسیده است که در یک دهه گذشته ۱۵۰ بوستان جدیداً احداث شده. بوستان های شاخصی مثل بوستان خضر، زائر، کوثر و بوستان های دیگر. احداث یکی از باغ های پرندگان کشور که از نظر کیفیت و تنوع گونه های پرندگان پروژه شاخص در بین کلان شهرهای دیگر محسوب می شود. بحث ایجاد نهضت سبز در سطح شبکه معابر شهری در جهت ارتقا شاخص های زیست محیطی و کاهش آلاینده های صوتی و هوایی است که در طول یک دهه اخیر به طول ۵۵۰ کیلومتر به تعداد ۱۸۲ اصله درخت در راستای توسعه فضای سبز انجام شد. بیش از ۲۷۱ بوستان شهری به مساحت ۳ میلیون مترمربع در زمینه های استاندارد سازی و ارتقا ضریب ایمنی هم برای خانواده ها و شهروندان و هم مسافران و زائران ایمن شده است.

از مباحث دیگر، بهره برداری از انرژی های پاک است که ۱۵ نیروگاه خورشیدی در بوستان های شاخص قم استقرار پیدا کرد. در این بوستان ها ۳۰۰ مگاوات یعنی معادل برق تأمین کننده هزار و ۴۰۰ خانوار قمی تأمین شده که از مهم ترین اقدامات صورت گرفته در خصوص انرژی های پاک و مسائل زیست محیطی است. با توجه به بحران آب در کشور، سعی شده از پساب تصفیه شده و آب های غیرمتعارف و آب های خام استفاده شود. در فاز اول از ۴۰ لیتر آب در ثانیه از پساب برای بوستان های جنگلی و کمربند سبز در نظر گرفته شد. همچنین با احداث تصفیه خانه ثانویه و خطوط انتقال پساب از شمال شهر به جنوب، امید است بتوان ۳۰۰ لیتر پساب تصفیه شده در سال ۱۴۰۴ مورد بهره برداری قرار گیرد. کلان شهر قم اقلیم و شرایط جوی خود را دارد و سعی شده تا از گیاه های متناسب با اقلیم قم و درختان مثمر استفاده شود. در حال حاضر تلاش می شود علاوه بر حذف چمن، از درخت، درختچه و درختان مثمری استفاده می شود که متناسب با اقلیم شهر مقدس قم هستند.

در حال حاضر ۲۵ مجموعه تفریحی و گردشگری باهدف ایجاد شورونشاط هم وطنان و زائرین و ساکنین شهر مقدس قم وجود دارد. از جمله پروژه های تفریحی سراسر شهر قم می توان به باغ پرندگان، شهر بازی سرزمین شادی، سورتمه و شهر بازی بوستان علوی، شهر بازی بوستان غدیر، پارک آبی و کهکشان غدیر، مجتمع شمعدانی و... مجموعه های تفریحی و گردشگری شهر قم اشاره کرد. تعداد ۹ بوستان بانوان و خانواده هم اکنون در سطح مناطق هشتگانه وجود دارد که تعداد ۷ بوستان از این میزان طی سنوات و یک دهه اخیر افتتاح شد. موضوع بعدی سیستم های نوین و به روز آبیاری فضای سبز در یک دهه اخیر است. طی سال های اخیر خطوط انتقال آب فضای سبز به طول ۲۱۳ کیلومتر، احداث آبیاری تحت فشار بارانی در ۱ میلیون ۷۹۸ هزار مترمربع، احداث آبیاری تحت فشار قطره ای ۱۱ میلیون ۸۱۷ هزار مترمربع بوده است. همچنین به منظور مدیریت اعتبارات تولیدات گل و گیاه در سطح مناطق هشتگانه فعال شد. معمولاً هر منطقه یک گلخانه برای تولید گل های فصلی و یک گلخانه مرکزی در بوستان غدیر وجود دارد. در طول این ده سال تقریباً بیش از ۱ میلیون و ۶۸۰ گلدان در ۵ گونه متنوع گیاهی و گیاه های زینتی در راستای خودکفایی صنعت گل در شهر قم تولید شد.

درون‌سازمانی و برون‌سازمانی انجام گرفته بود، لذا با تدبیر شهردار محترم زمینی به مساحت ۲۲۵ هزار مترمربع با اعتبار بالغ بر ۴۰ میلیارد تومان در نظر گرفته شد و یکی از استانداردترین سایت‌های آموزشی در بلوار مرجعیت احداث شد که در سال جدید قابل بهره‌برداری است. در حال حاضر چنین سایتی در تهران وجود داشت که هم‌اکنون در قم نیز به بهره‌برداری رسید و قم آمادگی میزبانی از سایر کلان‌شهرها را نیز دارد.

ایران نیز مانند همه مناطق جهان در معرض حوادث بیولوژیکی و هسته‌ای و میکروبی است که با پیگیری و تخصیص اعتبار لازم در سال ۱۴۰۳ خودروی CBRNE با اعتبار بالغ بر ۴۰ میلیارد تومان برای حوادث این چنینی خریداری شد.

همچنین سوله‌های بحران در سطح همه مناطق ایجاد شده است. پیش‌از این در مناطق ۱ و ۶ چنین سوله‌هایی وجود نداشت که در طول سال ۱۴۰۳ پیگیری‌ها نتیجه داد و در این دو منطقه سوله‌های بحران در حال ساخت است.

از طرفی طرح توسعه شهر قم در ضلع جنوبی و در مجموعه سایت هزار هکتاری مسکن ملی ایجاد شده است. الزامات ایجاد زیرساخت‌های ایمنی قبل از استقرار شهروندان با مکاتبات مختلف

و پیگیری‌ها به نتیجه

رسید و الحمدلله ۳

قطعه زمین که هرکدام

با مساحتی حدود هزار

و ۵۰۰ متر در سایت ۵۶۰

هکتاری با تخصیص

اعتبارات استانی و

شهری به‌منظور ساخت

ایستگاه‌های ایمنی در

نظر گرفته شد.

خرید ۲۲ دستگاه

خودروی سنگین،

نیمه سنگین و سبک

آتش‌نشانی، تغییر

نرم‌افزار شبکه ارتباطی

مجموعه آتش‌نشانی

شهر قم از آنالوگ به

دیجیتال که با اعتبار ۱۵

میلیاردی انجام شد،

آموزش‌های تخصصی

با اعتبار برای هر نفر در

دستور کار همکاران

آتش‌نشانی قرار گرفته

است. همچنین در

بخش شهروندی

و صنوف با اقدامات

صورت گرفته کاهش

۳۵ درصدی حریق در بخش مسکونی رقم خورده است.

با توجه به عملکرد و اقدامات بسیار خوبی که در قم انجام شد شهرداری قم به‌عنوان رئیس کمیته امنیتی و پیشگیری و کاهش خطر مجمع کلان‌شهرهای کشور انتخاب شده و حتی عضو کمیته ملی کاهش خطر و سوانح کشور است که این برگ زرینی برای شهرداری قم و حوزه معاونت شهری است و در این راستا باید جلسات ماهانه و سالانه کلان‌شهرها انجام گیرد.

حوزه نظافت شهری از مهم‌ترین مسئولیت‌های شهرداری و از جمله مهم‌ترین مسائل به‌ویژه برای شهروندان است. از اقدامات در این حوزه بگویید.

با توجه به پیمان‌های خدمات شهری در مناطق هشتگانه، واگذاری از طریق شرکت‌های پیمانکاری انجام می‌شود. روزانه حدود ۲۹ میلیون مترمربع سطح شبکه معابر شهری اعم از اصلی و فرعی نظیف و پاک‌سازی می‌شود. در همین راستا روزانه حدود ۷۰۰ تن زباله از سطح شبکه معابر مناطق هشتگانه و نواحی ۲۶ گانه شهری جمع‌آوری می‌شود. این اقدام توسط ۱۵۰ ماشین‌آلات مکانیزه پرس حمل زباله به سایت‌های موقت منتقل و از این سایت‌ها نیز توسط ۷ تا ۸ دستگاه سیمی تریلر به سایت البرز منتقل می‌شود. این کار با هدف کاهش هزینه‌ها، رعایت موضوعات ایمنی و حمل‌ونقل و تسریع در موضوعات مدیریت شهری

می شود اجرای طرح کنترل جوندگان و حیوانات موزی و موش و جمع آوری و امحاسگ های بدون صاحب است که از طریق سازمان مدیریت پسماند و اداره کل نظارت در سطح مناطق هشتگانه شهری انجام می شود.

نظارت بر عملکردها به چه صورت انجام می شود؟

بهره برداری از سامانه جامع اداره کل هماهنگی نظارت بر خدمات شهری و سامانه سبجان که از طرق آن ۱۶ فرایند خدمات شهری به صورت آنلاین رصد و پایش می شود از جمله اقدامات نظارتی است که مسائلی مثل GIS مناطق، ماشین آلات خدمات شهری، همه امکانات و حتی کارکنان خدمات شهری که چگونه، چه زمانی و چه قسمتی خدمات مربوطه آن ها انجام شده یا خیر در نظر گرفته می شود.

در نهایت نیز سامانه مرکز کنترل هوشمند نظارت بر خدمات شهری است که ۳۳۰ دستگاه ماشین آلات خدمات شهری به صورت آنلاین و ۲۴ ساعته از طریق این مرکز پایش می شود که مأموریت های واصله به این مرکز در زمان معین و در مکان خود با هماهنگی لازم به ثمر بنشیند.

قم شهری زائرپذیر است. از طرفی مراسم مذهبی در آن بسیار پررنگ برگزار می شود. آیا این موضوع در برنامه ریزی های معاونت شما لحاظ می شود؟

بله. حدود ۸۰ مناسبت ملی و مذهبی در طول سال در شهر قم برگزار می شود که نیاز به سیاست گذاری و تشکیل جلسات و هماهنگی با بخش های مختلف شهرداری و دستگاه های دیگر است.

انجام می شود.

در حال حاضر با پیگیری هایی که صورت گرفته، یک مجموعه امحا پسماندهای پزشکی باهدف بی خطر سازی ۱۰۰ درصد که با یک دستگاه ماکروویو به ظرفیت ۱۰ تن انجام می شود که از کشور چین وارد شده و مورد استفاده قرار گرفت.

ماشین آلات خوبی در حوزه خدمات شهری به کار گرفته شد و برای آن اعتباری بالغ بر بیش از ۱۸ میلیارد تومان صرف شد.

احداث دو خط سوله در سایت البرز برای خطوط پردازش پسماند، احداث ۵ هکتار سطح بتن مسلح و ایجاد سایت تخمیر جهت کود کمپوست در سایت البرز، احداث خطوط پالایش

کمپوست با ظرفیت ۳۰ تن در روز از اقدامات خوب دیگر در سال ۱۴۰۳ بود. امید است تا بتوان از خرداد ۱۴۰۴ کل کود مناطق هشتگانه شهری و بوستان ها را از همین پسماندها تأمین کرد.

احداث ۵۴ غرفه و ۸ ایستگاه ثابت در سطح مناطق هشتگانه برای تفکیک پسماندهای خشک در دستور کار قرار گرفت. مشارکت شهروندان در حوزه تفکیک از مبدأ بسیار کمک کننده بود. با احداث ۸ ایستگاه ثابت و ۵۴ غرفه و استفاده از ۳ نرم افزار که آخرین آن «زیماند» بود که ۵۳ هزار عضو داشته، روزانه حدود ۶۰ تا ۷۰ تن پسماند خشک تفکیک می شود که معادل ۱۰ درصد پسماندهای تولیدی در شهر قم است.

در موضوعات فنی نیز تلاش شد تا از پیشرفته ترین دستاوردهای فنی و مهندسی و ماشین آلات در حوزه رفت و روب شهری استفاده شود. تلاش شده تا نظافت محیط های شهری با ماشین های پیشرفته خدمات شهری انجام شود. همچنین در موضوع مخازن فان معابر سطح شهر که تعدادشان به بیش از هزار عدد می رسد تلاش شده مخازن متحدالشکل وجود داشته باشد و موضوعات زیست محیطی و فنی و ایمنی برای اولین بار در آن لحاظ شد.

در سنوات گذشته از ماشین آلاتی استفاده می شد که شاخص های زیست محیطی و بهداشتی را نداشتند اما مکانیزه کردن موجب کامپکت کردن مخازن زباله می شود. استاندارد این دستگاه ها برای این است که از مبدأ تا مقصد مسائل زیست محیطی را رعایت کنند.

از اقدامات مهم دیگر در سطح حوزه معاونت انجام می شود تأمین ماشین آلات برای مدیریت شرایط بارشی برف و باران است که تقریباً ۲۲ دستگاه پمپ مکنده، ۷۸ دستگاه کف کش و ۱۲ دستگاه آرتیسل است که در زمان بارش برف و باران و یخبندان از طریق حوزه معاونت و مناطق هشتگانه این ابزار مدیریت می شوند. یکی از موضوعاتی که در سطح معاونت و با محوریت اداره کل خدمات شهری انجام

پروژه های احداث کانال و هدایت آب های سطحی ۱۴۰۳

لوله گذاری
بلوار محتشم

احداث
کانال آب های سطحی
و انهار کشاورزی
بلوار فردوسی

احداث
کانال لوله ای
خیابان آیت الله بافقی

جاری حوزه معاونت که شامل مباحث نظیف محیط شهری و رفت و روب معابر است ۶۶۰ میلیارد تومان و در حوزه نگهداری فضای سبز ۴۶۰ میلیارد تومان در نظر گرفته شد. و بودجه جاری معاونت خدمات شهری و محیط زیست قریب به هزار و ۱۲۰ میلیارد تومان است.

به نظر می رسد یکی از پر چالش ترین اداره کل های زیرمجموعه شما اداره کل تخلفات است. کمی از فعالیت های این اداره کل بگویید.

اداره کل رفع تخلفات شهری به فراخور مأموریت ها و سیاست گذاری ها ارتباط تنگاتنگی با برخی دستگاه های امنیت استان مثل نیروی انتظامی، فرمانداری، اداره کل بهزیستی و شورای هماهنگی مبارزه با مواد مخدر دارد تا بتواند بخشی از معضلات و آسیب های اجتماعی سطح مناطق شهری را مدیریت و ساماندهی کنند.

ازجمله اقدامات این اداره کل در سال ۱۴۰۳ تعداد ۷۲۳ مورد احکام قضایی برای پیشگیری از ساخت و ساز غیرمجاز در سطح مناطق، ۸ مورد احکام قضایی برای اعمال بند ۱۴ ماده ۵۵ قانون شهرداری ها به منظور رفع خطر از ساختمان ها و قسمت های ناایمن، ۵۸ مورد اخذ دستور قضایی برای اجرای احکام کمیسیون ماده ۱۰۰، احکام قضایی برای اعمال ماده ۸ و ۹ قانون تملکات ۱۵ مورد، رفع سد معبر از وانت بارها و خودروهای سیار ۱۳۲ مورد و احکام قضایی برای جمع آوری

مثلاً در سال ۱۴۰۳ بیش از ۲ هزار و ۵۰۰ ایستگاه صلواتی به صورت غیرحضور و آنلاین و در بستر سامانه قمیار مجوز گرفتند. این موضوع در مراسم نیمه شعبان و اربعین حسینی با توجه به درخواست های متعدد هیئات، مساجد، تکایا و گروه های مردمی از طریق اداره کل نظارت اجرایی شود.

یکی از الزامات شهرهای زائرپذیر، تأمین تسهیلات رفاهی زائران و مسافران مانند سرویس های بهداشتی است که در سراسر مناطق هشتگانه شهری حدود هزار و ۴۶۰ چشمه سرویس بهداشتی مهیا شد. البته اخیراً اغلب مناسبت های ملی و مذهبی در محور بلوار معنوی پیامبر اعظم (ص) برگزار می شود، در سال ۱۴۰۳ در ۷ زیرگذر عرضی بلوار پیامبر اعظم بنا بر تأکیدات جناب آقای شهردار تسهیلات رفاهی زائرین مثل سرویس های بهداشتی و حمام تعبیه شد. پیش از آن حدود ۶۰ چشمه سرویس بهداشتی سیار با اعتبار ۲۰ میلیارد تومان خریداری شد که هم در موارد بحران و هم سایر مناسبت ها مورد استفاده قرار می گیرد.

وضعیت میزان بودجه و منابع مالی امور خدمات شهری در یک دهه گذشته را چگونه تشریح می کنید؟

در سال ۱۴۰۳ در حوزه معاونت خدمات شهری بودجه مصوب ۳۲۷ میلیارد تومان در بخش عمرانی و با ۴۰ کد پروژه تعیین شد. بودجه

۶۰ متر از جمله مورد دیگر بود. همچنین تکمیل شبکه سازمان میادین در برند هم شهری اقدام بعدی است که باهدف ارائه خدمات مورد نیاز به شهروندان و زائرین انجام شده است.

آیا برنامه ریزی و مدیریت در موضوعات فرهنگی هم در حیطه مسئولیت های شما جایگاهی دارد؟

در این خصوص تدوین سند جامع فرهنگی و اطلس فرهنگی شهر قم و تشکیل ستاد عفاف و حجاب تحت عنوان «شهربانو» با محوریت رعایت عفاف و حجاب در بوستان ها، مناطق شهری و سازمان های تابعه از مواردی بود که اجرا شد.

در شهر قم ۴۲۰ بوستان وجود دارد که در راستای کنترل ناهنجاری های اجتماعی و با توجه به ابلاغیه وزارت کشور، برای اولین بار بین شهرداری قم و قرارگاه فرهنگی و اجتماعی ۱۹ دی سپاه تفاهم نامه ای به منظور توسعه و رعایت شاخص های فرهنگی در ۱۵ بوستان قم امضا شد. اعتبارات لازم تخصیص و مکان هایی در اختیار قرارگاه ۱۹ دی در بوستان های غدیر، علوی، خضر قرار گرفت و اولین کلانتری در بوستان علوی افتتاح شد تا موضوعاتی مانند امر به معروف، نهی از منکر و عفاف و حجاب در سطح بوستان های شهر اجرا شود. همچنین دوره های آموزشی برگزار و غرفه های تأمین مایحتاج در بوستان برپا شد.

و انتقال معتادان متجاهر ۱۱۳ مورد بوده است. همچنین جمع آوری و انتقال متکدیان و افراد کارتن خواب تعداد ۲ هزار و ۲۰۷ مورد و از طرفی موضوعات پیشگیری از نصب چادر در مکان های غیرمجاز در سال ۱۴۰۳ و هدایت زائرین و مسافری از سطح بوستان ها و معابر به سمت کمپینگ ها حدود ۳۰ هزار مورد بود که انجام شد؛ و البته موارد بسیار دیگر.

خیلی از موضوعاتی که شاید قدمت ۵۰ ساله در شهر قم بود و در هسته مرکزی و پیرامون حرم مطهر حضرت معصومه (س) مثل صنوف آلایند، ۱۷۸ مغازه خیابان اراک و همچنین گاراژهای ضایعاتی که تبدیل به یک آسیب اجتماعی شده بود با تأکید شهردار محترم و هماهنگی بخش های مختلف توانست به موفقیت و بدون چالش برطرف شود.

به هر حال این مشاغل و مواردی که عنوان کردید رزق زندگی چندین خانوار را تأمین می کنند؟ آیا فکری برای ساماندهی آن ها شد؟

در این زمینه دو شهرک بزرگ افتتاح شده است. ابتدا شهرک خودرویی که به مساحت ۲۸ هکتار به عنوان یکی از بزرگ ترین شهرک های خودرویی کشور با حدود ۳۳۴ واحد و غرفه شناخته می شود و اعتباری بالغ بر ۲ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان برای آن صرف شده است. این شهرک می تواند اقدام خوبی در خصوص انتقال مشاغل و صنوف خودرویی از سطح شهر باشد. در سال ۱۴۰۳ رنگ کارها و صافکارها منتقل شدند و در آتیه نزدیک باقی صنایع وابسته نیز منتقل خواهند شد. همچنین تجهیز و راه اندازی اولین شهرک صنفی در کشور با عنوان شهرک صنوف که به منظور ساماندهی مشاغل آلایند آهنگر و فروشان و آهنگران بوده است. این شهرک در زمینی به مساحت ۱۳۶ هکتار و با ۵۰۰ واحد و غرفه شغلی با اعتباری بالغ بر ۵ هزار میلیارد تأسیس شد.

توسعه میدان میوه و تره بار شهید رجایی نیز با حدود ۶۰ غرفه و با زیربنای ۸ هزار و

انجام ۱۲۰۰۰ عملیات در سال ۱۴۰۳

علی زندیه

مدیرعامل سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری قم

حوزه ایمنی و آتش نشانی یکی از مهم‌ترین مسائلی است که شهرداری‌ها با آن درگیر بوده و نسبت به آن مسئول هستند. این موضوع که در ابعاد مختلف فرهنگی، آب و هوایی، زیرساختی و اقتصادی می‌توان به آن توجه کرد، از جمله مسائلی است که نیازمند صرف زمان، هزینه و تلاش مضاعف بوده و از جمله شاخص‌های توسعه یافتگی شهرها محسوب می‌شود. با علی زندیه، مدیرعامل سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری قم درباره عملکرد این سازمان در سال ۱۴۰۳ به گفت‌وگو نشستیم.

در سال گذشته تجهیزات بسیار خوبی نیز در سازمان آتش نشانی تأمین شد.

کدامیک از ردیف‌های عمرانی بودجه سازمان آتش نشانی، در سال ۱۴۰۳ محقق شد؟

ما در حوزه عمرانی، برای نخستین بار توانستیم خودرو CBRN یا مواد شیمیایی خریداری کنیم، بالغ بر ۲۲ میلیارد تومان، که در کشور جزو اولین‌ها و برترین‌ها بود. همچنین یک دستگاه خودرو نجات نیمه‌سنگین خریداری و تجهیز شد و در ناوگان آتش نشانی قرار گرفت.

نخستین جرثقیل ۱۰ تن نیز در سازمان آتش نشانی خریداری شد؛ که تاکنون نداشتیم و در بسیاری از حوادث نیازمند آن بودیم. اینها از بودجه شهرداری مرکز محقق شد.

پروژه‌های درون‌سازمانی نیز با توجه به افزایش ردیف بودجه، در سال گذشته شامل خرید تعدادی از لوازم و تجهیزات انفرادی از قبیل کلاه، چکمه، دستکش و لباس پرسنل بود.

علاوه بر آن، دو دستگاه پادرا پلاس دو کابین و یک دستگاه سمند سواری خریداری شد که همه این‌ها در حوزه عملیات سازمان آتش نشانی کاربرد دارند. در حوزه ساختمانی هم اقدامات زیادی از قبیل بهسازی ایستگاه‌های سازمان آتش نشانی، چه به لحاظ ابنیه و چه به لحاظ درون‌ایستگاهی انجام شد.

آتش نشانی قم به صورت سالانه چه میزان عملیات انجام داده و چند شهروند را نجات می‌دهد؟

در سال گذشته، در مجموع ۱۲ هزار عملیات در سازمان آتش نشانی داشتیم که از این تعداد، ۳۵۰۰ عملیات حریق، ۴۵۰۰ عملیات نجات (که شامل انواع و اقسام حوادث اعم از چاه، آسانسور، گیر کردن، تصادف و...) و بیش از ۴ هزار عملیات ایمنی مانند نشت بنزین، گیر کردن افراد در خودروها، خطر ریزش ساختمان، خطر سقوط در چاه و... داشتیم. ما به طور میانگین حدود ۱۲۰۰ تماس در ۲۴ ساعت با سازمان آتش نشانی داریم

مهمترین سیاست‌های سازمان آتش نشانی شهرداری قم در سال گذشته چه بود؟

سازمان آتش نشانی فعالیت خود را در سه حوزه در سال گذشته آغاز کرد.

اولین حوزه در سازمان آتش نشانی، حوزه آموزش و پیشگیری بود. هدف ما در سازمان آتش نشانی، آموزش مردم و پیشگیری از وقوع حریق و حوادث قرار گرفت.

هرچه در زمینه‌های مختلف آموزش داشته باشیم و در موارد پیشگیرانه و اجرای ضوابط و دستورالعمل‌ها در ساختمان‌ها اقدام کنیم، قطعاً ایمنی شهر افزایش پیدا خواهد کرد و تعداد حریق و حوادث کاهش می‌یابد.

با اقدامات خوبی که در معاونت پیشگیری از تخلفات و در حوزه آموزش انجام شد، تعداد زیادی کاهش در عملیات‌های مسکونی داشتیم.

امداد و نجات در این سازمان نیز توانست پوشش خوبی برای مردم داشته باشد.

تحقق بودجه سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری قم در سال ۱۴۰۳ چگونه بود؟

بودجه‌های سازمان به دو بخش بودجه در مرکز و بودجه در سازمان تقسیم می‌شد.

بودجه عمرانی سازمان در ردیف بودجه‌های شهرداری مرکز دیده شده است که برای اقداماتی مانند خرید تجهیزات و ماشین آلات صرف شد. در بودجه سازمان ۲۶ میلیارد تومان درآمدزایی در نظر گرفته بودیم که با تمهیداتی که انجام دادیم، در سال گذشته حدود ۳۵ میلیارد تومان تحقق درآمد داشتیم و بودجه را افزایش دادیم به ۳۵ میلیارد تومان؛ که عملاً ۱۱۳۰ الی ۱۴۰ درصد تحقق درآمد داشتیم.

که از این تعداد چیزی حدود ۴۰ تا ۴۵ مورد به عملیات در روز ختم می‌شود و باقی تماس‌ها یا مربوط به یک حادثه است، یا درخواست مشاوره است و یا مزاحمت تلفنی البته میزان مزاحمت تلفنی کاهش پیدا کرده است. باید گفت، حدود ۴ درصد تماس‌ها به عملیات ختم می‌شود.

در حوزه نیروی انسانی سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری قم چه وضعیتی دارد؟

یکی از موضوعات مهم و دغدغه‌های سازمان آتش‌نشانی، بحث نیروهای سازمان است. ما از سال ۹۸ تاکنون جذب نیروی جدید نداشته‌ایم و هر سال به دلیل

سختی کار، نیروها با ۲۰ سال سابقه کاری، بازنشسته می‌شوند.

در این ۴ یا ۵ سال گذشته، تعداد زیادی از نیروهای سازمان بازنشسته شده‌اند. از طرفی این مدت افتتاح ایستگاه و افزایش تعداد ایستگاه هم داشتیم که نیازمند نیروی انسانی است.

ایستگاه مادر آتش‌نشانی که جزو بزرگترین ایستگاه‌های آتش‌نشانی کشور است، با ۱۴ آشیانه خودرو و حدود ۶ هزار مترمربع عرصه، در سال گذشته، افتتاح و به بهره‌برداری رسید. با این حال، با پیگیری‌های انجام‌شده در دو سال گذشته، مجوز جذب ۱۱۱ نیروی آتش‌نشان برای قم اخذ شد.

فاز اول کار که آزمون کتبی پرسنل برای جذب بود انجام شده و قرار است امسال مراحل تست‌های ورزشی، تست‌های عملیاتی و مصاحبه‌گزینشی انجام شود. امیدواریم در اواخر ۶ ماهه اول سال، این نیروها به مجموعه سازمان آتش‌نشانی اضافه شوند و بتوانیم بخشی از کمبود نیروی انسانی را جبران کنیم.

استانداردهای تعداد ایستگاه و کارکنان آتش‌نشانی چگونه است؟

استانداردهایی در دنیا وجود دارد که طبق آن‌ها برای هر ۵۰ هزار نفر، یک ایستگاه آتش‌نشانی و برای هر ۲۵۰۰ نفر، یک آتش‌نشان در نظر گرفته شده است. اگر جمعیت شهر قم را یک میلیون و ۲۵۰ هزار نفر در نظر بگیریم و این را تقسیم بر ۲۵۰۰ نفر کنیم، می‌شود ۵۰۰ نفر آتش‌نشان روزانه، که باید در سه شیفت کاری فعال باشند.

در حال حاضر، میانگین جمعیت آتش‌نشانی در شهر قم باید حدود ۱۵۰۰ نفر باشد، در حالی که اکنون ما ۴۸۰ نیروی عملیاتی در سازمان آتش‌نشانی داریم و نسبت به استانداردهای جهانی فاصله زیادی داریم.

البته اینطور نیست که بگوییم شرایط کشور در همه جا ایده‌آل است و فقط قم مشکل دارد؛ باید منصفانه و با توجه به شرایط کشور و شهر، این موضوع را در نظر بگیریم. با توجه به شرایط فعلی، جذب این ۱۱۱ نفر می‌تواند شرایط پایدارتری برای

سازمان ایجاد کند.

معتقدم که جذب نیرو در سازمان آتش‌نشانی با توجه به تخصصی بودن کار باید سالانه و مستمر انجام شود اما این مسائل به تصمیمات بالادستی و کشوری مربوط می‌شود و کار تا این مرحله پیش رفته است.

در واقع مجموعه شهرداری و مدیران شهری به این موضوع واقف بودند و تمام تلاش خود را کردند تا این تعداد نیرو جذب شود.

در زمینه احداث سایت تمرین آتش‌نشانی بفرمایید.

یکی از موضوعات بسیار مهم در سازمان، تمرین و تکرار است؛ چراکه هرچه نیروها آمادگی جسمانی، فکری و عملیاتی بیشتری داشته باشند، قطعاً عملکرد بهتری در مواجهه با حریق و حوادث خواهند داشت و این مهارت‌ها برایشان به ملکه ذهن تبدیل می‌شود.

با توجه به نیاز سازمان آتش‌نشانی به تمرین برای حدود ۵۰۰ نیرو، تصمیم به احداث یک سایت تمرینی گرفته شد. با مساعدت‌های انجام‌شده، این زمین تملک شد و در دو سال گذشته پروژه ساخت سایت عملیات کلنگ‌زنی و اجرایی شد و این سایت به بهره‌برداری رسیده و افتتاح شد.

ساختمان ستاد فرماندهی نیز در سال گذشته شروع شد و پیشرفت ۷۰ الی ۸۰ درصدی دارد و امیدواریم امسال به بهره‌برداری برسد.

تمام محل هزینه این پروژه‌ها از شهرداری مرکز تأمین شده است؛ حتی خرید خودروهای سنگین و تجهیزات آتش‌نشانی نیز با بودجه شهرداری مرکز انجام می‌شود.

در حوزه پیشگیری و آموزش چه اقداماتی توسط آتش نشانی قم صورت گرفت؟

در سال گذشته، ما آموزش‌ها را وسیع‌تر کردیم. از جایی کار را شروع کردیم که آمار مدارس را گرفتیم؛ ۵۴۶ مدرسه در سطح شهر قم در مقاطع ابتدایی و راهنمایی وجود دارد. طی تفاهم‌نامه‌ای با آموزش و پرورش، تمامی این مدارس را یک‌بار آموزش دادیم و تمامی دانش‌آموزان آموزش‌های ایمنی و آتش‌نشانی را فرا گرفتند. این اقدام، کار بسیار بزرگی در سطح شهر بود. علاوه بر این، تمام مراکز درمانی سطح شهر نیز یک‌بار آموزش‌های ایمنی را دریافت کردند. در حوزه موبک‌ها، با توجه به اینکه مراسم اربعین در شهر قم جا افتاده و بلوار پیامبر اعظم یک مسیر بین‌المللی محسوب می‌شود و موبک‌های مختلفی در مناسبت‌های گوناگون برپا می‌شود، ما علاوه بر ارائه آموزش‌های لازم، ایمن‌سازی موبک‌ها و اهدای کپسول‌های آتش‌نشانی به آن‌ها را نیز انجام دادیم تا بتوانند مسائل ایمنی را بهتر رعایت کنند.

در حرم مطهر حضرت معصومه (س)، مسجد مقدس جمکران، مساجد و اماکن زیارتی سطح شهر نیز آموزش‌های ایمنی انجام شد. همچنین رویکرد ما به سمت جذب آتش‌نشانان داوطلب پیش رفت.

سال گذشته دوره‌هایی برای آموزش این افراد برگزار کردیم و آن‌ها را همگام و همراه خود کردیم. برای اولین بار در آتش‌نشانی قم، با این داوطلبان قرارداد بستیم و به عنوان همکار از آن‌ها استفاده کردیم. سال گذشته، برای پوشش بخش بانوان در مراسم‌هایی مانند نیمه شعبان در مسجد جمکران، نیاز به استقرار آتش‌نشانان خانم داشتیم که قبلاً در قم وجود نداشت. با انجام آموزش‌ها، توانستیم

از بانوان آتش‌نشان استفاده کنیم و علاوه بر استقرار در این مراسمات، در حوزه آموزش نیز از آن‌ها بهره بردیم.

در حوزه‌های علمیه، حرم و اماکنی که حضور آتش‌نشانان مرد برای آموزش سخت بود، بانوان آتش‌نشان بسیار مؤثر عمل کردند و با استقبال زیادی روبرو شدند. همچنین از آتش‌نشانان خانم در مهدکودک‌ها نیز استفاده شد که این اقدام نیز بسیار مؤثر و موفقیت‌آمیز بود.

حوادث پرخطر در شهر قم بیشتر در چه زمینه‌هایی رخ می‌دهد؟

دو حوزه اصلی که بیشترین حریق و حادثه در آن‌ها رخ می‌دهد عبارتند از حوزه تجاری و اصناف و حوزه صنایع درون شهری.

علاوه بر این، در سال‌های اخیر آسانسورها نیز یکی از دلایل افزایش عملیات‌های آتش‌نشانی شده‌اند، که بیشتر ناشی از قطعی برق و نبود سیستم‌های ایمنی مناسب است.

آتش‌نشانی قم در زمینه حوادث خاص از جمله حوادث شیمیایی و میکروبی چه اقداماتی انجام داده است؟

خودرو CBRN خودرویی تخصصی برای مقابله با حریق‌ها و حوادث مرتبط با مواد شیمیایی است.

با توجه به وجود چندین شهرک صنعتی در قم و اهمیت ترانزیتی و شاهراه بودن این شهر، تهیه این خودرو یکی از نیازهای ضروری بود.

با پیگیری‌ها و حمایت‌های شهردار وقت، این خودرو خریداری شد. بخشی از تجهیزات تخصصی آن تهیه شده و برای تکمیل تجهیزات باقی‌مانده نیز با مشارکت شهرداری، سازمان شهرداری‌ها و مدیریت بحران کشور اقدامات لازم در حال انجام است.

وجود این خودرو در زمان وقوع حریق‌های شیمیایی، حوادث هسته‌ای یا حوادث مشابه می‌تواند نقش بسیار مؤثری در جلوگیری از خسارات جانی و حفظ ایمنی نیروهای عملیاتی ایفا کند.

اجرای پروژه‌های زیرساختی در آرامستان بهشت معصومه علیه السلام

سید سیف‌الدین موسوی نیارکی

مدیرعامل سازمان آرامستان‌های شهرداری قم

سازمان آرامستان‌ها، یکی از نهادهای وابسته به شهرداری قم است که باهدف تسهیل امور شرعی و بهداشتی مرتبط با اموات تأسیس شده است. این سازمان نه فقط یک مجموعه اداری، بلکه نهادی است که مسئولیت شرعی و انسانی را بر دوش دارد. دفن اموات مسلمانان باید با رعایت اصول مذهبی انجام شود و مجموعه آرامستان‌ها این مسئولیت را به نحو احسن برعهده گرفته است.

در گفتگو با سید سیف‌الدین موسوی نیارکی، مدیرعامل سازمان آرامستان‌های بهشت معصومه (س) شهرداری قم به فعالیت‌ها و برنامه‌های سازمان آرامستان‌های قم پرداختیم. مدیرعامل این سازمان از اقدامات بهداشتی، عمرانی، مدیریت بحران کرونا، افزایش بودجه، اصلاح سیستم‌های آبیاری و پروژه‌های جدید مانند احداث آرامستان دارالسلام و بهبود مسیرهای ترافیکی سخن گفته است.

وضعیت خدمت‌رسانی سازمان آرامستان‌های شهرداری قم در سال‌های گذشته چگونه است؟

آماری از خودروها و دستگاه‌های حمل اموات بفرمایید؟

سازمان آرامستان‌ها دارای ۱۴ دستگاه آمبولانس شهری و ۶ دستگاه ویژه انتقال اموات به خارج از استان است. این خودروها فرآیند انتقال از منازل و بیمارستان‌ها را پوشش می‌دهند. آرامستان بهشت معصومه نیز به پزشک قانونی و اداره ثبت مجهز شده تا مراحل قانونی و شرعی با کمترین زمان و بالاترین دقت انجام شود.

آیا وجود این امکانات، فرآیند تدفین را برای خانواده‌های متوفیان آسان‌تر کرده است؟

شهرداری قم در سال‌های اخیر تلاش‌های بسیاری برای ایجاد یک آرامستان آبرومند و با تمام تجهیزات و نیروهایی که به مسائل شرعی آشنا باشند، داشته است. ما اقدامات زیادی در چندین حوزه برای تسهیل امور آرامستان‌ها انجام دادیم که به بیان تعدادی اکتفا می‌کنم؛ ساخت قبور و مسائل پیرامونی آن از قبیل جدول‌کشی و خیابان‌سازی در دسته اقدامات عمرانی است و همچنین افزایش نور آرامستان و دوربین‌های آن از اقدامات دیگر است. ۳ مسجد، یک نمازخانه و ۲ سالن سوگواری برای اموات پیش‌بینی شده است. همچنین بخش دیگری از هزینه‌ها به این مربوط می‌شود که از این امکانات به وجود آمده نگهداری و مراقبت شود تا هزینه مجدد به وجود نیاید.

در حال حاضر چه اولویت‌های کاری در سازمان آرامستان‌های شهرداری قم وجود دارد؟

سازمان آرامستان‌های شهرداری قم خدمات گسترده‌ای در شرایط سخت به شهروندان ارائه می‌دهد که از جمله می‌توان به زمان شیوع ویروس کرونا اشاره کرد. با آغاز ویروس کرونا، تعداد فوتی‌های روزانه که پیش از این حدود ۲۰ تا ۳۰ نفر بود، ناگهان به ۱۰۰ نفر رسید. ما با بحرانی روبه‌رو شدیم که ویروس کرونا برای ما تحمیل کرده بود و نیازمند مدیریت دقیق و تلاش گسترده بود. با همکاری نیروهای شهرداری و گروه‌های جهادی که جای تقدیر و تشکر دارد، توانستیم این بحران را کنترل کنیم. تمامی مراحل تغسیل، تدفین و رعایت امور شرعی برای فوتی‌های کرونایی، بدون هیچ کم‌وکاستی انجام شد.

درآمد حاصل از آرامستان به شهرداری منتقل می‌شود و اینکه آیا شهرداری جهت تسهیل امور آرامستان‌ها کمک مالی می‌کند؟

در سال ۱۴۰۳، دو محور اصلی را دنبال کردیم؛ مدیریت بودجه که ابتدا ۸۵ میلیارد تومان بود و سپس به ۹۰ میلیارد و ۴۰۰ میلیون تومان افزایش یافت. صد درصد آن جذب شد و بیشتر در بخش‌های عمرانی هزینه گردید. در سال گذشته، ۱۵ هزار قبر ساختیم که هزینه خیابان‌کشی، جدول‌کشی و سایر خدمات با بودجه خودمان انجام شد.

دومین محور، حل مشکل تأمین آب آرامستان‌ها که یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های ما بود. سیستم‌های آبیاری غرقابی به سامانه‌های نوین قطره‌ای تبدیل شدند و این اقدام، ۹۵ درصد مشکل تأمین آب را حل کرد. تصفیه‌خانه‌ها بهبود یافتند و زیرساخت‌های لوله‌کشی اصلاح شد تا در آینده نیز با چالش روبه‌رو نشویم.

در سال گذشته تقریباً ۷۴۰۸ فوتی در استان داشتیم که از این تعداد، ۷۰ درصد در آرامستان بهشت معصومه دفن شدند و مابقی در سایر آرامستان‌های سطح شهر قم و شهرستان‌های قم دفن شدند. از این درصد باقی‌مانده تعدادی مخصوص زائرین است که به شهرهای خود بازمی‌گردند.

مشکلاتی در رفت و آمد و بار ترافیکی شده است. اگر زمینی در همان حوالی اختصاص یابد، از هم اکنون می توان زیرساخت های لازم را آماده کرد. این فرایند ممکن است حدود ۵ تا ۶ سال طول بکشد. درخواست ما از استانداری این است که با همکاری اداره کل راه و شهرسازی، زمینی برای این منظور مشخص و تحویل داده شود.

آیا سازمان آرامستان های شهرداری قم به دنبال اقدامات فرهنگی نیز هست؟

در حال حاضر، ۴۳۰ شهید مدافع حرم و حدود ۳۰ شهید انقلاب در آرامستان بهشت معصومه آرمیده اند. همچنین نمازخانه ها و نماز جماعت های مختلفی برای ارتقای سطح فرهنگی و دینی شهروندان برگزار می شود. برنامه ی ما این است که ارتباط میان گروه های فاطمیون، زینبیون و بنیاد شهید تقویت شود تا فعالیت های فرهنگی مؤثرتری برای خانواده های شهدا تدارک ببینیم. گلزار شهدای مدافع حرم هم با وجود اهمیت فرهنگی بالایی که دارد، نیازمند برنامه ریزی و پویایی بیشتری است. ما هر پنجشنبه در آنجا ایستگاه صلواتی داریم که با کمک نیروهای جهادی برگزار می شود. هدف، ترویج فرهنگ شهید و شهدا و خدمت به خانواده هایی است که از شهرهای مختلف و حتی کشورهای دیگر به آنجامی آیند.

در حال حاضر، اولویت اصلی ما اصلاح خروجی تهران از نظر فنی و ترافیکی است. مصوبات آن به طور کامل دریافت شده و در مرحله ی متر و برآورد قرار دارد. تأکید این است که این پروژه حتماً امسال آغاز شود، چرا که نقش مؤثری در کاهش بار ترافیکی منطقه خواهد داشت. سال گذشته، نیز حدود ۵۰ تا ۶۰ تابلوی ترافیکی نصب و اجرا شد و با کمک مشاوران، همه مراحل آن به سرانجام رسید. ان شاء الله امسال ادامه ی آن نیز به انجام خواهد رسید.

حدود ۷ تا ۱۰ سال پیش، آرامستان جدیدی در مسیر جاده کاشان با نام دارالسلام ایجاد شد. زیرساخت هایی مانند ساخت قبور و تأمین برق انجام شد، این مکان با چالش هایی همراه بود که ما در تلاش برای حل آن هستیم. در طی گفتگویی که با مسئولان داشتیم، قرار شد تا در این باره، در آینده ای نزدیک جلسات مشترکی با شورای برنامه ریزی، فرمانداری و معاون عمرانی استاندار برگزار کنیم.

چه اقدامی برای حل چالش کمبود آرامستان در نظر گرفته شده است؟

پیشنهاد دیگر ما این بود که شهرداری پردیسان از هم اکنون زمین مناسبی برای ساخت آرامستان در نزدیکی خود در نظر بگیرد. فاصله ی زیاد میان پردیسان و آرامستان بهشت معصومه، باعث

تحولات بنیادین در حوزه فضای سبز و منظر شهری قم

پیام جوادیان

مدیرعامل سازمان پارک‌ها و فضای سبز شهرداری قم

در میان تمامی خدمات و اقدامات شهرداری قم در یک دهه گذشته باید اذعان کرد که سیمای عمومی شهر چه به لحاظ فضای سبز شهری و چه از لحاظ مبلمان و منظر عمومی شاهد یکی از عمیق‌ترین تحولات بوده‌ایم. تحولاتی که بار مسئولیت آن پیش‌ازین بر عهده سازمان پارک‌ها و فضای سبز شهری بود که از قریب یک سال پیش این سازمان بانامی دیگر تحت عنوان سیما، منظر و فضای سبز شهری فعالیت کرد. پیام جوادیان سخناندار این سازمان مهم و تأثیرگذار در شهرداری است. در روزهای آغازین سال ۱۴۰۴ با وی به گفتگو نشستیم تا از تحولات در این حوزه بگویم.

در ابتدا از کلیت وظایف و اهدافی که بر عهده شماست بفرمایید.

سازمان سیما منظر و فضای سبز شهری از نظر وظایف یک سازمان در حقیقت بزرگی است. این سازمان کل مباحث مربوط به فضای سبز شهر را به عهده دارد. از جمله بحث توسعه، بحث نگهداری و نظارت که مستحضر هستید نگهداری فضای سبز و وضعیت ایجاد شده شاید مهم‌تر و مشکل‌تر باشد تا توسعه و بایستی ما هر اقدامی که انجام می‌دهیم و به نحو احسن نگهداری کنیم. آن‌هم با وضعیتی که ما در قم داریم؛ یعنی آب محدود، آب عمدتاً باکیفیت پایین‌ای سی بالا و بعضاً نامناسب و همچنین اقلیمی که اصلاً قابل ثبات نیست؛ یعنی

شما در تابستان یک درجه حرارتی نزدیک ۵۰ درجه سانتی‌گراد را شاهد هستید در زمستان تا (۱۰) (۱۲) سانتی‌گراد و یک روز در بهار درجه حرارت ۴۰ درجه سانتی‌گراد و روز دیگر ۱۲ درجه سانتی‌گراد که از نظر مباحث تخصصی فضای سبز و نگهداری فضای سبز این بازه اقلیمی باعث می‌شود که استرس و تنش به فضای سبز وارد بشود. جدای از این ماکل مباحث مربوط به سیما منظر شهرداری، مباحث زیباسازی را هم به عهده داریم.

از مهم‌ترین اقدامات در ۱۰ سال گذشته و همچنین سال ۱۴۰۳ بگویید.

درصد آن خاموش بود که با این اقدام شب‌های قم بسیار زیباتر شده است. همچنین پروژه‌های متعدد دیوارنگاره هست که در سطح شهر انجام شده است. مباحث مربوط به فرهنگ ایثار و شهادت مورد توجه بوده که بسیار کار شده، مباحث مربوط به جوانی جمعیت و فرزندآوری، شورونشاط اجتماعی، همین‌که شما در یک محله عرصه یا خیابانی که پرتدد هست یک منظره‌ی زیبایی را خلق کنید بسیار در شورونشاط اجتماعی مؤثر هست و استفاده از رنگ‌های باکیفیت مناسب و رنگ‌های زنده که جز فعالیت‌های ما بود. مجموعه کلی دیوارنگاره‌هایی که ما در سال ۱۴۰۳ انجام دادیم در قسمت‌های مختلف چیزی در حدود ۸۵ هزار مترمربع بود.

یکی دیگر از فعالیت‌هایی که مورد توجه بسیاری از اقشار قرار گرفته فعالیت‌های سازمان در حوزه‌ی ترویج فرهنگ ایثار شهادت است. کمربندی امام علی ع، حدفاصل میدان ۷۲ تن تا میدان ولی عصر به صورت کامل با بیش از ۱۸۰ المان پلاک با تصاویر شهدا مزین شده است. همچنین بیش از ۲۵۰۰ کوچه و خیابان به نام شهدای گران قدر مزین شده است.

در حوزه زیباسازی میدان مطهری چه اقداماتی توسط سازمان انجام شد؟

مورد بعدی حذف زوائد بصری میدان شهید مطهری بود. در میدان شهید مطهری ما جایی را داشتیم که ۵-۶ تابلو به هم جوش داده شده بود با المان‌های بسیار نامناسب که با ۴ نبشی پروفیل سایه بان زده بودند و چهره‌ی میدان را به عنوان یک میدان قدیمی، اصیل و مهم که در مجاورت حرم مطهر کریمه‌ی اهل بیت هست مخدوش کرده بودند. یک ساختمان قدیمی را داشتیم که حالا یک دیوارنگاری خیلی خوبی روی دیوار انجام شد که ما هرچند ماهی در حقیقت منصوباتش را تعویض می‌کنیم و میدان شهید مطهری با بحث فضای سبز و سیما منظر تبدیل به یک میدان شاخص و بسیار زیبا شده است.

در حوزه فضای سبز شهری چه اقدامات شاخصی در سال ۱۴۰۳ رقم خورد؟

در حوزه‌ی فضای سبز در سال ۱۴۰۳ بیش از ۷۰۰ پروژه‌ی ریزودرشت داشتیم. در مناطق هشت‌گانه و در سطح خود شهرداری مرکز بودجه‌اش دیده شد و انجام شد و باعث شد که سرانه‌ی ما ارتقا پیدا کند. سال گذشته حدود ۱۲۰۰ میلیارد تومان بودجه‌ی فضای سبز دیده شد. اگر این را مقایسه کنید با همین بودجه‌ی ۱۰ سال قبل در سال ۱۳۹۴ بودجه‌ی محقق یافته‌ی فضای سبز ۶۴ میلیارد تومان بود که در حوزه‌ی پیاده‌روسازی، معابر فضای سبز، محوطه‌سازی بوستان‌های شهری، پروژه باغچه‌های کناری، باغچه‌های کناری و باغچه‌های وسط که ایجاد کردیم.

همچنین بوستان‌های بانوان، روشنایی و استانداردسازی بوستان‌های شهری، توسعه‌ی شبکه‌ی آبیاری مکانیزه و هوشمند، انتقال پساب و تصفیه پساب

ما در سال ۱۴۰۳ بیش از ۳۵۰ پروژه در حوزه‌ی صرفاً سیما و منظر انجام دادیم؛ یعنی صرفاً مباحث مربوط به زیباسازی. کلیه‌ی کارها از قبیل طراحی، برآورد، انتخاب پیمانکار خرید متریال، جزییات، اجرا و تحویلش توسط سازمان انجام می‌شود که صرفاً تأمین اعتبارش توسط مناطق یا شهرداری مرکز شود. در سال ۱۴۰۳ حدود ۳۲۰ میلیارد تومان برای پروژه‌های سیما و منظر برآورد شد و صد درصد پروژه‌ها به اتمام رسیده و تقدیم مردم شریف شهر مقدس قم شد. مثلاً یکی از پروژه‌هایی که بسیار تأثیرگذار بوده حذف زوائد بصری و تابلوها و المان‌های ناایمن در سطح شهر بود. یکی از جاهایی که بسیار خودش را نشان داده و تأثیرگذار بوده عرصه‌ی بین میدان شهید مطهری تا خیابان عمار یاسر است. ما بیش از ۴۰۰ تابلو از جمله سایه بان، المان و زوائد بصری را حذف کردیم.

یکی از پروژه‌های شاخص ما تونل نوری بلوار معنوی پیامبر اعظم ص است. کل این بلوار به طول ۸ کیلومتر را بحث تونل نوری انجام دادیم که تا به امروز بیش ۹۰ میلیارد ریال هزینه در برداشته که کامل از اعتبارات سازمان سیما منظر پرداخت شد. یکی دیگر از پروژه‌های شاخص ما نورپردازی میداين و پل‌ها بود. پل جمهوری، پل نماز، پل نه دی که وضعیت بسیار نامطلوبی داشت و ۹۰

می‌شود یک بسته فرهنگی مذهبی و گردشگری که این‌ها باعث توسعه‌ی اقتصادی شهر می‌شود.

/// به اماکن تفریحی و شهرسازی اشاره کردید. در این خصوص چه تحولاتی نسبت به ۱۰ سال قبل ایجاد شده است؟

توجه داشته باشید که سال ۹۴ یک شهرسازی فعال در عرصه شهری نداشتیم. شهرسازی ۷۲ تن داشتیم که به دلیل اختلافات، تعطیل بود. یک شهرسازی بوستان علوی داشتیم با امکانات محدود که بیشتر یک پارک بادی بود و تعطیل شده بود؛ اما در حال حاضر شهر قم چند شهرسازی مدرن و عالی دارد. در بحث شهرسازی‌ها علاوه بر شهرسازی‌هایی که گفته شد یک پارک آبی قابل توجه و ملزم داریم به نام پارک آبی آب‌وتاب که واقعاً استقبال می‌شود.

اقداماتی که صورت گرفته برای شما نام می‌برم: احداث شهرسازی مدرن در بوستان غدیر، شهرسازی بوستان فدک که با فراز و نشیبی که داشت الان در حال خدمت‌رسانی است. شهرسازی بوستان علوی که هم با امکانات قابل توجه و متنوع در اختیار است و فضا

که شامل این ۷۰۰ پروژه بود که ما توانستیم به اهدافمان در حوزه‌ی فضای سبز برسیم و بازخوردش این است که امروز سرانه‌ی فضای سبز به ۲۱ مترمربع رسید.

/// با توجه به محدودیت‌های منابع آبی در شهر قم، در مسئله آبیاری فضای سبز چه اتفاقی رخ داده است؟

ما مصرف از آب شرب را به شدت کاهش دادیم از طرفی در خصوص بحث استفاده از چاه، راندمان و بهره‌وری را بالا بردیم. از منابع موجود و از خود ظرفیت چاه‌هایی که داشتیم استفاده کردیم به این صورت که حدود ۶۰ درصد این آب هدر می‌رفت و اکنون قطره‌ای و مکانیزه شده است.

از این ۷۰۰ پروژه که عرض کردم حدود ۴۰۰ پروژه مربوط به پروژه‌های آب، پساب و مدیریت آب است. در سال ۹۴ حتی یک لیتر پساب تصفیه نمی‌کردیم و کل مصرفمان یا آب چاه بود یا آب شرب اما در حال حاضر حدود ۱۲ لیتر در ثانیه در طول شبانه‌روز پساب تصفیه‌شده داریم که این آب را در کمربند سبز و در پارک‌های جنگلی استفاده می‌کنیم که باعث شده که مقدار زیادی از تنش‌های آبی ما کاهش پیدا کند. این پسابی که استفاده می‌کنیم معادل ۶ حلقه چاه است. سال گذشته به علت افزایش قیمت ارز و عدم ثبات در برخی از حوزه‌ها یک سری از پروژه‌ها را نتوانستیم به اتمام برسانیم که امسال در دستور کار سازمان قرار گرفته است. با تکمیل این طرح ما می‌توانیم ۳۵۰ لیتر در ثانیه پساب را تسویه و در فضای سبز استفاده کنیم؛ که این‌ها معادل حدود ۱۸ حلقه چاه است.

/// آیا در این حوزه با چالشی روبرو بودید؟

در جریان هستید یک سری بزرگ‌نمایی‌هایی در حوزه‌ی استفاده از آب انجام می‌شود. مثلاً چرا قم باید فضای سبز داشته باشد؟ چرا شما آن قدر آب مصرف می‌کنید؟ نکته کلیدی که باید به آن توجه داشت: املاح آبی که ما مصرف می‌کنیم رقم بسیار ناچیزی از درصد آب است. درواقع ۳٫۵ درصد کل آب استان قم را مصرف می‌کنیم. ۹۰ درصد این آب در حوزه‌ی کشاورزی استفاده می‌شود. در همین اطراف شهر قم زمین‌هایی وجود دارد که به روش سنتی آبیاری می‌شود با بهره‌وری حدود ۳۰ درصد. توجه بفرمایید آبی که ما استفاده می‌کنیم به روش مکانیزه است و این درخت و سبزه و چمنی که هست در اختیار مردم قرار می‌گیرد. زائری که کیلومترها طی می‌کند و به زیارت حرم مطهر می‌رود از این فضای سبز استفاده می‌کند. امسال زائرین و مسافران شهر قم رضایتمندی بالای ۹۵ درصد داشتند. زائران داخل بوستان اقامت‌رایگان، سرویس بهداشتی و نمازخانه تمیز و بعضاً آب جوش رایگان یا باقیمت‌های مناسب دریافت می‌کردند. درواقع این اقدامات به ماندگاری زائر در شهر و به طبع آن به اقتصاد کشور و شهر؛ خصوصاً ارتزاق مردم کمک می‌کند. مثلاً زائران بروند بوستان علوی در یک محیط بسیار زیبا چادر بزنند یا استراحت کنند، عصر تله سیژ علوی را سوار شوند و بعد شهرسازی بوستان علوی و بعد دوباره مغرب و عشا بروند مسجد جمکران دوباره فردا اگر دوست داشتند بروند باغ پرندگان بازدید کنند و موقع نماز بروند حرم مطهر. این

آموزشی و علمی است. گلخانه‌های متعددی در این پروژه دیده شده، گلخانه‌ی گیاهان آپارتمانی، گلخانه گیاهان حاره‌ای، گلخانه گیاهان گرمسیری و مدیترانه‌ای که موجب می‌شود مردم و زائرین و مسافirin شهر قم لذت ببرند و هم اندوخته‌های علمی خود را توسعه بدهند. کارهای عمرانی این پروژه هم تا ۶ ماه اول سال ۱۴۰۴ به اتمام خواهد رسید و امیدواریم که بتوانیم ۶ ماه دوم سال کاشت را انجام بدهیم.

یکی از افتخارات ما بوستان بزرگ ۱۰۰۰ هکتاری شهر قم است که یک نمونه‌ی بی‌نظیر به شمار می‌رود. بوستان خضری که سال ۹۴ ما رفتیم تلی از نخاله و خاک بود. همچنین یک اختلاف جدی بین شهرداری قم و دانشگاه مفید بود که حتی زمانی که ما رفتیم بازدید مواجه شدیم با برخورد یگان دانشگاه مفید و حراست. مذاکراتی انجام دادیم و جلسات مختلف گرفتیم تا این اختلافات حل شد. شهر قم روزبه‌روز، ساعت‌به‌ساعت و سال‌به‌سال زیباتر خواهد شد. شما امسال بهار مقایسه کنید با پارسال. قطعاً روزبه‌روز متفاوت هست چون درخت رشد می‌کند. این درخت و گل‌ها شکوفا می‌شود. بوستان هزار هکتاری را بنده پیشنهادش خدمت شهرداری وقت دادم ایشان هم استقبال کردند. ما تقریباً ۱۰۰ درصد بوستان ۱۰۵۰ هکتاری شهر قم را درختکاری کردیم و کامل شده و یک بخش عمده‌ای درختان میوه هست. همیشه انتقاد به ما می‌شد چرا شهرداری توسعه‌ی درختان میوه را در دستور کارش قرار نمی‌دهد. من الآن می‌خواهم این نوید را خدمت شما بدهم که ما از بزرگ‌ترین باغات میوه را در شهر قم و در بوستان هزار هکتاری داریم که شامل توتستان، انگورستان، زیتونستان، عنابستان و انجیرستان می‌شود.

این حجم از گیاهان آیا در خود قم تولید می‌شود؟

یکی دیگر از افتخارات شهرداری قم و مجموعه‌ی فضای سبز تولید و خودکفایی ما در زمینه‌ی گل و گیاه است. ما حتی یک گل هم برای شهر قم خریداری نمی‌کنیم. کل گل‌هایی که شما ملاحظه می‌فرمایید از جمله گل‌های فصلی و گل‌های دائمی تماماً در مراکز تولید ما در بوستان غدیر و گلخانه‌های ما در هشت منطقه تولید می‌شود. ما صرفاً در سال در مرکز غدیر واقع در بوستان غدیر که مرکز تحقیقات، آموزش و تولید گل‌ها و گیاهان زینتی ما است در حدود سالانه یک میلیون و ششصد هزار گلدان گل تولید می‌کنیم.

خیلی از شهرداری‌ها که من نام نمی‌برم بودجه‌ی خرید گل‌آرایی‌شان ۱۰۰ میلیارد تومان است. بودجه‌ی خرید درخت و درختچه ما امسال ۲۲ میلیارد تومان شد یعنی یک‌پنجم شهرهای اطراف هست. ما اگر خریدی داشته باشیم فقط درخت و درختچه است. ما در یک کمیته‌ی فنی و کارشناسی بررسی می‌کنیم حتی جانمایی می‌کنیم. مثلاً میدان آستانه الآن اطلسی، بعد رنما، بعد تاج‌خروس بعد گل‌کلم بعد همیشه‌بهار، این‌ها محاسبه، طراحی و برآورد می‌شود و می‌رود برای تولید. گل‌ها و گیاهانی که تولید می‌شود باقیمت بسیار ناچیز است چون ما موجود داریم. گلدان‌ها را عمدتاً چندین بار استفاده می‌کنیم و بذرش را که ما از خود گل‌ها می‌گیریم یا اینکه خریداری می‌کنیم و منجر به تولید وسیع می‌شود. از ابتدا تا سال ۹۴ ما ۱۵۵۰ هکتار فضای سبز داشتیم که طی این ده سال یک میلیون و ۲۰۰ هکتار اضافه شده است.

اجازه نمی‌دهد ما دستگاه بیشتری بیاوریم. شهرسازی بوستان هاشمی که جدیداً هم با یک روش جدید خدمت‌رسانی می‌کند. پارک‌های بادی و شهرسازی‌های کوچکی که در پارک‌ها و بوستان‌ها داریم و در اختیار مردم و شهروندان قرار گرفته است. باغ پرندگان قم با مساحت حدود ۱۲۰ هزار مترمربع یک مجموعه‌ی بسیار فاخر و زیبا است هم از نظر توپوگرافی هم از نظر فضای سبز تنوع دارد. همین تله سیز بوستان علوی که ما در سال ۱۳۹۶ از کشور اتریش خریداری کردیم در اختیار مردم قرار گرفته است.

سورتمه بوستان علوی که البته سال ۹۴ خریداری شده بود ولی نصب نشده بود و پروژه‌های متعددی که ما داشتیم از جمله ارگ شمعدانی داخل بوستان علوی. مجموعه‌ی رستوران آبی پل مصطفی خمینی، رستوران‌ها و اماکن مختلف تفریحی گردشگری که در بوستان‌های احداث شده است.

در خصوص توسعه فضای سبز شهر قم چه طرح‌هایی در دست اقدام دارید؟

باغ بزرگ گیاه‌شناسی شهر قم واقع در مجاورت بلوار آیت‌الله بروجردی، به مساحت ۱۲۰ هزار مترمربع یکی از افتخارات قم که در حال محوطه‌سازی است. اغلب گیاهانی که ما در کشور ایران داریم آنجا خواهیم داشت که یک مجموعه‌ی تفریحی گردشگری،

قم در میان شهرهای پیشرو در مدیریت پسماند

سیدعبدالله میرابراهیمی
مدیرعامل سازمان مدیریت
پسماند شهرداری قم

سید عبدالله میرابراهیمی، مدیرعامل سازمان مدیریت پسماند شهرداری قم یکی از مدیران با سابقه در این حوزه است. او از تاریخ ۲۶ اسفند ۱۳۹۲، در شهرداری قم آغاز به کار کرده، در این ۱۰ سال، سازمان پسماند قم مجموعه‌ای از اقدامات زیرساختی، عمرانی، آموزشی و خدماتی را انجام داده است، به‌ویژه طی ۶ تا ۸ سال گذشته که پروژه‌های گسترده‌ای در حوزه ساخت‌وساز و توسعه زیرساختی در دستور کار قرار گرفت.

محیط‌زیست شهری شاهد بودید؟

مهم‌ترین نقطه قوت این دوره، نگاه بلندتر و کامل‌تری بود که در حوزه مدیریت شهری به وجود آمد. این نگاه، نگاهی محیط‌زیستی بود که باعث شد با همکاری دوستان مان، اقدامات مهمی را در زمینه پسماند و حفاظت محیط‌زیست انجام دهیم. امیدواریم این روند استمرار داشته باشد.

مشارکت شهروندان در مدیریت پسماند چقدر اهمیت دارد و چگونه می‌توان این مشارکت را جلب کرد؟

مشارکت شهروندان زمانی تحقق می‌یابد که اقناع درونی شکل بگیرد. اگر شهروند احساس کند تفکیک پسماند در خانه با فضای کم، بوی بد و مشکلات دیگر همراه است، ممکن است مقاومت کند؛ اما اگر آموزش مؤثر داده شود و شهروند بداند این کار به نفع آیندگان است، مشارکت می‌کند. مثل آموزش‌هایی که سازمان آتش‌نشانی یا فضای سبز می‌دهد و شهروندان با جان و دل می‌پذیرند، در حوزه پسماند هم باید این فرهنگ‌سازی صورت گیرد.

زمان بهره‌برداری کامل از شهرک ضایعاتی چه زمانی خواهد بود؟

ما در حال حاضر، فاز نخست شهرک ضایعاتی را در محور کوه سفید به بهره‌برداری رسانده‌ایم و تعداد قابل توجهی از واحدهای غیررسمی سطح شهر به این مجموعه منتقل شده‌اند. طبق برنامه‌ریزی‌های انجام‌شده، بهره‌برداری کامل از تمام فازهای شهرک ضایعاتی تا پایان نیمه نخست سال ۱۴۰۴ انجام خواهد شد. اقدامات زیرساختی نظیر آسفالت، دیوارکشی، برق‌رسانی و تأمین انشعابات آب و گاز نیز به صورت مرحله‌ای در حال انجام است.

اپلیکیشن «زیماند» که از آن نام برده‌اید، دقیقاً چه کارکردی دارد و در فازهای آینده چه قابلیت‌هایی به آن اضافه خواهد شد؟

«زیماند» یک اپلیکیشن تخصصی در حوزه مدیریت هوشمند مشاغل شهری است که در حال حاضر در مرحله آزمایشی به صورت داخلی توسط کارشناسان

در سال‌های گذشته، وضعیت پسماند چگونه بوده و چه تغییری در این دوره حاصل شده است؟

از سال ۱۳۶۵ تا حدوداً ۸ سال پیش، بیش از ۲۰۰ هکتار زمین بابت دفن پسماند از بین رفت؛ اما در ۴ تا ۵ سال اخیر، حتی یک متر زمین برای دفن پسماند مصرف نکرده‌ایم. این افتخار بزرگی است. به خصوص که استان قم به لحاظ جغرافیایی کوچک است و زمین کمی در اختیار دارد. ما با همین حداقل‌ها توانسته‌ایم زیرساخت‌هایی فراهم کنیم که پسماندهای شهری، بدون نیاز به زمین جدید، مدیریت شوند.

در برخی از حوزه‌ها در کشور پیشرو هستیم. در حوزه پسماند عفونی، ما تنها شهری در کشور هستیم که ۱۰۰ درصد پسماند عفونی را بی‌خطر سازی می‌کنیم. شهرهای بزرگ‌تر و توانمندتر از قم هنوز به این سطح نرسیده‌اند. این نتیجه یک نگاه علمی، محیط‌زیستی و مسئولانه است.

چه برنامه‌هایی برای آموزش شهروندان درباره تفکیک و کاهش تولید پسماند در دست اجرا دارید؟

آموزش شهروندان یکی از ارکان اصلی در مدیریت نوین پسماند است. در همین راستا، سازمان مدیریت پسماند شهرداری قم با همکاری آموزش و پرورش، بسیج محلات، صداوسیما و تشکلهای مردمی، برنامه‌های گسترده‌ای را طراحی و اجرا کرده است.

از جمله این اقدامات می‌توان به آموزش چهره به چهره در مدارس، تولید محتوای آموزشی، اعزام مربیان محیط‌زیستی به محلات، راه‌اندازی اپلیکیشن‌های هوشمند و ایجاد سامانه پاداش‌دهی برای تفکیک صحیح اشاره کرد. همچنین طرح جامع «قم پاک» با محوریت آموزش و مشارکت مردمی در حال اجراست.

در دوره اخیر چه تفاوت‌هایی در نگاه مدیریتی حوزه

سازمان در حال استفاده است. این سامانه قابلیت ثبت، ارجاع، پیگیری و مستندسازی پرونده‌های مرتبط با مشاغل مزاحم، کارگاه‌های غیرمجاز و فعالیت‌های بدون مجوز را دارد. در فازهای آینده، این اپلیکیشن به صورت عمومی نیز برای استفاده عموم شهروندان و دستگاه‌های ناظر عرضه خواهد شد و امکان گزارش‌گیری مردمی، بازگذاری مستندات، مشاهده وضعیت پرونده و اظهارهای هوشمند را در اختیار خواهد گذاشت.

برای خروج کامل کارگاه‌های غیررسمی جمع‌آوری پسماند از سطح شهر، چه ضمانت اجرایی در نظر گرفته‌اید؟

موضوع خروج مشاغل مزاحم و کارگاه‌های غیررسمی از سطح شهر، یک برنامه دارای پشتوانه قانونی است که با استناد به مصوبه شورای اسلامی شهر قم، حمایت دادستانی محترم استان و همکاری دستگاه‌های نظارتی در حال اجراست. برای ضمانت اجرایی، هم از ابزارهای حقوقی مانند اخطار، پلمپ و ارجاع به مراجع قضایی استفاده می‌شود و هم مشوق‌هایی برای انتقال به مراکز رسمی در نظر گرفته شده است. مهم‌تر از آن، شناسنامه‌دار شدن فعالیت‌ها در شهرک‌های تخصصی، یک نوع اعتبار صنعتی و اقتصادی برای فعالان این حوزه ایجاد می‌کند.

در ایام نیمه شعبان، چه برنامه‌ای برای استقرار ایستگاه‌های صلواتی در مسیرهای منتهی به مسجد مقدس جمکران داشتید؟

هم‌زمان با ایام نیمه شعبان و در راستای خدمت‌رسانی به زائران مسجد مقدس جمکران، با هماهنگی‌های انجام شده، از روز دهم تا پانزدهم شعبان، تعداد ۳۵ ایستگاه صلواتی با مجوز رسمی از سازمان ساماندهی مشاغل شهری و فرآورده‌های کشاورزی شهرداری قم در مسیرهای منتهی به مسجد مقدس جمکران مستقر شدند. این ایستگاه‌ها با نظارت کامل و حضور میدانی نیروهای ما فعالیت خود را آغاز کردند.

چه نوع خدماتی در این ایستگاه‌ها ارائه شد؟

در این ایستگاه‌ها خدمات متنوعی از جمله توزیع شربت، شیرینی، چای، آب‌معدنی و سایر اقلام پذیرایی به صورت گسترده ارائه شد. سعی شد خدمات باکیفیت، منظم و در شأن زائران حضرت ولی عصر (عج) باشد. حضور گسترده هیأت‌های مذهبی و گروه‌های مردمی، جلوه‌ای زیبا از مشارکت مردمی و خدمت خالصانه به زائران بود.

نحوه صدور مجوزها و کنترل بر فعالیت ایستگاه‌ها به چه صورت بود؟

صدور مجوز برای ایستگاه‌های صلواتی بر اساس ضوابط مشخص و با بررسی مکان مناسب، رعایت نکات بهداشتی و ایمنی و هماهنگی با دستگاه‌های ذی‌ربط انجام گرفت. پس از صدور مجوز، نظارت دقیق میدانی توسط کارشناسان سازمان انجام می‌شد تا فعالیت‌ها طبق مقررات و بدون ایجاد مزاحمت برای عبور و مرور زائران صورت گیرد.

در خصوص مشارکت گروه‌های مردمی و هیأت‌های مذهبی چه اقداماتی انجام شد؟

مشارکت هیأت‌های مذهبی، گروه‌های مردمی و خیرین در این ایام چشمگیر بود. ما تلاش کردیم با ایجاد فضای تعامل مثبت و تسهیل در روند صدور مجوز، حضور این گروه‌ها را تقویت کنیم. در عین حال، آموزش‌های لازم نیز به مسئولان

ایستگاه‌ها ارائه شد تا هم مسائل بهداشتی و هم نکات ایمنی را به‌طور کامل رعایت کنند.

استقرار ایستگاه‌ها در کدام مسیرها اولویت داشت؟

جانمایی ایستگاه‌ها با توجه به تجربیات سال‌های گذشته و باهدف روان‌سازی ترافیک و تسهیل تردد زائران صورت گرفت. مسیرهایی همچون بلوار پیامبر اعظم (ص)، بلوار انتظار، خیابان شهید کاظمی و بلوار ولایت در اولویت قرار داشتند. سعی کردیم ایستگاه‌ها در مکان‌هایی مستقر شوند که نه تنها خدمات‌رسانی آسان‌تر باشد، بلکه اختلالی در عبور و مرور ایجاد نکنند.

آیا مواردی از فعالیت غیرمجاز یا ایستگاه‌های بدون مجوز هم گزارش شد؟

بله در برخی موارد با ایستگاه‌هایی مواجه شدیم که بدون مجوز فعالیت خود را آغاز کرده بودند یا ضوابط بهداشتی و ایمنی را رعایت نمی‌کردند. در این موارد، ضمن تذکر و هماهنگی با سایر دستگاه‌ها، نسبت به جمع‌آوری یا جابجایی ایستگاه‌ها اقدام شد. هدف ما حفظ نظم، ایمنی و کرامت زائران بود و با هرگونه بی‌نظمی برخورد قاطع صورت گرفت.

از نظر ارتقاء کیفیت خدمات در ایستگاه‌ها چه برنامه‌هایی اجرا شد؟

برای ارتقاء سطح کیفی خدمات، علاوه بر کنترل‌های میدانی، جلساتی با مسئولان ایستگاه‌ها و هیئت‌ها برگزار کردیم. در این جلسات بر رعایت نکات بهداشتی، نوع پذیرایی، برخورد مناسب با زائران و نظم در ارائه خدمات تأکید شد. همچنین بروشورهای آموزشی و دستورالعمل‌هایی در اختیار فعالان ایستگاه‌ها قرار گرفت تا خدمات‌رسانی در شأن زائران امام زمان (عج) باشد.

آیا تجربه امسال در برنامه‌ریزی برای مناسبت‌های آینده هم مورد استفاده قرار خواهد گرفت؟

قطعاً همین‌طور است. ما با بررسی دقیق نقاط قوت و ضعف این دوره، در حال برنامه‌ریزی برای مناسبت‌های آینده از جمله دهه آخر صفر، اربعین و ایام خاص دیگر هستیم. تقویت هماهنگی با هیئت‌ها، آموزش‌های بیشتر، ساماندهی بهتر و استفاده از ظرفیت فضای مجازی برای اطلاع‌رسانی دقیق‌تر، بخشی از برنامه‌های آتی ما خواهد بود.

آیا برنامه‌ای برای استفاده مجدد از زمین ۲۰ هکتاری آلوده در افق ۱۴۱۰ دارید؟

بله این موضوع یکی از برنامه‌های راهبردی مادر افق ۱۴۱۰ است. زمین ۲۰ هکتاری که در گذشته محل دفن غیراصولی پسماندهای شهری بوده، پس از تثبیت و پایدارسازی، در برنامه‌های آینده برای بازآفرینی محیطی و توسعه فضای سبز پیرامونی و نیز استفاده به‌عنوان سایت

مطرح است که در مجامع علمی بین‌المللی نیز معرفی شده و مورد توجه قرار گرفته است.

مهم‌ترین مانع فعلی در تبدیل پسماند به انرژی در شهر قم چیست؟

مهم‌ترین مانع در این حوزه، اقتصادی نبودن فرآیند تبدیل پسماند به انرژی با توجه به ترکیب پسماندهای شهری قم است. به‌طور خاص، رطوبت بالای پسماند، عدم جداسازی کامل از مبدأ و نبود سرمایه‌گذاری با توان مالی بالا و فناوری‌های پیشرفته، موجب شده است این طرح تاکنون وارد فاز اجرایی نشود. البته مطالعات امکان‌سنجی انجام شده و ما در حال رایزنی با چند شرکت داخلی و خارجی هستیم تا این پروژه را در قالب قرارداد BOT یا مشارکت عمومی-خصوصی به مرحله اجرا برسانیم.

در حوزه محیط‌زیست شهری، چه تفاوتی در این دوره نسبت به دوره‌های پیشین مشاهده کردید؟

تفاوت اصلی در وجود میدان کار و فرصت اجراست. من و همکارانم در دوره‌های قبلی هم حضور داشتیم، اما فضا برای کار نبود، طرح‌ها شنیده نمی‌شد؛ اما در این دوره، با حمایت و میدان دادن مدیریت ارشد، اقدامات بزرگی انجام شد. اینکه به ما میدان داده شد، زیرساخت فراهم شد، منابع تأمین شد، رمز موفقیت بود.

تحقیقاتی-آموزشی در حوزه محیط‌زیست در نظر گرفته شده است. البته این موضوع نیازمند تأیید نهایی از سوی مراجع ذی‌صلاح و طی شدن فرآیندهای حقوقی و زیست محیطی است.

میزان مشارکت بخش خصوصی در فرآیند بی‌خطر سازی پسماندهای پزشکی چگونه است؟

در حوزه پسماندهای پزشکی، مشارکت بخش خصوصی کاملاً فعال و اثربخش بوده است. شرکت‌های مجاز تحت نظارت دانشگاه علوم پزشکی و سازمان پسماند، فرآیند جمع‌آوری، حمل و بی‌خطر سازی را بر عهده دارند. در حال حاضر بیش از ۹۵ درصد از مراکز درمانی استان قم دارای قرارداد با شرکت‌های دارای مجوز بی‌خطر سازی هستند و فرایند امحاء پسماندهای عفونی در کوره‌های مجهز و منطبق با استانداردهای زیست محیطی انجام می‌شود. نظارت مستمر نیز از طریق سامانه‌های مکانیزه انجام می‌گیرد.

در خصوص الگوسازی مدیریت پسماند ساختمانی، آیا قم همکاری بین‌المللی نیز داشته است؟

بله در این زمینه همکاری‌های پژوهشی و تجربی با برخی نهادهای بین‌المللی و دانشگاه‌های خارجی برقرار شده است. در قالب پروژه‌های مشترک با مشاوران خارجی، تجارب موفق در حوزه تفکیک، بازیافت و استفاده مجدد از نخاله‌های ساختمانی بررسی و برخی الگوها در قم بومی‌سازی شده است. از جمله، در حال حاضر مرکز مدیریت یکپارچه نخاله‌های ساختمانی قم به‌عنوان یک پایلوت ملی

ایجاد تحولات ساختاری در مسیر ارتقای رضایت عمومی

محسن صادقی امینی

مدیرعامل سازمان ساماندهی مشاغل شهری و فرآورده‌های کشاورزی شهرداری قم

سازمان ساماندهی مشاغل شهری و فرآورده‌های کشاورزی شهرداری قم در سال ۱۴۰۳ به سازمان ساماندهی مشاغل شهری و فرآورده‌های کشاورزی شهرداری قم تغییر نام داد. محسن صادقی امینی، مدیرعامل این سازمان می‌گوید این تنها یک تغییر نام ساده نبوده بلکه نشان از تغییر رویکردهای ساختاری در این سازمان دارد. این تغییر نشان می‌دهد قرار است در این سازمان بیش از گذشته مسئله ساماندهی مشاغل، موضوعات مرتبط با رضایت عمومی مردم و مسائل معیشتی جامعه موردتوجه قرار گیرد.

سال ۱۴۰۳ را چگونه برای سازمان ساماندهی مشاغل شهری و فرآورده‌های کشاورزی ارزیابی می‌کنید؟

مهم‌ترین موضوع، ابلاغ اساسنامه جدید سازمان بود. پیش از این، نام سازمان شامل «میادین میوه و تره‌بار و ساماندهی مشاغل شهری» بود و اساسنامه محدودیت‌هایی داشت؛ اما در اساسنامه جدید، تقدم با ساماندهی مشاغل شهری قرار گرفته و همین رویکرد، تحولی ساختاری و راهبردی را می‌طلبید که از سال گذشته آغاز شد و به نتایج خوبی هم رسیدیم.

درباره این تحولات ساختاری بیشتر توضیح می‌دهید؟

ما از پارسال تغییراتی در زیرساخت و ساختار سازمان شروع کردیم و تلاش کردیم با توجه به اهداف اساسنامه جدید، بسترهای لازم برای تحولات فرایندی و نهادی را فراهم کنیم. این تحول با همکاری مجموعه شهرداری و نهادهای مرتبط دنبال می‌شود و امیدواریم طی سه تا چهار سال آینده به نقطه مطلوبی برسیم.

چه اقدام شاخص دیگری در سال ۱۴۰۳ انجام شد؟

یکی دیگر از اقدامات مهم، تصویب دستورالعمل انضباطی بهره‌برداران غرفه‌های سازمان در شورای اسلامی شهر قم بود. این دستورالعمل پس از ۳۰ سال خلأ قانونی در این حوزه، بالاخره تصویب و ابلاغ شد و انتظار داریم به ارتقاء کیفیت خدمات دکه‌ها، فروشگاه‌های میوه و تره‌بار، فروشگاه‌های همشهری و روزبازارها منجر شود.

در صحبت‌هایتان به نقش روز بازارها اشاره کردید. این موضوع چه جایگاهی در برنامه‌های سازمان دارد؟

ما از روزبازارها انتظار زیادی داریم، چه از نظر کمی و چه کیفی. در حوزه

تحول نهادی و فرهنگی، روزبازارها می‌توانند نقشی مؤثر ایفا کنند. توسعه روزبازارها یکی از راه‌های تحقق عدالت توزیعی در سطح شهر قم است.

درباره میدان قدیم تره‌بار هم موضوعاتی مطرح شده بود. در این زمینه چه اقداماتی انجام دادید؟

میدان قدیم تره‌بار واقع در مجاورت میدان شهید مطهری و نزدیک حرم حضرت معصومه (س) برای سال‌ها قفل شده بود. حدود ۳۰ سال این مکان بلا تکلیف مانده بود؛ اما با دستور مستقیم شهردار وقت از اواخر سال ۱۴۰۲ وارد عمل شدیم و با همکاری گسترده با استانداری، دادستانی، شورای سازمان و سایر نهادها، گره چند ده ساله این میدان را باز کردیم.

چه اقداماتی برای پیشگیری از وقوع نارضایتی در این پروژه انجام شد؟

ما از اسناد مستند و جلسات متعدد از سال ۱۳۷۵ به بعد استفاده کردیم. شش مرحله تخریب، بنرهای اطلاع‌رسانی، اخطارهای کتبی و مراجعه حضوری انجام شد. برای هر مرحله هماهنگی کامل با دستگاه‌های مرتبط داشتیم. واقعاً یک عملیات سنگین اجتماعی و اجرایی بود.

ما حتی برای جبران خسارت یا ایجاد رضایت، با پیگیری شهردار محترم، ۵۰ میلیارد تومان تسهیلات از بانک شهر گرفتیم و در اختیار افراد قرار دادیم. کسانی که پول نقد می‌خواستند، پول نقد دادیم؛ کسانی که ملک می‌خواستند، در میدان مرکزی تره‌بار یا سایر شهرک‌ها به آنان ملک واگذار کردیم.

آیا عملیات عمرانی خاصی در سطح میدان شهید رجایی در دست اجرا دارید یا پروژه‌ای باقی مانده است؟

در حال حاضر ما هیچ کار عمرانی خاصی در سطح میدان نداریم. بحث‌های نگهداری و ترمیم آسفالت و سایر امور جاری به صورت مستمر انجام می‌شود، اما با راهاندازی سرویس بهداشتی و مجتمع اقامتی، نیازهای اولیه میدان شهید رجایی به طور کامل مرتفع شده است.

درباره سایر پروژه‌های سطح شهر هم اگر امکان دارد گزارشی ارائه بفرمایید.

فروشگاه «همشهری یک» در خیابان روحانی که تخصصی در حوزه گوشت و فرآورده‌های پروتئینی است، ان شاء الله به زودی راه‌اندازی خواهد شد. همچنین دو باب مغازه در پایانه مسافربری پردیسان که سال گذشته تکمیل شد، آماده بهره‌برداری است. پروژه احداث فروشگاه «همشهری ۲» در بلوار امام صادق (ع) پردیسان نیز اکنون حدود ۳۰ درصد پیشرفت فیزیکی دارد.

وضعیت پروژه بازارچه عرضه مستقیم محصولات کشاورزی در زمین جنب شهاب دانش به چه صورت است؟

زمین سه و سه دهم هکتاری مذکور سال گذشته از نظر خاک‌برداری و آماده‌سازی به اتمام رسید. آگهی فراخوان برای کشاورزان و باغداران جهت غرفه‌بندی و عرضه مستقیم نیز منتشر شد. فعلاً به صورت موقت در حال بهره‌برداری است، اما برنامه‌ریزی برای اجرای طرح بلندمدت با مشاور تخصصی شهرسازی در حال انجام است، چراکه این نقطه موقعیتی راهبردی در پردیسان دارد.

درباره وضعیت فروشگاه‌های ریحان توضیح می‌دهید؟

ریحان‌ها در حال حاضر زمین و اعیان‌شان متعلق به ما نیست؛ صرفاً مجوز بهره‌برداری داریم که باعث شده نظارت محدودی داشته باشیم. لذا سازمان در حال احداث فروشگاه‌های استاندارد جایگزین ریحان است. پروژه «فروشگاه جایگاه گل‌ها» در مجاورت جایگاه سی‌ان‌جی گل‌ها و انتهای شهید خازنی، با پیشرفت ۷۰ درصدی در حال احداث است و سقف آن اجرا شده و در ماه‌های آینده افتتاح می‌شود.

آیا ضوابط خاصی برای واگذاری فروشگاه‌های ریحان دارید؟ آینده این فروشگاه‌ها چگونه دیده می‌شود؟

رویکرد ما محل محوری است. فروشگاه‌های میوه و تره‌بار باید در مراکز محله مستقر شوند، نه در خیابان‌های اصلی. هدف ما خودکفایی محله است. مردم باید بتوانند نیازهای روزمره‌شان را بدون خروج از محله تأمین کنند. اگر این رویکرد از گذشته

در شهرسازی ما حاکم بود، امروز امنیت اجتماعی، اشتغال و حس تعلق محلی بیشتر بود. برای واگذاری ریحان‌ها نیز به دنبال تهیه ضوابط تشویقی هستیم که در صورت تصویب شورا، اعلام خواهد شد.

پروژه ساماندهی دکه‌های سطح شهر به کجا رسیده است؟

یکی از دغدغه‌های جدی شهردار و شورای شهرداران، وضعیت نامطلوب دکه‌ها بود. ما به صورت جهادی، طرح تعویض دکه‌ها را آغاز کردیم و بیش از نیمی از آن‌ها به‌ویژه در نقاط مهم شهر جایگزین شده‌اند. ما معتقدیم دکه صرفاً محل فروش نیست، بلکه قرارگاه رفتاری و گره اجتماعی محله است. دکه‌های جدید با طراحی چوبی و معماری هماهنگ با سیما و منظر شهر، رضایت‌مندی خوبی در بررسی‌های میدانی ایجاد کرده‌اند.

از حدود ۷۷ دکه‌ای که در اختیار داریم، ۲۷ تا ۲۸ دکه تاکنون جایگزین شده‌اند و کیفیت بصری و سازه‌ای خوبی پیدا کرده‌اند. اولویت ما دکه‌هایی است که هم از نظر بصری نامناسب‌اند و هم در نقاط کلیدی شهر قرار دارند. در مجموع، ۳۵ دکه در این طرح تعویض خواهند شد که به‌زودی کار باقی‌مانده نیز تکمیل می‌شود.

درباره پروژه شهرک خودرو و وضعیت تصفیه‌خانه آن هم توضیح بفرمایید.

یکی از اتفاقات بسیار خوب در شهرک خودرو، راه‌اندازی تصفیه‌خانه آن بود. تا پیش از این، فاضلاب شهرک به‌درستی مدیریت نمی‌شد اما اکنون با همکاری یک شرکت دانش‌بنیان، تصفیه‌خانه‌ای فعال شده و بخشی از آبیاری فضای سبز شهرک را تأمین می‌کند. نتیجه این اقدام در سرسبزی و شادابی درختان در ورودی شهرک خودرو کاملاً مشهود است.

عباس حلوائی زاده

معاون فنی و عمرانی

اداره کل نظارت بر امور عمرانی

علیرضا رشیدی نژاد

اداره کل فنی و طراحی

لیلی نیک خلق احمدی

سازمان قطار شهری

محمد رضا انگشت باف

سازمان توسعه و عمران

مسعود بخشی

فنی و عمرانی

شهر در مسیر مطلوب توسعه و آبادانی

عباس حلوایی زاده

معاون فنی و عمرانی شهرداری قم

چند سالی است شهر قم به لحاظ عمرانی، بازگشائی معابر، ساخت پل‌ها و بلوارها و در مجموع توسعه شهری تحولات و پیشرفت‌های خوبی را پشت سر می‌گذارد. مسئله‌ای که از نگاه شهروندان دور نمانده و در رضایت آن‌ها از نحوه مدیریت شهر اثرات مثبتی داشته است. مسئولیت معاونت فنی و عمرانی شهرداری قم بر عهده عباس حلوایی زاده است. وی نیز عملکرد شهرداری قم در یک دهه گذشته در این حوزه را مثبت ارزیابی می‌کند و در گفتگوی پیش‌رو با جزئیات بیشتر درباره آن صحبت می‌کند

یک مقوله از کارهایی که به شکل خیلی خوبی در شهرداری قم اتفاق افتاد بحث ساختمان‌سازی‌ها بود. مستحضر هستید وقتی که بودجه‌های شهرداری و پروژه‌های عمرانی افزایش پیدا می‌کند، باید یک فضای مناسب رفاهی و اداری و خدماتی؛ چه برای کارکنان اداری و چه برای شهروندانی که مراجعه می‌کنند فراهم شود. به این منظور مناطقی که ساختمان‌های خوبی نداشتند برای اصلاح شروع به کار شد و در این چند سال ساختمان شهرداری مناطق یک، دو و سه اصلاح شدند و همچنین طراحی ساختمان شهرداری منطقه ۴ و ۸ در حال انجام است. ساختمان اداری شورای شهر، ساختمان‌های فرهنگی مثل فرهنگسرای شهریار، ساختمان شهرداری معارفی، سوله‌های فرهنگی و ورزشی نیز در این دسته قرار می‌گیرند.

آیا در حوزه خدمات شهری نیز فعالیت شاخصی داشتید؟

ابتدا در زمینه‌های خدمات شهری ایستگاه‌های انتقال پسماند باید بگویم که با توجه به سیاست‌های معاونت خدمات شهری مبنی بر اینکه چه از نظر زمانی و چه هزینه‌ای تمام مناطق هشت‌گانه باید در یک جهت تجمیع شود، تصمیم گرفته شد ایستگاه‌های انتقال پسماند در دو نقطه داخل شهر متمرکز شود که یکی منطقه ۳ و دیگری منطقه ۵ بود که خوشبختانه ساخته و تحویل عزیزان شد. همچنین ایستگاه‌های آتش‌نشانی وجود داشت که بسیار قدیمی محسوب می‌شدند و دوام پایینی داشتند. ساختمان‌های آتش‌نشانی از ساختمان‌های حیاتی و ویژه هستند لذا ایستگاه‌های قدیمی شناسایی شدند و در واقع ساختمان آنقدر قدیمی بود که امکان بازسازی نداشت و مجدداً احداث شد که ایستگاه شماره ۳ به‌اضافه محوطه و ساختمان‌های اداری و تعمیرگاهی شامل این موضوع می‌شود. ایستگاه آتش‌نشانی مادر نیز طراحی شد. آشیانه آن ساخته و هم‌اکنون فرماندهی آن در دستور کار است و سایت تمرینی آتش‌نشانی نیز به بهره‌برداری رسیده است.

احداث ساختمان گرمخانه مورد بعدی است که ۲ هزار متر مربع زیربنا و ۵۰ درصد

از هسته مرکزی شهر شروع کنیم. در چند سال اخیر می‌توان گفت شاهد انقلابی در این منطقه به‌ویژه نهضت پیاده‌راه‌سازی بودیم.

بله همین‌طور است. یک تجربه موفق و خوب در این حوزه در این چند سال ثبت شد. در گام اول مقاومت‌های بسیار زیادی به‌خصوص در هسته مرکزی شهر صورت می‌گرفت و از سوی دیگر شعار بهبود و آرام‌سازی هسته مرکزی مطرح بود. همچنین تصمیم احداث رینگ‌های ترافیکی شهر نیز عنوان شده بود و این اتفاقات باید به صورت هم‌زمان صورت می‌گرفت. یعنی اگر قرار بود از هسته مرکزی شهر خودروهای مردم جمع شود باید امکان دسترسی‌ها به این نقطه از شهر نیز بیشتر شود. لذا این‌ها ملزوم یکدیگر بودند تا اینکه آرام‌آرام رینگ‌های ترافیکی نیز در دستور کار قرار گرفت.

در خصوص احداث پیاده‌رو و حذف‌اصل سواره بازار تا خیابان انقلاب کار ابتدایی صورت گرفت، در سه یا چهار هفته اول چون چند ماه به عید بود اهالی بسیار معترض بودند اما در ادامه همراهی خوبی صورت گرفت و رضایت مردم را به همراه داشت.

ادامه آن خیابان انقلاب و حذف‌اصل خیابان ارم تا عمار یاسر و سال بعدش نیز خیابان آیت‌الله مرعشی نجفی حذف‌اصل گیت‌های ورودی به حرم مطهر تا چهارراه شهدا بود. سال ۱۴۰۳ نیز بحث پیاده‌راه خیابان طالقانی حذف‌اصل عمار یاسر تا پل علی‌خانی؛ البته به شکلی که عبور و مرور سواره هم اتفاق بیفتد، در دست اقدام است و این طرح هم‌اکنون بالای ۸۵ درصد پیشرفت فیزیکی دارد.

به نظر می‌رسد در مقوله عمرانی شهرداری در ساختمان‌سازی هم تلاش خوبی کردند؟

از تقاطع‌های غیرهمسطح روگذر سال ۱۴۰۳ بود، ادامه تونل غدیر که کار بسیار بسیاری نظیر بود، تقاطع غیرهمسطح کبیری به شهر قائم که در حال انجام است، تقاطع نیک‌اندیش، تابلیه کارگر و تابلیه علامه طباطبایی، تونل امام موسی صدر، میدان سپاه و روگذر حافظ از این دست پروژه‌های شهری است.

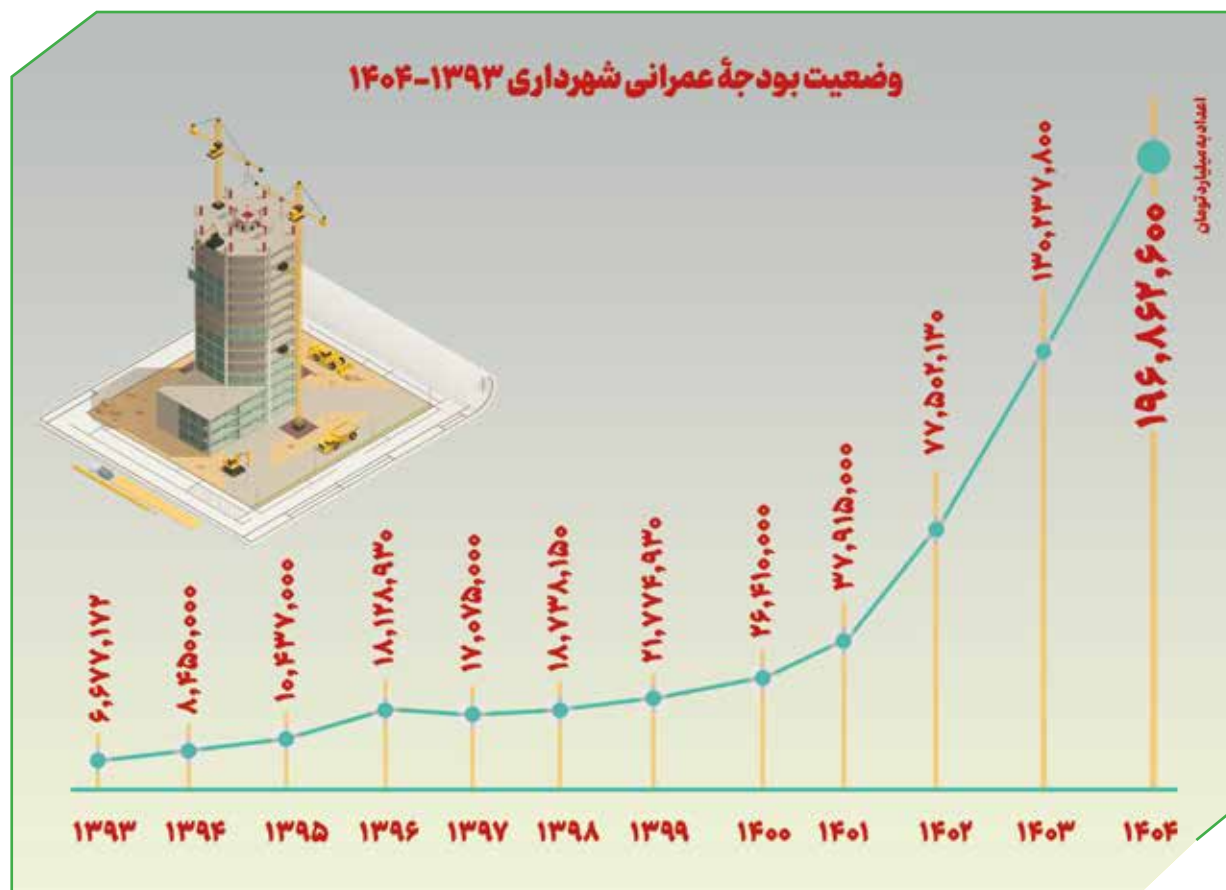
در بین همه این پروژه‌هایی که نام بردید کدام طرح را می‌توان از حیث عمرانی و مالی و حجم کار شاخص‌تر دانست؟

یکی از پروژه‌های شاخص که همیشه احساس رضایت نسبت به آن وجود دارد پروژه آیت‌الله بروجردی است. تیم فنی و عمرانی با سختی‌های زیادی این پروژه را راهبری کرد و حجم این پروژه یک حجم پروژه شهری نبود و درواقع یک پروژه بین شهری و بین راهی بود. وقتی از کنار لوله آب ۱۶۰۰ انفجار انجام می‌شود این پروژه شهری تعریف نمی‌شود. سه روز، تمام استان بسیج شدند تا این شیر فلکه بسته شود. کار بسیار بسیار خوب انجام شد و از طرفی نیز نوع روسازی انتخاب شده به گونه‌ای بود که هم بتواند دوام بالا و هم هزینه کم را شامل شود. نکته دیگر اینکه ضخامت ۴ سانتیمتر آسفالت بعد از ۸ سال با این میزان حجم ترافیک و عبور و مرور با سرعت ۹۰ کیلومتر هنوز پابرجاست و عوض نشد. خداوند کمک کرد و بالغ بر ۲ میلیون متر مکعب عملیات کوه‌بری و خاکریزی انجام شد و پروژه به نتیجه رسید و هنوز پابرجاست و تا چندین سال حتی

پیشرفت فیزیکی دارد و با اعتبار بالغ بر ۳ میلیارد تومان به انضمام اسکلت که ۵۰ میلیارد می‌شود ظرف دو یا سه ماه آینده به بهره‌برداری می‌رسد. فرهنگ‌سرای شهرداری از جمله فرهنگ‌سراهایی است که برای کارهای فرهنگی در منطقه ۶ کنار بلوار کارگر و روبروی بوستان شهرداری ساخته شد. سالن آمفی‌تئاتر کامل و بالای ۲۰ نفر ظرفیت دارد و ساختمان مدیریت، اتاق کامپیوتر و گلدوزی و با توجه به نیازهای گفته شده عملیاتی شد و به بهره‌برداری رسیده است.

طرح شاخص دیگری که در شهر مشهود است تقاطع‌های غیر همسطح است. آیا گستره آن در نقاط خاصی از شهر است؟

شاید روزی تصور نمی‌شد که در یک فاصله کم بتوان این میزان گرهای ترافیکی را برطرف کرد. از جمله این تقاطع غیرهمسطح می‌توان به تقاطع رزمندگان اسلام با بلوار ۱۵ خرداد و عمارت‌سرا، تقاطع مقداد، رمپ و لوپ‌های غربی و شرقی تونل غدیر، تقاطع شهدای مدافعان حرم، تقاطع بلوار کریمی با پیامبر اعظم (ص) به انضمام ۴ رمپ آن، تقاطع غیرهمسطح فردوسی با بلوار پیامبر اعظم (ص) که در آینده نزدیک رمپ‌هایش به بهره‌برداری می‌رسد، تقاطع شهدای سلامت بلوار آیت‌الله بروجردی به شهرک قدس، تقاطع سه‌سطح ولیعصر که یکی از گرهای ترافیکی دائمی شهر قم بود، تکمیل رمپ و لوپ‌های پل ۹ دی که این پل ساخته شده بود اما دسترسی‌ها و راست‌گرد و چپ‌گردهایش تکمیل شد، تقاطع غیرهمسطح شهدای پرواز که در رینگ فردوسی بود و تقاطع غیرهمسطح بلوار امام رضا (ع) با فردوسی در منطقه ۴ و ۲ واقع شده بود، تونل شهدای امنیت که حدفصل میدان امام حسین (ع) تا یادگار امام در بلوار جمهوری در منطقه ۲، تقاطع سه‌سطح میدان نماز حدفصل بلوار جمهوری و رینگ فردوسی، تقاطع صدوق به فردوسی که یکی

نشدن فاز ۵ عمار یاسر به میدان سپاه این بار ترافیکی نشان داده نشده است. طراحی پروژه میدان سپاه از دو بعد بررسی شد، بعد میکرو و بعد ماکرو که در هر دو شبیه سازی و تحلیل صورت گرفت تا بهترین گزینه انتخاب شود.

همچنین مطالعه و طراحی تقاطع غیرهمسطح میدان مرجعیت که اولویت یک است انجام شده و فاز دوم سازه نیز طراحی شده و تلاش برای انعقاد قرارداد در حال انجام است. در این پروژه محور جمهوری به صورت روگذر خواهد شد و بلوار شهید کریمی به سمت آیت الله بروجردی به صورت چپ گرد مثبت دو خواهد شد. این یعنی تقاطع سه سطحه. پروژه دیگری که در دو مرحله در حال مطالعه است و دو فاز برای آن طراحی شده پروژه میدان ارتش است. به این صورت که بلوار فردوسی به شکل زیرگذر خواهد شد و بلوار غدیر به شکل چپ گرد از غدیر جنوب به سمت فردوسی غرب متصل می شود. فاز یک این طرح مصوب شد و هم اکنون در مرحله فاز دو کردن پروژه است. مطالعه تونل امام موسی صدر سال گذشته به پایان رسید و کار خیلی طولانی و سخت بود تا همه ذی نفعان پروژه مد نظر باشد و تملک ها به گونه ای راهبری شود که حداقل تملک صورت گیرد.

پروژه دیگر در دستور کار طراحی سال گذشته بود و مراحل پایانی طراحی را سپری می کند. پروژه تقاطع غیرهمسطح میدان شهید زین الدین است که بلوار شهید عابدی به صورت روگذر عبور می کند و در فاز یک مصوبه شورای ترافیک آن گرفته شد. طراحی فاز دو در حال انجام است و خیابان امام خمینی (ره) به صورت زیرگذر و همسطح هم میدان در دستور کار است.

پروژه تقاطع غیرهمسطح جمهوری با یادگار امام در منطقه ۲ و اتصال بلوار ۵۵ متری گمرک به کمربندی امام علی در منطقه ۳ در دستور کار طراحی است که به فراخور خود کار اجرا آغاز می شود.

کدام پروژه ها در سال ۱۴۰۳ به اتمام رسید؟

پل نیک اندیش از پل های روگذر محلی است که اتصال بین منطقه ۲ و منطقه ۴ است که حدود ۱۰۰ میلیارد برآورد اولیه با سازمان توسعه عمران بود که تکمیل شد. پروژه دروازه ری، پروژه جعفر طیار، اسکلت پارکینگ امام خمینی (ره)، احداث

با اضافه شدن ظرفیت سایت های مسکونی جدید مثل ۵۶۰ هکتاری باز هم پروژه با توجه به عرض ۷۰ متر و خطوط بی آر تی پیش بینی شده پاسخگو است.

در مورد اقدامات شاخص و قابل توجه عمرانی در سال ۱۴۰۳ بفرمایید.

ابتدا لازم است این نوید به مردم داده شود که بیشترین بودجه و هزینه در بخش سپرده های عمرانی است نه جاری. وقتی هزینه های جاری به زیر ۲۰ درصد می رسد یعنی با حداکثر توان در شهر کار می شود. یکی از شاخصه هایی که نشان دهنده رضایت مردم در این چند سال بود دیدن پروژه ها و لمس کردن آن ها است. پس اینگونه مردم با رغبت بیشتری عوارض شهری را پرداخت می کنند چون می بینند که شهر در حال پیشرفت است و امید است این موجب رضایت شهروندان شود.

در سال ۱۴۰۳ مبلغ ۱۱/۶ همت بودجه عمرانی شهر قم بود که کل بودجه شهرداری ۱۴/۲ بود. از این بودجه عمرانی می توان وظایف متفاوتی تعریف کرد که شامل شهرسازی، ایمنی، فضای سبز، خدمات شهری و مأموریت های ترافیکی و ... باشد. اما کل بودجه عمرانی ۱۱/۶ همت بود که به تفکیک در مناطق هشت گانه و پروژه های سازمان قطار شهری تقسیم شد.

در حوزه طراحی چه اقداماتی صورت گرفت؟

در سالی که گذشت چند پروژه شاخص طراحی شد و به جمع بندی رسید. یکی از آن ها که دغدغه خاطر مردم بود و امید است در سریع ترین زمان ممکن تمام شود پروژه تقاطع میدان سپاه است. پروژه عمار یاسر با ذوق زیادی بازگشایی شد و بعد از آن سوال این بود اگر ترافیک به میدان سپاه برسد چه باید کرد؟ هنوز به دلیل متصل

مسیر دسترسی جنوب شرقی تقاطع غیرهمسطح مدافعان سلامت، ادامه تونل غدیر و تقاطع شهید اوسطی، ساختمان جدید شورای اسلامی شهر و... از جمله پروژه هایی بودند که سال ۱۴۰۳ به اتمام رسید.

دیگر طرح عمرانی و پرکاربرد برای مردم مسئله توسعه پارکینگ های شهری است. در این باره چه کرده اید؟

در سال گذشته در مبحث پارکینگ ها چند پروژه به نتیجه رسید. یکی پارکینگ چهل اختران است که بعد از انجام تملکات یک عرصه ۳ هزار و ۱۰۰ متر فضا در کنار امامزاده موسی مبرقع و صحن آنجا به صورت بتنی ساخته و بالغ بر ۹۴ ظرفیت هم برای اتوبوس و هم خودرو زائران تهیه شد. پارکینگ دیگر پارکینگ امام خمینی (ره) بود که هم اکنون ۹۰ درصد پیشرفت فیزیکی دارد و حدود ۵۵ میلیارد مبلغ قرارداد آن است. یک قرارداد ۱۳ میلیاردی نیز قبل عید بسته شده و بلافاصله قرارداد سیستم تهویه، اطفاء حریق و سیستم آسانسور نیز بسته شد تا همزمان کار پیش برود و این پارکینگ با ظرفیت ۳۵۰ خودرو در خیابان امام تکمیل گردد.

پارکینگ بعدی پارکینگ بنفشه بود

که برحسب نظر و طرح اعضای شورای شهر اسکلت آن دوطبقه ساخته شد و هر طبقه خود ۳ هزار و ۸۰۰ متر عرصه و به طور کلی ۱۱ هزار مترمربع زیربنا است و دوطبقه منفی و همسطح دارد که همکف در حال طراحی مجدد است و با دوستان ترافیکی هماهنگی شد تا قبل از پایان سال فعلاً به صورت همسطح مورد استفاده مردم منطقه قرار گیرد.

مورد بعدی پارکینگ محوطه شهرداری مرکز است که با توجه به همسان سازی بتنی بالغ بر ۲۰۰ ظرفیت اضافه شد تا هم ارباب رجوع و هم کارمندان بتوانند از آن استفاده کنند. انشاء الله طی مدت آینده دوستان مناطق هرچه تملک انجام دهند بلافاصله به صورت پارکینگ همسطح و طبقاتی در دستور کار قرار می گیرد.

پارکینگ گلزار شهدا نیز به صورت همسطح طراحی شده که در حال تکمیل تملک است.

در حوزه آسفالت معابر چه اقداماتی رقم خورده است؟

نباید از مبحث آسفالت گذشت. نوسانات قیمت قابل توجه است. پیش از این قیمت قیر ۲ میلیون تومان بود و در حال حاضر ۲۴۵ هزار تن نیاز با قیمت قیر ۳۰ میلیون تومان عنوان می شود. در ابتدای سال ۹۹ قیر به نرخ تنی ۲ میلیون و ۴۰۰ هزار تومان خریداری می شد و پس از چهار سال امسال شب عید به قیمت تنی ۳۰ میلیون تومان خریداری شد و با وجود این میزان افزایش قیمت مقدار ۲۵۰ هزار تن آسفالت در سطح شهر در حال اجرا است. همچنین در حال حاضر ۵ هزار تن قیر خریداری شد که ۱۰۰ هزار تن آسفالت را پاسخگو است و تا مرداد ماه مشکلی در این خصوص نخواهیم داشت.

مهم‌ترین پروژه‌های عمرانی اجرا شده

تقاطع‌های غیرهمسطح

روگذر
بلوار کارگر

زیرگذر
طباطبایی

پل روگذر
میثم

مسیرهای
دسترسی
پل ۹ دی

مسیرهای دسترسی
غربی
تونل غدیر

تقاطع غیرهمسطح
مدافعان
سلامت

زیرگذر
یادگار امام

تقاطع غیرهمسطح
کریمه

تقاطع غیرهمسطح
رزندگان
اسلام

تقاطع غیرهمسطح
مقداد

مسیرهای دسترسی
بلوار
جمهوری اسلامی

تقاطع غیرهمسطح
شهیدان
محمودنژاد

تقاطع غیرهمسطح
نماز

دسترسی‌های
امام علی-
شهید محلاتی

تونل زیرگذر
شهدای
مدافع امنیت

تقاطع غیرهمسطح
سلام

تقاطع غیرهمسطح
ولیعصر

تقاطع غیرهمسطح
شهید حکیم

پل
شهیدان
آقازاده

پل
شهید نصرالله

دسترسی تقاطع
مدافعان
سلامت

فاز دوم
تونل غدیر

تونل
شهدای پرواز

تونل
شهدای پرواز

تقاطع‌های غیرهمسطح

پروژه‌های در حال اجرا

فردوسی-
حکیم

تونل
امام موسی
صدر

تقاطع غیرهمسطح
سپاه

تونل
بلوار
شهید کبیری

پل
حافظ-ریل
راه آهن

مسیرهای دسترسی
شرقی
تونل غدیر

پروژه‌های برنامه ریزی شده

اجرای فاز طراحی

مرحله دوم زیرگذر امام موسی صدر
حدفاصل پل حاجتیه
تا پل رجایی

مطالعات مرحله دوم
تقاطع غیر همسطح
«میدان زین الدین»

مطالعات مرحله دوم
تقاطع غیر همسطح
«میدان مرجعیت»

مطالعات فاز یک مجموعه
تقاطعات قاضی خرم آبادی

مطالعات احداث
تابلیه زیرگذر
امامزاده ابراهیم (ع)

مطالعات فاز اول و دوم
تقاطع بلوار فردوسی
و بلوار امین (میدان ارتش)

مطالعات فاز یک تقاطعات ادا مریگ
فردوسی با بلوار شهیدان شاهرودی
و دل آذروها خرداد

مطالعات فاز یک و دو تقاطع غیر همسطح
محور احداثی گمرک
با کمربندی امام علی (ع)

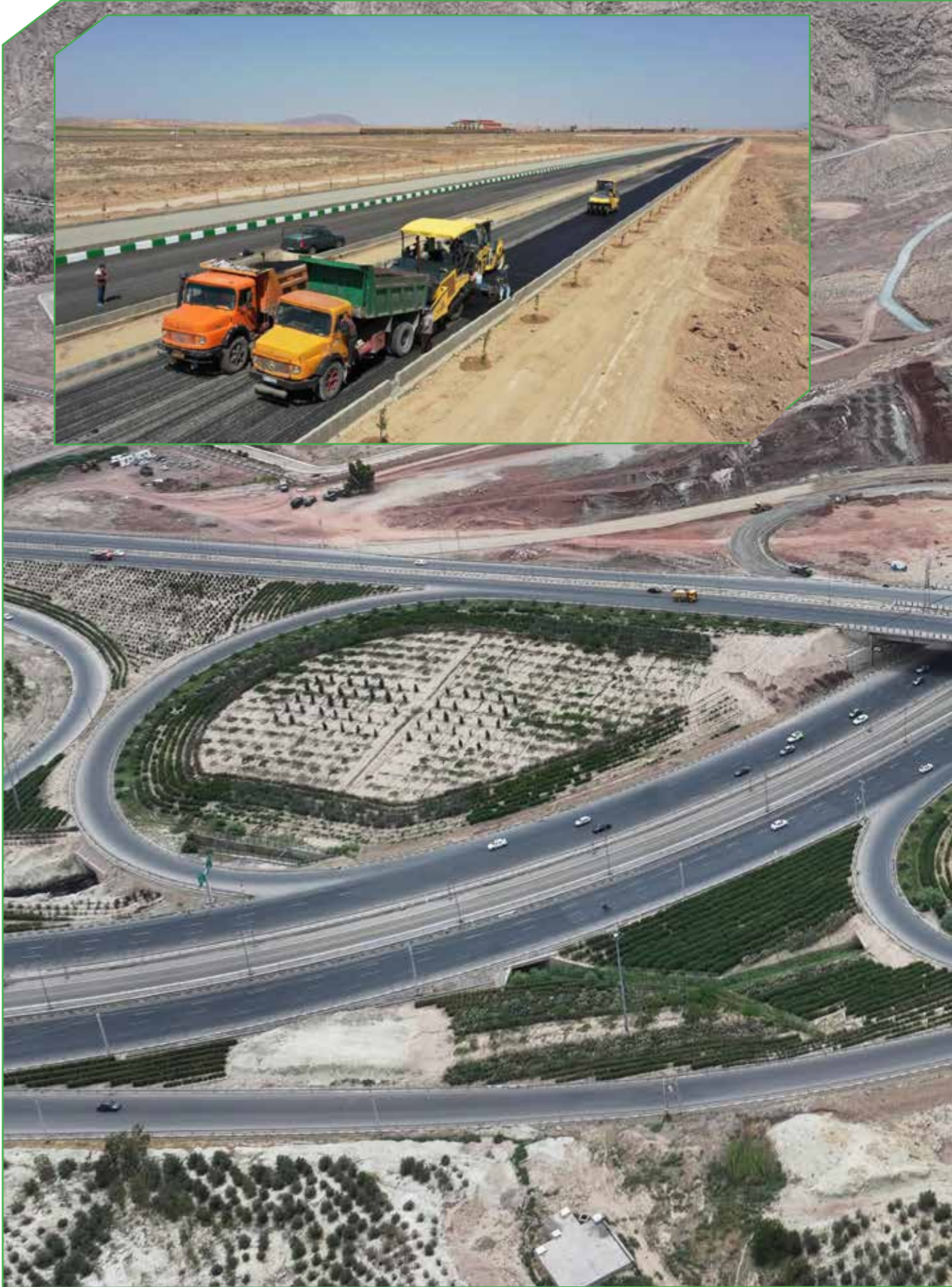
فاز یک و دو تقاطع غیر همسطح
بلوار جمهوری اسلامی
با یادگار امام

طراحی فاز افضای شهری ریل راه آهن
حدفاصل خیابان ساحلی
تا تقاطع صمار یاسر

خودکفایی شهرداری قم در تولید مصالح پروژه‌های عمرانی

مسعود بخشی

مدیرعامل سازمان توسعه و عمران
شهرداری قم

سازمان توسعه و عمران شهرداری قم یکی از متولیان اصلی اجرای پروژه‌های شاخص در مجموعه کلانشهر قم طی یک دهه اخیر است. این سازمان امروز توانمندی خوبی در اجرای پروژه‌های بسیار بزرگ داشته و از جمله سازمان‌های مهم و با بودجه بسیار بالا در شهرداری قم محسوب می‌شود. با مسعود بخشی، مدیرعامل سازمان توسعه و عمران شهرداری قم به گفت‌وگو نشستیم.

وضعیت تحقق بودجه سازمان توسعه و عمران شهرداری قم در سال ۱۴۰۳ چگونه است؟

بودجه عمرانی این سازمان طی سال ۱۴۰۳ مبلغ ۶۴۰ میلیارد تومان بود که شامل دوبخش اصلی می‌شد. یک بخش درخصوص اجرای پروژه‌های شاخص عمرانی شهر قم و بخشی دیگر برای تولید مصالح مورد

نیاز پروژه‌ها مثل آسفالت، قطعات بتنی و دیگر مصالح زیرسازی‌ها و... بوده است. این میزان بودجه با برنامه ریزی انجام شده و حمایت‌های مالی و فنی موجب شد تا این سازمان بتواند این مبلغ را در برج ۹ سال گذشته محقق کند. پس از اینکه این بودجه تحقق پیدا کرد، به منظور ادامه پیدا کردن فعالیت‌های عمرانی سازمان برای اجرای پروژه‌های عمرانی و ادامه تولیدات بخش تولیدی خود

در حوزه تقاطع های غیرهمسطح چه اقداماتی در سال ۱۴۰۳ صورت گرفت؟

از جمله پروژه های مهم سال گذشته پروژه احداث پل نیک اندیش است که تا پایان سال ۱۴۰۳ کل عملیات سازه اصلی، عملیات تکمیلی شامل هندری، نصب قرنیزه ها و آسفالت و ... به پایان رسید و طی روزهای ابتدایی سال به بهره برداری رسید. این پروژه در ابتدای سال ۱۴۰۳ پیشرفت فیزیکی ۳۰ درصد داشت و تا پایان سال این به ۷۰ درصد رسید.

تونل غدیر مورد بعدی است که از ابتدای سال گذشته عملیات تکمیلی شروع شد. رمپ و لوپ تقاطع پیامبراعظم به حکیم است که از ابتدای ۱۴۰۳ به بهره برداری رسید. پروژه تقاطع غیرهمسطح صدوق - فردوسی با عنوان پل یاسمن است که از پروژه های سال گذشته است که احداث شد.

همچنین رمپ و لوپ جنوب شرقی محور تونل غدیر به پیامبراعظم است که دسترسی این تونل به بلوار پیامبراعظم و همچنین تونل غدیر به پارکینگ شرقی حرم را تامین می کند. تملکات این پروژه در سه ماه دوم سال ۱۴۰۳ انجام شد و فعالیت اجرایی این پروژه قوت گرفت. در سال گذشته ۶۰ درصد پیشرفت فیزیکی پیدا کرد و عملیات خاک برداری داخل تونل تا ۸۰ درصد پیشرفت دارد و دیواره

درخواست افزایش بودجه تا سقف ۶۰ میلیارد مطرح شد تا بودجه ۶۴۰ میلیاردی سازمان در سال گذشته با این درخواست به ۷۰۰ میلیارد تومان برسد. به لطف خدا این ۷۰۰ میلیارد از حیث درآمد و هزینه تا ۲۸ اسفند سال ۱۴۰۳ محقق شد.

چه اقدامات شاخصی در سال ۱۴۰۳ در سازمان توسعه و عمران شهرداری قم انجام شد؟

این بودجه و اقدامات انجام شده در راستای تحقق این بودجه موجب تولید قریب به ۲۰۰ هزار تن آسفالت در مجموعه کارخانه آسفالت سازمان توسعه و عمران شد. قریب به ۳۰ میلیارد تومان نیز محصولات زیرسازی معابر و شوارع شهر قم شامل اساس و زیراساس تولید قطعات بتنی تولید شد.

به طور کلی از ۷۰۰ میلیارد حدود ۳۵۰ میلیارد تومان برای پروژه هایی که به سازمان توسعه عمران از سوی شهرداری مرکز واگذار شده بود، مصرف شد. از جمله این پروژه ها می توان به تکمیل تونل غدیر، ادامه تونل غدیر به سمت بلوار جعفر طیار، پل یاسمن در تقاطع یاسمن - صدوقی، ادامه اجرای سازه پارکینگ طبقاتی امام خمینی (ره) که در سال گذشته ۶۰ درصد سازه فیزیکی و هم اکنون ۸۰ درصد پیشرفت فیزیکی دارد، پروژه های رمپ و لوپ تقاطع پیامبراعظم به فردوسی، پل نیک اندیش، رمپ و لوپ جنوب شرقی پیامبراعظم به محور تونل غدیر و پروژه هایی از این دست بودند. این پروژه ها موجب شدند تا بودجه تعیین شده سازمان مصرف شود و برخی از طرح ها به بهره برداری برسد و تعداد زیادی نیز با پیشرفت فیزیکی بالای ۸۰ درصد در آستانه بهره برداری باشند.

آغاز شد بلوار جعفرطیار(ع) است که در ادامه تونل غدیر به سمت میدان سپاه است که این پروژه در بخش های تخریب، خاکبرداری و زیرسازی تا بالای ۸۰ درصد انجام شده و هم اکنون نیز در حال انجام روسازی و آسفالت است و طی روزهای آینده به بهره برداری می رسد.

تونل امام موسی صدر به مناقصه گذاشته شده و فرایند انتخاب پیمانکار از طریق بخش خصوصی در حال طی شدن است. احتمالاً اگر موضوعات پایانی و شکلی و قیمت تمام شده پروژه برای واگذاری به بخش خصوصی به سرانجام نرسد می تواند به سازمان توسعه و عمران واگذار شود اما این قطعی نیست.

به طور ویژه در حوزه آسفالت چه اقداماتی رقم خورده است؟

در سال گذشته قریب به ۲۴۵۰ میلیارد ریال از بودجه سازمان برای میزان ۲۰ هزار تن آسفالت توسط کارخانه سازمان مصرف شده است.

با توجه به اینکه شهرداری قم رویکرد توسعه ای طی سال های اخیر داشته است، بزرگترین مصرف کننده مصالحی مثل مصالح بتنی، زیرسازی و آسفالت در بازار است و این مصالح بهتر بود که توسط سازمان های وابسته به شهرداری تولید شود و این مقرون به صرفه تر بوده است

در بسیاری از موارد از تولید به مصرف این مصالح توسط سازمان به خودکفایی رسیده است. درخصوص آسفالت دو مبحث ماسه ۶ و قیر اهمیت دارد که سازمان طی سال های اخیر در این زمینه نیز پیشرفت خوبی داشت. قریب به ۵۰ درصد مصالح مورد نیاز آسفالت مورد نیاز سازمان توسط خطوط سنگ شکن و ماسه ۶ خود سازمان تولید می شود. مصالح خام این ماسه ۶ که قبلاً خریداری می شد امروز با کسب مجوز معدن کوهی که سازمان اخذ کرده در حال پیگیری

سازی و سایر کارها آغاز شده است. در این پروژه عملیات های اصلی انجام کار در فاینال های نهایی برای رسیدن به اجرا است.

رمپ و لوپ بلوار شهید حکیم از سمت جنوب شرقی و جنوب غربی دسترسی ها به محور جنوب فردوسی را تامین می کند. این از پروژه هایی است که با پیشرفت فیزیکی بالای ۸۰ درصد عملیات سازه و ساختارش انجام شده و روی سطح بالای ۸۰ درصد، خاکبرداری بالای ۸۰ درصد و دیوارسازی هردو سمت رمپ نیز بالای ۸۰ درصد پیشرفت دارد. عملیات در ۹ جبهه به طور کامل فعال است این پروژه از پروژه هایی است که به زودی به اتمام می رسد و در اختیار شهروندان قرار می گیرد.

کدام پروژه ها توسط سازمان توسعه و عمران شهرداری قم در دست اجرا قرار دارد؟

از جمله پروژه هایی که در پایان سال گذشته به سازمان توسعه و عمران واگذار و کلنگ زنی اش انجام شد پروژه تقاطع سه سطح میدان سپاه است که عملیات تجهیز کارگاه در این پروژه انجام گرفته است. تجهیزات و لوازم اجرای پروژه تامین شده و هم اکنون پروژه در جبهه شمالی میدان سپاه در حال اجرا است. با توجه به مباحث ترافیکی میدان سپاه، بحث های اجرای پروژه باید در فازهای مختلفی انجام گیرد تا تردد و ترافیک این منطقه با کمترین چالش رو به رو باشد.

از پروژه های دیگر که عمده عملیات آن در نیمه دوم سال گذشته

سیستم در مجموعه معدن با همان نفرات و همان دستگاه‌ها انجام گرفت، براین اساس با افزایش ظرفیت معدن و نصب یک ترانس و یک هیدروکن و سنگ شکن دیگر تولید ۴۰ درصد افزایش یافت.

درباره فعالیت کارخانه تولید آسفالت شهرداری قم بفرمایید.

دو کارخانه آسفالت متعلق به سازمان توسعه و عمران در مجتمع تولیدی امیرکبیر است که شامل کارخانه آمان و کارخانه مارینی است. کارخانه تولید آسفالت آمان از کارخانه‌های به روز دنیا است که مانند آن هم اکنون ۴ یا ۵ مورد در کشور وجود دارد. این کارخانه محصول تولیدی آن هم از نظر کیفیت و هم کمیت قابل توجه و قابل ارائه است. در سال گذشته تامین قطعات این کارخانه به دلیل وارداتی بودن دچار خلل شده بود. در بخش‌های سخت افزاری کارخانه آنالیز مهندسی معکوس توسط مهندسین داخلی کارخانه انجام شد و آلیاژها به مرکز تحقیقات دانشگاه تهران ارسال شد و سفارش ساخت این قطعات در داخل ایران داده و تولید شد. کارخانه‌ای که سالی ۲۵۰ هزار تن آسفالت تولید می‌کند نیاز به اورهال کردن و رسیدگی دارد. قطعاً نیاز به تامین قطعه پیش می‌آید و با توجه به اینکه این کارخانه برند است و شرایط تحریم بسیار فشار آورد، توانایی داخلی این مشکل را برطرف کرد و کارخانه قطعاتش را

مسائل انفجار و استخراج است تا در تامین مصالح خام نیز به سمت خودکفایی حرکت کند و این موجب می‌شود نیاز به بخش خصوصی کمتر شود. البته برای کسری‌ها از بخش خصوصی نیز استفاده می‌شود.

در بتن نیز با مشارکت بخش خصوصی قسمتی از بتن مورد نیاز پروژه‌ها از بچینگ تامین می‌شود. در زمینه معدن باید گفت شهرداری از سالیان پیش معدن وناچ را داشت که معرف حضور همه است. مصالحی که از این معدن استخراج می‌شود در سنگ شکن‌هایی که در مسیرش قرار داده شده به عنوان مصالح زیراساس و اساس استفاده می‌کنند. درواقع مصالح تولیدی زیراساس و اساس مصالح رودخانه‌ای معدن وناچ است. این مصالح به دلیل اینکه برای تولید بخشی از ماسه ۶ و آسفالت استفاده شده و شکسته است، نیاز شهرداری را تامین نمی‌کند. لذا ماسه ۶ باید از معادن کوهی تامین شود. لذا مصالح خام کوهی از تامین‌کنندگان تامین می‌شد و در سال ۱۴۰۳ با پیگیری از وزارت صمت مجوز معدن کوهی کهک با ۵ هکتار و ظرفیت چند میلیون تن اخذ شد. هم‌اکنون استقرار عوامل و برنامه‌ریزی‌ها برای انفجار و بهره‌برداری از این معدن در دست اقدام است. با انجام برداشت از این معدن تامین مصالح خام مورد استفاده برای تولید دستگاه‌های ماسه ۶ به سمت خودکفایی حرکت می‌کند. این معدنی است که سال ۱۴۰۳ به عنوان اولین معدن کوهی شهرداری قم است که قرار است بهره‌برداری کند.

تاکنون شهرداری قم معدن رودخانه‌ای داشت که می‌توانست مصالح اساس و زیراساس تولید کند و امروز با وجود این معدن کوهی می‌تواند ماسه ۶ را نیز تهیه کند.

درخصوص معدن وناچ باید این نکته را اضافه کرد که در سال گذشته یک تغییر

دراختیار دارد. در صورت خرابی قطعات نیز کار متوقف نمی شود. در بخش تجهیزات الکترونیک این کارخانه نیز قطعاتی وجود داشت که در داخل کشور تولید نمی شد اما با وجود سختی های زیاد دوستان توانستند از شرکت های داخلی به صورت واپست و آماده خریداری کنند. اگر این اتفاقات رقم نمی خورد سال گذشته ممکن بود سال پیررسی برای کارخانه باشد اما به لطف خدا تجهیزات و قطعات مورد نیاز در داخل تولید شد تا بدون واسطه و با قیمت بسیار مناسب تامین گردد.

این کارخانه یک مغز کامپیوتری دارد که یک سیستم عامل مختص این کیس برای آن برنامه ریزی شده است. این کیس بسیار حیاتی است و اگر مشکلی برایش ایجاد شود تولید، عوامل کارخانه، اکپ های پخش و توزیع آسفالت در سراسر شهر متوقف و کارگران نیز بیکار می شود. اما با تامین قطعات و حتی در خصوص این کیس تامین یک کیس واپست و اضافی نگرانی ها در خصوص تعطیلی کار برطرف شده است. لذا یک ارزش افزوده خوب برای سازمان، شهرداری و شهر قم ایجاد شده است.

اتفاق دیگر این است که با توجه به قطعی های مکرر برق و نیاز این دوکارخانه به مقدار زیادی برق، ممکن بود این قطعی ها صدمات بسیار زیادی به این مجتمع های تولیدی بزند و موجب توقف کار

و توقف تولید و بیکاری کارگران و اکپ های کاری سراسر شهر شود. در سال گذشته با تامین یک دیزل ژنراتور با ظرفیت ۷۰۰ kva و ساخت و تجهیز مکان مناسب در کارخانه آسفالت و نصب این دیزل ژنراتور و کابل کشی و سوار کردن سیستم برقی کارخانه بر روی این وسیله، یک کارخانه تامین برق نیز در سال گذشته در این مجتمع تولیدی درواقع راه اندازی شد. دیگر به هیچ وجهی با قطعی برق توقف تولید ایجاد نمی شود و این یک اتفاق عالی است که الحمدالله انجام گرفت.

مجتمع تولیدی امیرکبیر به یاری خدا تعطیلی نخواهد داشت و برق و قطعات و لوازم مورد نیاز این کارخانه به طور کامل تامین شده تا بدون وقفه فعالیت کند و مشکلاتی که در سال های ۱۴۰۲ وجود داشت با تمهیدات انجام شده در سال ۱۴۰۳ در سال جاری ایجاد نمی شود. ارزش افزوده این کار مستقیم و غیرمستقیم برای کل مجموعه شهر است.

در حوزه ناوگان موتوری و ماشین آلات سازمان توسعه و عمران شهرداری قم چه پیشرفت هایی حاصل شده است؟

ناوگان موتوری سازمان در سال ۱۴۰۳ با اضافه شدن یک دستگاه نوسازی شد و ادوات گذشته فروخته و با وسایل نو جایگزین شدند. بالای ۱۵ سال عمر این دستگاه ها به صورت میانگین است، در سال گذشته این دستگاه های فرسوده که راندمان استاندارد نبود با دستگاه های نو جایگزین شدند. ادوات و دستگاه هایی که سازمان توسعه عمران در مجموعه موتوری در اختیار

رسیده که می تواند بدون واسطه در احداث و اجرای پروژه های خاص وارد عمل شود. می تواند تجهیزات این پروژه ها را تامین کند و در انبارهایش داشته باشد. این گسلی که به این سمت توسط مدیریت شهری صورت گرفت موجب شد سازمان توسعه عمران تمام مقدمات و اجرای پروژه ها را در خود ایجاد کند و امروز تمامی این سازمان به صورت بسیار فعال پروژه های کلیدی شهر را در دست داشته باشند.

همچنین مجموعه توسعه عمران بسیار سبک سازی شد. با وجود اینکه طی سال های اخیر وظایفی که به این سازمان محول شده چندین برابر بوده، قریب به ۹۰ نفر از این سازمان یا بازنشسته یا خارج شدند تا سازمان با نفرا ت کمتر بازدهی بیشتری حتی داشته باشد. با همین تعداد نفرا ت کم اما کارا و فنی و متخصص این سازمان توانسته است ده ها پروژه را طی این ده سال اجرایی کند. طی این یک دهه یک بازوی اجرایی شاخص شهرداری قم شکل و قوت گرفت تا بتواند امور عمرانی شهر را در دست گیرد و پیش ببرد. بودجه سازمان توسعه عمران در سال ۹۴ تقریباً بین ۱۰ تا ۳۰ میلیارد بود اما امروز یک بودجه یک همتی یا هزار میلیاردی وجود دارد و با آن باور سازی و اعتمادی که شهردار محترم به مجموعه سازمان داشت، این سازمان می تواند هزار میلیارد برای شهر کار انجام دهد.

دارد، در حال خدمت رسانی در سطح شهر و در پروژه های عمرانی در مناطق هشتگانه هستند.

راند تحول سازمان توسعه و عمران شهرداری قم در یک دهه اخیر را چگونه می دانید؟

افرادی که به صورت مستقیم و غیرمستقیم درگیر کارهای عمرانی و اجرایی شهر بودند، به خصوص در مجموعه سازمان توسعه و عمران می دانند در سال های ۹۳ به قبل مجموعه سازمان توسعه عمران در شهرداری وجود داشت اما فعالیت هایش بسیار جزئی بود و مثلاً به یک خاکبرداری ساده خلاصه می شد. انرژی و توانایی مهندسین و دوستانی که در این سازمان فعالیت داشتند صرف فعالیت های بسیار سطح پایین بود. در این سال ها پروژه های عمرانی شاخصی نیز در مجموعه شهر قم وجود نداشت و در یک دهه اخیر پروژه های زیرساختی و شاخص در شهر شروع شد.

اگر هم پروژه هایی بود عمدتاً در اجرا در اختیار بخش خصوصی بود. در واقع تماماً پروژه های شاخص به تعداد محدود شهر قم توسط بخش خصوصی انجام می گرفت و هیچ نگاهی به مهندسین یک مجموعه که فنی بودند وجود نداشت. در این یک دهه با باور سازی نسبت به مجموعه سازمان توسعه و عمران با همان نیروهای قبلی بسیاری از پروژه های شاخص شهر توسط این سازمان به بهره برداری رسید. سازمان توسعه و عمران شهرداری قم در یک دهه اخیر به توانمندی

۸۰ درصد منابع مالی متروی قم از شهرداری تأمین شد

محمدرضا انگشت باف

مدیرعامل سازمان حمل و نقل ریلی
شهرداری قم

محمدرضا انگشت باف، مدیرعامل سازمان حمل و نقل ریلی شهرداری قم پروژه متروی قم را یکی از بومی‌ترین پروژه‌های قطار شهری کشور می‌داند. پروژه‌ای که تا امروز بیش از ۱۵ هزار میلیارد تومان برای آن هزینه شده و فاز اول آن در صورت تأمین واگن، می‌تواند به زودی راه‌اندازی شود. به منظور اطلاع اقدامات شهرداری قم در این پروژه و مهم‌ترین اقدامات سازمان حمل و نقل ریلی شهرداری قم در سال ۱۴۰۳ با مدیرعامل این سازمان به گفت‌وگو نشسته‌ایم.

است بتواند در سال جدید بسته شده و به زمان تعیین شده یعنی مهر سال ۱۴۰۷ برسد.

وضعیت فاز دوم خط یک متروی قم در چه شرایطی قرار دارد؟

مطابق برنامه‌ریزی‌ها فاز دوم تا ۱۴۰۷ باید تکمیل شود. ایستگاه نکوئی اولین ایستگاهی است که وارد مدار می‌شود، سپس ایستگاه میدان ولیعصر (عج) و در آخر نیز ایستگاه ۸۱ با ایستگاه جمکران به مدار حرکتی متروی قم وارد می‌شوند.

در حوزه تأمین مالی پروژه قطار شهری قم چه اتفاقاتی رقم خورده است؟

برای تأمین منابع مالی قطار شهری در سال گذشته ۲ هزار ۵۰۰ میلیارد تومان اوراق فروخته شد و به لطف خدا در مهر سال ۱۴۰۳ وارد حساب پروژه شد و از محل آن بحث تأمین منابع مالی انجام شد. همچنین یک مجوز ۱۹ هزار میلیارد ریالی اوراق برای امسال از بانک مرکزی گرفته شد و امسال بازگردانی آن انجام خواهد گرفت.

تا کنون به چه میزان هزینه در پروژه متروی قم انجام شده است؟

ارزش روز پروژه متروی قم تقریباً ۱۵۰ هزار میلیارد ریال است که در فاز اول هزینه شده و بیش از ۸۰ درصد منابع مالی آن توسط شهرداری قم تأمین شده است. در بحث تملک نیز در این پروژه تقریباً ۴۴۰ هزارمتر مربع تملک به ارزش ۲ هزار میلیارد تومان در پروژه انجام شده است. مثلاً در ابتدای جاده جعفریه ۴۲ هکتار دیو وجود دارد که از محدود دیوهای استاندارد در کشور است که خط تست یک کیلومتری دارد و بیش از ۹۵ درصد پیشرفت فیزیکی دارد که برخی خرده کاری‌های در سوله و برق رسانی دیو و محوطه سازی انجام شود، به اتمام می‌رسد.

وضعیت پیشرفت فاز نخست متروی قم چیست؟

در فاز اول ۴ ایستگاه عبوری وجود دارد که شامل ایستگاه A10، A11، A12 و A14

سال ۱۴۰۳ چه دستاوردهای در حوزه حمل و نقل ریلی در شهرداری قم کسب شد؟

سال ۱۴۰۳ سال بسیار پرفعالیتی برای سازمان حمل و نقل ریلی شهرداری قم بود. در این سال قرارداد تونل سنتی با اعتبار ۵۴۱ میلیارد تومان بسته شد و امروز این پروژه ۲۹ درصد پیشرفت دارد. قرارداد ایستگاه A6 و بیمارستان نکوئی با مبلغ ۶۲۵ میلیارد تومان بسته شد و تاکنون پروژه ۵ درصد پیشرفت دارد. قرارداد فاز یک و دو تجهیزات سیگنالینگ با شرکت ساپا با مبلغ ۱۲٫۵ میلیون یورو بسته شد که تقریباً ۴۰ درصد این قرارداد پیشرفت دارد. در کنار این قراردادها، فاز اول پروژه نیز به پیشرفت ۹۷ درصدی رسید. ایستگاه مطهری با پیشرفت ۹۹ درصد تقریباً تکمیل شده است. ایستگاه کشاورز با پیشرفت ۹۸ درصد تقریباً تکمیل شده است. این درصدهای باقی مانده کارهای جزیی باقی مانده است و در حال پیگیری است و در این سال جاری ۱۰۰ درصد خواهد شد.

چه اقداماتی در این سال به مرحله نهایی رسید؟

در اواخر سال ۱۴۰۳ دو اقدام بسیار خوب در پروژه انجام شد. تکمیل ساختمان OCC و مرکز فرمان خط یک مترو بود که با زیربنای ۲ هزار و ۴۰۰ متر به مبلغ ۲۵۰ میلیارد تومان تکمیل شد و اسفند سال ۱۴۰۳ به بهره‌برداری رسید. خودروی امداد و نجات به مبلغ ۱ میلیون یورو خریداری شد و در محل پروژه وارد گشت و تست‌های اولیه نیز انجام گرفت. این خودرو از مهمترین خودروها برای بهره‌برداری از پروژه مترو است. این خودرو از یک شرکت مطرح اروپایی با استانداردهای بالا وارد شد که نمونه داخلی نیز نداشت. برنامه ریزی‌های سال ۱۴۰۴ در این جهت است که قراردادهای سال قبل ادامه یافته و فاز اول پروژه تکمیل شود. همچنین تلاش می‌شود تا برخی قراردادهای که برای فاز دوم پروژه مترو به سمت جمکران

و در حال پیگیری است. این قرارداد تقریباً ۲۰ درصد پیشرفت دارد و در تعهد پیمانکار است که با تامین واگن ظرف ۳ ماه سیگنالینگ موقت انجام می دهد و همه امکاناتش مهیا است. زیرا سیگنالینگ و واگن باید در کنار هم پیش بروند.

در سال ۱۴۰۴ متروی قم به چه منابعی نیاز دارد؟

تقریباً ۳ هزار میلیارد تومان در سال ۱۴۰۳ برای پروژه مترو قرارداد بسته شد و آمادگی این بود که در اواخر سال گذشته مبلغ ۲ هزار میلیارد تومان دیگر نیز قرارداد بسته شود اما به سال ۱۴۰۴ موقوف شد و امسال نیز میزان ۴ هزار میلیارد تومان برای پروژه باید قرارداد بسته شود تا به زمانبندی مناسب بتوان رسید.

در حال حاضر قرارداد ایستگاه ولیعصر، ایستگاه جمکران و ایستگاه های عبوری ۸۷ و ۸۸ که در منطقه بافت سنتی قم یعنی به ترتیب در مناطق امامزاده موسی مبرقع و همچنین منطقه حسین آباد قرار دارند و شرایط ویژه و حساسی دارند. ایستگاه عبوری ۸۴ و ۸۵ نیز باید پیش بروند تا به برنامه زمانبندی مهر ۱۴۰۷ بتوان رسید.

چالش پروژه متروی قم چیست؟

مهم ترین چالش مسائل اقتصادی است. یک زمانی پروژه های ۶۰ میلیارد و ۷۰ میلیاردی که دولت در آن کمک مالی می کرد خب

می شود. بر اساس مصوبه ای که در شورای عالی فنی کشور صادر شد و در سال گذشته نیز یک مجوز جدید برای مترو رسید، ایستگاه های عبوری باید به مرحله ای برسند که خاکبرداری در پروژه صورت نگیرد و قطار بتواند به صورت ایمن از ایستگاه عبور کند و این کار با اصطلاح «سکو خشک» یا پیشرفت ۷۵ درصدی برای ایستگاه نامگذاری می شود. در حال حاضر تمامی ایستگاه های عبوری خط یک مترو به پیشرفت ۷۵ درصدی رسیده اند و از این بابت نگرانی وجود ندارد. ایستگاه های عبوری اصلاً به محل نازک کاری نمی رسد تنها خاکبرداری و سکو و موارد اینگونه آن دنبال می شود. ایستگاه های مطهری و کشاورز نیز به مرحله نهایی خود رسیدند.

چرا معضل تامین واگن متروی قم هنوز حل نشده است؟

متولی تامین واگن شهرداری قم نیست و وزارت کشور است، یک قرارداد خیلی خوبی با یک شرکت چینی برای تامین ۵۰ دستگاه واگن وجود دارد و اگر این قرارداد تامین شده و دولت نیز بحث های منابع مالی را پیگیری کند شاید تا ۱۵ سال آینده نگرانی از این بابت برای قم نداشته باشد. شهرداری قم در کنار این موارد راه حل های کوتاه مدت را نیز دنبال می کند. به مثال مهر یا آبان سال ۱۴۰۴ فاز اول با یک رام واگن راه اندازی شود. تست گرم معمولاً یک یا دومه زمان می برد و زمانی که از دریافت واگن اطمینان وجود داشته باشد برای تست گرم نیز برنامه ریزی می شود. این پروژه از اواخر سال ۱۴۰۲ پروژه برق دار است و خط سوم در حال اتصال به برق است و این شرایط یعنی خط با وجود تامین قطار آماده راه اندازی است. برای سیگنالینگ نیز سال گذشته قرارداد خوبی بسته شد

میلیارد تامین خواهد شد.

در زمینه اقداماتی که انجام شده باید از تمامی مسئولان و دست اندرکاران تشکر کرد. کارها و پروژه های بزرگ مثل تیم فوتبال می ماند و ۱۱ نفری که در زمین هستند و با مربی و همه اعضا باید خوب عمل کنند. در قطار شهری هم حمایت های شورای شهر و شهرداری و شهردار همواره به لطف خدا وجود داشت که پروژه اکنون به این مرحله رسیده است.

در مجموع چرا خط یک متروی قم دچار تاخیر در راه اندازی شد؟

اول اینکه این روال در همه شهرها است که یک پروژه ۱۵ تا ۲۰ کیلومتر است که به دوفاز یا سه فاز تقسیم می شود و در ۱۰ سال اول فاز یک را تعریف و انجام

در زمان خود اعداد قابل توجه و خوبی بود اما در سال ۱۴۰۳ نیز دیگر رشدی نداشته و به همان میزان در بودجه های عمرانی برای پروژه های قطار شهری می بینند، یعنی سال گذشته ۶۵ میلیارد برای متروی قم در بودجه لحاظ کردند که سازمان در روز آخر توانست تخصیص ۱۰۰ درصدی آن انجام دهد تا در اردیبهشت امسال این میزان تحویل گرفته شود. برای این میزان بودجه دولتی حقیقتاً نمی توان برنامه ریزی خاصی در پروژه انجام داد و بیشتر برای پرداخت حق الزحمه ۴ یا ۵ مشاور نظارتی که در پروژه حضور دارند مورد استفاده قرار می گیرد. در حال حاضر به صورت ماهیانه مبلغ ۵ میلیارد تومان برای مشاورها هزینه می شود و این هزینه از این ۶۵

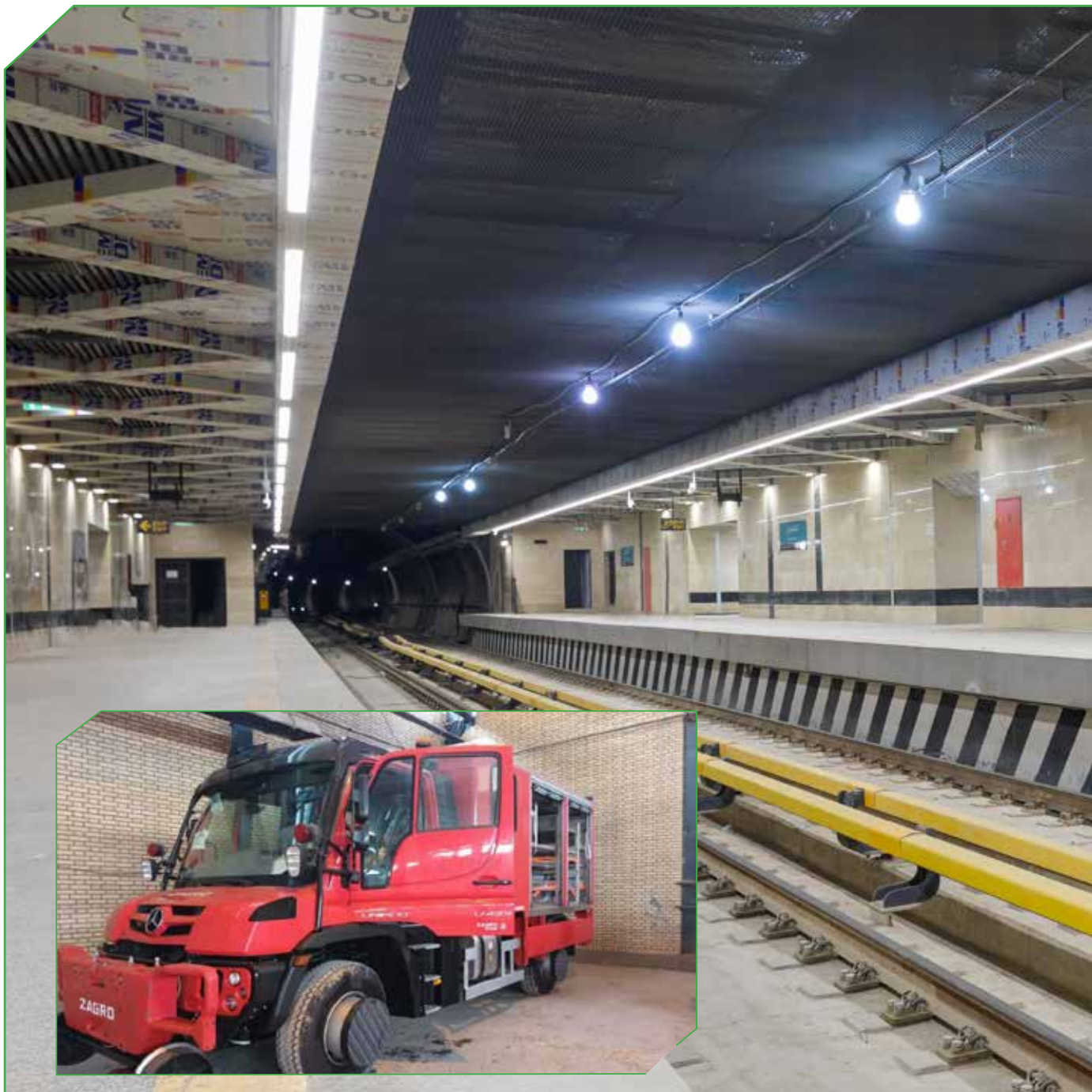

صورت گرفت و همه این‌ها در روال پروژه تاثیرگذار هستند. این‌ها موجب شد تا پیمانکار چندین بار مکاتبه کرد که با این شرایط قرارداد و مشکلات چنین با قرارداد فعلی توان ادامه کار ندارد. همین موجب شد تا پیمان‌ها مجدداً ثبت شود و شورای عالی فنّی وارد عمل شود تا بتوان یک مصوبه خوبی در سال ۱۴۰۱ صادر شد و آنچه باب میل ارکان پروژه بود انجام گرفت. از سال ۱۴۰۱ بود که پیشرفت پروژه شتاب گرفت و درصدها رو به رشد بود به مرحله کنونی برسد.

آخرین تصمیم درباره خط دوم متروی قم که تا امروز فراز و نشیب‌های بسیاری داشته، چیست؟

می‌دهند و بعد از ایجاد مطالبات مردمی این مقدار باقی مانده نیز برای فازها و ایستگاه‌های بعدی برنامه ریزی می‌شود.

یکی از دلایل طولانی شدن خط یک متروی قم این است که تا سال ۹۳ هیچ پولی از محل اعتبارات دولتی برای این پروژه تزریق نشد چرا که پروژه منوریل از پروژه‌های مهرماندگار بود و باید تعیین تکلیف می‌شد و همه اعتبارات دولتی به سمت منوریل می‌رفت. همچنین قرار بود دستگاه حفار از خارج وارد می‌شد باید مهر ۱۳۹۰ شروع به کار می‌کرد که به دلیل تحریم و بوروکراسی‌های معمول در مهر ۱۳۹۳ آغاز به کار کرد و با دوسال تاخیر این دستگاه فعالیتش در پروژه شروع شد. درواقع پروژه متروی قم از سال ۹۳ فعالیت‌های جدی‌اش شروع شد و به محض اینکه برای شروع آماده شد سه مرتبه افزایش نرخ ارز در کشور

اصلی در شهرک پردیسان و بخش های جنوبی استان مسائل حمل و نقلی است که این از پروژه های زیرساختی است تا دنبال شود.

آخرین وضعیت پروژه منوریل چیست؟

۲۰ اردیبهشت سال گذشته یک جلسه ای با حضور شهید رئیسی درخصوص پروژه های منوریل، خط یک و خط دو مترو برگزار شد و ایشان جمع بندی داشتند که طبق همین جمع بندی کارها پیش رفت. براین اساس قرار شد که پروژه منوریل تا بخشی که همه روی آن توافق دارند یعنی تا میدان مطهری تکمیل شود، خط دوی مترو نیز با کار کارشناسی و مشاوره پیش برود و مسائل اجرایی خط یک و تامین واگن نیز پیگیری شود. خب خط یک درحال انجام است و مسائل مربوط به واگن نیز باید توسط وزارت کشور پیگیری شود. برای منوریل نیز نیاز است تا یک مشاور مهندسی ارزش استخدام و وضع موجود و سوابق را بررسی کند و آینده قم را در نظر بگیرد و براساس مطالعات ترافیکی بتوان یک خروجی خوب برای پروژه گرفته شده و کار را پیش برد. درخصوص خط دو نیز گزارش داده شد که در شورای عالی ترافیک کشور در حال پیگیری است.

ویژگی پروژه متروی قم نسبت به دیگر کلانشهرها چیست؟

پروژه متروی قم با اتکا و اعتماد به مهندسی داخلی پیش رفته است. مانند سوزن کراس آور داخلی که به صورت پایلوت در قم مورد استفاده قرار گرفت و تست ها با موفقیت باز شد و بعد از آن سایر شهرها نیز از آن استفاده کردند و این ساخت یک شرکت بومی دانش بنیان در تبریز بود و یک شرکت فولادی نیز در طبرستان بود که کارهایش مورد استفاده قرار گرفت. در بسته های تجهیزاتی دیگر مثل آسانسورها، پله برقی ها و تابلوهای برق نیز از تجهیزات داخلی کشور است که همه این موارد را می توان خاصیت این پروژه دانست.

درخصوص خط دو مترو مطالعات طرح جامع ترافیک و امکان سنجی توسط سه مجموعه مشاوره مختلف در سال ۱۴۰۳ انجام گرفت و خروجی هر سه مشاوره تاکید بر این داشت که خط دو متروی قم باید از پردیسان آغاز و در انتها به خیابان امام و آرامستان ها و شهرک شکوهیه برسد و این حکم ستون ترافیکی شهر قم را در آینده خواهد داشت. این درحالی است که اگر منوریل بخواهد به آن سمت حرکت کند در هیچ صورتی و به هیچ وجهی نمی تواند جایگزین خط دو مترو شود.

به این دلیل خروجی مطالعات به شورای ترافیک استان برده و مصوب شد. اما فرایند به این شکل است که مصوبات شورای ترافیک استان باید به شورای عالی ترافیک کشور برود و متولی آن وزارت کشور است که در آنجا مصوب شود. با تصویب شورای عالی ترافیک کشور مقرر شد مطالعات خط ۲ متروی قم در دستور کار قرار گیرد.

مسیر خط دوم متروی قم در مطالعات چگونه در نظر گرفته شده است؟

خط دوم متروی قم به طول ۲۸ کیلومتر و با ۲۱ ایستگاه مصوب شد که ابتدای پروژه از ابتدای جاده ورجان شروع می شود دیوی اصلی آنجاست، در ادامه ۵ ایستگاه در شهرک پردیسان دارد و به داخل بلوار غدیر وارد می شود، سپس بلوار شهید صدوقی، میدان مفید، تبادل مسافر در میدان مطهری، ایستگاه سعیدی و منحرف می شود به سمت خیابان امام خمینی (ره) که حقیقتاً یک خط بسیار خوب و با مسافرگیری عالی است. درحال حاضر یکی از مشکلات

قیمت هر متر مسیر مکانیزه قم در مقایسه با پروژه های مشابه دیگر		
ردیف	پروژه	قیمت یک متر مسیر مکانیزه
۱	خط ۱ مترو قم	۱۴۴,۰۲۳,۶۴۲
۲	خط ۶ مترو تهران	۱۷۴,۳۳۵,۶۳۶
۳	خط ۲ مترو اصفهان	۱۸۷,۹۰۶,۷۷۲
۴	مترو اسلام شهر	۲۱۶,۹۱۱,۷۲۳
۵	خط ۳ مترو مشهد	۲۲۶,۹۴۴,۷۴۵
۶	برآورد فهرست بها مسیر مکانیزه	۲۳۳,۶۱۹,۱۶۹
۷	پیشنهاد قیمت بابت خط ۲ مترو قم	۲۳۸,۸۳۸,۳۵۷
۸	خط ۴ مترو مشهد	۲۶۵,۵۳۹,۹۰۹

نکته ۱: نحوه محاسبه قیمت هر متر مسیر مکانیزه در خط ۱ مترو قم:

کل مبلغ پرداخت شده بابت مسیر مکانیزه	۱۰,۳۰۷,۵۳۹ یورو	۳۱,۶۴۳,۹۸۵,۳۳۴ ریال
		۸۹۶,۹۰۷,۵۱۱,۶۴۲ ریال
		۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
جمع کل	(نرخ تسعیر ۳۴۱۹ تومان)	۱,۴۸۰,۹۹۵,۱۱۱,۲۷۵ ریال

کل مبلغ پرداختی تقسیم بر متر از حفاری شده تونل	میانگین قیمت هر متر مسیر مکانیزه
۱,۴۸۰,۹۹۵,۱۱۱,۲۷۵ / ۱۰۲۸۳ = ۱۴۴,۰۲۳,۶۴۲ (ریال)	

نکته ۲: مالکیت دستگاه حفار (TBM) در کلیه پروژه های فوق با پیمانکار می باشد.

نکته ۳: جهت مقایسه برابر، کلیه مبالغ جدول فوق با اعمال ضریب تعدیل توزیعی

به سال های ۹۰ الی ۹۳ (مشابه خط ۱ مترو قم)، تراز شده است.

شهرداری و معماری

مجید متین فر

معاون شهرداری و معماری

اداره کل نظارت بر ضوابط شهرداری

مسعود میلانی

اداره کل طرح‌های شهری

علیرضا بافرانی

مدیریت امور اجرایی کمیسیون‌های ماده صد

عباس کلفشان

سازمان بهسازی، نوسازی و زیباسازی اطراف حرم مطهر

علیرضا خاکی

کاهش ۳۵ درصدی زمان صدور پروانه در شهرداری قم

مجید متین‌فر

معاون شهرسازی و معماری
شهرداری قم

معاونت شهرسازی و معماری با داشتن ۳ اداره کل و نمایندگانی در تمامی مناطق شهرداری قم، یکی از مجموعه‌های وزین در مدیریت شهری با اثرگذاری اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی بالا محسوب می‌شود. این معاونت به‌نوعی متولی برنامه‌ریزی برای آینده شهر است به‌گونه‌ای که نه شاخص‌های زیست باکیفیت شهری آسیب ببیند و نه چرخ اقتصاد شهری از رونق بیفتد. این کار سخت را مجید متین‌فر، معاون شهرسازی و معماری شهرداری قم پس از فوت محروم غلامرضا جانقربان در سال ۱۳۹۹ به دست گرفت و تا امروز عهده‌دار این مسئولیت است.

مختلف از جمله نظام‌مهندسی، شرکت‌های آب و برق و دفاتر اسناد رسمی ارتباط یکپارچه دارد. همچنین سیستم امضای الکترونیک برای صدور پروانه‌ها راه‌اندازی شده و ناظران ساختمانی می‌توانند گزارش‌های خود را به‌صورت برخط ثبت کنند. در بخش بایگانی نیز بیش از ۹۰ درصد پرونده‌های قدیمی اسکن و دیجیتالی شده‌اند. اخیراً نیز با کانون مهندسی تفاهم‌نامه‌ای منعقد کرده‌ایم که دسترسی کارشناسان به پرونده‌ها را تسهیل می‌کند. هم‌اکنون هم بایگانی الکترونیک به‌صورت رومره و آنلاین کار خود را انجام می‌دهد و مزایای زیادی مثل اسکن مجدد و گرفتن نیرو مرتفع شده است. برخی مناطق دیگر متکی به بایگانی فیزیکی نیستند.

به‌صورت ویژه در سال ۱۴۰۳ چه اقداماتی در توسعه خدمات غیرحضوری صورت گرفته است؟

در این سال امکانات جدیدی در سامانه قمیار به‌منظور تسهیل فرایندهای الکترونیکی و حذف مراجعه حضوری شهروندان به شهرداری اجرا شده است. این امکانات در مسیر بهبود تجربه کاربری و افزایش دقت و سرعت خدمات طراحی شده‌اند و بازخورد خوبی در میان مراجعان از تغییرات جدید داشته‌ایم که البته باید گفت این یک مسیر مستمر است. یکی از این امکانات قابلیت افزودن املاک و مدیریت آن‌ها در کارتابل شخصی مالک و وکیل است. همچنین شهروندان می‌توانند پیش از ثبت درخواست‌های پروانه ساختمانی، دستور نقشه اولیه املاک خود را مشاهده و بر اساس اطلاعات دریافت شده اقدام به ثبت درخواست‌ها کنند. از دیگر امکانات مهم می‌توان به استفاده از وب‌سرویس‌های ارتباطی برای استعلام هویتی اطلاعات مالک، کد پستی و اعتبار سنجی شماره تلفن همراه مالک استفاده کرد. فرایند افزودن املاک و ثبت درخواست‌های شهرسازی نیز به‌صورت هم‌زمان و تک‌مرحله‌ای انجام می‌شود.

درباره طرح تفصیلی و چالش‌های اجرایی آن‌که یکی از مهم‌ترین

درباره جایگاه و تحولات معاونت شهرسازی در دهه اخیر چه نکاتی از نظر شما قابل توجه است؟*

معاونت شهرسازی شهرداری قم در یک دهه اخیر تحولات ساختاری عمیقی را تجربه کرده است. پس از تغییرات سال‌های ۹۲ و ۹۳ که منجر به تفکیک معاونت‌های فنی و عمرانی، ترافیک و شهرسازی شد، این معاونت با چالش‌های جدی مواجه بود، اما با تلاش‌های بی‌وقفه و به‌ویژه زحمات محروم مهندس جانقربان، توانست جایگاه واقعی خود را بازیابد. امروز این معاونت به‌عنوان یکی از ارکان اصلی مدیریت شهری، نقش رابط بین تمامی معاونت‌ها، مناطق هشت‌گانه و سازمان‌های مرتبط را ایفا می‌کند. آمارها نشان می‌دهد بیش از ۴۰ درصد مراجعات مردمی به شهرداری، مستقیم یا غیرمستقیم به حوزه وظایف شهرسازی مرتبط است که این خود گواه اهمیت این معاونت در نظام مدیریت شهری قم است.

اقدامات در حوزه خدمات الکترونیک و کاهش مراجعات حضوری از شاخص‌ترین اقدامات سال‌های اخیر معاونت شهرسازی و معماری است. چه مواردی در طول سال‌های اخیر در این موضوع پیشرفت صورت گرفته است؟

تحول دیجیتال در معاونت شهرسازی یک فرآیند تدریجی و چندمرحله‌ای بوده که از سال ۹۴ با راه‌اندازی سرای ۸ در منطقه ۴ آغاز شد؛ اما نقطه عطف این تحولات، راه‌اندازی سامانه جامع "قم‌یار" در نیمه دوم سال ۹۹ بود که امروز به سطح قابل‌توجهی از بلوغ رسیده است. در حال حاضر ۷۵ درصد درخواست‌های نقل و انتقالات ملکی در کمتر از ۲۴ ساعت پردازش می‌شود که نسبت به سیستم قبلی بهبود چشمگیری داشته است. این سامانه با ۱۴ دستگاه

ساختمانی است. در سال ۱۴۰۱ حدود ۸۵۰۰ پروانه با مجموع ۲٫۱ میلیون مترمربع زیربنا صادر شد. این رقم در سال ۱۴۰۲ به ۹۲۰۰ پروانه (۲٫۳ میلیون مترمربع) رسید که رشد ۸٫۲ درصدی را نشان می‌دهد؛ اما در سال جاری (۱۴۰۳) با کاهش حدود ۱۵ درصدی مواجه شدیم و تاکنون ۷۸۰۰ پروانه (۲٫۰۵ میلیون مترمربع) صادر شده است. مهم‌ترین دلایل این کاهش شامل شرایط نامساعد اقتصادی در سطح ملی، تغییرات ضوابط ماده ۵ که منجر به کاهش ۳۰ درصدی سطح اشغال در برخی مناطق شده و افزایش ۴۰ درصدی قیمت تمام‌شده ساخت‌وساز است. البته در بافت‌های فرسوده با اعمال سیاست‌های تشویقی مانند افزایش ۱٫۵ بر طبقه مجاز و معافیت‌های پارکینگ، شاهد رشد ۲۵ درصدی در صدور پروانه بوده‌ایم.

دستگاه‌های استانی به چه میزان با شهرداری در حیطه شهرسازی همراهی کرده‌اند؟

متأسفانه در برخی حوزه‌های کاری با چالش‌های ناشی از موازی‌کاری و تداخل وظایف مواجه هستیم. مواردی مانند تعیین تعداد طبقات مجاز ساختمان‌ها، بررسی و تصویب طرح‌های جامع و تفصیلی و صدور مجوزهای کلان پروژه‌ها از جمله این حوزه‌هاست. به عنوان نمونه بارز، در پروژه ۴۸ هکتاری پردیسان، با وجود تفویض اختیارات از سوی دولت مرکزی، به دلیل تغییرات مکرر مدیریتی، حدود ۴۰ درصد از پروژه‌های تعریف‌شده ناتمام مانده است. این عدم ثبات در تصمیم‌گیری‌ها و ناهماهنگی بین دستگاه‌ها، هزینه‌های زیادی را به مدیریت شهری تحمیل کرده است.

چشم‌انداز و برنامه‌های آتی معاونت شهرسازی و معماری شهرداری قم چیست؟

برنامه‌های کلان معاونت شهرسازی در افاق ۱۴۰۴ در سه محور اصلی تعریف‌شده است. اول توسعه و ارتقای سامانه‌های هوشمند با اولویت‌های صدور ۱۰۰ درصد الکترونیک پروانه‌ها، راه‌اندازی سامانه GIS شهری یکپارچه و طراحی سیستم پایش آنلاین پروژه‌های ساخت‌وساز. دوم تکمیل پروژه‌های نیمه‌تمام مهم از جمله تونل امام موسی صدر با اعتبار ۸۵۰ میلیارد تومان، اجرای مرحله دوم بلوار پیامبر اعظم و ساماندهی منطقه جمکران. سوم بازنگری طرح تفصیلی با تأکید بر توسعه کاربری‌های مختلط، حفظ و احیای بافت‌های تاریخی ارزشمند و افزایش سرانه فضای سبز شهری. این برنامه‌ها با در نظر گرفتن چالش‌های پیش‌رو و با استفاده از تجربیات ارزشمند دهه اخیر تدوین شده است.

مهم‌ترین چالش‌های پیش‌روی معاونت از نظر شما چیست؟

چهار چالش اصلی که همواره با آن مواجه هستیم عبارت‌اند از: اول عدم ثبات در مدیریت کلان شهری و تغییرات مکرر سیاست‌ها، دوم محدودیت‌های بودجه‌ای ناشی از کاهش ۳۵ درصدی

اتفاقات شهرسازی ۱۰ سال گذشته است چه موضوعاتی قابل طرح است؟

اجرای طرح تفصیلی جدید بدون شک یکی از پیچیده‌ترین و چالش‌برانگیزترین مأموریت‌های معاونت شهرسازی در سال‌های اخیر بوده است. این طرح که از سال ۹۸ به مرحله اجرا درآمد و به تدریج به ثبات رسید، شامل سه محور اصلی بوده است: اول بازنگری کامل قوانین و ضوابط شهرسازی، دوم اصلاح الگوی تخصیص کاربری اراضی و سوم ساماندهی شبکه معابر اصلی و فرعی. در مناطق ۱ و ۴ به دلیل تداخل دستورالعمل‌های طرح قدیم و جدید، با چالش‌های اجرایی جدی مواجه بودیم که با تشکیل ۳۲ جلسه فشرده کارشناسی با حضور نمایندگان دستگاه‌های نظارتی تا حد زیادی برطرف شد. به عنوان نمونه در منطقه ۴، مشکل تبعیت از ضوابط قدیم برای حدود ۱۸۰ پرونده در حال بررسی وجود داشت که با اصلاح فرآیندهای اداری و ایجاد شفافیت در مقررات، به نتیجه مطلوب رسیدیم.

محوری‌ترین طرح‌های مطالعاتی که معاونت شهرسازی و معماری در این مدت انجام داده کدام است؟

مسئله بازنگری طرح بلوار پیامبر اعظم که در مرحله نقشه نهایی طرح تفصیلی قرار گرفته و به کمیسیون ماده ۵ استان برای تصویب ارسال شده از مهم‌ترین موضوعات است. انطباق طرح با مطالبات شورای عالی معماری و شهرسازی و انجام بازنگری‌های فنی برای تأمین نظرات ذی‌نفعان از جمله دلایل این طرح است. بازبینی طرح تفصیلی پهنه ویلایی قمرد جنوبی، اجرای طرح مطالعاتی گونه‌بندی محلات شهر قم، طراحی فاز و یک و دو طرح بازآفرینی محله زاد و فیهی، طراحی شهری پهنه صنعتی شمس آباد، تهیه طرح ساماندهی اراضی کوه سفید، تهیه طرح تفصیلی ویژه ضلع جنوب غربی حرم مطهر، تهیه طرح جامع هسته مرکزی شهر قم و طراحی و مرمت و ساماندهی جداره‌های شهری در چهارراه بازار تا میدان امام خمینی از جمله طرح‌های شهرسازی معاونت است که در دستور کار تهیه و تصویب قرار گرفته است.

پروژه‌های شاخص بازآفرینی شهری که به نوعی از سیاست‌گذاری معاونت شهرسازی آغاز شده، در این سال‌ها کدام موارد است؟

در حوزه بازآفرینی شهری، چند پروژه کلیدی را با اولویت بالا پیش برده‌ایم. پروژه دروازه ری پس از دو دهه تعلیق و مشکلات متعدد، با سرمایه‌گذاری ۱۲۰ میلیارد تومانی به مرحله اجرا درآمد. این پروژه شامل تعریض ۲٫۵ کیلومتر از معابر اصلی، ایجاد ۱۵۰۰۰ مترمربع فضای سبز، احداث پارکینگ طبقاتی با ظرفیت ۳۵۰ خودرو و ساخت مرکز فرهنگی با زیربنای ۴۵۰۰ مترمربع بوده است. در خیابان امیرکبیر نیز موفق به تملک ۱۳۲ مغازه با ارزش تقریبی ۲۸۰ میلیارد تومان شدیم که قرار است به محور پیاده‌رو فرهنگی تبدیل شود. میدان مطهری نیز پس از سال‌هایی سامانی، با همکاری آستان قدس ساماندهی شد. پروژه بسط شرقی حرم با اعتبار ۲۳۰ میلیارد تومانی از دیگر طرح‌های مهم ماست که شامل احداث ۱۰۰ واحد پارکینگ، اصلاح شبکه معابر و حفظ بافت تاریخی می‌شود.

وضعیت ساخت‌وساز و صدور پروانه در سال‌های اخیر چگونه بوده است؟

بررسی آمار سه سال اخیر نشان‌دهنده نوساناتی در حوزه صدور پروانه‌های

از جمله برنامه‌های پیش‌بینی شده این است که از محدوده بلوار خلیج فارس حدفاصل میدان ولیعصر تا میدان بقیه‌الله یک وضعیت صنعتی خوبی دارد، محدوده عالی‌باف و شمس‌آباد مورد بعدی است که بررسی‌ها در خصوص در حال انجام است و پس از طی کردن مراحل نهایی کمیسیون ماده ۵ قدم‌های دیگر برایش برداشته شود.

یک محدوده از میدان بقیه‌الله شروع و به جاده کاشان می‌رسد. در این نقطه یک محدوده بزرگ هزار هکتاری است و در طرح تفصیلی قدیم نگاه واقعی به آن نداشتند و کاربری‌های سطح بالا دیده شد بدون توجه به واقعیت‌های زندگی مردم. در این خصوص بازنگری در حال انجام است.

در حوزه سیما و منظر شهری، شکل‌گیری کمیته‌های نمای شهری در مرکز و مناطق از اتفاقات مهم بود. اثرگذاری مجموعه اتفاقات را با چه میزان ارزیابی می‌کنید؟

در خصوص موضوع سیما منظر باید گفت که شرایط امروز وامدار برخی جریانات گذشته است اما تلاش‌های بسیاری صورت گرفته و روند تحولات در سطح شهر نیز مثبت است. مطابق دستورالعمل‌های طراحی شده، اختیار نوع نما در شوارع کمتر از ۲۰ متر و سه یا چهار طبقه به فرد داده می‌شود. همچنین با نظام‌مهندسی توافق شد که در هنگام شروع کار ناظر، نقشه‌های معماری نیز می‌تواند این کار رویش انجام شود و در سال ۱۴۰۳ حدود ۳۰۰ جلسه مرتبط با سیما و منظر شهری برگزار شد. کمیسیون ماده ۱۰۰ درگیر این موضوع شد و بعضاً رأی تخریب نیز صادر می‌شود که این نشان‌دهنده عزم مجموعه شهرداری قم برای ارتقای سطح سیما و منظر شهری و کنترل ساخت‌وساز در این حیطه است. هرچند این مسئله به دلیل داشتن ابعاد فرهنگی و اقتصادی موضوعی پیچیده و چندوجهی است اما شهرداری قم توانسته اثرگذاری خوبی در این عرصه داشته باشد.

درآمدهای پایدار شهرداری، سوم مقاومت برخی دستگاه‌های اجرایی در همکاری‌های بین‌سازمانی و چهارم تغییرات پی‌درپی قوانین و مقررات ملی شهرسازی، باین وجود، با تکیه بر تجربیات ارزشمند دهه اخیر و توانمندی‌های تخصصی موجود در تیم شهرسازی قم، اطمینان داریم که می‌توانیم این چالش‌ها را به نحو مطلوب مدیریت کنیم و گام‌های مؤثری در راستای توسعه پایدار شهر برداریم.

یکی از دغدغه‌های شما به عنوان معاون شهرسازی و معماری، مسئله شفافیت و وحدت رویه در امور شهرسازی است. در این زمینه چه اقداماتی صورت گرفته است؟

از مهم‌ترین اقدامات این عرصه می‌توان به بازگذاری تصاویر پانوراما از شهر و عکس‌های هوایی اشاره کرد. همچنین اصلاح فرمول‌های اعلام ضوابط ساخت با دقت بالا در سایت شهروندی شهرداری قم از مسائلی بود که اجرایی شد. مسئله دیگر ارائه لایه‌های اساسی نقشه‌های کاربری طرح تفصیلی و طرح‌های موضعی، آرای کمیسیون ماده پنج و ... و بروز رسانی این اطلاعات در سایت شهروندی است که از اقدامات بسیار مهم محسوب می‌شود.

ریل‌گذاری برای بهبود وضعیت جمکران و اطراف آن در دستور کار معاونت شهرسازی و معماری قرار گرفته است؟

ضرورت رشد و توسعه جمکران نیز بر کسی پوشیده نیست، هرچند بافت پیرامونی به هم‌ریخته‌ای دارد که باید برنامه برای آن داشت.

گزارش درخواست های ثبت شده در حوزه شهرسازی

تعداد کل درخواست ها بر اساس ماه

اجرای کامل‌ترین و سریع‌ترین پروژه بازآفرینی کشور در محله دروازه‌ری

علیرضا خاکی

مدیرعامل سازمان بهسازی، زیباسازی و نوسازی اطراف حرم مطهر حضرت فاطمه معصومه (ع)

حرم مطهر به عنوان قلب شهر قم، یک عنصر بسیار مهم شهری با کارکردهای چندگانه است که به نوعی شهر قم را به یک خورشید شهر تبدیل کرده و بسیاری از مسائل اقتصادی، شهرسازی، ترافیکی، گردشگری و ... را تحت تأثیر خود قرار داده است. اهمیت عنصر زیارت در شهر مقدس قم موجب شده تا سازمانی با تمرکز بر مسائل بازآفرینی و بهسازی اطراف حرم مطهر تشکیل شود.

مصاحبه زیر با علیرضا خاکی، مدیرعامل سازمان بهسازی، زیباسازی و نوسازی اطراف حرم مطهر به منظور اطلاع از اقدامات این سازمان در سال ۱۴۰۳ صورت گرفته است.

مهم‌ترین اقدامات سازمان بهسازی، زیباسازی و نوسازی اطراف حرم مطهر در طول سال ۱۴۰۳ در چه حوزه‌هایی برنامه‌ریزی شده بود؟

در سال ۱۴۰۳، پروژه‌های متعددی را در حوزه پیرامون حرم و بافت فرسوده دنبال کردیم. یکی از پروژه‌های کلیدی، بهسازی چهارراه بازار بود که از سال ۱۴۰۲ با همکاری میراث فرهنگی آغاز شد و بخشی از آن به سال ۱۴۰۴ موکول شد. در این پروژه جداره سازی توسط سازمان بهسازی، زیباسازی و نوسازی اطراف حرم مطهر صورت گرفت و بخش‌های دیگر را معاونت فنی و عمرانی شهرداری قم انجام داد. همچنین، بهسازی و تکمیل محور فرهنگی را در دستور کار داشتیم که شامل جداره سازی و نصب المان‌های شناسایی در ابتدای هر محور بود. بازآفرینی محله دروازه‌ری نیز از دیگر پروژه‌های بزرگ ما بود که با حمایت شهرداری و همکاری معاونت شهرسازی به سرعت پیش رفت.

یکی از مهم‌ترین اقدامات و شاید یکی از بزرگ‌ترین پروژه‌هایی که این سازمان انجام داد بازآفرینی محله دروازه‌ری بود. از سنوات گذشته مطالعاتی در خصوص محله‌ی دروازه‌ری با پشتوانه و همکاری معاونت شهرسازی انجام شده بود که در سال ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ اولین دفتر تسهیل‌گری در این محله احداث شد و خوشبختانه با حمایت و اراده‌ای که در شهرداری بود و پیگیری شهردار، یکی از کامل‌ترین و سریع‌ترین اقدامات بازآفرینی در سطح کشور محله‌ی دروازه‌ری بود. در سال ۱۴۰۳ که سازمان بهسازی علاوه بر اقداماتی که اشاره شد، بهسازی و مرمت بقعه سبز و فضای پیرامونی آن در دستور کار قرار داشت که مبلغی حدود ۵ میلیارد هزینه شد.

پروژه‌ی بعدی در سال ۱۴۰۳ بهسازی میدان کهنه بود با توجه به تکمیل محور فرهنگی میدان کهنه، اکثر معابر منتهی به میدان کهنه بهسازی شده بود در سنوات گذشته از جمله محور شاه حمزه، محور بازار کهنه، محور مسجد جامع و محور درخت پیر که مطالعات، طراحی و اجرای آن را در دستور کار گذاشتیم. با توجه به پیگیری‌هایی که شد و هماهنگی و پیگیری بین دستگاهی توانستیم از توان میراث فرهنگی در اجرا استفاده کنیم. فاز اول اجرا در سال ۱۴۰۳ بر اساس اجرا و

مطالعات با کمک میراث فرهنگی انجام شد. فاز دوم اجرا که کف سازی محوطه است در سال ۱۴۰۴ انجام خواهد شد.

پیگیری پروژه‌های ۴۸ هکتاری که به صورت پیوسته در دستور کار سازمان هست در سال ۱۴۰۳ هم انجام شد. چندین جلسه‌ی ستاد بازآفرینی و هیئت اجرایی برگزار شد. متأسفانه در سال ۱۴۰۳ به علت وقفه‌ای که در برگزاری نشست‌های هیئت اجرایی بود پیشرفت کندی داشتیم که با دور جدید مدیریت استان خیلی خوب پیش می‌رود و امیدواریم گشایشی اتفاق بیفتد. مثل برگزاری جلسات با اوقاف در خصوص قبرستان نو، پیگیری تکمیل بحث فاز پنجم عمار یاسر، مطالبات شهرداری از راه و شهرسازی که عرض کردم این موارد عملاً در انتهای سال گشایش شد و در حال پیگیری است.

این موارد پروژه‌هایی هستند که خاص بودجه‌ی ۱۴۰۳ سازمان بود، بحث نگهداری، مدیریت و راهبری بازار بزرگ شمسه، میدان بزرگ امام خمینی (ره) و مجتمع تجاری الغدیر است؛ که به صورت مستقیم قرارداد نگهداری موتورخانه توسط سازمان انجام شده و هماهنگی بین قسمت‌های مختلف میدان امام خمینی، سازمان ترافیک منطقه‌ی هفت و هیئت امنای مجموعه کماکان ادامه دارد که شاهد رونق نسبی در منفی یک هستیم در انتهای سال ۱۴۰۳ و سال ۱۴۰۴ تمرکز ما بر رونق بخشی منفی ۲ است که در حال حاضر شروع شده و امیدواریم بتوانیم کار را به سرانجام برسانیم.

درباره پروژه‌های مرمت و بهسازی بناهای تاریخی چه اقداماتی انجام شد؟

در این حوزه، مرمت بقعه سبز و فضای پیرامونی آن را با هزینه‌ای حدود ۵ میلیارد تومان انجام دادیم. همچنین، بهسازی میدان کهنه و معابر منتهی به آن مانند محور شاه حمزه و مسجد جامع

است. مثلاً در پروژه محور میدان میر، پنج دستگاه با منابع خودشان همکاری کردند، اما هماهنگی و نظارت بر عهده ما بود. این رویکرد باعث شد پروژه‌هایی که سال‌ها بلا تکلیف مانده بودند، به سرانجام برسند.

وضعیت بودجه و تحقق پروژه‌ها در سال ۱۴۰۳ در سازمان بهسازی، نوسازی و زیباسازی اطراف حرم مطهر چگونه است؟

بودجه مستقیم سازمان ۶۸ میلیارد تومان بود که ۷۵٪ آن محقق شد. البته از نظر عملیاتی، بیش از ۱۰۰٪ پیشرفت داشتیم، چون برخی پروژه‌ها به دلیل هماهنگی‌های بین دستگاهی به سال ۱۴۰۴ منتقل شدند. همچنین، با جذب کمک‌های میراث فرهنگی و سایر دستگاه‌ها، کل اقدامات در حوزه بافت فرسوده به حدود ۲۰۰ میلیارد تومان رسید.

چه چالش‌هایی در مسیر این پروژه‌ها وجود داشت؟

اصلی‌ترین چالش، هماهنگی بین دستگاه‌ها و تأخیر در برگزاری جلسات هیئت اجرایی اراضی ۴۸ هکتاری بود. همچنین، برخی پروژه‌ها به دلیل مشکلات حقوقی یا نبود منابع کافی با کندی پیش رفتند؛ اما با حمایت شهرداری و مدیریت جدید استان، روند بهبود یافته و اقدامات بسیار مثبتی انجام شده است.

درباره تأثیر پروژه‌های بهسازی اطراف حرم مطهر بر زندگی مردم و زائران بگویید.

پروژه‌هایی مانند محور فرهنگی و دروازه ری نه تنها کیفیت محیط را ارتقا دادند، بلکه باعث رونق اقتصادی و افزایش رضایت زائران شدند. مثلاً در محور فرهنگی، مغازه‌های تعطیل مجدداً فعال شدند و در محله عشق علی، اهالی از افزایش امنیت و بهبود فضای زندگی ابراز رضایت کردند.

و کلام آخر؟

از همه دستگاه‌ها و مردم می‌خواهیم در حفظ و توسعه این محدوده‌ها همکاری کنند. قم تنها یک شهر نیست، بلکه یک مفهوم فرهنگی و مذهبی است. هر اتفاقی در مجاورت حرم بیفتد، بازتاب ملی دارد. امیدواریم با همکاری همه، این شهر به نمادی از زیبایی و فرهنگ تبدیل شود.

را پیگیری کردیم. فاز اول این پروژه در سال ۱۴۰۳ اجرا شد و فاز دوم که شامل کف‌سازی است، در سال ۱۴۰۴ انجام خواهد شد. انجام اقدامات لازم برای تملک خانه تاریخی توکلی و وارد شدن به مسئله مرمت این خانه از دیگر اقدامات بود. انجام امور تسهیل‌گری برای تملک دیگر خانه‌های تاریخی و بهسازی بناها از دیگر اقدامات است.

درباره طرح‌های مطالعاتی انجام‌شده توسط سازمان توضیح بفرمایید.

یکی از مطالعات خیلی مهمی که سال‌ها بود می‌خواستیم شروع کنیم هم به علت بسترسازی و هم به علت مطالعات تکمیلی که لازم داشت، تحت عنوان طرح جامع هسته‌ی مرکزی شهر قم بود. این طرح به دلیل پراکندگی و نبود انسجام در پروژه‌های قبلی ضروری بود. مطالعات آن چهار تا پنج ماه طول کشید و شامل شناسایی دستگاه‌های ذی‌نفع و مصاحبه‌های عمیق بود. هدف، هماهنگی بین پروژه‌های ترافیکی، شهرسازی و بازآفرینی با تأکید بر سیما و منظر شهری پیرامون حرم است. این طرح در آستانه تحلیل قرار دارد و ادامه آن به سال ۱۴۰۴ موکول شده است.

یکی از برنامه‌هایی که سازمان پیگیری می‌کند بحث در حوزه‌ی بازآفرینی است که نقش مهمی دارد. بحث‌های ترویجی، نشست‌ها و برگزاری عمومی و تخصصی. در این راستا و همچنین در راستای دغدغه‌هایی که در شهر قم مطرح شد مطالعات و برگزاری نشست تخصصی معماری شهرسازی ایرانی اسلامی با رویکرد سیما و منظر در دستور کار قرار گرفت. دو پیش نشست تخصصی در سال ۱۴۰۳ برگزار شد و نشست اصلی سال ۱۴۰۴ برگزار خواهد شد. همچنین انتخاب مشاور و کارگزاری انجام مطالعات ضلع جنوبی حرم مطهر و دیگر مطالعات پیرامونی حرم مطهر در سازمان اجرایی شد.

درباره نقش سازمان در تسهیل‌گری و هماهنگی بین دستگاه‌ها بگویید.

یکی از وظایف اصلی ما تسهیل‌گری بین دستگاه‌های مختلف

رضا خانه زادی

معاون حمل و نقل و ترافیک

اداره کل مطالعات و برنامه ریزی حمل و نقل و ترافیک

حامد خسروی

سازمان اتوبوسرانی

علی نیک

سازمان مدیریت و نظارت بر تاکسیرانی

قاسم طالبی

اداره کل مهندسی و امور اجرایی ترافیک

محمد عباسی

مرکز کنترل ترافیک

سید وحید محسنی

سازمان پایانه های مسافربری

زین العابدین قراچولوی

سازمان حمل و نقل و ترافیک

علیرضا خلیلی

حمل و نقل و ترافیک

قم صاحب جوان ترین ناوگان حمل و نقل عمومی کشور است

رضا خانزاد یزدی

معاون حمل و نقل و ترافیک
شهرداری قم

طرح جامع حمل و نقل شهر قم از سال ۸۶ که درمراجع مختلف به تصویب رسید عملاً نقشه راهی برای شهرداری قم شد تا شهرداری قم تقاطع هایی که طی یک دهه اخیر احداث کرد بر مبنای این طرح باشد. به ویژه اینکه رویکرد اولویت ها به سمت رینگ های بیرونی و سپس درون شهر برنامه ریزی شد. هدایت معاونت حمل و نقل و ترافیک شهرداری بر عهده آقای رضا خانزاد یزدی است که حالا با وی به گفت و گو نشستیم تا از عملکرد و آخرین وضعیت ها و پیشرفت مسئله مهم و قابل لمس حمل و نقل شهری جويا شویم.

برق رفع این نواقص شد و گام های بعدی این مطالعات در سال ۱۴۰۴ پیگیری می شود.

مطالعات ایمن سازی معابر با رویکرد مدارس در سال ۱۴۰۳ آغاز شد و به صورت پایلوت مناطق ۲ و ۶ شهری مورد بررسی قرار گرفت. در مدرسه افراد گاهی آگاهی لازم را برای گذر از معیار ندارند که به همین منظور بر اساس مطالعات و با توجه به عرض معبر و موقعیت مدرسه طرح ها تیپ بندی شد تا هر مدرسه مطابق با آن تیپ ایمن سازی شود. مورد بعدی که از نواقص موجود در شهر بود تابلوهای مکان یابی سطح شهر بود. در سال گذشته به لطف خدا در مناطق هشتگانه تمامی تابلوهای هدایت مسیر بازرنگی و به مناطق ابلاغ شد تا امسال عملیاتی شود. این مطالعات کاملاً به روز است و براساس هر تغییری در معبر طراحی می شود.

مبحث شهر هوشمند امروز در مسائل حمل و نقلی و ترافیکی شهر قم چه جایگاهی دارد؟

این مورد باید به صورت جدی پرداخته و عملیاتی می شد. به دستور شهردار وقت مباحث هوشمندسازی از ۲ سال گذشته به صورت جدی در معاونت حمل و نقل و ترافیک و در تمامی سازمان ها به صورت مهم و با کیفیت پیاده سازی شد. در قسمت پارکینگ، اتوبوسرانی، پایانه های مسافربری و مراکز کنترل سرعت و ترافیک این موضوع پیگیری شد. موضوعاتی که در سال ۱۴۰۲ عملیاتی شد طرح جامع ITS یا مرکز کنترل ترافیک جامع شهر قم بود. این از مواردی بود که تصمیم گیری در خصوص آن وجود داشت اما منسجم نبود و تصویب این طرح جامع موردی ضروری بود تا نقشه راهی برای مباحث مرکز کنترل ترافیک شود.

قبل از سال ۱۴۰۲ سامانه ثبت تخلف سرعت شهر قم تعداد ۷ سامانه بود و این برای قم خیلی کم بود. ظرف دو سال اخیر یعنی ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ به لطف خداوند این سامانه ۷ برابر شده و به ۵۰ سامانه ثبت تخلف سرعت رسید که ۲۴ سامانه از این تعداد در سال ۱۴۰۳ نصب شد. یکی از عللی که تصادفات و فوتی های سطح شهر کاهش یافت همین مسائل کنترل سرعت است.

اقدامات ترافیکی در شهرها بر مبنای طرح های جامع حمل و نقل و ترافیک شهرداری صورت می پذیرد. در قم این طرح ها به چه میزان به روزرسانی شده و مبنای عمل است؟

افق طرح های جامع معمولاً ۱۰ ساله است و باید بعد ۱۰ سال بازنگری شود. از سال ۹۶ طرح جامع حمل و نقل؛ با توجه به نیازمندی های شهر، در مسیر بازنگری قرار گرفت. مراحل مختلفی باید برای این کار طی می شد. در خرداد ۱۴۰۲ بازنگری طرح جامع حمل و نقل به پایان رسید و مسائل کلی مربوط به آن مشخص شد. پس از این گام، بحث خطوط حمل و نقل عمومی انبوه بر، تقاطع های غیرهمسطح و تقاطع های همسطح مورد توجه قرار گرفت. از سال ۹۹ ابلاغیه ای وجود داشت که باید در شهر بیشتر به سمت تقاطع های همسطح رفت و گذر عرض های عابرپیاده نیز بیش از گذشته مد نظر باشد. این اقدامات نیز قدم به قدم بر اساس مطالعات در حال پیگیری است.

مهم ترین دستاورد سال های گذشته حوزه حمل و نقل و ترافیک را در چه شاخصی می دانید؟

برخی اقدامات در حوزه حمل و نقل طی سال گذشته آغاز شد و به ثمر نشست. نتیجه این مطالعات و عمل کردن به آن منجر به این شد که سال گذشته ۲۸ درصد تصادفات فوتی شهر قم کاهش یافته و این شهر رتبه ۲ کشوری در این خصوص را از آن خود کرد. همچنین مطالعات کاهش سوانح رانندگی موتورسیکلت ها بود که بالغ بر ۶۵ درصد تصادفات فوتی موتورسیکلت در سال ۱۴۰۳ را کاهش داد. آشکارسازی و تعیین سرعت کاه ها در سطح شهر خیلی تاثیرگذار بود. مورد بعدی موضوع روشنایی است. پیگیری های متعددی شد تا معابری که ظرفیت خوبی برای روشنایی نداشت با همکاری شرکت

گرفت. سال گذشته پارکینگ چهل اختران آماده شد و ۲ پارکینگ دیگر در منطقه ۳ شهرداری قم در کوچه ۲۷ خیابان امام خمینی و دیگری در کوچه ۲۲ خیابان هفتم تیر آماده و در اختیار شهروندان قرار گرفت. درواقع تلاش می شود این پارکینگ های سطحی با تعداد زیاد در خیابان ها و کوچه های شهر تهیه شود تا بتواند به مردم در زمینه حضور ساعتی در معابر کمک کند.

یک پارکینگ نیز در مجاورت شورای شهر در روزهای پایانی سال در اختیار مردم قرار گرفت. پارکینگ خیابان دورشهر و کنار مجتمع امام خمینی گلزار شهدا از نقاط بسیار مهم هستند و تلاش های زیادی شد اما به دلیل مسائل تملکی و تعداد وراثت در این خصوص هنوز به نتیجه نرسیده و با جدیت در سال جدید پیگیری می شود.

در سال ۱۴۰۲ پارکینگ طبقاتی زائر به صورت هوشمند درآمد. بر این اساس مباحث ریالی و زمان ورود و خروج به دقت ثبت و از پلاک همه خودروهایی که وارد می شدند عکس تهیه می شد. خوشبختانه این کار بازخورد خوبی داشت و تعداد تماس های ۱۳۷ در این زمینه کاهش یافته و مدیریت شد. این موضوع در سال ۱۴۰۳ گسترش یافت و پارکینگ بهار و پارکینگ شرقی حرم نیز مانند پارکینگ زائر تحت سیستم هوشمندسازی قرار گرفت. این نوید به عزیزان داده می شود که از طریق مباحث نرم افزاری قرار است تمام پارکینگ های هسته مرکزی مورد پایش قرار گرفته و ظرفیت پارکینگ های این نقطه مشخص شود تا عزیزی که وارد شهر می شوند بتوانند به نزدیک ترین و مناسب ترین پارکینگ مراجعه کنند.

انشالله تا پایان خرداد سال جاری تعداد ۱۴ سامانه دیگر نیز به این سامانه ها افزوده می شود تا افق طرح جامع ITS که تاکید بر تامین ۶۳ سامانه تا پایان سال ۱۴۰۴ اجرا شود.

در راستای مباحث ایمنی موضوع چراغ قرمز به شدت مورد توجه است. تا قبل از ۱۴۰۳ هیچ سامانه ثبت تخلف چراغ قرمز در شهر مقدس قم وجود نداشت. در پایان سال ۱۴۰۳ تعداد ۱۹ سامانه چراغ قرمز در شهر قم عملیاتی و کد اجرائیات آن کسب شد و ۳ مورد دیگر نیز بزودی عملیاتی می شود تا بتوان به افق طرح ۱۴۰۴ نیز رسید.

طرح جامع حمل و نقل بار در شهر قم از سال ۹۸ مصوب شد اما نیازمند زیرساخت های نرم افزاری بود. در این طرح جامع سه ناحیه مشخص شده که برای گام اول هسته مرکزی که ناحیه اول است لحاظ شد و تا پایان خرداد ماه این ناحیه به طور کامل پوشش داده شده و به صورت هوشمند و متصل به سامانه های کشوری زیر اشراف باشد.

در قراردادی که در سال ۱۴۰۲ منعقد شد ۴۰ تقاطع از ۵۳ تقاطع موجود در سطح شهر قم در برنامه هوشمندسازی بود و تا این لحظه ۳۰ تقاطع به صورت کاملاً هوشمند در حال فعالیت است. در مباحثی که قطعی برق رخ می دهد مردم سردرگمی شدند، لذا تلاش شد تا چراغ ها برق فشار ضعیف و مجهز به UPS و از طریق پنل های خورشیدی و شارژ خورشیدی در این نقاط تعبیه شود تا همه این تقاطع ها هشت ساعت بتوانند کار را پیش ببرند و قطعی برق نیز نتواند نظم تقاطع را به هم بریزد.

برسیم به مبحث مهم و پر سوال پارکینگ ها! در طرح جامع نقاط قوت و ضعف چگونه دیده شده و چه اقداماتی صورت گرفته است؟

با همت مجموعه شهرداری قم این است که نهضت تامین پارکینگ به جهش های خوبی برسد و سال ۱۴۰۳ سال پربرکتی در این زمینه بود و برای سال ۱۴۰۴ نیز قدم ها برای برداشتن گام های محکم برداشته شده است.

در طرح جامع نواحی مختلف نیازمند به پارکینگ توسط مشاور مشخص شده و در سال ۱۴۰۳ به صورت جدی مد نظر قرار گرفت. حتی تملک پارکینگ ها نیز مورد نظر قرار گرفت و در هسته مرکزی پارکینگ های خوب و بعضاً همسطح در این قسمت اندیشیده شد و در اختیار مردم قرار گرفت. در انتهای سال ۱۴۰۳ پارکینگ میدان مطهری با ظرفیت ۵۰۰ خودرو در اختیار مردم قرار گرفت تا در ایام عید و لیالی قدر با سهولت بیشتری رفت و آمد کنند. یک طبقه از پارکینگ بنفشه نیز در این ایام در اختیار مردم قرار

تحول ترافیک شهر

اجرای ۲۴ سامانه کنترل
و ثبت تخلفات
عبور از چراغ قرمز
در سطح شهر

به ارزش
۳۰۰ میلیارد ریال

هوشمند سازی فاز اول
پروژه ساماندهی
حمل و نقل بار
شامل ۱۴ سامانه کنترل
ثبت پلاک

اجرای ۶۴ سامانه
ثبت تخلف سرعت
در سطح شهر

اجرای هوشمند سازی
۳۰ تقاطع از ۴۰ تقاطع
به صورت مرکزی
در سطح شهر

به ارزش
۲۷۰ میلیارد ریال

توسعه، هوشمند سازی
و بهره برداری از
پارکینگ های عمومی،
طبقاتی و مکانیزه
سطح شهر قم به ویژه
در مجاورت حرم مطهر

تجهیز ۳۰ تقاطع
به برق اضطراری
با پوشش
۸ تا ۱۰ ساعت
در زمان خاموشی

احداث و بهره برداری
بیش از ۱۵۰ ایستگاه
سبز اقلیمی
با هدف اجرای نهضت سبز
ایستگاه های اقلیمی
سطح شهر قم

احداث پارکینگ هایی
مانند میدان مطهری
کوچه ۲۷ خیابان امام خمینی
کوچه ۲۲ خیابان هفتم تیر
صحن جواد الائمه (ع) و ...

شده و در اطراف حرم و نقاط پرزائر و پرمسافر سرویس دهی خواهند داشت. نکته بعدی توجه به عمرناوگان است. در کشور عمر ناوگان حمل و نقل عمومی کم رتبه اول و در زمینه ناوگان فعال به کار، رتبه دوم را دارا است. این آماری است که وزارت کشور صادر کرده و کاملاً مستند است. با این شرایط بحث هوشمندسازی باید با نظم و ترتیب در سرفاصله ها ایجاد می شود. در گام اول این مهم حاصل شد و در گام دوم باید اطلاع رسانی می شد تا مردم برای سفر برنامه ریزی زمانی داشته باشند. این کاملاً عملیاتی شد و نمونه اش کاهش چشم گیر پیام های ۱۳۷ است. موضوع بعدی افزایش تعداد مسافرین است و وقتی مسافر بداند سرفاصله منظم است برای استفاده از این سیستم ترغیب می شود.

به لطف خدا ۱٫۵ میلیون مسافر بخش اتوبوسرانی در سال هم اکنون به عددی بالغ بر ۲٫۵ میلیون رسیده است. به همین دلیل است که وقتی بودجه ۱۴۰۴ سازمان اتوبوسرانی در هیئت مدیره مصوب شد، به دلیل استقبال عمومی روی پای خود ایستاده است و ۲۰ درصد کمک شهرداری به سازمان اتوبوسرانی کاهش یافت. در بخش قیمتی حداقل افزایش انجام شده تا فشار به قشر عمومی جامعه وارد نشود.

در خصوص حمل و نقل عمومی هم رعایت سرفاصله ها و هم پایش ناوگان بسیار اهمیت دارد. در حال حاضر ناوگان هم به وسیله AVL و AFC در حال بررسی است و هم مانیتور می شود. یعنی داخل اتوبوس ها به صورت کامل رصد می شود.

از اقدامات دیگر حذف پول نقد بود که به نتیجه رسید و با استفاده از پوزها به خوبی پیش رفت. هدف بعدی به روزرسانی سیستم قمارت است تا بتوان شارژ قمارت ها در داخل اتوبوس ها صورت بگیرد. مردم برای شارژ قمارت هایشان به زحمت می افتادند که با شرایط جدید می توانند بسیار راحت تر این کار را انجام دهند.

یک برنامه ریزی مناسب برای نگهداری ناوگان اتوبوسرانی نیز صورت گرفته است. نگهداری شامل کارواش، نظافت و تعمیرات دوره ای. سیستم به صورت کامل نرم افزاری است و اعلام می کند که یک قطعه اتوبوس بعد از این مقدار زمان باید تعویض یا تعمیر شود. درواقع تلاش می شود تا سیستم نگهداری چابک باشد که این در سال ۱۴۰۴ عملیاتی خواهد شد.

درخصوص زائران و مجاورین حرم مطهر حضرت فاطمه معصومه (س) باید گفت که رینگ گردشی اطراف حرم کاملاً رایگان است و در آینده مزین به اتوبوس های برقی خواهد شد تا هم آلودگی صوتی نداشته و هم برای محیط زیست و هوای هسته مرکزی مناسب باشد. مردم باید بدانند عوارضی که شهرداری از آن ها دریافت می کند در این سطوح می آید و برای آن ها هزینه می شود، شعار بخش حمل و نقلی در واقع «از مردم، برای مردم» است.

در زمینه بعدی باید به معافیت معلولان و ایثارگران در حمل و نقل عمومی اشاره کرد که باعث افتخار معاونت ترافیک است. دکتر

مسجد مقدس جمکران به گونه ای است که ۱۵۰ هکتار پارکینگ نیاز دارد و این رقم با توجه به مالکینی که در اطراف مسجد هستند از توان شهرداری خارج است. هرچند شهرداری برای اعیاد در این نقطه برنامه ریزی های خودش را دارد اما برای حل مشکل پارکینگ این منطقه نیاز به یک عزم ملی است و هم اکنون از طریق استانداری و وزارت کشور دنبال می شود.

در حیطه ایمنی عابر پیاده در معابر و کاهش فوتی به واسطه تردد عابر پیاده چه اقداماتی صورت گرفته است؟

متأسفانه فوتی های ترافیکی سال ۱۴۰۳ در بیشتر موارد عابرین پیاده بودند. در واقع یک برنامه ریزی با کمک پلیس برای شناسایی شرایط این عزیزان انجام شد. مثلاً اینکه تصادف در چه زمانی، چه ساعتی، با چه میزان روشنایی، سن فرد و ... صورت گرفته است. این بررسی ها نشان داد که در بیشتر موارد تصادفات فوتی شامل سن بالای ۶۰ سال و در مجاورت پل های عابر پیاده بوده است. این یعنی این افراد توان استفاده به موقع از پل را نداشتند و واکنششان نسبت به حادثه کاهش یافت، لذا باید مکانیزه شدن پل های عابر پیاده در اولویت یک شهرداری و معاونت ترافیک باشد که این در برنامه سال جدید جانمایی شده است.

پل های عابر پیاده در برخی معابر باید استفاده شود. این به دوبرخش تقسیم شد، یکی اینکه پل ها در مکان هایی که نیاز به پل داشت ایجاد شود، و دوم برخی پل ها در برخی معابر پر تردد مکانیزه شود. متأسفانه برخی مواقع در زیر پل عابر پیاده تصادف هایی انجام می گیرد و این نشان می دهد که پل ساخته شده، اما به دلیل مکانیزه نبودن استفاده نمی شود. این موجب شد تا قرارداد ۲۰ دستگاه آسانسور طی سال گذشته منعقد شود که تا پایان فصل بهار این آسانسورها در ۱۰ پل هوایی نصب می شود. در سازمان ترافیک نیز ۶ دستگاه دیگر در مکان های بسیار حساس به صورت موازی در حوزه عمرانی در حال نصب شدن است.

همچنین قرارداد پله های برقی نیز به ثمر نشست و تعداد ۱۲ دستگاه پله برقی نیز در فصل بهار نصب خواهد شد. پله برقی را در همه معابر به دلیل وجود معارض نمی توان استفاده کرد از این رو رویکرد اصلی شهرداری قم بهره بردن از آسانسور است. برای سال ۱۴۰۴ مبلغ ۱۰۰ میلیارد تومان جهت مکانیزه شدن پل ها پیشنهاد شده و پیگیری می شود تا تعداد قابل توجهی پل جدید احداث یا مکانیزه شود.

در خصوص بحث پر چالش و پرتقاضای اتوبوس های شهری؛ مهمترین اقدامات در این حوزه چه بوده است؟

حمل و نقل عمومی از ارکان اصلی مدیریت شهری است و در کلانشهر ها به دلیل وسعت شهر از مهمترین مباحث است. طی برنامه ریزی های انجام شده در دو سال قبل حجم شکایات مردمی در این حوزه بود و گله اصلی مردم از سروقت نیامدن اتوبوس ها و نرسیدن به کارهایشان بود. در این زمینه و در راستای هوشمندسازی اتوبوسرانی قدمی برداشته شد. این مسیر طی شد و امروز باعث افتخار است که سایر کلانشهر های کشور از قم در زمینه هوشمند سازی اتوبوسرانی الگوگیری می کنند. در یک برنامه زنده تلویزیونی وعده ۳۰۰ اتوبوس فعال تا پایان سال ۱۴۰۳ داده شد و امروز اعلام می شود که این مهم در سال گذشته عملیاتی شد. در سال ۱۴۰۲ تعداد ۱۴ دستگاه اتوبوس و در سال ۱۴۰۳ تعداد ۲۰ دستگاه بازسازی شد تا ۳۴ دستگاه خودروی غیرفعال دوباره به چرخه برگردد.

همچنین ۲۰ دستگاه خودروی دیزل و ۲۰ دستگاه اتوبوس تمام برقی خریداری

نقل برای این عزیزان رایگان است و تلاش می شود شرایط عبور و مرور را برای این عزیزان تسهیل کرد.

و تاکسی ها چطور؟

درخصوص تاکسیرانی باید گفت که این بخش از موارد اصلی هوشمند سازی است. این کار به خصوص در هسته مرکزی مورد نظر بود و اکنون این منطقه به

سفائیان نژاد بر بهسازی حمل و نقل عمومی برای استفاده معلولین تاکید بسیار داشتند. در این خصوص اول از هرکاری باید ایستگاه ها مناسب سازی شده باشد. در سال گذشته ۱۵۰ ایستگاه به رمپ، اقلیمی، ایستگاه سبز بودن و شرایط مناسب برای همه اقشار آماده شد. همچنین اتوبوس ها نیز تماما رمپ دارند تا کم توانان و توان خواهان از این سیستم استفاده کنند. همچنین هزینه حمل و

سال گذشته اولین سال بود که سرویس مدارس براساس ابلاغیه وزارت کشور به شهرداری ها سپرده شد. در این خصوص براساس اطلاعات واصله شهرداری قم یکی از موفق ترین ها و بهترین ها در این حوزه بود. در این خصوص ۱۶ هزار دانش آموز پوشش داده شد و تلاش شد تا خانواده ها بتوانند به طور کامل از طریق اطلاعات نرم افزاری از پیاده شدن و سوار شدن دلبندهانشان با خبر شوند. البته این کار ۱۰۰ درصد پوشش داده نشد و برخی نقاط به زیرساخت هایی نیاز داشت که محقق نشد، اما پیگیری ها برای کسب نتیجه ۱۰۰ درصد در این زمینه در سال ۱۴۰۴ به صورت جدی ادامه می یابد. متأسفانه تعداد ناوگان فرسوده تاکسی رقم بالایی در قم دارد. هرچند سال ۱۴۰۳ با اسقاط قریب به ۳۵۰ دستگاه تاکسی، حداقل در ۶ سال گذشته شهر قم رکورد دار این زمینه بود و توانست ۳۸ دستگاه ون وانا را بعد از ۱۷ سال نوسازی کند. همچنین شهرداری قم یک وام ۱۰۰ میلیونی طی سال گذشته بابت نوسازی هرتاکسی با بهره کم پرداخت می کرد و انشالله در آینده این وام دوبرابر خواهد شد. فعلاً سیاست اسقاط و نوسازی در کنار هم مطرح است.

از مباحث بنیادینی که در سیستم حمل و نقل مطرح می شود بحث فرهنگ سازی است. آیا سازمان شما در این زمینه اقدامی داشته است؟

درخصوص مباحث فرهنگ ترافیک باید گفت که این زمانبر است و باید در قشرهای پایین و دانش آموزان کار کرد. طی تعاملی که با مدارس صورت گرفت، از مهرماه سال ۱۴۰۳ بحث آموزش چهره به چهره دانش آموزان شروع شد و تا قبل از عید حدود ۲۰ هزار دانش آموز آموزش داده شد. این کار ادامه دارد و حتماً با مدرسين زبده تر و برنامه ریزی گسترده تر تکمیل خواهد شد. در این خصوص همچنین تولید محتوا نیز با اجرای نمایش و بنر در سطح شهر آغاز خواهد شد. طی سال گذشته تعدادی از نقاط ویژه با هماهنگی سازمان فرهنگی و روابط عمومی شهرداری مشخص شد تا این نقاط به طور کلی عرصه فرهنگ سازی ترافیکی باشند و در عرشه پل ها و نقاط ترافیکی نصب خواهد شد. سال ۱۴۰۴ بودجه پیشنهادی به شورا ۵ برابر شد و امید است با این بودجه بتوان سطح دانش مردم و دانش آموزان را افزایش داد تا مانع بروز بسیاری از خسارات ناشی از تصادفات شد.

سال گذشته یک ابلاغیه ای صادر و برای هر ارگانی یک وظیفه متصور شد. در این لیست ۱۱ ارگان با وظایفی که برایشان تعیین شده بود حضور دارند و اگر همه پای کار بیایند خیلی از مسائل در این زمینه کاهش می یابد.

صورت پایلوت در حال پیگیری است. در واقع علاوه بر بازرس فیزیکی در محل، از داخل سازمان نیز رصد می شود و بازخوردهای خوبی داشته است. این موضوع در هسته مرکزی نهاده و به بخش خصوصی نیز واگذار شده است. درواقع شهرداری رصد می کند اما از طرف بخش خصوصی نیز بازرس فیزیکی می گذارد. درحال حاضر ۲۵۰ تاکسی به پوز مجهز است و مباحث پرداخت کرایه هایشان از این طریق کنترل می شود.

تحول گسترده در حمل و نقل عمومی قم؛ از نوسازی ناوگان تا ورود اتوبوس های برقی

علی نیک

مدیرعامل سازمان اتوبوس رانی

شهرداری قم

مدیریت شهری قم در سال ۱۴۰۳ با اجرای برنامه های نوین و زیرساختی، تحولات چشمگیری را در حوزه اتوبوس رانی رقم زد. از افزایش ناوگان و خرید اتوبوس های برقی تا به کارگیری سیستم های هوشمند، این اقدامات گامی مهم در راستای بهبود کیفیت حمل و نقل عمومی و کاهش آلودگی هوا محسوب می شود. گفتوگوی پیش رو با علی نیک، مدیرعامل سازمان اتوبوس رانی شهرداری قم، به بررسی تغییرات و پیشرفت های مهم در حوزه اتوبوس رانی قم در سال ۱۴۰۳ می پردازد.

چه اتفاقاتی در سال ۱۴۰۳ در حوزه اتوبوس رانی رقم خورده است؟

سازمان اتوبوس رانی قم جزء پیشروترین سازمان ها در حوزه های نرم افزار و سخت و افزار و حوزه های مربوط به حمل و نقل و خواسته های مسافرین در سال ۱۴۰۳ بوده است. ما بازدیدهای متعددی را در سال ۱۴۰۳ توسط افراد مختلف از جمله نمایندگان مجلس، نمایندگان شورا و مدیران سراسر کشور داشتیم و افرادی که در این حوزه دستی بر آتش داشتند و از سازمان ما بازدید داشتند، اذعان کردند که سازمان اتوبوس رانی نسبت به سال های اخیر متحول شده است و الگوی بسیاری از کلان شهرهاست.

بودجه سال ۱۴۰۳ چقدر بود؟ متمم بودجه به چه صورت بود؟

بودجه سال ۱۴۰۳ بالغ بر ۲۷۰ میلیارد تومان بوده و در اصلاحیه، این بودجه تبدیل به ۲۹۱ میلیارد تومان شد که بیش از ۹۰ درصد تحقق بودجه داشتیم. عدد دقیق به تحقق رسیدن این بودجه هنوز مشخص نیست چون بودجه را معمولاً پایان فروردین می بندند.

وضعیت ناوگان های اتوبوس رانی در سال ۱۴۰۳ به چه صورت بود؟

هدف گذاری ابتدای سال ۱۴۰۳ در قسمت سخت افزاری ناوگان اتوبوس رانی بر این بود که تعداد ناوگان را ارتقا دهیم. این افزایش ناوگان را از ۲ طریق بازسازی و خرید ناوگان. در پی افزایش قسمت سخت افزاری ناوگان ۲ اتفاق خوب افتاد؛ در ابتدای سال ۱۴۰۳، ۱۲ دستگاه بازسازی شد و اواخر سال ۱۴۰۳، ۱۶ دستگاه بازسازی شد. در مجموع ۳۰ دستگاه بازسازی صفر تا صد داشتیم که به گفته کاربران این ماشین ها، بازسازی به گونه ای بوده که

امروزه می توان به عنوان یک ماشین ایمن و استاندارد از آن استفاده کرد.

همچنین علاوه بر این بازسازی ها، ۱۰ دستگاه خودرو بنز ایران خودرو دیزل آتروس خریداری شد و انعقاد قرارداد ۲۰ دستگاه اتوبوس برقی انجام شد که ۵ دستگاه آن در پایان سال ۱۴۰۳ در سطح شهر به فعالیت پرداخت و تلاش ها بر این است که ۱۵ دستگاه باقی مانده در سال جاری، به فعالیت بپردازند.

فناوری روز دنیا به سمت استفاده خودروهای پاک مانند ماشین های برقی می رود تا هوای شهر پاک و سالم بماند. ما نیز نباید از این فناوری روز دنیا عقب باشیم. از همین رو، دستگاه های ناوگان برقی را وارد چرخه اتوبوس رانی کردیم. گرچه قیمت خرید این اتوبوس های برقی دو برابر خودروهای دیزل است اما هزینه های جانبی آن از خودروهای دیزل کمتر است.

آیا در راه اندازی و بهره برداری اتوبوس های برقی با چالشی روبرو شدید و چه اقداماتی در جهت رفع آن کردید؟

در خصوص خودروهای برقی چالش هایی در کل کشور و نه صرفاً در شهر قم وجود دارد؛ تأمین برق و انرژی که باید توسط اداره برق تأمین شود و در این راستا مکاتباتی با استانداری و اداره برق انجام شده است. چالش دوم در خصوص بحث شارژرها و نصب تجهیزات و زیرساخت ها برای تأمین برق این خودروهاست که جانمایی آن ها انجام شده است. شارژ این دستگاه ها در مدت شب تا صبح انجام می شود زیرا برق در روز دچار چالش است و سعی می شود در مدت شب تا صبح انجام شود تا کمترین فشار به شبکه برق شهری بیاید.

اولویت استفاده از ناوگان های برقی به چه صورت است؟

اماکنی هدف استفاده ناوگان های برقی است که هم شلوغ تر و هم آلودگی هوا بیشتر است. پس طبق این مؤلفه ها بهترین و اولین مکان رینگ اطراف حرم مطهر حضرت معصومه (س) بود که این خودروها شروع به کار کردند. پس از رینگ اطراف حرم مطهر، خیابان های منطقه ۲ است که از این خودروهای برقی استفاده می کنیم.

مانیتورینگ نصب شده، انجام می‌شود.

چه اقداماتی برای رفاه حال رانندگان اندیشیده شده است؟

برای رفاه حال هرچه بیشتر رانندگان ناوگان‌های اتوبوس‌رانی، طرح طبقه‌بندی مشاغل برای آنان اجرایی شد و درصدی از رانندگان به محض طبقه‌بندی شدن، به حقوق آنان افزوده شد. همچنین در مباحث قرارداد با بیمه، با بیمه ایران جهت بیمه تکمیلی رانندگان قرارداد بستیم و همچنین بیمه بدنه خودرو را نیز پیگیری کردیم. هر روز صبح صبحانه نسبتاً خوبی برای رانندگان تدارک دیده شده که از این لحاظ نیز رانندگان ناوگان‌ها آسیمی نبینند.

در سال ۱۴۰۳ برای اولین بار روی لباس‌های فرمی که خود سازمان برای رانندگان تهیه می‌کند، درجاتی نصب می‌شود که نشان از سابقه آن راننده دارد و از کاپیتان ۱ تا کاپیتان ۴ درجه‌بندی می‌شود.

از میزان و چگونگی پرداخت بلیت توسط مردم و مدیریت شهری بفرمایید.

در سال‌های گذشته، دولت‌ها کمک‌هایی را در قالب هزینه‌های جاری به سازمان‌ها می‌دادند. در دهه ۹۰ این کمک به شدت کاهش و یا حذف شد. در سال‌های اخیر در قالب خرید خودرو شاهد کمک‌هایی از جانب دولت هستیم ولی هزینه‌های جاری واقعاً کم‌رشدکن است و بر عهده مدیریت شهری است. برابر آخرین اعلام و فرآیندی که بابت تعیین نرخ جمع‌آوری کردیم، قیمت تمام‌شده یک مسافر را برآورد کردیم که معادل ۹۳۰۰ تومان با استهلاک خودرو و ۷۵۰۰ تومان بدون استهلاک خودرو است.

در حیطه اعمال نظر شهروندان برای ارتقای کیفیت خدمت‌رسانی چه اقداماتی صورت گرفته است؟

هدف‌گذاری که از سال‌ها قبل داشتیم و آن این بود که زمان رسیدن اتوبوس به ایستگاه‌ها برای مسافرین مشخص باشد. در سال ۱۴۰۳ چند سامانه پیامکی را رقم زدیم و پشت‌صندلی اتوبوس‌ها QRcode هایی نصب کردیم که مسافر را بر ما ناظر می‌کند و مسافر می‌تواند به تمام امکانات و راننده وقت امتیاز دهد. سیستمی طوری تعبیه شده که بیشتر از ۲ پیام از یک موبایل در روز پیام دریافت نمی‌کند.

آیا ناوگان اتوبوس‌رانی قم همانند سال‌های ۸۸ تا ۹۸ توسط بخش خصوصی اداره می‌شود یا خیر؟ اگر این‌طور نیست، چه نتایجی از ملکی بودن آن حاصل شده است؟

ناوگان سازمان اتوبوس‌رانی از سال ۱۳۹۸ تاکنون که با نگاه مدیریت جدیدی همراه بوده، شاهد اتفاقات جدید و رو به جلویی بوده است. از سال ۱۳۸۸ تا سال ۱۳۹۸، ناوگان‌های اتوبوس‌رانی به‌طور کامل بخش خصوصی بودند اما امروزه صد در صد با ناوگان‌های ملکی در خدمت شهروندان هستیم. ملکی اداره شدن ناوگان‌ها دارای مزایا و معایبی نیز هست. یکی از معایب آن پرهزینه بودن آن است اما از طرفی خدمات ارائه‌شده به مسافران قابل قیاس با اداره شدن توسط بخش خصوصی نیست و نگاه منفعتی به مسافر نمی‌شود.

قرار دادن دستگاه‌های پوز آنلاین و دوربین‌هایی که هم امنیتی برای مسافران رقم می‌زند و هم شک و شبهه‌ای در دریافت و اخذ مبالغ نمی‌ماند. قرارداد دیگری به نام «سرفاصله» وجود دارد که هیچ شهروند و استانداری دیگری تاکنون موفق به اجرا کردن آن نشده است و طی این قرارداد، مسافر دقیقه از زمان حرکت و رسیدن اتوبوس به ایستگاه مطلع می‌گردد.

این قابلیت برای مردم بسیار ارزش است. سرشماری سرفاصله‌ها در هر ۱۵، ۱۰ و ۵ دقیقه انجام می‌شود که توسط سامانه‌های پیشرفته AVL انجام می‌شود که در اتاق

طی مقوله‌های مختلفی که به وجود آمد سهم حمل‌ونقل عمومی در پایان دهه ۹۰، به زیر ۵ درصد رسید. عواملی از قبیل وجود خودروهای شخصی و ترجیح مردم بر استفاده از آن‌ها، شیوع کرونا، فرهنگ استفاده از وسایل حمل‌ونقل عمومی و مواردی از این قبیل باعث کاهش این درصد شد. اما میانگین جابه‌جایی مسافر در هر ساعت از سال ۱۳۹۹ تاکنون از ۲۰۰ مسافر به ۶۰۰ مسافر افزایش پیدا کرده و این نشان‌دهنده افزایش آمار استفاده از ناوگان اتوبوس‌رانی است.

از این مقدار برآورد شده، فقط ۲۷۰۰ تومان یعنی یک سوم مقدار کل از مسافران دریافت می‌شد و مابقی آن هزینه توسط مدیریت شهری پرداخت می‌شود.

سهم حمل‌ونقل عمومی از سفرهای شهری در شهر قم چگونه است؟

سهم حمل‌ونقل عمومی در شهر قم در دهه ۸۰، ۱۷ درصد بود. در

افزایش ۳ برابری بودجه سازمان حمل و نقل و ترافیک

علیرضا خلیلی

مدیرعامل سازمان حمل و نقل و ترافیک
شهرداری قم

استفاده از فناوری‌های نوین در مدیریت ترافیک کلان‌شهرها یکی از موضوعاتی است که برای دسترسی به آن انگیزه بسیاری وجود دارد چراکه موجب بهبود وضعیت ترافیکی و بهبود رضایتمندی عمومی خواهد شد. شهرداری قم نیز در سال‌های اخیر در این زمینه وارد عمل شده و اقدامات قابل توجهی بر پایه مطالعات علمی انجام داده است. مصاحبه زیر با علیرضا خلیلی، مدیرعامل سازمان حمل و نقل و ترافیک شهرداری قم به منظور اطلاع‌یابی از اقدامات این سازمان صورت گرفته است.

بودجه‌ای که در سال ۱۴۰۳ در اختیار داشتید چقدر بوده و آیا توانستید متمم بر آن داشته باشید؟

در سال ۱۴۰۳، با یک بودجه ۴۰ میلیارد تومانی روبرو بودیم و سازمانی که بدهی زیادی به شهرداری مرکز داشت و پروژه‌های نیمه‌کاره‌ای در حال اجرایی که داخل سازمان وجود داشت. از سال ۱۴۰۲ سعی شد با همان بودجه‌ای که موجود بود، سازمان را حفظ و برنامه‌ریزی خوبی برای سال ۱۴۰۳ انجام بدهیم. در سال ۱۴۰۳ بودجه سازمان حدود سه برابر یعنی ۳۰ درصد افزایش یافت. به عبارتی دیگر، ما در پایان سال ۱۴۰۳ از بودجه ۴۰ میلیاردی که سال ۱۴۰۲ داشتیم به بودجه ۱۰۵ میلیاردی رسیدیم. در سال ۱۴۰۴ هم این بودجه رو به عدد ۱۴۰ میلیارد رساندیم.

زمینه فعالیت‌های این سازمان چیست؟

ما در زمینه‌های متعدد فعالیت داریم؛ از جمله مدیریت ترافیک در سطح شهر، نظارت دقیق بر پارکینگ‌های عمومی، نصب تجهیزات ترافیکی و مراقبت از مراکز معاینه فنی. در حال حاضر، حدود ۶۰۰ جای پارک در مرکز شهر آماده بهره‌برداری شده است که باعث بهبود دسترسی و کاهش ترافیک می‌شود.

بزرگ‌ترین چالش شما چه بوده است؟ برای رفع این چالش چه اقدامی کردید؟

یکی از چالش‌های بزرگ ما، مدیریت بهینه پارکینگ‌های عمومی و انجام خط‌کشی‌های مناسب معابر بود. برای رفع این مشکلات، سیستم‌های هوشمند مدیریت پارکینگ را پیاده‌سازی کرده‌ایم که کنترل ورود و خروج خودروها بر اساس پلاک را ممکن ساخته است. همچنین، خط‌کشی معابر را با استفاده از رنگ‌های دوجرئی انجام دادیم تا از ماندگاری بالاتر و کاهش شکایات مردمی اطمینان حاصل کنیم.

در سال ۱۴۰۳، حدود ۳۰ کیلومتر خط‌کشی جدید در معابر شهر اجرا کردیم که حداقل ماندگاری آن‌ها ۳۶ ماه است. این اقدام به رانندگان کمک می‌کند تا در شب

مسیرها را بهتر تشخیص دهند و از بروز تصادفات جلوگیری شود. ما علاوه بر این، ۴۰ تقاطع شهری از ۵۴ تقاطع موجود را به سیستم برق اضطراری مجهز کردیم تا در مواقع قطعی برق، اختلالات ترافیکی تا حد امکان کاهش یابد. همچنین، نصب تابلوهای راهنما به اندازه هزار مترمربع و حذف زبان انگلیسی از آن‌ها موجب افزایش خوانایی و سهولت تردد شهروندان شده است. به علاوه، در سطح معابر ۷۰۰ قلم تجهیزات ترافیکی نصب شده و نظارت بر سه مرکز معاینه فنی از وظایف ما بوده است. برنامه‌ریزی شده که در سال ۱۴۰۴ یک مرکز جدید معاینه فنی راه‌اندازی شود تا دسترسی شهروندان به این خدمات راحت‌تر شود.

در حوزه ایمنی کاربران چه اقداماتی انجام دادید؟

در حوزه ایمنی عابران، نگهداری و توسعه ۵۵ پل عابر پیاده در سطح شهر از دیگر اقدامات ما است. با اجرای طرح‌های جدید، از جمله نصب پل‌های عابر پیاده در معابر خطرناکی مانند بلوار آیت‌الله حکیم، سعی در افزایش ایمنی عابران داشته‌ایم؛ به گونه‌ای که در سال ۱۴۰۴، نصب پل‌های جدید در هفت نقطه برنامه‌ریزی شده است.

با توجه به اینکه در تصادفات، افراد بالای ۵۰ سال بیشتر آسیب می‌بینند، تصمیم گرفتیم به جای استفاده از پله برقی، در پل‌های عابر پیاده آسانسور نصب کنیم. این اقدام به منظور سهولت دسترسی برای معلولین، سالمندان و مادران با کالسکه اتخاذ شده است. در حال حاضر، ۱۶ پل عابر پیاده در دستور کار قرار دارند که در ۸ مورد، کابین آسانسور به زودی نصب خواهد شد.

دستاوردهای سازمان در حوزه پیشگیری از تصادفات و تلفات چه بوده است؟

با همکاری پلیس راهور و سایر نهادها، در سال ۱۴۰۳ توانستیم

تصادفات فوتی را به میزان ۳۰ درصد کاهش دهیم و استان قم به عنوان دومین استان کشور در کاهش تصادفات انتخاب شود. این دستاورد حاصل همکاری همه جانبه در شهر ماست.

در کدام زمینه عملکرد شاخص ایجاد شده است؟

ما با بودجه ۴۰ میلیارد تومانی آغاز به کار کردیم و در همان سال ۱۱۰۰ کیلومتر خطکشی جدید انجام دادیم؛ رکوردی که هدف ما برای سال ۱۴۰۴ اجرای ۵۰۰ کیلومتر خطکشی دیگر است. در راستای نوآوری، به هوشمندسازی پارکینگ های عمومی پرداخته ایم تا از طریق سامانه «قم بار» بتوانید ظرفیت و موقعیت پارکینگ ها را مشاهده کنید. این ابتکار باعث بهبود ترافیک و افزایش شفافیت در خدمات شده است.

در گزارش ها و توضیحات خود در خصوص چالش ها و دستاوردهای سال های ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳، بر بهبود ایمنی معابر از جمله در بلوار آیت الله حکیم تأکید داشته ام. علاوه بر آن، با اتخاذ تصمیمات مهم نظیر احداث آسانسور در پل های عابر پیاده، تلاش کرده ایم تصادفات را کاهش دهیم.

من به اهمیت برنامه ریزی مشخص و استفاده از فناوری های روز معتقدم. به همین دلیل، افزایش خطکشی معابر ما از ۲۰۰-۴۰۰ کیلومتر در سال به رکورد هزار کیلومتری شکل گرفته و آموزش های تخصصی در ۴۰۰ مدرسه برای فرهنگ سازی ترافیک برگزار شده است تا از تصادفات جلوگیری شود.

با ساماندهی بهتر تردد عابران پیاده و برگزاری مراسم همراه با رایگان کردن پارکینگ در زمان های خاص، توانسته ایم ترافیک معابر را تا ۳۰ درصد کاهش دهیم. همچنین، استفاده از تقاطع های هوشمند و حسگرهای تنظیم کننده زمان انتظار، موفقیت های بسیاری در بهبود شرایط تردد به همراه داشته است. موفقیت های این سیستم در کاهش ترافیک و بهبود شرایط تردد آشکار بوده و هدف اصلی در سال ۱۴۰۴، ادامه هوشمند شدن معابر است.

با مدیریت مناسب، مشکلات گذشته مانند تأخیر در پرداخت حقوق کارکنان برطرف شده است. تغییرات مثبت در چهره شهر و تسهیل تردد شهروندان مشهود است. در حال حاضر قم به عنوان یک کلان شهر به روز شناخته می شود و این تغییرات نتیجه زحمات همکاران و مدیریت خوب شهرداری است.

نظم بخشی و توسعه خدمات در پایانه مسافربری قم

زین العابدین قراچورلو

مدیرعامل پایانه‌های مسافربری
شهرداری قم

پایانه‌های مسافربری یکی از نخستین مکان‌های عمومی هستند که مسافران در سفر به شهری به آن دسترسی پیدا می‌کنند. هرچند وجود دوگانگی در مدیریت پایانه‌ها موجب شده تا بخشی از مشکلات قدری حل ناشدنی به نظر برسد اما شهرداری قم در طول یک سال گذشته اقدامات بسیار خوبی برای نظم بخشی و ارتقای خدمات در این پایانه‌ها انجام داده است. مصاحبه زیر با زین العابدین قراچورلو به منظور مطلع شدن از وضعیت خدمات در پایانه‌های مسافربری شهر قم صورت گرفته است.

برای سال ۱۴۰۳ در سازمان پایانه‌های مسافربری شهرداری قم چه برنامه‌ای داشتید و آیا بودجه پیشنهادی محقق شد؟

برای سال ۱۴۰۳ پیشنهادی بالغ بر ۲۶.۵ میلیارد تومان ارائه شد، اما با اقدامات انجام شده، اکنون بودجه عملکردی سازمان به ۳۳ میلیارد تومان رسیده است. یعنی رشد قابل توجهی در حوزه درآمدی و بودجه‌ای را تجربه کردیم.

تغییر خاصی در ساختار بودجه‌ای سازمان نیز اعمال شد؟

یکی از اقدامات اساسی ما حذف ردیف‌های کلی از بودجه بود. ما برای هر فعالیت و طرح، پروژه مشخص تعریف کردیم، بودجه هر پروژه را به صورت مجزا با توجیه دقیق در سند بودجه گنجانیدیم و منابع درآمدی اختصاصی برای آن در نظر گرفتیم. این اقدام باعث شفافیت و قابلیت رصد دقیق پروژه‌ها شد.

نسبت بودجه عمرانی و جاری در سازمان چه تغییری داشته است؟

در سال ۱۴۰۲، حدود ۲.۹ میلیارد تومان از بودجه ۱۶ میلیاردی به نگهداری اختصاص یافته بود و مابقی عمدتاً هزینه‌های جاری بود. اما در ساختار جدید، سعی کردیم سهم بودجه عمرانی و نگهداری را افزایش دهیم. اکنون در بودجه ۱۴۰۳، حدود ۶۰ درصد بودجه به امور عمرانی و نگهداری اختصاص دارد و فقط ۳۰ درصد برای امور جاری مصرف می‌شود.

در حوزه زیرساخت‌ها چه اقداماتی انجام دادید؟

اقدامات خوبی در پایانه مرکزی قم صورت گرفت؛ بهسازی

نمازخانه‌ها، مساجد و سرویس‌های بهداشتی از جمله این موارد است. وضعیت این فضاها اکنون در شأن زائرین است. همچنین در حوزه مدیریت اموال، اسقاطی را تعمیر و بازافت کردیم که باعث کاهش هزینه‌ها شد.

در زمینه خدمات فنی برای ناوگان چه اقداماتی انجام شد؟

یک مجتمع کارگاهی با پنج مغازه تخصصی تعمیراتی شامل باتری‌سازی، مکانیکی، صندلی‌سازی و کارواش راه‌اندازی کردیم. این خدمات باقیمت‌هایی بسیار پایین‌تر از نرخ بازار، فقط برای خودروهای ناوگان سازمان ارائه می‌شود و موجب رضایت‌مندی بالای بهره‌برداران شده است.

آیا تدبیری هم برای رانندگان خانم در ایام خاص اندیشیده‌اید؟

بله، اگرچه در قم راننده بانو نداریم، اما در ایام اربعین یا محرم رانندگان خانمی از شهرهای دیگر می‌آیند. برای این افراد، خوابگاه مجهزی با امکانات رفاهی کامل ساخته شده تا در شرایط مناسب استراحت کنند و با تمرکز کافی ادامه مسیر دهند.

در خصوص نظم بخشی به فعالیت شرکت‌ها چه اقداماتی انجام داده‌اید؟

حدود ۲۰۰ شرکت در سطح شهر قم در پایانه‌ها فعال هستند که ۴۰ مورد آن در پایانه مرکزی قرار دارند. با برنامه‌ریزی و نظارت دقیق، مانع سوار کردن مسافر غیرمجاز شدیم و نرخ‌ها را نیز سامان دادیم. همچنین پاسگاه انتظامی پایانه را فعال کردیم که تأثیر بسزایی در کاهش ناهنجاری‌ها داشته است.

وضعیت پایانه خرمشهر به چه صورت است؟

پایانه خرمشهر هم از مجموعه‌هایی بود که با وضعیت مناسبی اداره نمی‌شد. با آغاز مدیریت جدید، بهسازی گسترده‌ای را در آن انجام دادیم. نمازخانه و سرویس‌های بهداشتی کاملاً بازسازی شدند تا زائران و مسافران بتوانند با آسایش بیشتری از خدمات بهره‌مند شوند. محوطه‌سازی انجام گرفت و فضای

آمادگی داشت. در این ایام، به صورت ویژه اکیپ‌های نظافت، امنیت و پشتیبانی به صورت ۲۴ ساعته در پایانه مستقر می‌شوند. همچنین با برپایی موبک‌های خدمت‌رسانی، پذیرایی از زائران انجام می‌شود.

✓ خبرنگار برای بهبود شرایط رفاهی رانندگان چه کردید؟

رفاه رانندگان برای ما اهمیت زیادی دارد، زیرا آن‌ها خط مقدم خدمت‌رسانی به مردم هستند. در همین راستا، مجتمع خدمات فنی راه‌اندازی کردیم که شامل تعمیرگاه مکانیکی، باتری‌سازی، صندلی‌سازی و کارواش ویژه ناوگان عمومی است.

قیمت‌گذاری این خدمات به گونه‌ای انجام شده که بسیار پایین‌تر از نرخ بازار باشد و فقط به ناوگان سازمانی اختصاص یابد. این خدمات از یک سو باعث صرفه‌جویی در هزینه‌های رانندگان شده و از سوی دیگر، با افزایش رضایتمندی آنان، موجب ارتقاء کیفیت خدمت‌رسانی به مسافران شده است. علاوه بر این، فضاهای اقامتی ویژه‌ای برای رانندگان در نظر گرفته‌ایم تا بعد از طی مسیرهای طولانی، بتوانند در محیطی آرام استراحت کنند.

✓ نظرتان درباره بازخورد مردم نسبت به خدمات جدید چیست؟

بحمدالله بازخوردهایی که از سوی مردم، رانندگان و حتی شرکت‌های خصوصی دریافت کرده‌ایم، نشان می‌دهد که اقدامات انجام شده مؤثر بوده است. هم در پایانه مرکزی و هم در پایانه خرمشهر، بسیاری از مسافران از تغییرات صورت گرفته ابراز رضایت کرده‌اند.

البته ما ادعا نمی‌کنیم که همه مشکلات به طور کامل حل شده‌اند، اما مسیر پیشرفت با شتاب مناسبی در حال طی شدن است. آنچه برای ما مهم است، پاسخ‌گویی به مطالبات واقعی مردم و ارتقای سطح خدمات شهری در حوزه حمل‌ونقل بین شهری است و برای این هدف، برنامه‌های میان‌مدت و بلندمدتی نیز تعریف کرده‌ایم.

پارکینگ خودروهای شخصی سامان یافت تا خانواده‌ها با خیال راحت وسیله نقلیه خود را در محل پارک کنند. سالن انتظار نیز تجهیز شد تا افراد در فضای مناسب منتظر حرکت اتوبوس باشند. همچنین در ضلع جنوبی پایانه، مجموعه باغ رستوران زیبایی با فضای سبز و آلاچیق‌های خانوادگی آماده‌سازی شده که به زودی واگذار خواهد شد و می‌تواند به یک فضای فرهنگی-رفاهی مناسب برای مسافران تبدیل شود.

✓ برای کنترل و ساماندهی شرکت‌ها چه کردید؟

موضوع شرکت‌ها در پایانه‌ها از موارد مهمی بود که نیاز به ساماندهی جدی داشت. بیش از ۲۰۰ شرکت فعال در سطح شهر قم داریم که ۴۰ مورد از آن‌ها در پایانه مرکزی مستقر هستند. قبلاً با مشکلاتی مثل سوار کردن مسافر خارج از نوبت، بی‌نظمی در محوطه و حتی دریافت کرایه غیرقانونی مواجه بودیم.

با تشکیل کمیته ویژه و ارتباط مستمر با شرکت‌ها، سازوکار نظارت را تقویت کردیم. یکی از مهم‌ترین اقدامات ما، فعال‌سازی مجدد پاسگاه انتظامی در پایانه بود که نقش مهمی در تأمین امنیت و برخورد با تخلفات ایفا می‌کند.

حضور پلیس، مانع بسیاری از بی‌نظمی‌ها شد و امروز شاهد نظم بیشتری در تردد، توقف و جابه‌جایی مسافرین هستیم. حتی برای شناسایی دقیق تخلفات، دوربین‌های جدیدی نیز نصب کردیم که اطلاعات دقیقی از ورود و خروج خودروها ثبت می‌کند.

✓ در ایام پرتدد مانند اربعین چه برنامه‌ای داشتید؟

ایام خاصی مثل اربعین و نیمه شعبان، شرایط ویژه‌ای دارند. تردد به سمت پایانه‌ها افزایش چند برابری دارد و باید از قبل برای آن

اهتمام در نوسازی ناوگان تاکسیرانی

قاسم طالبی

مدیرعامل سازمان مدیریت و نظارت بر تاکسیرانی شهرداری قم

در سال ۱۴۰۳، سازمان مدیریت و نظارت بر تاکسیرانی قم با چالش‌های متعددی در زمینه حمل و نقل عمومی، به‌ویژه در حوزه تاکسیرانی و سرویس مدارس، روبرو بود. با این حال، این مجموعه با تلاش‌های گسترده و اتخاذ تدابیر مدیریتی مناسب توانست خدماتی مطلوب به شهروندان ارائه دهد. از این رو در گفتگو با قاسم طالبی، مدیرعامل سازمان مدیریت و نظارت بر تاکسیرانی شهرداری قم به بررسی عملکرد این سازمان، برنامه‌های اجرا شده، چالش‌های موجود و اهداف آتی پرداخته می‌شود که متن این گفتگو را می‌خوانیم و می‌بینیم.

مهم‌ترین اقدامات سازمان مدیریت و نظارت بر تاکسیرانی شهرداری قم در سال ۱۴۰۳ چه بود؟

در سال ۱۴۰۳، بودجه‌ای بالغ بر ۲۳ میلیارد تومان برای سازمان تاکسیرانی اختصاص یافت. با توجه به اینکه درآمد اصلی این سازمان از خدمات‌رسانی به جامعه تاکسیران تأمین می‌شود، نگاه و سیاست مجموعه شهرداری و مدیریت شهری این نبوده که بخواهیم افزایش چشمگیری با توجه به بودجه اختصاص یافته بدهیم. مدیریت شهری تلاش کرده است تا با نگاهی جامع‌تر، برنامه‌هایی را اجرایی کند که کیفیت خدمات ارتقا یابد. نگاه به سمت تورم نبوده و نگاه به کیفیت خدمات‌رسانی بوده است.

باهمت همکاران در سازمان تاکسیرانی، توانستیم متممی داشته باشیم نسبت به بودجه و مبلغی بالغ بر ۲۶ میلیارد و ۷۰۰ میلیون تومان اختصاص دادیم. این افزایش را در بحث درآمدی که از تاکسی‌های اینترنتی داشتیم، توانستیم دریافت کنیم که بتوانیم خدمات بهتری ارائه کنیم.

بودجه‌ای که برای سال ۱۴۰۴ در نظر گرفتیم، برای ۱۲ ماه است و طبق برآوردی که شد، عدد بودجه به ۴۵ میلیارد تومان رسید. با توجه به این بودجه رشد صد درصدی نسبت به بودجه سال ۱۴۰۳ شاهد هستیم.

وضعیت ناوگان تاکسیرانی شهر قم به چه صورت است؟

در سطح شهر قم، بیش از ۵۸۰۰ دستگاه تاکسی در حال فعالیت هستند که بخشی از آن‌ها در خطوط ثابت، تاکسی‌های بی‌سیم و تاکسی‌های گردش خدمات ارائه می‌دهند. با توجه به افزایش سن ناوگان و عبور بیش از ۵۰ درصد تاکسی‌ها از مرز فرسودگی، روند نوسازی این ناوگان به عنوان یکی از دغدغه‌های مدیریت شهری مطرح بوده است.

با توجه به اینکه شهر قم یک شهر زائریذیر است، جلساتی را با شهرداری برای اقدامات نوسازی خدمات ناوگان شهری داشته‌ایم. قرار بر این شد که مبلغی را از منابع شهرداری اخذ کنیم و به عنوان سپرده در بانک‌های عامل بگذاریم و بتوانیم از این منابع و آورده‌ها، مبالغی را به صورت وام در اختیار دارندگان تاکسی‌های فرسوده بگذاریم.

این اقدام که از سال ۱۴۰۰ آغاز شد، وام‌های خوبی تقریباً معادل باقیمت خودرو خریداری شده به دارندگان تاکسی فرسوده اعطا می‌شد اما با گذر زمان و افزایش تورم دیگر صاحبان تاکسی فرسوده قادر به تعویض تاکسی‌های فرسوده خود نبودند که بازهم در این مورد تدابیری اندیشیده شده است.

چه موفقیت‌ها و دستاوردهایی در طول سال ۱۴۰۳ برای سازمان تاکسیرانی به دست آمد؟

سازمان تاکسیرانی قم در سال ۱۴۰۳ موفق شد تعداد قابل توجهی از تاکسی‌های فرسوده را از رده خارج کند و در این راستا ۳۵۰ دستگاه تاکسی را اسقاط و ۱۴۰ دستگاه تاکسی جدید جایگزین کند. همچنین، برای نخستین بار پس از حدود ۱۶ سال، نوسازی تاکسی‌های ون دلیکادر شهر قم صورت گرفت که به عنوان یک دستاورد قابل توجه محسوب می‌شود.

سازمان تاکسیرانی در سال گذشته در مناسبت‌های برجسته‌ای که به وجود آمد، خوب درخشید و در تشییع رئیس جمهور شهید، آیت الله رئیسی و همچنین در دو نوبت انتخابات خدمات ویژه‌ای ارائه کرد. همچنین در روز ۲۶ آذر که روز حمل و نقل است، به رانندگان و دارندگان تاکسی که خدمات ویژه و نقش خوبی داشته‌اند تقدیر و تجلیل به عمل آمد.

از طرفی سالانه ۳۰۰ نفر راننده تاکسی جذب می‌کنیم که تمامی آموزش‌های لازم برای این رانندگان ارائه می‌شود. یکی دیگر از اقداماتی که انجام شده این است که در گذشته رانندگان تاکسی که می‌خواستند به مرخصی بروند می‌بایست به سازمان تاکسیرانی مراجعه کنند و مرخصی خود را ثبت کنند اما اکنون به این صورت مرخصی می‌گیرند که در نرم افزار درخواست مرخصی می‌دهند. از این رو با

چشمگیر بوده است. پروژه‌های بزرگی مانند احداث تقاطع‌ها، افزایش فضای سبز، توسعه مترو و نوسازی ناوگان حمل‌ونقل عمومی، همه نشان‌دهنده روند روبه‌جلوی مدیریت شهری هستند.

مهم‌ترین چالشی که در سال ۱۴۰۳ با آن برخورد کردید چه بود و چه اقداماتی در جهت رفع آن انجام دادید؟

یکی از مهم‌ترین چالش‌های سال ۱۴۰۳، اجرای طرح جدید سرویس مدارس مطابق با دستورالعمل هیئت وزیران بود. با تغییر ساختار مدیریتی سرویس مدارس، شهرداری قم مسئولیت بیشتری در این حوزه بر عهده گرفت و این امر باعث شد که برنامه‌ریزی‌ها به شکل گسترده‌تری انجام شود.

با وجود مشکلاتی همچون تأخیر در راه‌اندازی سامانه سپند، عدم ثبت نام به موقع دانش آموزان و محدودیت زمانی، سازمان

بیش از ۴۰ مرکز دفاتر پیشخوان ارتباط برقرار کردیم تا خدمات بیشتر بتوانیم به تاکسی‌داران بدهیم.

امکاناتی که دفاتر پیشخوان به تاکسی‌داران ارائه می‌کند عبارت‌اند از: صدور پروانه و تمدید و مرخصی و کارهایی از این قبیل که در ۴۰ نقطه شهر آماده خدمت‌رسانی هستند. همچنین این نکته لازم به ذکر است که شهروندان می‌توانند با هیئت انضباطی سازمان، با تماس گرفتن با شماره ۱۳۷ و ۳۶۶۲۸۸۰۰ ارتباط حاصل کنند و ما انتقادات و پیشنهادهای را پذیرا هستیم. هیئت انضباطی متشکل از یک نماینده از تاکسی‌دار و یک نماینده از تاکسی‌ران است.

امسال نزدیک به ۲۵۰ تا ۳۰۰ پرونده داشتیم که به هیئت انضباطی ما مراجعه کردیم و نتیجه این مراجعات ابطال ۳۰ پروانه بوده که جای گذشت نداشته است. مواردی نیز به تعهد و تذکر انجامیده است تا بهترین خدمات در اختیار شهروندان قرار گیرد.

آیا این اقدامات توانسته‌اند سطح رضایتمندی رانندگان و شهروندان را افزایش دهند؟

پیشرفت‌های عمرانی و توسعه حمل‌ونقل شهری در قم طی سال‌های اخیر

برای اولین بار در شهر قم، ۵۰۰۰ دستگاه ون ویژه معلولین تجهیز شده و آماده ارائه خدمات به افراد دارای محدودیت‌های حرکتی هستند. این اقدام در راستای ارتقای کیفیت حمل و نقل برای این قشر از جامعه انجام شد و انتظار می‌رود که با استقبال گسترده، تعداد این وسایل نقلیه در سال آینده افزایش یابد.

در حوزه خدمات حمل و نقل بار چه اقداماتی صورت گرفته است؟

در سال گذشته حدود ۵۰۰۰ پروانه در این حوزه صادر شده است که خودروهایی با قابلیت حمل بالای ۶ تن نیز جزء آن‌ها بوده‌اند.

همچنین بفرمایید اجرای طرح رینگ‌بندی خیابان‌ها چه تأثیری در کاهش ترافیک شهری و بهبود حمل و نقل بار دارد؟

طبق سیاستی که سازمان حمل و نقل داشت، بنا به اجرای طرح رینگ‌بندی خیابان‌ها و باهدف بهتر تردد خودروها ۱۶ دوربین در رینگ قرمز جایگذاری شد که هسته مرکزی شهر را شامل می‌شود. تردد خودروهای باری باید در زمان و مکان خاصی صورت گیرد که آسیبی به زیرساخت‌های شهر نرسد. خودروهای باری باید مجوزهای لازم را از پلیس راهور و شهرداری اخذ کند.

تاکسیرانی توانست ۱۶ هزار دانش‌آموز را از طریق ۱۱ شرکت حمل و نقل تحت پوشش قرار دهد. همچنین تعداد مدارس تحت پوشش این سرویس از ۱۵۰ مدرسه در سال ۱۴۰۲ به ۲۷۰ مدرسه در سال ۱۴۰۳ افزایش یافت.

اجرای طرح‌های حمایتی مانند بیمه تأمین اجتماعی و کمک هزینه تحصیلی چه تأثیری در بهبود معیشت رانندگان تاکسی دارد؟

یکی از مهم‌ترین اقدامات سازمان تاکسیرانی قم، اجرای طرح بیمه تأمین اجتماعی برای رانندگان تاکسی بود. با مذاکرات انجام شده، ۱۲۰ راننده تاکسی تحت پوشش بیمه تأمین اجتماعی قرار گرفتند و امکان استفاده از خدمات دولتی بیمه برای آن‌ها فراهم شد.

همچنین در حوزه حمایت‌های اجتماعی، بسته‌های لوازم التحریر به دانش‌آموزان ممتاز خانواده‌های رانندگان تاکسی اهدا شد. این اقدام شامل ۴۰۰ میلیون تومان اعتبار بود که از آن برای تأمین کمک هزینه تحصیلی دانش‌آموزان بهره گرفته شد.

یکی از گام‌های مهم برای افزایش رفاه شهروندان، نصب دستگاه‌های کارت خوان روی تاکسی‌ها بود. در ابتدای اجرای این طرح، برخی رانندگان نگرانی‌هایی بابت مسائل مالیاتی داشتند، اما پس از هماهنگی با اداره امور مالیاتی، مشخص شد که این فرآیند تأثیری بر پرداخت مالیات رانندگان ندارد.

با رفع این نگرانی‌ها، استقبال رانندگان از این طرح افزایش یافت و در حال حاضر ۲۵۰۰ تا ۲۶۰۰ دستگاه تاکسی در سطح شهر مجهز به کارت خوان هستند که این روند در سال ۱۴۰۴ نیز ادامه خواهد داشت.

چه اقداماتی برای افرادی که معلولیت دارند انجام شده است؟

مالی و اقتصادی

مهرداد توکلی مقدم

معاون مالی و اقتصادی

اداره کل امور مالی

رضا درویدگر

اداره کل تشخیص و وصول درآمد

محمد وحیدنیا

مدیریت امور قراردادهای پیمانها

حامد یآوری فر

اداره کل املاک

سید عبدالله سلیمانی

ذی حسابی های طرح های عمرانی

فاطمه قاسمی

از استقرار انضباط مالی تا ارتقای منابع در شهرداری قم

مهرداد توکلی مقدم

معاون مالی و اقتصادی
شهرداری قم

مهرداد توکلی مقدم که در سال ۱۳۹۴؛ حدود ۵ ماه پس از حضور سید مرتضی سقائیان نژاد در کسوت شهردار قم مسئولیت مدیریت مالی شهرداری قم را بر عهده گرفت و در تیرماه ۱۴۰۲ به دنبال پایان همکاری سید مرتضی حسام نژاد معاون مالی و اقتصادی وقت، بر صندلی معاونت مالی و اقتصادی شهرداری قم تکیه زد. با آقای توکلی به گفت‌وگو نشستیم تا از تجربه و عملکرد خود در این دوران نسبتاً طولانی که امور مالی کلان‌شهر قم را در دست داشته بگوید.

شهرداری از بابت فروش اوراق سال ۹۳ در حساب بانک مرکزی بود. همه این‌ها گزارش ۴ یا ۵ ماه منتهی به پایان سال ۹۴ بود که آن زمان تهیه شد.

از شروع کارتان بگویید و اینکه معاونت مالی را در چه شرایطی تحویل گرفتید؟

حضور من در شهرداری قم، ۵ ماه پس از مستقر شدن دکتر سقائیان نژاد به عنوان شهردار بود و در گام نخست باید به کمک همکاران شهرداری قم اطلاعات استخراج می‌شد. از جمله این اطلاعات مسائل مربوط به مسائل مالی و مطالباتی بود که بانک‌های ملی، تجارت و شهر از شهرداری داشتند. همچنین مطالبات پیمانکاران و مباحث سنواتی نیز مورد بررسی قرار گرفت. روزی که حساب‌های شهرداری به معاونت جدید تحویل داده شد کار با یک نرم‌افزاری که در شأن شهرداری قم نبود آغاز شد و مسائل مالی بررسی شدند. اتفاقاتی که کمی موجب ناراحتی می‌شد مراجعات متعدد از سوی پیمانکاران و کسانی بود که طلب داشتند و این مطالبات نیز به حق بودند.

با کمک همه همکاران و اطلاعاتی که وجود داشت کار بررسی آغاز شد و پس از ۵ یا ۶ ماه که به پایان سال ۹۴ نزدیک شد، تمام اسنادی که ادعایی در خصوص آن‌ها وجود داشت بررسی شد.

در نهایت به چه عددی در زمینه بدهی‌ها دسترسی پیدا شد؟ چه میزان منابع به ازای این بدهی‌ها وجود داشت؟

۲ هزار و ۳۵۰ مورد بدهی شهرداری به پیمانکاران و بانک‌های مطالبه‌گر به تاریخ آن زمان بود. منابع مالی آن زمان که با تخفیف دهه فجر سال ۹۴ هم‌زمان بود تا ۷۰۰ میلیارد تومان مطالبه سازمان‌های اجرایی از دولت برآورد شد و چیز دیگری در دست نبود. درواقع مشخص نبود شهرداری از چه کسانی و چه جاهایی طلب دارد؛ و در نهایت ۳۳۰ میلیارد تومان نیز آن زمان در اختیار

از ابتدای سال ۹۵ با برنامه‌ریزی‌های انجام‌شده قرار شد اسناد و مدارک پایه‌ریزی درستی شود که این نیازمند ابزار به‌روز از جمله نرم‌افزارهای مناسب این کار بود. لذا تعدادی شرکت تولیدکننده این نرم‌افزارها دعوت شدند و از بین آن‌ها یک شرکت نرم‌افزاری مالی شهرداری‌ها در کشور انتخاب شد و تقریباً تا تیر و مرداد ۹۵ نرم‌افزار خریداری شد. این خرید تا پیاده‌سازی و راه‌اندازی نرم‌افزار یک سال مالی طول می‌کشید. در این بین همچنان فشارهای مطالبه‌گران مالی و مراجعه‌کنندگان و همچنین انتظاراتی که جناب شهردار از مجموعه داشتند و مسائلی که از سمت شورا مطرح می‌شد، وجود داشت. در نهایت همکاری‌ها به نتیجه رسیدند.

در ابتدای سال ۹۶ معاونت مالی دقیقاً می‌دانست از چه کسانی طلب دارد و به چه جاها یا افرادی بدهکار است و از لحاظ مالی کارها مشخص شد. بعد از آن تصمیم به ابقای دکتر سقائیان نژاد گرفته شد و یک دوره چهارساله دیگر آغاز گشت. در این دوره جدید وضعیت بررسی اسنادی گسترش پیدا کرد و تلاش‌ها به سمت اموال و انبارهای شهرداری روانه شد. از سال ۹۶ تغییراتی در مجموعه اموال شهرداری مشخص شد. تا اینکه نزدیک به ۳۵ هزار ردیف اموال در یک سال مالی بررسی شد. در ادامه نیز به سمت بودجه‌های شهرداری گام‌هایی برداشته شد و امروز از رقمی بالغ بر ۲۴ همت به عنوان بودجه شهرداری صحبت می‌شود.

یکی از اقدامات مهمی که انجام شد، ایجاد ارتقای شفافیت مالی بود. در سال جاری پیش‌بینی می‌شود سیستم‌های نرم‌افزاری درآمدی به مالی متصل شود و فرایند کسب درآمد و هزینه آن مکانیزه شود. درواقع اشخاص کمتر در آن دخالت داشته باشند و کنترل، نظارت، ورود اطلاعات، تصمیم‌سازی و

مهم‌ترین تجهیزات قطار شهری از این پول خریداری شد و این استواری وجود داشت تا کارهای راحت‌تر پیش برود. از سال ۹۸ به بعد نیز همه چیز مشخص است و ماهیانه تخصیص‌ها پیش‌بینی می‌شود. این اطمینان داده می‌شود که روش عمل مالی شهرداری قم موجب شد که این نهاد از اقتصاد، تورم و سرمایه‌گذاری‌ها عقب نیفتد.

در اتفاق افزایش سرمایه بانک شهر که از سال ۱۴۰۲ شروع شد و تنها شهرداری که در جلسات مجمع اعلام آمادگی می‌کرد شهرداری تهران و قم بود که عدد ۷۰۰ میلیارد برای افزایش سرمایه باید می‌دادند و این عدد تأمین می‌شد. تملک‌هایی که در بلوار جمهوری اسلامی انجام شد، اتفاقاتی که در بلوار شهیدان برقی پیش می‌رفت، طلب‌هایی که به سرعت باید پرداخت می‌شد. این‌ها همه نمونه‌هایی است که طلب‌ها باید مشخص و به موقع پرداخت می‌شد.

یک مسئله‌ای که بر روی آن توجه ویژه وجود داشته بحث تمرکززدایی مسائل مالی مربوط به مناطق شهری از شهرداری مرکز است. شهرداری قم چه برنامه‌ای برای آن داشته است؟

مسئله تمرکززدایی یکی از سیاست‌هایی بود که در حوزه مدیریتی پیگیری می‌شد. بر این اساس، یک برنامه اجرایی روی برنامه‌های

تصمیم‌گیری از طریق نرم‌افزار انجام شود. رئیس حسابداری کنونی همان رئیس حسابداری قبل از سال ۹۴ است اما روش ثبت و ضبط و روش حسابداری در یک ریل مناسب قرار گرفته است. در آن زمان افراد زحمت می‌کشیدند اما مسیر درستی مشخص نشده بود.

چه زمانی بدهی‌های شهرداری قم و وضعیت پیمانکاران تعیین تکلیف شد؟

تعیین تکلیف بدهی‌های پیمانکاران تا سال ۹۷ بسیار سخت بود و نارضایتی‌هایی وجود داشت اما چون به صورت ماهیانه تزریق می‌شد این احساس نمی‌شد. همه این سال‌ها شهرداری از شرایط تورم و اقتصادی جامعه عقب نیفتاد و در همان زمان پروژه‌های بزرگی مثل آیت‌الله بروجردی و اتفاقات این‌چنینی انجام می‌گرفت. از ۹۷ تا یک سال و نیم بعد اندوخته‌ای از آن ۷۰۰ میلیارد تومان مطالبات دولتی شهرداری وجود داشت و دیگر نگرانی فوری وجود نداشت و تلاش شد با توجه به اتفاقات گذشته، آینده شفاف‌تر لحاظ شود. تازمانی که کرونا آغاز شد که اکثر شهرداری‌ها در حقوق جاری خود نیز به سیستم وام وابسته شدند و شهرداری قم به این سیستم‌ها وابسته نشد و بهترین اتفاقات را رقم زد.

چه شاخص‌های عملکردی این موفقیت اقتصادی شهرداری را در این برهه زمانی نشان می‌دهد؟

در این شرایط قریب به سالیانه ۴ هزار و ۵۰۰ تن میلگرد، ۹ هزار تن قیر،

در خصوص ناوگان و ماشین آلات شهرداری نیز کارهای خوبی صورت گرفت به این صورت که تا سال ۱۴۰۲ تعداد ۲۰۰ خودرو وجود داشت در این مدت به حدود ۶۰۰ خودرو رسید و این شامل انواع خودروهای شهرداری در حوزه های خدمات شهری، عمرانی، آتش نشانی و ... می شود.

در طول این سال ها تجهیزات و ماشین آلات سازمان عمران بسیار توسعه پیدا کردند و ناوگان حمل و نقل عمرانی در این ۱۰ سال ۳ برابر و همه ابزارهای شهرداری تقویت شده است.

عملکردی و بودجه ای اضافه شد تا بتواند نقشه راه باشد. در این برنامه مشخص شد که چه سهمی از درآمدها مربوط به شهرداری مرکز و چه میزان مربوط به خود مناطق است. در مباحث بودجه ای در نخستین گام ها بخشی از اختیاراتی که جناب شهردار داشتند به شهردار مناطق تفویض کردند که این موضوع علاوه بر آنکه سرعت کار را بالا می برد، اقتدار آن منطقه شهری و آن شهردار نیز تقویت می شد و این به تمام بخش ها سرایت کرد.

وضعیت عملکرد مالی و اقتصادی شهرداری قم در دو سال اخیر چگونه رقم خورد؟

در بین سال های ۱۴۰۲ تا ۱۴۰۳ از این نظر که اسناد مستندتر، عملکرد بهتر، درآمدها هدفمندتر و منابع هدایت شده تر بود با وجود اینکه از نظر مالی سال های سختی بود اما بهترین عملکرد در این ۱۰ سال محسوب می شود. در این سال ها اراده می شد، تملک صورت می گرفت. در پایان سال ۱۴۰۲ موضوع تملک واحدهای تجاری قبرستان نو و کاری که اصلاً ارتباطی با شهرداری نداشت و شهرداری صرفاً مالکیت داشت آغاز شد و آقای شهردار دستور اکید دادند که سال ۱۴۰۳ تمام نشده قبرستان نو تبدیل به محلی برای استفاده مردم شود. از این رو ۱۳۲ نفر از مالکین مغازه ها توجیه شدند و در این بین روش مدیریت، انسجام شهرداری و هماهنگی بین مدیران شهرداری کارها را پیش می برد. تملک خیابان دروازه ری پس از ۵۰ سال و تعیین تکلیف بازارچه حجتیه و میدان قدیم میوه و تره بار از جمله این اتفاقات است.

مقایسه وضعیت شاخص های مهم شهری ۱۳۹۳-۱۴۰۳

در شهرداری قم بودجه جاری ۲۰ درصد را شامل می‌شود که شامل حقوق و دستمزد کارکنان، خدمات سطح شهر، نگهداری فضای سبز و خریداری ملزومات و مصارف اداری و ... و مابقی که حدود ۱۲ هزار میلیارد تومان می‌شود به مباحث عمرانی تعلق می‌گیرد. این مباحث عمرانی نیز دوباره تقسیم‌بندی می‌شود که حدود ۱.۵ همت برای قطار شهری بود و ۱.۵ همت برای تملک، ۱ همت نیز برای ماشین‌آلات و مواردی بود که برای تکمیل زیرساخت‌های شهر مثل پل و پارکینگ و ... مورد استفاده قرار می‌گرفت. اتفاقات دیگری که در سال ۱۴۰۳ روی داد تسویه حساب به مبلغ هزار میلیارد تومان با بانک شهر بود که تعیین تکلیف شد. لازم به ذکر است در سال ۱۴۰۳ شهرداری در کنار همه رسالت‌های مختلف و رسالت‌های فرهنگی، به سمت رسالت‌های اجتماعی مثل خانه موزه‌ها، خانه ریاضی، خانه هنرمندان، عکاسان، موزه‌ها و این چنین مباحث حرکت کرد. برخی خانه‌های داخل شهر که از نظر تاریخی و اجتماعی قدمت بالایی داشتند مورد توجه قرار گرفتند و چندین خانه موزه خریداری شد و چند خانه دیگر نیز در دست اقدام است. مثلاً ۵۰ درصد خانه شاکری، خانه شهید شفیعی، شهید فخری زاده، خانه شهید زین‌الدین و خانه‌های این چنینی خریداری شده است.

وضعیت عملکرد شهرداری قم در حوزه درآمدهای پایدار چگونه است؟

یکی از درآمدهای پایدار شهرداری قم مسئله سهم شهرداری از مالیات بر ارزش افزوده است. ارزش افزوده متعلق به شهرداری است اما به واسطه قانونی که سال ۸۷ ایجاد شد توسط دولت وصول

وضعیت عملکرد شهرداری قم در بودجه ۱۴۰۳ چگونه است؟

تا امروز از نظر نقدی نزدیک به ۱۱۶ درصد عملکرد نقدی وجود داشته و به نظر می‌آید نزدیک به ۱۱۲ درصد کل بودجه منابع مصرفی عملکرد داشته باشد. این به سمتی رفته است که شهرداری قم بیشترین سهم مصارف بودجه‌اش به سمت مصارف عمرانی بوده است.

در حوزه مصارف بودجه چه اقداماتی رقم خورد؟

می‌شود و به‌طور کامل نیز به شهرداری اختصاص نمی‌یابد که دیوان محاسبات در حال بررسی این مسئله است. همچنین درآمدی که از بابت عوارض نوسازی و یا سهم شهرداری از فروش سوخت‌ها و گمرک‌ها و ... وجود دارد تقریباً درآمد پایدار محسوب می‌شود و طی سال ۱۴۰۴ پیش‌بینی می‌شود که این درآمد ۲۵ همت باشد. در سال ۱۴۰۳ که گذشت مقدار ۲۰۷ همت وصولی همین موارد بوده است.

وضعیت بدهی شهرداری قم چگونه است؟

امروز در حدود ۸۰۰ میلیارد به پیمانکاران و به ۳ بانک نیز بدهی وجود دارد. از بانک ملی که ۴۴۰ میلیارد در سال ۸۸ اوراق گرفته‌شده و با سهم زمان تسویه که سرمایه‌گذاری‌ها و کارهایی شده امروز ۵۷۰ میلیارد تومان است که یک ریال بیشتر نباید شهرداری بپردازد.

در مقابل منابع نقدی و غیرنقدی نیز وجود دارد. در خصوص منابع نقدی همه منابع به دلیل انتشار اوراق موجود است. همین نیز به‌منظور اینکه از نظر ارزش پولی تغییری نداشته باشد بعضاً با یکسری مجوزها در حال تبدیل شدن به این است که بتوان در راستای مباحث قانونی ارزش پول را حفظ کرد، قراردادهای شرکت‌هایی مانند واگن سازی اراک، درواقع وقتی با شرکت‌های خارجی نمی‌توان کار را پیش برد که این شرکت داخلی از اولین شرکت‌های طرف قرارداد شهرداری قم است. این قرارداد هم برای این شرکت داخلی و هم برای شهرداری قم حالت آزمایشی دارد و تلاش می‌شود تا ارزش پول از دست نرود.

عمده منابعی که شهرداری دارد و اطمینان بخش است منابع غیرنقدی موجود است، مثلاً بلوار شهید صادقی و شهرک شهید سلیمانی با قریب به ۵۰۰ مجتمع مسکونی که ۳۰۰ مجتمع آماده است، همچنین در بلوار پیامبر اعظم (ص) زمین‌های وجود دارد که در دو طرف بلوار به طول ۷ کیلومتر متعلق به شهرداری است، از سوی دیگر توافقاتی در سال ۱۴۰۳ با حوزه علمیه صورت گرفت که قریب به ۱۲ هکتار سهم شهرداری است. همچنین زمین‌هایی که در منطقه ۳، کوه سفید و در کارخانه سابق موتور شهرداری بدون استفاده افتاده بود با بودجه نزدیک به هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان فرآوری شد و طی جلساتی که در شهرداری به ارتقای منابع معروف است، تفکیک شد. مجموع این دارایی‌ها قریب به ۲۵ همت است که در بدترین شرایط می‌توان ۲۰ همت آن را به سرعت نقد کرد.

اشاره‌ای به مطالبات شهرداری از برخی سازمان‌ها و ارگان‌ها اشاره کردید. این مطالبات به چه میزان محاسبه شده است؟

۱۰ همت مطالبات دولتی است که ۸۰۵ همت از بابت ساخت‌وساز و اضافه بناها و بخشی مربوط به عوارض نوسازی است که در مجموع ۱۰ همت می‌شود. ۱۰ درصد سایت ۵۶۰ هکتاری تاکنون وصول نشده است و از بابت هزار هکتاری پردیسان نیز نزدیک به هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان زمین به شهرداری واگذار شد. مطالباتی که از راه و شهرسازی به واسطه مسائل مربوط به داخل استان بوده، وجود دارد. در مقابل اینکه شهرداری ۳ همت بدهی دارد قریب به ۳۰ همت طلب دارد؛ یعنی ۱۰ برابر بدهی‌ها منابع نقدی و غیرنقدی وجود دارد. امیدواریم مسیرهایی که اتفاقات درستی است مثل جلسات تخصیص، جلسات ارتقا منابع، جلسات شورای معاونین و شورای شهرداران تداوم داشته باشد تا بهترین مسیر ارتقای این منابع و هزینه‌کرد صحیح آن رقم بخورد.

کدام عملکرد خود در حوزه کاری ۱۰ سال اخیر در شهر قم را درخشان می‌دانید؟

درخشان‌ترین خاطره در حوزه مالی در طول سال‌های اخیر این بود که در یک روز جمعه حدود ساعت ۱۱ ظهر تماسی از سمت دکتر سقائیان نژاد صورت گرفت که دستور عزیمت به مشهد دادند. در سنوات قبل سهام یک شرکت را به عنوان مطالبه شهرداری از دولت در دوره توزیع اصل ۴۴ به شهرداری قم می‌دهند. مثلاً در مقابل طلبی که وجود داشت سهام یک شرکت دولتی به شهرداری قم داده شد. این از شرکت‌های دردرساز برای شهرداری بود که از بابت مالیات شهرداری را ۱۶۰ میلیارد در سال ۹۶ یا ۹۷ بدهکار کرد. این اتفاق در دی ۹۶ روی داد و فردایش قرار بود حساب‌ها بسته شود. خب هیچ اطلاعاتی نیز در دست نبود و این سفر به مشهد صورت گرفت. نیت فقط گرفتن وقت و خالی نبودن میدان بود. یک کار کامل باخته و بدون اطلاعات با موفقیت سپری شد و حساب شرکت بسته نشد.

همچنین در خصوص این سؤال یکی از عملکردهای درخشان پیاده‌سازی نرم‌افزار مالی یک اتفاقی بود که هدفش روشن بود اما سختی‌های زیادی داشت و به لطف خدا به نتیجه مطلوب رسید.

در طی این قریب ۱۰ سال حضورتان در معاونت مالی و اقتصادی، شیرین‌ترین و تلخ‌ترین خاطره شما کدام است؟

از سال ۹۴ که هم شهر غریب و هم شرایط غریب بود و از نظر جسمانی نیز خودش را نشان داد، سخت‌ترین روز روزی بود که در یکی از جلسات رسمی شورای شهر، تفریغ بودجه‌ای که به نظر بهترین سال مالی شهرداری بود رد شد. چون تصمیم‌گیری و قضاوت ناعادلانه‌ای بود برایم سنگین تمام شد اما انجام کار، حجم کار، ارباب رجوع، مردم، بدگویی‌ها و خوش‌گویی‌ها می‌گذرد.

شیرین‌ترین اتفاق روزی بود که دکتر سقائیان نژاد حکم مدیر مالی را باهدف انجام کاری برای مردم تحویل دادند بود. اینکه در یک شهر غریب و دور از خانواده در کنار ایشان به عنوان رئیس و هم‌الگو و مربی قرار گرفتم بسیار شیرین بود.

آمار مقایسه‌ای بودجه و عملکرد شهرداری قم از سال ۱۳۹۴ تا ۱۴۰۴

اصلاح بودجه

بودجه مصوب

درصد تحقق منابع

تحقق منابع

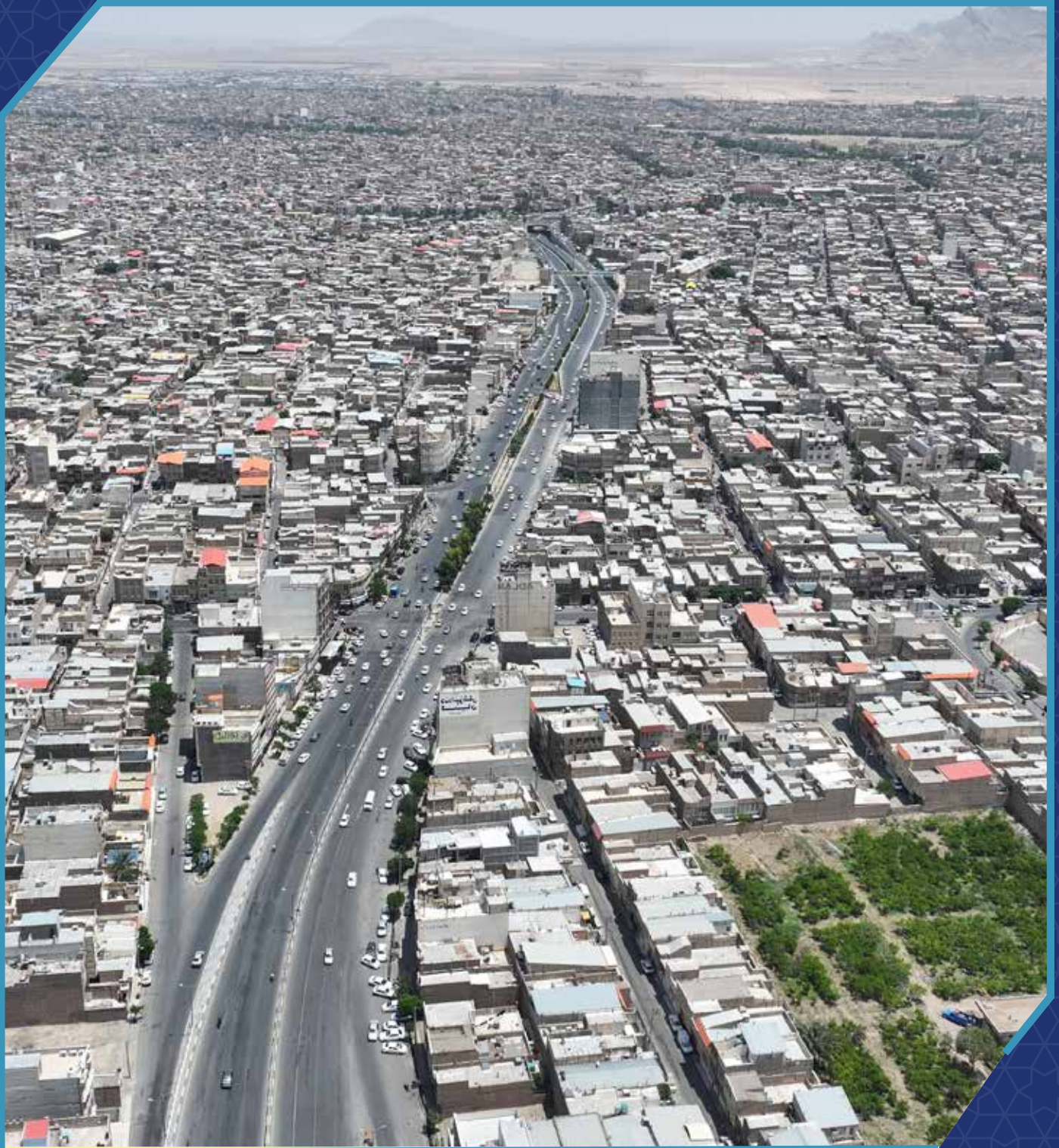

درصد عملکرد مصارف

عملکرد مصارف

مناطق هشتگانه

۱۰

مدیر منطقه یک

محمدحسین علی اکبری

مدیر منطقه سه

مهرداد روحانی وزیر

مدیر منطقه پنج

رضا رحیمی

مدیر منطقه هفت

محمد رمضانی

مدیر منطقه دو

سیدرضا حسینی

مدیر منطقه چهار

علیرضا اقبالیان

مدیر منطقه شش

احمد ترکمن

مدیر منطقه هشت

علیرضا مظفری

منطقه یک؛ موفق در بازآفرینی شهری

محمدحسین علی اکبری
مدیر منطقه یک

منطقه یک شهرداری قم از مناطق قدیمی و با هویت شهر است که مردمان آن به حق از مدیریت شهری انتظارات ویژه‌ای برای رسیدگی و توجه به آن دارند. در طول سالیان اخیر با بازگشت نگاه‌ها در مدیریت شهری به هسته مرکزی شهر و بافت هویتی، اقدامات ویژه‌ای در منطقه یک شهر قم رقم خورده است. یکی از بزرگ‌ترین و مهم‌ترین این پروژه، پروژه بازآفرینی محله دروازه ری و مسجد جامع است که می‌تواند در سطح کشور به‌عنوان یک شاخص و تجربه موفق احیای بافت شناخته شود. در کنار آن پروژه محله چهل اختران نیز بی‌شک از تجربیات موفق منطقه یک شهرداری قم است. با محمدحسین علی اکبری، مدیر منطقه یک شهرداری قم درباره این اتفاقات به گفت‌وگو نشسته‌ایم.

۱۴۰۳ مانند منطقه ۳ و منطقه ۴ بالای ۱۰۰ درصد بود. آمار نقدی ۱۰۷ درصد و آمار غیر نقدی نیز تقریباً ۱۰۷ درصد است و انتهای سال منطقه ۱ با یک درآمد ۱۰۷ درصدی روبه‌رو شد.

این یک آمار فوق‌العاده بود که ثبت شد. در سال گذشته همچنین در بخش هزینه کرد در حوزه‌های مختلف تعداد ۱۲۵ کد پروژه در حوزه‌های مختلف مثل فنی و عمرانی، شهرسازی و خدمات شهری تعریف شده بود.

چالش مهم منطقه یک چیست؟

منطقه ۱ منطقه‌ای است که بیشترین بافت فرسوده در مناطق قم را دارد؛ یعنی از هزار و ۴۱۰ هکتار مساحت این منطقه قریب به ۴۶۰ هکتار تنها بافت فرسوده است که از این میان ۱۰۷ هکتار بافت تاریخی هستند و بیش از ۳۰ درصد بافت‌های فرسوده قم در داخل این منطقه است. بافت فرسوده در تمام حوزه‌ها چه خدمات شهری، چه شهرسازی و چه عمرانی کار را سخت می‌کند. به علت وجود شبکه معابری که خاص و مختص خود بافت‌های فرسوده است، این نیازمند این است که هر اقدامی با توجه به ویژگی‌های این بخش‌ها صورت گیرد. در سالی که گذشت تقریباً ۲۵ هزار تن آسفالت به مبلغ ۶۲ میلیارد تومان استفاده شده است. توزیع این آسفالت در شبکه معابر بافت فرسوده بسیار سخت است. در بسیاری از شبکه معابر شطرنجی این توزیع می‌تواند بسیار بیشتر باشد.

در پروژه‌های شاخص ورزشی و اجتماعی چه اقداماتی انجام شده است؟

در حوزه‌های ورزشی و اجتماعی در سال جاری با تأکیدات دکتر سقائیان‌نژاد، دو زمین ورزشی روباز یکی در خیابان سمیه و دیگری در خیابان فردوسی احداث شد و خیلی مورد استقبال قرار گرفت. با توجه به بازخورد گرفته شده امسال نیز ۳ زمین ورزشی روباز در دستور کار است که در محله نوبهار یکی از این زمین‌ها قرار دارد.

وضعیت تحولات منطقه یک شهرداری در طول یک دهه گذشته چگونه است؟

از سال ۱۳۹۴ که دکتر سقائیان‌نژاد به شهرداری قم آمدند باید گفت که این یک شروع برای تغییرات ساختاری بود. قبل از این تاریخ دوستان قبلی نیز زحمات زیادی کشیدند اما در این یک دهه یک تحول ساختاری در بحث مدیریت شهری در قم ایجاد شد. این تحول شامل انضباط مالی، خدمات شهری و عمرانی می‌شد و یک نگاه جدید ایجاد شد.

در منطقه یک شهرداری قم هم اتفاقات و دستاوردهای خوبی حاصل شده است. در طول سال‌های اخیر منطقه یک از مناطق سرآمد در زمینه پارکینگ سازی بود. پروژه چهارسو یک پروژه بسیار مهم سرمایه‌گذاری در این خصوص است و به اصطلاح به آن پارکینگ بنفشه یا پارکینگ خیابان آذر می‌گویند. این پارکینگ در کنار یک بافت تاریخی یعنی کاروانسرای ملا حسین در حال ساخته شدن و زیر بار رفتن است. همچنین پارکینگ روباز چهل اختران و چند پارکینگ محلی بود که در گذشته پارکینگ‌های محلی پرکاربرد بسیار کم بودند اما به لطف خدا در حال حاضر نهضت پارکینگ سازی رونق گرفته است.

وضعیت بودجه منطقه یک در سال ۱۴۰۳ چگونه بود؟

بودجه سال ۱۴۰۳ در ابتدای سال که به منطقه ابلاغ شد مبلغ هزار و ۶۵ میلیارد تومان بود که از این میزان تقریباً ۷۰۵ میلیارد تومان نقدی و ۳۶۰ میلیارد تومان غیر نقدی بود. به لطف خدا و بازحمات همه عزیزان در منطقه ۱، درآمد نقدی و غیر نقدی این منطقه در سال

یک اقدام شاخص دیگر در سال گذشته احداث خیابان پشتیبان بلوار پیامبر اعظم (ص) بود. برخی بلوک‌های سرمایه‌گذاری در حال تمام شدن بودند و دسترسی پارکینگ‌ها از شارع پشتیبان بود و به لطف خدا این شارع پشتیبان هم احداث، هم زیرسازی و هم آسفالت شد تا برای بلوک‌های سرمایه‌گذاری این شارع پشتیبان وجود داشته باشد.

بلوار شهید عابدینی در خیابان معلم شرقی اقدامات دیگر سال گذشته در منطقه ۱ بود. همچنین اقدام شاخص دیگر در این حوزه تعریض خیابان شهدای دروازه ری است.

وضعیت خدمات شهری منطقه یک چه شاخص‌هایی وجود دارد؟

در خصوص حوزه خدمات شهری باید گفت که روزانه ۱۰۵ تن زباله از سطح منطقه جمع‌آوری می‌شود و رفت و روب در مساحت ۹۲ هزار مترمربع رخ می‌دهد. سال ۱۴۰۳ به صورت ماهیانه قریب به ۲۰ میلیارد به منظور خدمات شهری و فضای سبز هزینه می‌شد. لایروبی انهار اقدام دیگری است که به این انهار به حوزه آبخیز پایین دستی می‌رود. تقریباً ۲۰۰ هزار مترمربع لایروبی انهار رخ داد و ۶۳ چاه جذبی نیز حفر شد تا بتوان آب‌های سطحی منطقه را ساماندهی کرد.

همچنین تقاطع رزمندگان اسلام، تقاطع مقداد، تونل غدیر و بلوار بسیج نورپردازی شدند و خیابان انقلاب نیز به شکل دائمی انجام شد.

عملکرد منطقه یک شهرداری قم در تملکات اراضی شهری چگونه است؟

در حوزه تملکات نیز این منطقه بیشترین حجم تملکات را دارد. در این خصوص چند جبهه مورد توجه مدیریت شهری بود. یکی از فضاهای کاری خیابان شهدای دروازه ری بود و به موازات آن خروجی مسیرهای دسترسی تونل غدیر در محدوده بلوار معلم بود. دو پلاک در طرح شبستان چهل اختران باید تملک می‌شد و یک پلاک باقی‌مانده در پارکینگ چهارسو مانده بود که با ماده ۸ مشکل برطرف شد. ۳۰۰ متر انتهایی بلوار محتشم و منتهی به خانه ژیمناستیک وضعیت مناسبی ندارد و در دستور کار ساماندهی قرار گرفت. تملکات متفرقه مثل بلوار فردوسی، پارکینگ خیابان انقلاب، ۲ پلاک برای توسعه مسجد چهارمردان و همچنین تملکی در بلوار شهیدان برقی که از گذشته مانده بود، صورت گرفت.

آمار صدور پروانه در منطقه یک چه شرایطی دارد؟

در حوزه شهرسازی در سال ۱۴۰۳ تعداد ۱۴۰ پروانه احداث بنا، ۴۵ پروانه تجدید بنا که با توجه به ضوابط سخت‌گیرانه میراث فرهنگی آمار خوبی است، ۳۶ تمدید پروانه و هزار و ۱۲۲ گواهی عدم خلاف صادر شد و در مناطق شهری این بالاترین آمار است. همچنین ۱۲۰ پایان کار و ۴۰ گواهی مفصلاً حساب و ۳ هزار ۵۷ پاسخ اعلام بانک و دفترخانه بود.

یعنی زمینی که اگر این اتفاق رقم بخورد مورد استقبال قرار می‌گیرد و امید به زندگی را افزایش می‌دهد.

اقدامات عمرانی انجام شده توسط منطقه کدام است؟

در حوزه‌های عمرانی قریب به ۶۵۰ میلیارد تومان بودجه مشخص شد. همچنین تملکات این منطقه در بین همه مناطق سرآمد است و این رقم ۳۶۰ میلیارد بوده است. سه ایستگاه متروی ۸۵، ۸۶ و ۸۷ در این منطقه قرار دارد که تملکات ایستگاه ۸۶ پس از جلسات مکرر با استاندار محترم و معاون شهردار آقای متین فر، آزادسازی‌اش انجام و در اختیار سازمان قطار شهری قرار گرفت و عملیات عمرانی در آن آغاز شد.

در ایستگاه ۸۷ در میدان پلیس و بخشی از آن که در اداره راهداری قرار دارد که طی مذاکرات صورت گرفته درخواست شده که ۵ هزار و ۵۰۰ متر را تحویل شهرداری دهند که اگر این اتفاق رقم بخورد بسیار فوق‌العاده است. در این نقطه می‌توان کاربری چندمنظوره مثل پارکینگ و فضای سبز و ایستگاه مترو را در کنار هم داشته باشد. اداره راهداری نیز اعلام آمادگی کرده که به صورت غیرنقدی توافق و تملک صورت گیرد و این بسیار ارزشمند است.

یک ایستگاه ۸۷ است که در محله درخت پیر است و کارهای آن نیز در سال ۱۴۰۳ انجام شد. در سال گذشته امور مربوط به ایستگاه نکویی پیش رفت و دو ایستگاه دیگر به سال ۱۴۰۴ موکول شد.

همچنین افتتاح خیابان شهدای دروازه ری نیز در سال گذشته بود، همچنین از مباحث ترافیکی انجام شده می‌توان به انجام ۱۵۰ کیلومتر خط‌کشی عابر پیاده بود اشاره کرد. نهضت ایستگاه‌های سبز که تأکیدات جناب شهردار بود با بازسازی ۳ ایستگاه و بازسازی ۲۸ ایستگاه دیگر انجام شد.

ایجاد سرعت‌کاه‌های استاندارد از جمله اتفاقاتی بود که رقم خورد. یک پل عابر پیاده در اواخر سال گذشته به صورت مشترک بین منطقه ۵ و منطقه ۱ در بلوار فردوسی احداث شد.

سال ۱۴۰۳ تقریباً ۲۰ هزار مترمربع پیاده‌روسازی در سطح منطقه یک انجام شد. تونل غدیر دو پله فرار در منطقه یک داشت که یکی در سال ۱۴۰۲ و دیگری در سال ۱۴۰۳ افتتاح شد. پله فرار از این جهت نیاز است که در مدیریت بحران و پدافند غیرعامل به کمک می‌آیند. پله فرار اول در ۴۵ متری عمار یاسر و پله فرار دوم در کنار مجتمع زمزم است که به زودی به بهره‌برداری می‌رسد.

در حوزه فضای سبز و ساخت بوستان‌های جدید چه اتفاقاتی رقم خورد؟

دو بوستان شعبانیان و بوستان مصطفی افتتاح شد و بر اساس طرح معاونت عمرانی بهینه شدند. احداث سرویس بهداشتی در ۳ بوستان بود که در اختیار شهروندان قرار گرفت. بوستان هاشمی و بوستان مهدی از جمله بوستان‌هایی هستند که موجب استقبال زائرین شهر قرار می‌گیرند و در سال گذشته بهسازی شدند.

در حوزه تقویت زیرساخت‌های فرهنگی نیز ساخت خانه موزه شهید شفیعی و احداث المان شهید گمنام در بوستان شهدای آذر با معماری ایرانی - اسلامی انجام شد.

در مسئله تعریض معابر چه اقداماتی در منطقه یک شهر قم رقم خورده است؟

عملکرد ۱۰ ساله مدیریت شهری چهره منطقه ۲ را متحول کرد

سید رضا حسینی
مدیر منطقه دو

مسئله عدالت اجتماعی و توزیع امکانات شهری همواره یکی از چالش‌های اساسی در تمام شهرهای بزرگ است. این موضوع در شهر قم در طول ۱۰ سال گذشته مدنظر بوده و مدیریت شهری تلاش کرده تا حد امکان چهره مناطق کم برخوردار را با اجرای پروژه‌های عمرانی، ترافیکی، خدماتی و فضای سبز تغییر دهد. سید رضا حسینی، مدیر منطقه دو شهرداری قم معتقد است این منطقه دیگر کم برخوردار نیست و خدمات شهرداری در آن با مناطق ممتاز شهر قم قابل مقایسه است.

ورزشی از دیگر گام‌های مهمی است که در سطح منطقه دو برداشته شده است. در سال‌های گذشته اقدامات مؤثری در حوزه‌های مختلف شهری منطقه دو صورت گرفته است از جمله بهسازی و آسفالت معابر، اجرای طرح‌های جمع‌آوری آب‌های سطحی (که پیش از این با کوچک‌ترین بارندگی منجر به ورود آب به منازل و تخریب زیرساخت‌ها می‌شد)، بهبود وضعیت عبور و مرور، حمل‌ونقل، کنترل ترافیک، توسعه فضای سبز و ارتقای فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی. تنها در سال گذشته، سه بوستان محله‌ای و پنج زمین ورزشی در منطقه احداث شده که این میزان در مقایسه با سایر مناطق، قابل توجه است.

آیا اقدامات انجام شده در وضعیت اقتصادی ساکنان منطقه هم اثرگذار بوده است؟

از سوی دیگر اقدامات عمرانی مانند تبدیل خیابان‌های ۱۰ متری به بلوارهای ۴۵ متری نه تنها کیفیت زندگی را بهبود می‌بخشد بلکه به صورت مستقیم بر ارزش املاک اطراف تأثیر می‌گذارد. با شکل‌گیری یک شبکه معابر استاندارد مسیر برای جذب سرمایه‌گذاری باز می‌شود. ایجاد چنین بستری به صورت ناخودآگاه انگیزه‌ای برای شهروندان و سرمایه‌گذاران به وجود می‌آورد تا در منطقه سرمایه‌گذاری کنند. این اتفاق نه تنها باعث رشد اقتصادی منطقه می‌شود، بلکه کیفیت زندگی ساکنان نیز ارتقاء می‌یابد.

منطقه دو با برخورداری از جمعیتی بالغ بر ۲۵۰ هزار نفر از ظرفیت بالایی برای جذب سرمایه‌گذاری برخوردار است. نمونه‌های موفقی مانند مجتمع فردوس در بلوار امام رضا (ع) و سایر مجتمع‌های خدماتی شکل گرفته در منطقه، حاصل فراهم‌سازی بسترهای لازم توسط شهرداری، از جمله ایجاد معابر و سرانه‌های خدماتی بوده‌اند. این اقدامات نه تنها موجب جذب سرمایه شده، بلکه موجب ارتقاء زیست‌پذیری منطقه و تمایل مردم به سکونت در آن شده است.

مهم‌ترین اقدامات انجام شده در منطقه دو شهر قم در سال ۱۴۰۳ چیست؟

تحولات منطقه دو شهر قم در طول یک دهه اخیر را چگونه می‌بینید؟

یکی از مؤلفه‌های مهم توسعه هر منطقه وجود راه‌های دسترسی مناسب و زیرساخت‌های مرتبط است. اگر نگاهی به وضعیت منطقه دو در دهه گذشته بیندازیم می‌بینیم که بخش سمت چپ در خیابان توحید که برای منطقه شش است، جزو منطقه دو شهری محسوب می‌شد اما با هدف ارائه خدمات بهتر به شهروندان و تسریع روند توسعه منطقه جدیدی در آن محدوده تأسیس شد. اضافه شدن این منطقه جدید زمینه‌ساز ارتقای کیفیت خدمات‌رسانی، به‌روز شدن امکانات و پاسخگویی مؤثرتر به نیازهای شهروندان شد.

اگر به ۱۰ سال گذشته برگردیم تنها مسیر ارتباطی بخش غربی شهر با مرکز پل توحید بود که به بلوار مصلی متصل می‌شد اما در این دهه با اجرای پروژه‌های عمرانی متعدد بلوار جمهوری احداث شد و چندین زیرگذر نیز ساخته شد و این اقدامات به منظور بهبود دسترسی به مرکز شهر، حرم مطهر، بازار و سایر مکان‌های مورد نیاز شهروندان انجام شد.

همچنین در داخل منطقه نیز راه‌های دسترسی محلی توسعه یافت از جمله بلوار آیت‌الله بنی‌فضل، بلوار یادگار امام، بلوار جمهوری اسلامی، ادامه خیابان ۶۰ متری توحید، زیرگذر شهدای امنیت و زیرگذر مدافعان حرم.

اگرچه سرانه فضای سبز منطقه هنوز به میزان مطلوب است اما اقدامات قابل توجهی در این زمینه صورت گرفته است. احداث و بهره‌برداری از بوستان‌هایی بزرگ مانند بوستان حنانه با مساحتی نزدیک به ۳۰ هزار مترمربع از جمله این اقدامات است. همچنین توسعه فضاهای ورزشی از جمله زمین‌ها و سالن‌های

نهایی، عملیات اجرایی آن از جمله زیرسازی و جدول گذاری به انجام رسید. علاوه بر آن مسیر حد فاصل پل تا اتوبان نیز به صورت کامل به بهره برداری رسید.

در توسعه فضای سبز شهری مهم ترین اقدامات منطقه دو شهرداری قم در سال ۱۴۰۳ چیست؟

از سوی دیگر، با توجه به سرانه پایین فضای سبز در منطقه، توسعه بوستان ها به ویژه در مقیاس محله ای در دستور کار جدی شهرداری قرار گرفت.

در همین راستا، سه بوستان محله ای در سال ۱۴۰۳ وارد فاز اجرایی شدند: بوستان واقع در محله شادقلی خان (کوچه ۲۶ بلوار شهید موسوی)، بوستان در محدوده ۱۸ متری قدس و بوستان در خیابان رسول دادخواه

هر سه این بوستان ها در اراضی تملک شده به مساحت حدود ۱۰۰۰ مترمربع احداث شده اند. فرایند طراحی، مطالعات و اجرای فضای سبز انجام شده و هم اکنون عملیات کاشت در حال انجام است. پیش بینی می شود این فضاها ظرف ۱۵ روز آینده به بهره برداری برسند و در اختیار شهروندان قرار گیرند. علاوه بر این ها، بوستان صداقت نیز هر ساله در قالب یک فاز عمرانی در حال توسعه است و به صورت مرحله ای تکمیل می شود.

در حیطه پروژه های تملکی چه اقدامات شاخصی در طول سال ۱۴۰۳ انجام شد؟

پارکینگ خیابان جوادالائمه به عنوان یک پروژه سه ساله، در سال گذشته با تخصیص و تحقق ۱۵ میلیارد تومان وارد فاز اجرایی شد. تملک املاک واقع در بلوار جلال آل احمد با اعتبار پیش بینی شده ۵ میلیارد تومان با تحقق ۸۵ درصدی پیش رفت. تملک املاک بلوار جمهوری اسلامی با بودجه ۱۸ میلیارد تومان به طور کامل و صددرصدی اجرا شد.

منطقه دو از جمله مناطقی بود که در حوزه عمرانی نیازمند حمایت جدی بود در بودجه سال ۱۴۰۳، اعتبار مناسبی برای این منطقه در نظر گرفته شد و به طور میانگین ماهانه ۱۲ میلیارد تومان کمک عمرانی از مرکز دریافت شد همین حمایت مالی زمینه ساز اجرای پروژه های متعدد و مؤثری در سطح منطقه شد.

در سال ۱۴۰۳ برای منطقه دو از نظر اجرای پروژه های جمع آوری و هدایت آب های سطحی، تملک اراضی و توسعه فضاها، سبز، سالی موفق ارزیابی می شود. بر اساس ارزیابی های انجام شده، میزان پیشرفت فیزیکی پروژه های عمرانی منطقه به ۹۱ درصد رسیده که نشان از تحقق اهداف برنامه ریزی شده در سال جاری دارد. در سال ۱۴۰۳، منطقه دو موفق شد ۱۰۴ درصد از بودجه درآمدی نقدی خود را محقق کند. مجموع درآمد نقدی منطقه در این سال، بالغ بر ۱۸۰ میلیارد تومان بود که فراتر از پیش بینی ها به مرحله وصول رسید و نشان از عملکرد مثبت در حوزه مدیریت منابع دارد.

در بخش درآمدهای غیرنقدی نیز بودجه ای معادل ۳۲۰ میلیارد تومان تعریف شده بود که تاکنون حدود ۳۵ درصد آن محقق شده و چند سند نیز در مراحل پایانی ثبت قرار دارد.

در سال ۱۴۰۳، بودجه ای معادل ۱۲۰ میلیارد تومان برای تملک در منطقه دو پیش بینی شده بود که بخش قابل توجهی از آن محقق و منجر به گشایش های شهری مهمی شد.

از جمله پروژه های شاخص سال ۱۴۰۳ در منطقه دو می توان به بهبود وضعیت عبور و مرور اشاره کرد، پروژه ای که شامل زیرسازی، جدول گذاری و آسفالت معابر بود و به عنوان یکی از مهم ترین اقدامات عمرانی منطقه به شمار می آید.

چه اقداماتی برای تکمیل روگذر بلوار سردار سلیمانی در سال ۱۴۰۳ انجام شد؟

یکی از پروژه های سنگین و مهم عمرانی در منطقه دو، اجرای پل بر روی رودخانه قمرود بود که بخش اصلی آن توسط معاونت عمرانی مرکز انجام شد؛ اما بخش تکمیلی آن که در محدوده منطقه دو قرار داشت، شامل ساخت مسیر آب بر ویژه سیلاب های ورودی از جاده اراک بود. این مسیر با عرض ۶ متر و طول ۵۰ متر احداث شد و طراحی آن با هماهنگی اداره کل آب منطقه ای قم انجام گرفت و پس از تأیید

رضا (ع) متصل می‌کند. با اجرای این پروژه، اتصال میان محله نیروگاه، مرکز شهر، پردیسان، جاده اراک و بلوار غدیر بهبود چشمگیری خواهد یافت و یک محور جدید حمل‌ونقلی شکل خواهد گرفت. بودجه پیش‌بینی‌شده برای پروژه ۳۰ میلیارد تومان است.

یکی از پروژه‌های شاخص در سال جاری، بوستان خانواده است که با رفع موانع اجرایی و ورود جدی پیمانکار، در نیمه نخست سال ۱۴۰۴ به بهره‌برداری خواهد رسید. این بوستان با اعتبار ۱۵ میلیارد تومان و مساحت ۱۰ هزار مترمربع، نقش مهمی در ارتقای سرانه فضای سبز منطقه و تأمین نیازهای تفریحی و فراغتی خانواده‌ها ایفا خواهد کرد.

مدیریت منطقه دو شهرداری قم برای سال ۱۴۰۴ نیز برنامه‌های متعددی را در دستور کار دارد. از جمله ادامه پروژه بوستان صداقت به عنوان یکی از بوستان‌های مقیاس منطقه‌ای و همچنین تملک املاک در محورهایی چون بلوار جمهوری، گلوگاه، بلوار شهید سلیمانی، بلوار یادگار امام، حریم کمربندی و باغات فضای سبز که برای آن‌ها اعتباری بالغ بر ۲۵ میلیارد تومان پیش‌بینی شده است.

در سال ۱۴۰۳ با کدام چالش اساسی در منطقه دو روبه‌رو بودید؟

با دریاچه ۱۷ هزار مترمربعی فرصت بزرگی برای توسعه گردشگری شهری به شمار می‌آید، اما کاربری‌های ناسازگار پیرامونی، به ویژه بوی نامطبوع، از موانع فعلی بهره‌برداری کامل از این فضا است. روشنایی کامل بوستان جوان یکی از اقدامات شاخص در سال ۱۴۰۳ بود که با اعتباری بالغ بر ۱۰ میلیارد تومان انجام شد و امنیت و آرامش بیشتری برای استفاده خانواده‌ها فراهم کرده است.

بلوار شهید سلیمانی نیز در دو بخش مورد توجه بود بخش اول تملک مستقیم با اعتبار ۵ میلیارد تومان که با تحقق ۷۰۰ درصدی فراتر از هدف برنامه انجام شد. در ادامه این مسیر، طرحی برای اتصال بلوار شهید سلیمانی به پل انقلاب از طریق رمپ شهید شکوری و ایجاد دسترسی به بلوار دانش در دست اجراست که با تخصیص ۳۵ میلیارد تومان برای تملک، در مرحله ثبت اسناد قرار دارد.

با پیش‌بینی بودجه ۱۲۰ میلیارد تومانی در بخش تملک، منطقه دو توانست با تحقق ۱۱۰ درصدی و صرف ۱۳۲ میلیارد تومان، برنامه‌های تملکی سال ۱۴۰۳ را با موفقیت به پایان برساند؛ بخش مهمی از این اقدامات در راستای اصلاح هندسی معابر و گشودن مسیرهای شریانی منطقه انجام شد.

مهم‌ترین اقدام برنامه‌ریزی‌شده برای سال ۱۴۰۴ چیست؟

مجموعاً در سال ۱۴۰۳، ۹۵ پروژه عمرانی به مبلغ ۲۴۳ میلیارد تومان در منطقه اجرا شد. تا به امروز، ۹۱ درصد پیشرفت فیزیکی و برنامه‌ای در این پروژه‌ها حاصل شده است. به جز چند پروژه خاص، بقیه پروژه‌ها یا آغاز شده‌اند و یا در حال انجام و بهره‌برداری هستند.

از جمله طرح‌های کلیدی، پروژه زیرگذر بلوار پاسداران است که پس از انجام مطالعات کامل و تصویب نهایی طرح، در مرحله انتخاب پیمانکار قرار دارد. این زیرگذر سواره‌رو در دو خط رفت و برگشت با عرض ۵.۵ متر در هر خط، بلوار پاسداران را مستقیماً به بلوار امام

حدود ۱۱۰ کیلوگرم پسماند تر و یک تن پسماند خشک از سطح منطقه جمع‌آوری می‌شود؛ آماری که نشان‌دهنده تلاش گسترده برای حفظ بهداشت و سیما و منظر شهری است.

در حوزه خدمات شهری، منطقه دو با بهره‌گیری از ۴۰ نیروی انسانی شامل ۱۲۴ پاکبان شب، ۱۰ پاکبان روز، ۲۸ پیک بهداشت، ۵۸ نیروی امانی و همچنین ۱۳ دستگاه پرس زباله به‌طور مستمر عملیات نظافت و پاک‌سازی را انجام می‌دهد.

منطقه دو قم دارای ۷۰۸ هکتار فضای سبز است که ۶۵۵ هکتار آن را بوستان‌های جنگلی و ۵۳ هکتار آن را فضای سبز شهری تشکیل می‌دهد. ۲۱۳ هزار و ۹۰۰ مترمربع پارک تفرجگاهی نیز در این منطقه در اختیار شهروندان است. سرانه فضای سبز (با احتساب فضای سبز جنگلی) برای هر نفر حدود ۳۵ مترمربع و سرانه فضای سبز شهری در قالب ۳۵ بوستان محلی و منطقه‌ای، ۳۰۲ مترمربع است.

در سال ۱۴۰۳، پلیس ساختمان منطقه از حالت امانی به پیمانی تبدیل شد که منجر به کاهش تخلفات ساخت‌وساز در داخل و خارج از محدوده شده است. با افزایش چشمگیر قیمت زمین در دو تا سه سال اخیر، مالکین تمایل بیشتری به ساخت دارند و زمین‌های خالی کاهش یافته‌اند.

در حوزه شهرسازی، یکی از درخواست‌های مهم شهرداری منطقه دو، بازنگری محدوده بافت فرسوده است. طبق بررسی‌های انجام‌شده، محدوده‌ای از سمت چپ خیابان توحید تا میدان نبوت و تا عمق خیابان ۱۸ متری قدس که پیش‌تر بافت فرسوده محسوب می‌شد، در وضع موجود، شرایط واقعی بافت فرسوده را ندارد. مدیریت منطقه با ارائه مستندات، خواستار اصلاح محدوده بافت فرسوده شده تا بخش‌هایی که واقعاً فرسوده هستند، مشمول مزایا و تسهیلات نوسازی و بازآفرینی شهری شوند و ساکنان بتوانند از تشویق‌های تراکمی و خدمات بازسازی استفاده کنند.

در حوزه سد معبر اقدامات شاخص و پر چالشی در سال ۱۴۰۳ انجام شد. اقدامات تکمیلی در چه بازه زمانی رخ خواهد داد؟

از اقدامات مهم دیگر در سه‌ماهه پایانی سال، جمع‌آوری سد معبر در خیابان‌های شاهد، میدان امام حسین (ع)، بلوار یادگار امام و سایر نقاط بود که با مشارکت نیروی انتظامی و نهادهای مرتبط انجام شد. باین حال، تداوم این وضعیت نیازمند ایجاد یک روز بازار دائمی است به همین منظور در حال مذاکره با سازمان میادین میوه و تره‌بار برای تملک ۵ هکتار زمین در مجاورت بوستان جوان است تا روزبازاری دائمی احداث شود و مشکل سد معبر به شکل پایدار حل شود.

وضعیت خدمات شهری و نظافت معابر در منطقه دو شهرداری قم چگونه است؟

در سطح منطقه دو روزانه بیش از ۳ میلیون مترمربع رفت‌و‌رو انجام می‌شود و

حرکتی همه جانبه در مسیر توسعه منطقه ۳

مهرداد روحانی وزیر
مدیر منطقه سه

مهرداد روحانی وزیر، مدیر منطقه سه شهرداری قم، این منطقه را از قدیمی‌ترین و وسیع‌ترین مناطق شهری می‌داند که این روزها بیشتر مورد توجه قرار گرفته است. تلاش برای بهبود وضعیت آسفالت معابر، ساماندهی ورودی‌ها و احداث دو تقاطع غیرهمسطح در این منطقه نشان می‌دهد این روزها منطقه سه از جمله مناطق فعال در حوزه توسعه شهری است.

در ابتدا درباره ویژگی‌های کلی منطقه سه شهرداری قم برایمان توضیح دهید.

منطقه سه شهرداری قم به عنوان یکی از قدیمی‌ترین مناطق شهر، دارای موقعیت جغرافیایی و ترافیکی بسیار مهمی است. وسعت قابل توجه این منطقه همراه با تراکم جمعیتی نسبتاً پایین، آن را به یکی از مناطق راهبردی شهر تبدیل کرده است. از نظر نیروی انسانی، خانواده منطقه سه متشکل از حدود ششصد نفر از همکاران پرتلاش است که شبانه روز در خدمت شهروندان هستند؛ اما یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های ممتاز این منطقه، برخورداری از فضای سبز گسترده است که در کنار منطقه چهار، بزرگ‌ترین سهم فضای سبز شهری را به خود اختصاص داده است. بوستان ولایت با وسعت چشمگیر، گوه‌ری سبز در قلب این منطقه محسوب می‌شود.

همچنین منطقه سه از نظر عرض معابر، وسعت بالایی دارد و به دلیل تراکم جمعیتی پایین و وجود بخش‌های عمدتاً صنعتی، یکی از مناطق فعال صنعتی قم محسوب می‌شود. سرانه فضای سبز در این منطقه ۲۳.۵ مترمربع است، در حالی که سرانه شهری قم ۲۰.۸ مترمربع است این اختلاف ۲ متری به دلیل وسعت فضای سبز در منطقه سه است.

هزینه‌های خدماتی و نگهداری در این منطقه به دلیل وسعت بالا، فضای سبز گسترده و حجم بالای رفت و روب و جمع‌آوری زباله، بسیار زیاد است. هزینه‌های جاری نیز به همین نسبت بالاست.

منطقه سه اکنون روی ریل توسعه افتاده و در همه بخش‌ها به صورت مستقل عمل می‌کند. تمرکز اقدامات تا سال گذشته بر زیرساخت‌های منطقه بوده است. این منطقه یکی از ورودی‌های اصلی شهر و مسیر ارتباطی ۱۸ استان از پایتخت به سمت قم است.

در زمینه ساماندهی این ورودی‌ها چه اقداماتی رقم خورده است؟

سه ورودی مهم در این منطقه وجود دارد: عوارضی قم، بلوار شهید سلیمانی و بلوار شهید خدایم. این سه ورودی در وضعیت نابسامانی بودند که در دستور کار قرار گرفتند و اقدامات بسیاری از جمله اجرای هفت پروژه عمرانی در بلوار شهید سلیمانی انجام شد.

از ورودی عوارضی کاشان که ابتدای رودخانه به داخل شهر است تا انتهای مسیر منطقه سه، زیرسازی، آسفالت، جدول‌گذاری، فضای سبز و بهسازی به طور کامل انجام شد. همچنین چهار مسیر ورودی و خروجی رودخانه که وضعیت نامناسبی داشتند، اصلاح شدند.

در بلوار خدایم نیز ۹ پروژه اجرا شد. خط برگشت این بلوار آسفالت شد، ۴ دوربین ترافیکی نصب شد، ۴ سرعت‌کاه احداث گردید و مهم‌ترین پروژه، احداث مسیری به طول ۲.۵ کیلومتر و عرض ۵۵ متر بود که از میدان گمرک تا کمربندی امام علی امتداد دارد و به بهره‌برداری رسید.

با افتتاح این پروژه، خط برگشت بلوار خدایم (از میدان بهشت معصومه، میدان شهید اوسطی به سمت پل دستغیب) حدود ۸۰ درصد از مشکلات ترافیکی‌اش برطرف خواهد شد که نمونه‌ای از اقدامات زیرساختی منطقه است.

در مورد عوارضی تهران نیز با اینکه در حریم راه قرار داشت و مشکل قانونی وجود داشت، اما با هماهنگی‌های انجام شده، شهرداری ورود پیدا کرد. به عنوان مثال، سال گذشته بیش از ۴ هزار تن آسفالت در آنجا توزیع و اجرا شد.

در حوزه ترافیک و حمل و نقل چه اقدامات شاخصی در این منطقه انجام شده است؟

در زمینه ترافیک و حمل و نقل، پروژه‌های متعددی با اولویت‌بندی دقیق به اجرا درآمده است. یکی از مهم‌ترین این پروژه‌ها، احداث کمربندی بلوار خدایم بوده که با طول قابل توجه و عرض مناسب، حلقه ارتباطی مهمی در شبکه ترافیکی شهر ایجاد کرده است. این پروژه که از میدان گمرک آغاز و تا کمربندی امام علی ادامه می‌یابد، با انجام عملیات زیرسازی، جدول‌گذاری و آسفالت، تحول بزرگی در ترافیک منطقه ایجاد کرده است.

در حوزه تقاطع‌ها نیز پروژه سه سطحه میدان شهید زین الدین در دستور کار است که پس از طی مراحل طراحی و مطالعات فنی، اکنون در مرحله اجرایی قرار دارد. این

پروژه که از پیچیدگی‌های فنی خاصی برخوردار است، پس از تکمیل، سهم بسزایی در روان‌سازی ترافیک خواهد داشت.

در زمینه حل مشکل پارکینگ‌های عمومی چه اقداماتی انجام شده است؟

معضل کمبود پارکینگ به‌ویژه در محدوده مرکزی شهر، یکی از دغدغه‌های اصلی مدیریت شهری بوده است. در این راستا، با پیگیری‌های مستمر موفق شدیم ملک را تملک و به پارکینگ پنج طبقه مدرن تبدیل کنیم که ظرفیت مناسبی برای پاسخگویی به نیاز شهروندان دارد. این پروژه با ۴۵۰ سلول ظرفیت پارک خودرو که هم‌اکنون مراحل پایانی را طی می‌کند، می‌تواند به‌ویژه در ایام پرتردد، خدمت بزرگی به زائران و شهروندان باشد.

علاوه بر این، با بررسی دقیق نقاط مختلف منطقه، چندین موقعیت مناسب برای احداث پارکینگ‌های جدید شناسایی شده است. برخی از این نقاط که در بافت‌های فرسوده قرار دارند، با وجود دشواری‌های فراوان در فرآیند تملک، در حال حاضر مراحل اجرایی را طی می‌کنند. این پارکینگ‌ها که برخی به‌صورت سطحی و برخی به‌صورت طبقاتی احداث خواهند شد، می‌توانند بخشی از نیازهای پارکینگ منطقه را مرتفع سازند.

علاوه بر این، از بین ۲۷ نقطه نیازمند احداث پارکینگ در منطقه، سه لکه مهم شناسایی شد: کوچه ۲۷ امام در تقاطع ۳۰ متری کیوانفر و آیت‌الله کاشانی، کوچه ۲۲ هفت‌تیر و کوچه ۱۳ کیوانفر. از میان این نقاط، کوچه ۲۷ امام به مساحت ۱۴۰۰ مترمربع به‌طور کامل تملک شده و هم‌اکنون در اختیار شهروندان قرار دارد، هرچند هنوز آسفالت نشده است.

کوچه ۲۲ هفت‌تیر نیز با مساحت ۱۲۰۰ مترمربع در بافت فرسوده و با تملک ملک‌های ریزدانه خریداری شده که کار دشواری بود. کوچه ۱۳ کیوانفر نیز در دستور تملک قرار دارد. از این سه پارکینگ، دو مورد به‌صورت پارکینگ سطحی

هستند که تنها آسفالت آن‌ها باقی‌مانده و یکی نیز پارکینگ طبقاتی است.

در حوزه تقاطع‌های غیرهمسطح چه اقداماتی در سطح منطقه سه انجام می‌شود؟

در منطقه سه، تقاطع ۳۰ متری کیوانفر اهمیت زیادی دارد. از تقاطع‌های موجود می‌توان به زیرگذر کارگر، زیرگذر کوه سفید، پل میثم و تقاطع ۷۲ تن اشاره کرد؛ اما تقاطع‌های در حال اجرا شامل تقاطع ۳۰ متری کیوانفر، میدان شهید زین‌الدین و خیابان حافظ هستند.

تقاطع حافظ در حال حاضر با پیشرفت ۳۰ درصدی همراه است و این مسیر، بن‌بست خیابان مدرس را باز می‌کند و ادامه رینگ ۲۵ متری فردوسی است. این پروژه از منطقه ۶ (بعثت) آغاز و از خیابان حافظ عبور کرده، وارد مدرس می‌شود و سپس بار ترافیکی را به میدان زین‌الدین منتقل می‌کند.

یکی از پروژه‌های مهم، احداث تقاطع سه‌سطحی میدان شهید زین‌الدین است. در ابتدا قرار نبود این تقاطع به‌صورت سه‌سطحی اجرا شود، اما در نهایت این طرح تصویب شد. فاز اول آن به پایان رسیده و اکنون در مرحله طراحی سازه و معماری فاز دوم قرار دارد که در دست مشاور است و طی دو ماه آینده نهایی خواهد شد. هزینه برآوردی این پروژه در فاز طراحی حدود ۴۵۰ میلیارد تومان و در مرحله اجرا بالغ بر ۶۰۰ میلیارد تومان است. این پروژه تملک خاصی ندارد یا بسیار محدود است.

در این طرح، خیابان امام به‌صورت زیرگذر و رینگ فردوسی از بلوار مدرس به سمت خیابان عابدی به‌صورت روگذر طراحی شده

داده‌اند که نشان‌دهنده اولویت‌بندی صحیح در تخصیص منابع است. عملکرد مطلوب در جذب و هزینه‌کرد بودجه نیز باعث شده منطقه سه در بین سایر مناطق شهرداری قم، جایگاه مناسبی کسب کند.

در حوزه فضای سبز و بوستان‌ها چه اقداماتی انجام شده است؟

منطقه سه به داشتن فضای سبز گسترده و باکیفیت شهرت دارد. در میان بوستان‌های متعدد منطقه، بوستان ولایت با وسعت کم‌نظیرش، به‌عنوان ریه تنفسی شهر عمل می‌کند. پروژه روشنایی این بوستان که اخیراً به اتمام رسیده، امکان بهره‌برداری بهتر شهروندان از این فضای سبز را در ساعات شب فراهم کرده است.

تعداد قابل توجه بوستان‌های محله‌ای در نقاط مختلف منطقه، دسترسی آسان شهروندان به فضای سبز را ممکن ساخته است. توسعه و نگهداری این فضاهای سبز با بهره‌گیری از نیروهای متخصص و تجهیزات مناسب انجام می‌شود که نشان‌دهنده توجه مدیریت شهری به ارتقای کیفیت زندگی شهروندان است.

سرانه فضای سبز در منطقه سه به عدد قابل توجه ۲۳.۵ مترمربع رسیده که به همراه منطقه چهار، در بین مناطق شهرداری قم، جایگاه مناسبی دارد.

است، چراکه محور اصلی ترافیکی در این طرح، رینگ فردوسی در نظر گرفته شده که بر خیابان امام غالب می‌شود.

عملکرد مالی و بودجه‌ای منطقه سه را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

در ۵ سال گذشته، منطقه سه رشد ۶۰۰ درصدی در بودجه نقدی و ۱۲۰ درصدی در بودجه غیرنقدی داشته است؛ به‌طوری‌که بودجه غیرنقدی از ۲۰ میلیارد تومان به ۲۴۰ میلیارد تومان در سال ۱۴۰۳ رسیده است. گرچه این عدد در مقایسه با دیگر مناطق بسیار قابل توجه است، اما با توجه به وسعت منطقه و مطالبات به‌حق شهروندان، هنوز جای کار زیادی وجود دارد.

در سال ۱۴۰۳، بودجه مصوب منطقه سه ۵۶۵ میلیارد تومان بوده که ۲۷۲ میلیارد تومان آن، بودجه عمرانی معادل ۴۸ درصد کل بودجه را شامل می‌شود. در این حوزه ۹۳ پروژه عمرانی تعریف شده است.

در این میان، پروژه‌های مرتبط با آسفالت، آب‌های سطحی و ترافیک سهم عمده‌ای از بودجه عمرانی را به خود اختصاص

محدوده منطقه اگرچه از یک سو فرصت‌هایی ایجاد می‌کند، اما از سوی دیگر با چالش‌های خاص خود همراه است.

چشم‌انداز آینده منطقه سه را چگونه ترسیم می‌کنید؟

برنامه‌های متعددی برای توسعه منطقه در دست اجرا داریم. تکمیل پروژه‌های نیمه‌تمام مانند تقاطع سه‌سطحی میدان شهید زین‌الدین، توسعه فضای سبز و بهبود خدمات شهری در اولویت قرار دارند. همچنین برنامه‌های جامعی برای افزایش تعداد پارکینگ‌ها و هوشمندسازی سیستم ترافیک منطقه داریم که در حال پیگیری هستند.

در حوزه خدمات شهری نیز پروژه‌های مهمی مانند احداث و بهسازی سرویس‌های بهداشتی عمومی و توسعه ایستگاه‌های اتوبوس در دست اجراست. این پروژه‌ها با در نظر گرفتن نیازهای واقعی شهروندان و با هدف ارتقای کیفیت زندگی طراحی و اجرا می‌شوند.

در حوزه تملک و آسفالت معابر چه اقداماتی در منطقه سه شهرداری قم اجرایی شده است؟

در حوزه آسفالت، صرفاً در سال گذشته، بالغ بر ۱۷۰ هزار تن آسفالت‌ریزی صورت گرفت. همچنین، قراردادی به مبلغ ۳۰ میلیارد تومان برای ادامه عملیات آسفالت بسته شد که علاوه بر قرارداد قبلی ۳۵ میلیارد تومانی بوده است.

در موضوع تملک نیز اقدامات مهمی انجام شد. دو باب مغازه که در مقابل پارکینگ خیابان امام خمینی قرار داشتند، سال گذشته تملک شدند. در خیابان چمران شمالی، مراحل تملک انجام شده و اکنون در مرحله نهایی قرار دارد، تنها دو باب منزل باقی‌مانده که در دست اقدام است. همچنین، خیابان جعفری واقع در خیابان مدرس نیز بازگشایی شده و تملک‌های مربوط به کوچه ۲۷ و کوچه ۲۲ امام خمینی نیز برای احداث پارکینگ انجام شده است.

مهم‌ترین چالش‌های پیش روی منطقه را چه می‌دانید؟

در منطقه سه، حجم بالای پرونده‌های قضایی به عنوان یکی از موانع اصلی در مسیر پیشرفت مطرح است که بخشی از انرژی و منابع مدیریتی را به خود اختصاص می‌دهد. از سوی دیگر، وجود تعداد زیادی از دستگاه‌های دولتی و نظامی در

۱۰ سال مدیریت برنامه‌گرا و مشورتی در شهر قم

علیرضا اقبالیان
مدیر منطقه چهار

مدیریت و برنامه‌ریزی برای مسائل مختلف مناطق شهری قم هر یک به تفکیک بر عهده شهرداری‌های هشتگانه در شهر گذاشته شده است. این امر هم برای سهولت انجام امور شهری ساکنان مناطق حائز اهمیت است و در فرایند کاری تسریع ایجاد می‌کند. در گفت‌وگوی پیش رو با آقای علیرضا اقبالیان مدیر منطقه چهار شهرداری قم در خصوص عملکرد این منطقه در یک دهه اخیر صحبت کردیم. او در این گفتگو نقش برنامه‌ریزی را از مهم‌ترین عوامل پیشبرد کارها دانست.

منطقه چهار شهر قم در طول یک دهه گذشته در حیطه مدیریتی و توسعه‌ای دچار چه تحولاتی شده است؟

در ۱۰ سال اخیر در ابعاد خدمات شهری، حمل‌ونقل و ترافیک، عمرانی، فضای سبز، فرهنگی و اجتماعی و ... اقداماتی قابل توجه صورت گرفته است. از سال ۱۳۹۴ تا پایان ۱۴۰۳ حدود ۳۹ بوستان به مجموعه شهری منطقه ۴ که حاصل تلاش مدیران قبلی منطقه و همکاران در مجموعه این منطقه بود اضافه شد. بوستان کوثر، باغ پرندگان، بوستان خضر، بوستان زائر، بوستان ملاصدرا، بوستان شهدای گمنام، بوستان جنگلی ۴۰۰ هکتاری که به تناوب به مجموعه شهری اضافه شدند و اضافه خواهند شد.

در موضوع سطح معابر و توسعه آن‌ها در این ۱۰ سال اتفاقات زیادی افتاده است که اتصال بلوار فردوسی از بلوار پیامبر اعظم (ص) از منطقه ۴ و خیابان رسالت به بلوار صدوق یکی از آن موارد است. در این بین تقاطع‌هایی نیز وجود داشت، پل سه سطح نماز در این مسیر ایجاد شد. همچنین تقاطع قلم که یک میدان بود و تبدیل به تقاطع شد و تبادل سفر را راحت کرد. روگذر شهید نصرالله در رینگ دوم شهری ایجاد و تبادل سفر به نتیجه رسید و در سال ۱۴۰۴ به خیابان شهید گلستانه و ایران مرینویس متصل خواهد شد.

رینگ دوم شهری از کمربندی امام علی (ع)، بلوار یادگار امام، ایران مرینوس و بلوار فردوسی به سمت میدان پلیس، میدان شهید محلاتی و به سمت جاده گرمسار و شهر قنات ادامه پیدا خواهد کرد. این یکی از حلقه‌های اصلی بود که با هزینه‌های سنگینی ایجاد شد. به تناسب آن میدان مرجعیت و بلوار آیت‌الله بروجردی، اتصال مناطق ۴، ۵ و منطقه ۸ شهرداری را به طول ۸ کیلومتر در ۶ خط رفت و برگشت و خط بی‌آرتی در این ۱۰ سال به بهره‌برداری رسید. اگر در این خصوص شهرداری قم اقدامی نمی‌کرد، منطقه ۵۶۰ هکتاری که امروز به عنوان مسکن ملی شناخته می‌شود و همچنین سایت

۴۸ هکتاری دچار مشکلات بسیاری شده و برای اتصال هسته مرکزی شهر به آن‌ها تنها یک بلوار غدیر در اختیار شهروندان بود. همچنین با احداث زیرگذر، تقاطع شهدای سلامت و مسیرهای دسترسی آن از انتهای بلوار ولیعصر و شهرک قدس امتداد پیدا می‌کرد و از روی مسیر آیت‌الله بروجردی به مسجد مقدس جمکران متصل می‌شد، راه دسترسی نمازگزاران مسجد مقدس جمکران از منطقه ۴ به منطقه ۵ به راحتی برقرار شد. با این تقاطع و تکمیل مسیرهای دسترسی آن حجم تبادل سفر از بلوار شهید کریمی و شهید کبیری به شهر قائم و بلوار خلیج فارس به سمت جمکران کاهش یافت.

همچنین اتصال قمرود جنوبی به قمرود شمالی که منطقه ۲ و منطقه ۶ شهرداری را به منطقه ۴ و ۸ شهرداری متصل می‌کند، موجب امتداد بلوار شهید سلیمانی به ۲ هزار و ۴۰۰ متر انجام شد.

مسیر آیت‌الله بروجردی و فردوسی، پل سه سطح شهدای مدافع حرم، تکمیل مسیرهای دسترسی پل ۹ دی و اقداماتی از این قبیل که در بحث توسعه شهری بر مبنای طرح مطالعاتی جامع حمل‌ونقل و ترافیک انجام شده از اقدامات دیگری است. این یک دهه است.

توسعه شهری و خدمت‌رسانی در این سال‌ها همه‌جانبه صورت گرفته است. در این ۱۰ سال حدود ۳۱۰ هزار تن آسفالت در سطح معابر شهری منطقه ۴ به صورت روکش یا معابر جدید استفاده شد. همچنین ساماندهی مسیرهای پیاده‌روها به طول ۳۰ هزار مترمربع در بلوارهای محمدامین، صدوقی، شهدای گلستان و عطاران انجام گرفته است.

یکی از قابل‌لمس‌ترین تغییراتی که از سوی شهروندان به آن اشاره می‌شود بحث فضای سبز است. در ابتدا اشاره‌ای هم به آن داشتید. کمی بیشتر توضیح دهید.

منطقه ۴ یک مجموعه فرا استانی و فرامنطقه‌ای است و این منطقه با ۵ منطقه دیگر هم‌جوار است. بوستان‌های بزرگی در این منطقه شکل گرفته است و علاوه بر احداث، توسعه و تجهیز بوستان‌های قدیمی هم مدنظر بوده است؛ مانند

هزینه پرسنلی ابالغ شد. بودجه عمرانی در قالب ۱۳۹ پروژه برای منطقه ۴ تعریف شده بود که بزرگ‌ترین آن پل نیک‌اندیش و تکمیل پل شهید سید حسن نصرالله و باغ گیاه‌شناسی بود که این سه پروژه حدود ۲۳۰ میلیارد تومان از ۸۵۰ میلیارد تومان و ۱۳۹ پروژه را در برمی‌گرفت. در کنار آن مبحث توسعه آسفالت معابر نیز وجود داشت. در سال ۱۴۰۳ حدود ۵۵ تن آسفالت در سطح معابر شهری اجرا شد و علاوه بر روکش سطح معابر مثل فردوسی و جمهوری و شهید سلیمانی و بلوار غدیر، روکش آسفالت کوچه‌های جدیدالاحداث نیز در برنامه کاری قرار گرفت و این ۸۵۰ میلیارد در این پروژه نیز لحاظ شد. سپس مبحث تکمیل بوستان‌ها مطرح شد و به بوستان خضر ۳۰ میلیارد تومان، بوستان علوی ۲۰ میلیارد، بوستان زائر ۸۰ میلیارد و بوستان شهدای گمنام ۵۰ میلیارد تعلق گرفت. سپس موضوع تملک آغاز شد و فاز ۵ عمار یاسر که از خیابان فاطمی تا میدان سپاه ادامه پیدا کرد، همچنین پل نیک‌اندیش تملکات خاص خود را داشت که در این مبحث نیز شهرداری منطقه وارد شد. ادامه بلوار فردوسی از خیابان شهید صدوقی تا خیابان گلستان تملکاتی داشت. چند نقطه از مغازه‌های خیابان عطاران نیز در سال جاری باید تملک شود تا حدفاصل بلوار جمهوری به میدان رسالت در دستور کار باشد. این‌ها مهم‌ترین بودجه‌های عمرانی بود که بیان شد.

بر اساس برنامه‌ریزی‌ها و وسعت کار کدام طرح عمرانی را کلان‌ترین و مهم‌ترین طرح منطقه چهار در سال پیش رو می‌دانید؟

کلان‌ترین موضوع منطقه در سال ۱۴۰۴ تقاطع غیرهمسطح سپاه، تقاطع میدان ارتش و باغ گیاه‌شناسی است. پیش‌ازاین نیز بلوار مرجعیت یکی از اصلی‌ترین و پرکارترین طرح‌ها بود. چند پروژه در دستور کار برای فازبندی در سال ۱۴۰۳ بود که فاز دو تملکات پروژه میدان ارتش اتصال آن به بلوار شهید گلستانه، ابالغ طرح و مطالعات در خصوص ادامه پروژه مرجعیت، اضافه شدن خط‌های اتوبوس پرسرعت در مسیر بلوار آیت‌الله بروجردی از آن جمله‌اند.

بوستان علوی که سابقه قدیمی‌تری دارد و در این سال‌ها برای ارتقای سطح خدمات این بوستان، بهبود وضعیت روشنایی، ارائه خدمات تفریحی، گردشگری، ورزشی و ... در آن بسیار تقویت شده و مجموعه بسیار کامل‌تری از گذشته است.

بوستان کوثر و چند بوستان دیگر نیز ایجاد شد و این یک انقلاب در بحث فضای سبز و بوستان‌سازی در این منطقه بود. بیشترین پذیرش شهروندان در منطقه ۴ است و سطح زیادی از منطقه تبدیل به فضای سبز شد و می‌توان گفت که سرانه ۲۱ مترمربعی به ۳۴ مترمربع به ازای هر نفر در سطح این منطقه رسیده است. این‌ها همه حاصل برنامه‌ریزی و تلاش‌هایی است که همکاران شهرداری منطقه انجام دادند و می‌توان با برنامه‌ریزی در سال ۱۴۰۴ این سرانه را به ۳۶ متر نیز رساند.

علاوه بر این‌ها استفاده از آبیاری قطره‌ای در فضای سبز شهری به جای تانکرها، جدا شدن از آب شرب شهری که ۷۵ تا ۸۰ درصد رخ داده و ساخت مخازن نگهداری آب‌های خام در ایستگاه‌ها، حفر چاه‌ها و تعمیر چاه‌هایی که از گذشته وجود داشت از دیگر اقدامات منطقه بوده است. همچنین انتقال پساب‌ها از طریق ایستگاه‌های پمپاژ برای آبیاری بوستان‌ها در دستور کار است. بوستان‌های شهری نواقصی مثل کمبود سرویس بهداشتی و نمازخانه داشتند که تا حد زیادی این نقصان برطرف شده است.

در کنار این‌ها نظر مدیریت شهری و آقای شهردار بر این بود که سایت‌های ورزشی روباز در بوستان‌ها ساخته و در دسترس مردم قرار گیرد. بوستان علوی، خضر، زائر و کوثر در این خصوص تجهیز شدند و در هر بوستانی این زمین‌های روباز ایجاد شده در اختیار سازمان فرهنگی و ورزشی برای استفاده مردم قرار می‌گیرد.

علاوه بر اینکه ۱۰۰ درصد بوستان‌ها ایمنی هستند، میزان ۸۰ درصد به پایه چراغ‌های LED مجهز شدند. در سال ۱۴۰۳ میزان ۱۰ میلیارد تومان و سال قبلش نیز ۱۵ میلیارد در بوستان علوی کار شد و در بوستان‌های محلی نیز این سیاست در پیش گرفته شد. ۲۰ درصد دیگر نیز بوستان‌های کوچک محله‌ای هستند و در سال ۱۴۰۴ پایه چراغ این بوستان تغییر می‌کند.

وضعیت تحقق بودجه و عملکرد منطقه چهار شهرداری قم در سال ۱۴۰۳ چگونه بود؟

بودجه سال ۱۴۰۳ منطقه چهار شهرداری قم پس از ابالغ شورای اسلامی شهر و با برنامه‌ریزی‌هایی که انجام شد ۲ هزار و ۳۶۰ میلیارد تومان تعیین شد. در کنارش هزار و ۶۱۰ میلیارد تومان درآمد نقدی و مابقی به صورت بودجه تملکی و عمرانی و

خیابان رسالت و فاز ۵ عمار یاسر و میدان سپاه کامل شکل نگیرد نمی‌توان روی خیابان اخلاقی مانوری داد و مشخص نیست این تغییرات کاهش دهنده ترافیک یا افزایش دهنده آن است.

قبلاً گفته می‌شد میدان و دیدند میدان‌ها جواب نمی‌دهد و الان سراغ تقاطع رفتند و برخی حتی می‌گویند دوربردگان از تقاطع بیشتر جواب می‌دهد، درواقع این دست‌به‌دست کردن طرح‌ها باید مشخص کند که این مسیرها تا چه حد ترافیک را روان می‌کند. تقاطع اخلاقی از این جهت مدنظر بود که حجم بخشی از ترافیک گلستان و صدوق و حجم ورودی از سمت بلوار امین را کاهش داده و از خیابان اخلاقی به سمت صدوقی حرکت کند. در حال حاضر مشخص نیست چه حجم از ترافیک قرار است از سمت خیابان رسالت کاهش یابد و چه حجمی می‌خواهد در فاز ۵ عمار یاسر به این‌ها اضافه کند. درست است مشاور بر اساس مبنای داده‌هایی که جذب و وارد سیستم می‌کند به این نتایج می‌رسد اما به نظر می‌آید به مشاور نیاز است که مقیم شهر قم باشد و بتواند این مسائل را از نزدیک لمس کند.

ب بحث نظافت و پاک‌سازی معابر و جمع‌آوری زباله‌ها از جمله مهم‌ترین خدمات شهری به حساب می‌آید. از چالش‌ها و اقدامات این حوزه بگویید.

جمع‌آوری زباله تقریباً به صورت شبانه و بخشی نیز به صورت روزانه؛ برای آن دسته از شهروندانی که چندان رعایت نمی‌کنند، انجام می‌شود. سایت زباله شهرداری منطقه ۴ و ۵ در نزدیکی بلوار آیت‌الله بروجردی و کنار سایت آموزشی آتش‌نشانی در سال ۱۴۰۴ تکمیل و به بهره‌برداری می‌رسد. اینکه این حجم از زباله باید به جاده کوه سفید تخلیه می‌شد، هم بعد مسافت و هم استهلاک خودرو را در پی داشت. حجم تولید زباله در ایام تعطیلات از ۱۱۰ تن زباله به ۱۶۰ تن رسید. همچنین در کل منطقه، ۳ دستگاه ماشین جاروب وجود دارد که در حال فعالیت است. نزدیک به ۲۰ نفر پاکبان در سطح معابر شهری با یک GC ۵۰ هزار مترمربعی در حال کار هستند. کاستی‌هایی وجود دارد و ۱۰ تا ۱۵ درصد از این کاستی‌ها با ایجاد سایت

تصویب طرح تفصیلی قم‌رود جنوبی حفاصل کوچه ۱۷ تا ۳۷ بلوار غدیر بود که قرار شد از بحث تراکم‌سازی خارج شده و به سمت ویلایی شدن پیش خواهد رفت. این محدوده ۶۰ هکتار است و به سمت ویلایی رفتن و تک خانواری ترسیم شده است. درواقع دغدغه خیلی از مدیران شهری است که در بحث ویلایی سازی ورود کنند.

از کارهای نیمه‌کاره و آن دسته از طرح‌هایی که با مشکلاتی روبرو هستند بفرمایید.

چند خیابان موازی یکدیگر در سطح شهر وجود دارد که همگی باید مشکلاتشان با مباحث ترافیکی مشخص شود. وقتی برای مطالعه یک یا دو خیابان مثل جمهوری اسلامی، بلوار محمدامین، گلستان و مفتوح و صدوقی و خیابان‌های منشعب از این‌ها به مشاور برای تحلیل و تبیین داده می‌شود نتیجه مانند آنچه سال گذشته اعلام شد، بیان می‌شود؛ اما در این میان یک خیابان گمشده‌ای به اسم رسالت وجود دارد که هنوز بار نگرفته است و باید تاروی پل عطاران و زیرگذر رسالت کارهایش انجام گیرد. در کنار این خیابان از فاز ۵ عمار یاسر، خیابان معلم، بیگدلی، چهارمردان و ... که به موازی هم انجام می‌شود گرفته تا برسد به شهرک قدس و سالاریه این خیابان‌ها همه باید بارگیری‌های خود را انجام دهند و وقتی خیابانی نمی‌تواند وارد این مدار شود باید به سراغ تغییرات در این زمینه رفت.

آیا برای این مواردی که گفتید چاره‌اندیشی هم شده است؟

بله. یک طرحی توسط مشاور در خصوص خیابان صدوقی ارائه شده که باید به این شکل اصلاح شود و میدان به شکلی دیگر و خیابان اخلاقی و ... به شکل‌های دیگری اصلاح شود و این طرح‌ها در شورای ترافیک مصوب شد و باید دنبال شود، اما نکته مهم این است که تا

و این چرخه هر چه منسجم‌تر و با برنامه‌تر باشد خیلی راحت‌تر می‌توان مسائل را پیش برد. لازم است در این راستا تأکید کنم که مدیریت دکتر سقائیان نژاد مدیریت علمی و مملو از آرامش است. این روحیه اگر نباشد مدیران دیگر به جای انجام دقیق وظایف تنها به دنبال رفع استرس هستند. ایشان با راهبری کار را می‌گویند و کار را می‌خواهند. خصوصیت ایشان مدیریت مشورتی است، این در کنار همه خصوصیات خوب ایشان است که برای سایر مدیران و معاونین در این ده سال کارگشا بوده است. کار در شهرداری همیشه شیرین است چراکه راهگشا و اثربخش بوده و موجب بهبود کیفیت زندگی شهروندان می‌شود.

زباله در محدوده منطقه ۴ کاهش می‌یابد. ارتقا فرهنگ شهروندی نیز کمک بسیاری می‌کند. می‌توان با اعلان‌هایی اعلام کرد که شهروندان ساعت ۹ شب زباله را بیرون بیاورند و یا آموزش‌هایی در برخی مجتمع‌ها ارائه شود. همچنین مغازه‌دارانی که زباله در جوی آب می‌ریزد برایشان تبیین نشده که این کار چقدر حیوانات موزی و سگ‌های ولگرد را جذب معابر شهری می‌کند.

نقش برنامه‌ریزی را در پیشبرد اهداف عمرانی و توسعه زیست شهری چگونه می‌دانید؟

تداوم مدیریت و برنامه داشتن و همچنین طبق برنامه کار کردن موجب تغییرات کنونی شهر قم شده است. تلاش مجموعه مدیریت شهری وقتی به ثمره می‌رسد که بر مبنای مطالعاتی جامع و صحیح باشد. هیچ منطقه‌ای در این ۱۰ سال بی‌برنامه نبود. تیمی که در حال کار در کنار مجموعه است همه یک چرخه را تشکیل می‌دهند

رشد ۱۰ درصدی درآمد در منطقه ۵

رضا رحیمی

مدیر منطقه پنج

شهر قم دارای دو قطب معنوی ویژه است، حرم مطهر و مسجد مقدس جمکران که به این شهر جلوه خاصی بخشیده و آن را به نگین شهرهای اسلامی تبدیل کرده است. در این میان منطقه پنج شهرداری قم که مسجد مقدس جمکران را دربر گرفته، در طول سال‌های اخیر با فراز و نشیب‌هایی برای توسعه روبه‌رو بوده است. هر چند احداث بلوار پیامبر اعظم، احداث رینگ اطراف مسجد جمکران و انبوهی از پروژه‌های بزرگ و کوچک در سال‌های اخیر در این منطقه اجرایی شده اما هنوز تا رسیدن به شرایط مطلوب برای پذیرایی زائران میلیونی فاصله بسیار دارد.

عملکرد شهرداری قم طی یک دهه اخیر را چطور ارزیابی می‌کنید؟

شهرداری قم توانسته طی این مدت در وظایف مستقیم و غیرمستقیم سهم خود را ایفا کند و وقتی واقعیت را نگاه می‌کنیم شهرداری در حوزه‌ها و ایام مختلف سال در حال خدمت‌رسانی است.

نکته مهمی که باید به آن توجه کرد این است که مردم همواره سطح توقعشان از شهرداری بالا بوده و وقتی عملکرد مجموعه شهرداری در این ۱۰ سال را مشاهده می‌کنند تغییرات و تحولات شهری را به راحتی حس می‌کنند.

پروژه‌هایی که در این ۱۰ سال به بهره‌برداری رسیده است موجب آرامش و آسایش مردم شده و نیازمندی آنان را در حوزه‌های توسعه شهری، ترافیک، رفاه و... برطرف کرده است. از طرفی دیگر از شهرداری می‌توان به عنوان یک کارآفرین بزرگ در حوزه تولید شغل نام برد.

برنامه‌ریزی‌های شهرداری قم طی این مدت برای حل مشکلات مدیریت شهری چگونه بوده است؟

در یک دهه گذشته در شهرداری قم برنامه‌های ۲۰ ساله، ۱۰ ساله، پنج‌ساله، سه‌ساله و یک‌ساله برای هر منطقه تدوین شد تا بتوان بر اساس نظرات کارشناسی و در یک ریل مناسب به خدمات‌رسانی پرداخت.

در این برنامه‌های مدون پروژه‌های محله محور، منطقه‌ای و فرمان منطقه‌ای طراحی شدند. در این مدت در طرح‌های توسعه شهری، تفصیلی، موضوعی، موضعی، کالبدی و... کارهای بزرگ و مهمی انجام شده است. وقتی به ۱۰ سال گذشته نگاه می‌کنیم

می‌بینیم که شهر مقدس قم در برخی خیابان‌ها معضلات ترافیکی جدی داشته و بر اساس برنامه مدونی که تهیه شده بود توانستیم گره‌های ترافیکی نقاط مهم را برطرف کنیم.

علاوه بر مسائل ترافیکی یکی از مهم‌ترین اقدامات انجام شده در توسعه فضای سبز شهری بود که همواره مورد مطالبه مردم قرار می‌گرفت. با یک برنامه‌ریزی صحیح توانستیم میزان فضای سبز شهری مورد نیاز مردم را افزایش دهیم. در همین مدت با توجه به اقدامات انجام شده شهرداری قم توانست از نظر میزان فضای سبز رتبه سوم کشور را به دست آورد.

جدول کشی، روشنی معابر، ترمیم آسفالت خیابان‌ها و... از جمله اقداماتی بوده که در راستای افزایش رضایت شهروندان در محلاتشان در دستور کار قرار گرفته است. امروز با قاطعیت می‌توانم بگویم که اکثریت برنامه‌ریزی‌های مدون ما در محلات محقق شده و شهروندان گرمای این موضوع هستند.

وضعیت مدیریت منطقه پنج شهرداری قم در حال حاضر چگونه است؟

این منطقه با توجه به حضور مسجد مقدس جمکران، بازار مبل، بازار کفش و... برای شهر بسیار حائز اهمیت بود و باید هرچه سریع‌تر نقاط ضعف را شناسایی و مشکلات را مرتفع می‌کردیم. سالیانه حدود ۲۰ میلیون نفر زائر به دلیل وجود مسجد مقدس جمکران در این منطقه حضور پیدا می‌کنند؛ از طرفی دیگر بلوار پیامبر اعظم (ص) را در این منطقه داریم که تمام مناسبت‌های ملی و مذهبی در این بلوار برگزار می‌شود، همه این‌ها باعث می‌شود که نگاه ما به توسعه و برطرف کردن مشکلات این منطقه جدی‌تر از سایر مسائل باشد.

بهمن‌ماه سال ۱۴۰۳ با تلاش همه همکارانم در مجموعه شهرداری قم موفق شدیم میزبانی شایسته‌ای از زائران داخلی و خارجی که در جشن نیمه شعبان در شهر قم حاضر شدند داشته باشیم. وقتی ارزیابی‌های تخصصی را مطالعه می‌کردم متوجه شدم شهرداری قم در بسیاری از شاخص‌ها همچون نظافت

برای مثال تغییرات و تحولاتی که مناطق ظرف سال‌های اخیر در خصوص اماکن ورزشی داشته‌اند را بررسی کنید می‌بینیم که شهرداری امروز در زمینه مسائل فرهنگی، اوقات فراغت و ورزش هم‌شهریان نیز برنامه‌ریزی کرده و اقداماتی داشته است.

با توجه به اهمیت توسعه فضای سبز شهری، چه اقداماتی در سال ۱۴۰۳ در منطقه پنج قم انجام شده است؟

با توجه به قدمت بوستان‌های منطقه، اقدام به ایمن‌سازی، بهسازی و بازسازی بوستان‌ها کردیم. در همین راستا، در سال ۱۴۰۳ بالغ بر ۴۵۰ میلیارد ریال برای توسعه فضای سبز، احداث و نوسازی بوستان‌ها در قالب ۳۵ پروژه تعریف کردیم که منجر به افزایش یک مترمربعی سرانه فضای سبز در منطقه شد. در حال حاضر، سرانه فضای سبز منطقه حدود ۶ مترمربع است که برای ارتقای آن برنامه‌ریزی‌های جدی داریم. همچنین تعدادی از باغات در منطقه تملک شده و در مرحله تحویل قرار دارند. پس از بهسازی این باغات، شاهد رشد چشمگیر سرانه فضای سبز خواهیم بود. همچنین، تلاش داریم از طریق حفظ و نگهداری باغات موجود، فضای سبز پایدار و ارزشمندی را برای شهروندان فراهم کنیم.

چند بوستان در این منطقه فعال هستند و وضعیت آبیاری فضای سبز چگونه است؟

منطقه پنج دارای ۳۳ بوستان است و ۸۰ درصد فضای سبز از طریق آب خام و چهار حلقه چاه آبیاری می‌شود و آب‌رسانی با تانکر را به صفر رسانده‌ایم. همچنین پروژه تکمیل و جداسازی شبکه آب خام و تبدیل آبیاری دستی به سیستم تحت فشار در حال انجام است.

معابر و سرویس‌های بهداشتی توانست حداکثر امتیاز را کسب کند.

در ایام نیمه شعبان در مدت زمان حدود ۴۸ ساعت حدود ۴ میلیون زائر به قم سفر کرده و در مسجد جمکران حضور پیدا می‌کنند؛ خدماتی که باید به آن‌ها ارائه شود صرفاً محدود به امکانات استان نمی‌شود و باید برای آن از امکانات ملی استفاده کرد؛ اما در طول این سال‌ها بخش عمده این خدمت‌رسانی‌ها به عهده شهرداری قم بوده است. ضرورت دارد در بحث یک سری از زیرساخت‌ها واقعاً اعتبارات ملی پرداخت شود.

وضعیت بودجه منطقه ۵ شهرداری قم چگونه است؟

بنده در سال ۱۴۰۲ که سکان مدیریت این منطقه را بر عهده گرفتم بودجه شهرداری منطقه پنج چیزی بالغ بر ۳۹۰ درصد رشد پیدا کرد و تقریباً از ۹۴ میلیارد تومان به ۲۶۲ میلیارد تومان رساندیم. همین بودجه در سال ۱۴۰۳ نیز نسبت به سال گذشته حدود ۱۰۷ درصد رشد پیدا کرد.

امسال نیز با توجه به برآوردها و پیش‌بینی‌هایی که داشته‌ایم بودجه منطقه پنج را نسبت به سال ۱۴۰۳ حدود ۱۴۰ درصد رشد بودجه داشته‌ایم. سال گذشته ۳۶۸ میلیارد تومان بودجه به این منطقه اختصاص یافت و امسال با توجه به این افزایش درصدی که داشتیم توانستیم اعتبار مالی را تقریباً به ۸۰۰ میلیارد برسانیم.

ما سالانه بین ۱۰۵ الی ۱۱۵ پروژه برای منطقه تعریف می‌کنیم؛ البته این‌ها پروژه‌هایی است که در ردیف بودجه مصوب می‌شود اما احتمال دارد در اجرای یک ردیف بودجه چند ریز پروژه انجام شود. وقتی میزان افزایش بودجه این ۳ سال را نگاه می‌کنیم متوجه می‌شویم شهرداری قم یک عزم جدی را جذب کرده تا بتواند در حوزه خدمات شهری به بهترین شکل ممکن خدمت‌رسانی کند.

سیاست اصلی این است که موضوع تدوین بودجه در مناطق باید بر اساس نظر و نیازهای مردم محلات باشد، در همین راستا ما در ایام مختلف سال در مساجد حضور پیدا کرده با مردم، معتمدین و مدیران محلات دیدار و گفت‌وگو کرده و نیاز مردم را از دل همین گفت‌وگوها کشف می‌کنیم. البته باید این نکته را نیز اشاره کرد که برای شهرداری مسائل خدمات شهری و عمرانی صرفاً اولویت ندارد بلکه مسائل فرهنگی و ورزشی نیز حائز اهمیت است.

چه خدماتی برای رفاه زائران مسجد مقدس جمکران در حوزه فضای سبز ارائه شده است؟

۱۲ هزار مترمربع از اراضی اطراف بوستان نیایش را تملک کردیم تا مساحت استراحتگاه‌ها و امکانات رفاهی را برای زائران افزایش دهیم. سالانه بین ۵۰ تا ۶۰ هزار نفر، به‌ویژه در ایام نوروز، در این محدوده اسکان می‌یابند. همچنین، با احداث ۱۰۰ چشمه سرویس بهداشتی، خدمات مناسبی ارائه داده‌ایم.

آیا به‌روزرسانی مبلمان شهری و نگهداری فضای سبز هم در دستور کار بوده است؟

بله، مبلمان ۳۳ بوستان به‌روزرسانی و ایمن‌سازی شده است. تمام سرویس‌های بهداشتی نیز نوسازی شده‌اند. از سوی دیگر، در حوزه نگهداری فضای سبز، اقداماتی ازجمله هرس درختان، توسعه فضای سبز، کاشت گیاهان مثمر و افزایش بهره‌وری پیمانکاران انجام شده و بیش از ۱۰ میلیارد ریال به این بخش اختصاص یافته است. به‌طور میانگین حدود ۱۰۰ نفر در حفظ و نگهداری بوستان‌ها فعالیت دارند.

مهم‌ترین پروژه‌های عمرانی منطقه در سال ۱۴۰۳ چه بوده است؟

پروژه‌های عمرانی متعددی در سال ۱۴۰۳ انجام شد، ازجمله: اصلاح هندسی نقاط حادثه‌خیز و افزایش ایمنی تقاطع‌ها، جدول‌گذاری، زیرسازی و آسفالت معابر با ساخت‌وساز بالای ۷۰ درصد، احداث پیاده‌راه در محلات و مراکز صنعتی، رفع مشکلات آب‌گرفتگی معابر، اصلاح پل‌ها و کانال‌های کشاورزی، بهسازی باندهای

کندرو و پیاده‌روهای بلوار پیامبر اعظم (ص)، احداث سرویس‌های بهداشتی در زیرگذرهای عابر پیاده، ساماندهی جاده قدیم قم - کاشان در محدوده ۱۰۰۰ هکتاری، احداث خیابان امام حسن عسگری (ع) تا پل بقیع و زیرگذر خیابان شهید کبیری، جدول‌گذاری کامل معابر محله جمکران تا پایان ۱۴۰۴، همکاری در اجرای ایستگاه‌های مترو و احداث ایستگاه‌های تاکسی و اتوبوس با ایجاد ۵۴ ایستگاه سبز می‌توان اشاره کرد.

وضعیت درآمدی سال گذشته شهرداری منطقه پنج به چه میزان بوده است؟

درآمدهای ما در سال ۱۴۰۱ حدود ۱۵۰ میلیارد تومان، در سال ۱۴۰۲ حدود ۲۳۰ میلیارد تومان، در سال ۱۴۰۳ نیز ۳۷۶ میلیارد تومان و در سال ۱۴۰۴ نیز با افزایش ۵۰ درصد رقم پیش‌بینی شده است. از نظر تحقق درآمدی هم بخواهیم بگوییم درآمد سال ۱۴۰۳ ما نسبت به ۱۴۰۲ حدود ۱۰۱ درصد رشد داشته است.

ما سالانه چیزی حدود ۲۵۰ پروانه ساخت و ۷۰۰ گواهی عدم خلاف در منطقه پنج شهرداری قم صادر کرده‌ایم؛ در بحث ساخت‌وسازها نیز حداقل ما ۳ طبقه روی پیلوت بوده و در برخی نقاط مثل میدان آل یاسین نیز تا ۵ طبقه مجوز ساخت صادر می‌کنیم. البته در بلوار پیامبر اعظم (ص) نیز تا ۷ طبقه مانعی برای صدور مجوز نداریم. با توجه به همین موضوع در حال حاضر ۴ پروژه سرمایه‌گذاری نیز در بلوار پیامبر اعظم (ص) مشغول احداث هستند.

در خصوص تملک واقعیت این است که ما سالانه بین ۱۵ ردیف برای این موضوع پیش‌بینی می‌کنیم؛ سال گذشته بودجه تملکی ما نسبت به ۱۴۰۲ رشد قابل توجه ۲۳۰ درصدی داشت که به لطف خدا تحقق پیدا کرد. تملک اراضی

از طرفی دیگر در امور مدیریت شهری مدیران باید خود را جای شهروندان بگذارند؛ برای مثال اگر وسیله نقلیه‌شان داخل چاله‌ای گیر کند یا اینکه معابر مقابل منزلشان تمیز نباشد ببینید چقدر باعث ناراحتی و درگیری ذهنی می‌شود لذا اگر بتوانیم خود را جای مردم بگذاریم بهتر و با کیفیت‌تر می‌توانیم به آن‌ها خدمت‌رسانی کنیم.

فضای سبز، معابر، پروژه‌های خیابان‌ظهور، خیابان شهید حاج رضایی و... از مهم‌ترین برنامه‌های ما در زمینه تملک به شمار می‌رود.

به نظر شما مردم چه نقشی در همراهی مدیریت شهری دارند؟

بنده معتقد هستم موضوع مشارکت مردم در همراهی مدیریت شهری یکی از ارکان موفق مسائل مربوط به شهرداری‌هاست؛ وقتی یک برنامه جامعی تدوین می‌شود مشارکت همه مردم از همه اقشار و گروه‌های سنی را در برمی‌گیرد. بنده در مدیریتم در طول این ۲۵ سال معتقد بودم مسجد محور همه امور مردمی در مدیریت شهری است و باید به آن توجه کرد.

تلاش برای حرکت در مسیر عدالت شهری

احمد ترکمن
مدیر منطقه شش

مسئله عدالت اجتماعی از دغدغه‌های مهم در حوزه مدیریت شهری است. این عدالت در حوزه‌های مختلف اقتصادی، عمرانی، خدماتی، بودجه‌ای و برنامه‌ریزی می‌تواند متبلور شود. مدیریت شهری قم در طول ۱۰ سال اخیر تلاش کرده با تقویت گام‌به‌گام مناطق کم برخوردار و ایجاد پروژه‌های ترافیکی که درواقع نقش رابط میان مناطق را بازی می‌کنند، این فاصله را کم کند. مصاحبه زیر با احمد ترکمن، مدیر منطقه ۶ شهرداری قم صورت گرفته است.

در راستای ارتقای جلوه بصری منطقه، پروژه‌هایی مانند طراحی و اجرای دیوارنگاره‌ها، نورپردازی معابر، ساماندهی سیما و منظر شهری و نصب المان‌های متناسب با هویت ایرانی-اسلامی در میادین و فضاهای عمومی اجرا شده‌اند که موجب ارتقای حس تعلق و زیبایی در فضای شهری شده است.

مهم‌ترین مطالباتی که مردم این منطقه در گذشته از شهرداری داشته‌اند چه مسائلی بوده است؟

در ده سال گذشته بیش از یک میلیون مترمربع آسفالت‌ریزی و روکش معابر در سطح منطقه انجام شده است. علاوه بر آن، جدول‌گذاری، پیاده‌روسازی و لکه‌گیری مستمر نیز در دستور کار قرار داشته و به بهبود شرایط تردد در محلات کمک قابل توجهی کرده است.

در اجرای پروژه‌هایی نظیر بازچه‌های محلی، سرای محلات و برخی ساختمان‌های خدماتی، از ظرفیت سرمایه‌گذاری بخش خصوصی بهره‌برداری شد. این رویکرد موجب کاهش فشار مالی بر شهرداری و تسریع در اجرای پروژه‌ها گردید.

مدیریت بهینه پسماند، نظافت روزانه معابر، جمع‌آوری زباله و رسیدگی به نخاله‌های ساختمانی از وظایف روزمره منطقه است. با تجهیز ناوگان خدمات شهری و افزایش گشت‌های نظارتی، کیفیت نظافت عمومی و رضایت شهروندان به‌طور ملموس ارتقاء یافته است.

با وجود اینکه منطقه ۶ جز مناطق پرجمعیت شهر قم است ولی هنوز یک استخر ندارد، پیگیری احداث استخر در این منطقه انجام شده است و از سوی شهرداری اقداماتی در این راستا در حال اجراست، همچنین یک مجموعه ورزشی بزرگ در حال ساخت است که در سال آینده تکمیل و افتتاح می‌شود.

چه اقداماتی در حوزه فرهنگی و آموزشی داشته‌اید؟

احداث سراهای محلات، بوستان‌های فرهنگی، راه‌اندازی ایستگاه‌های مطالعه و برگزاری برنامه‌های آموزش شهروندی در محلات، از جمله اقدامات انجام شده با رویکرد ارتقای سرمایه اجتماعی بوده است. همچنین در مناسبت‌های ملی

چه اقداماتی طی این ۱۰ سال در مدیریت منطقه ۶ شهرداری قم انجام شده است؟

طی این ده سال، تمرکز ما روی ارتقاء زیرساخت‌های شهری، بهسازی معابر، توسعه فضای سبز و اجرای پروژه‌های عمرانی و راهبردی بوده است. این اقدامات با همکاری بخش‌های مختلف شهرداری و با محوریت برنامه‌های بلندمدت شهرداری مرکز صورت گرفت. مدیریت شهری تلاش کرده در امور مختلف خدماتی، سهم منطقه ۶ نسبت به مناطق برخوردار شهری کمتر نباشد. همچنین تلاش شده تا سهمی از بودجه مناطق دیگر به این منطقه اختصاص یافته تا مشکلات زیرساختی آن به تدریج برطرف شود.

تکمیل بلوار کارگر از اقدامات شاخصی بود که علی‌رغم مشکلات و چالش‌های متعدد در این دوره به انجام رسید و شاهد بازگشایی این محور شریانی اصلی در منطقه بودیم که نقش قابل توجهی را در دسترسی شهروندان ایجاد می‌کرد، معدود املاک باقیمانده این مسیر نیز در سال گذشته با استفاده از ظرفیت‌های قانونی تخریب شد و هم‌اکنون این محور در اختیار شهروندان قرار دارد.

چه اقداماتی در خصوص توسعه فضای سبز شهری در این منطقه داشته‌اید؟

در این سال‌ها تلاش شد با احداث بوستان‌های جدید و افزایش پوشش گیاهی، سرانه فضای سبز را به شکل محسوسی افزایش دهیم. از جمله پروژه‌های مهم می‌توان به احداث بوستان شهدای روحانیت، بوستان مادر، بوستان مالک اشتر، بوستان گل‌ها و پارک آموزش ترافیک اشاره کرد. همچنین با کاشت گونه‌های بومی و مقاوم به شرایط اقلیمی، هزینه نگهداری فضای سبز نیز بهینه‌سازی شد.

چالش‌هایی چون کمبود اعتبارات عمرانی، افزایش هزینه‌های نگهداری، معارضات ملکی، تغییرات قانونی و محدودیت‌های منابع انسانی در مسیر خدمات‌رسانی وجود داشته است، با همیاری شورای اسلامی شهر، شهرداری مرکز و مشارکت فعال مردم توانستیم بخش عمده‌ای از این چالش‌ها را مدیریت و عملکرد قابل قبولی ارائه کنیم.

در برنامه‌های آینده منطقه شش، تمرکز بر توسعه متوازن محلات، اتمام پروژه‌های نیمه‌تمام، افزایش سرانه‌های فضای سبز و فرهنگی، تقویت زیرساخت‌های ترافیکی و مشارکت شهروندان در نگهداشت شهر از جمله اولویت‌های اصلی ما خواهد بود.

چه معضلاتی در مسائل فنی اجرای پروژه‌ها دارید؟

چالش‌های قضایی و مسائلی فنی برخی پروژه‌ها را مانع بر کرده، اما در محورهایی همچون بلوار کارگر، کشاورز و توحید، کارهای زیربنایی به خوبی انجام شده و مشکل خاصی در اجرای پروژه‌ها نداشتیم. در سال گذشته برخی ایستگاه‌ها جابجا شده و برنامه‌ریزی لازم برای مابقی نیز انجام گرفته است. در بلوار حضرت معصومه (س) نیز با وجود ضرورت، اجرای پروژه‌ها بدون مشکل انجام شد. در حوزه خط‌کشی معابر، اولویت ما انجام هم‌زمان با آسفالت‌ریزی بوده است. خطوط دوجزئی با ماندگاری و کیفیت بالا مورد استفاده قرار گرفته‌اند که پاک‌شدن آن‌ها به راحتی ممکن نیست و مورد استقبال مردم نیز قرار گرفته‌اند.

چه اقداماتی در حوزه خط‌کشی معابر اصلی و پیاده‌روسازی داشته‌اید؟

طی ده سال اخیر حدود ۴۸ متر پیاده‌روسازی شده که بیش از ۱۰ هزار متر آن فقط به دو سال اخیر (۱۴۰۲ و ۱۴۰۳) مربوط می‌شود.

و مذهبی، برنامه‌های متعددی در سطح محلات برگزار شده که نقش مهمی در انسجام اجتماعی داشته است.

در محلات کمتر برخوردار مثل شهرک امام حسین (ع) و... پروژه‌هایی همچون آسفالت‌ریزی، جدول‌گذاری، بهسازی فضای سبز، احداث پارک و تأمین روشنایی اجرا شد. رویکرد ما در همه این پروژه‌ها عدالت‌محور و معطوف به توسعه متوازن بوده است.

در خصوص موضوعات مربوط به هدایت و دفع روان‌آب‌ها و آب‌های سطحی چه اقداماتی در سال گذشته انجام شده است؟

در سال گذشته و در راستای هدایت و دفع آب‌های سطحی محدوده بلوار کشاورز شمالی و محدوده اطراف آن و همچنین افزایش ضریب ایمنی منطقه در بارندگی‌های احتمالی، پروژه عمرانی لوله‌گذاری و هدایت آب‌های سطحی تعریف و در برنامه کاری قرار گرفت و با لوله‌گذاری مسیر به طول ۱۰۰۰ متر و با ۱۰۰۰ میلیارد ریال به انجام رسید.

در سال جدید کدام پروژه‌های نیمه‌تمام در دستور کار قرار خواهند گرفت؟

فاز دوم بوستان گل‌ها، توسعه بلوار آیت‌الله خزعلی، پیاده‌راه خیابان شهید خراسانی و احداث بازارچه محلی از جمله این پروژه‌ها است که با اولویت اجرا خواهند شد.

با همکاری مرکز فناوری شهرداری، فرآیندهایی مانند صدور مجوزها، پاسخ‌گویی به درخواست‌های مردمی و پیگیری شکایات تا حد زیادی به صورت غیرحضوری انجام می‌شود. همچنین سامانه‌های ۱۳۷ و قم‌یار نقش مؤثری در تسهیل ارتباط شهروندان با شهرداری داشته‌اند.

در مدیریت منطقه شش شهرداری قم با چه مشکلات و معضلاتی مواجه هستید؟

پل‌های عابر پیاده منطقه ۶ شهرداری قم در چه وضعیتی هستند؟

پل عابر پیاده روبه‌روی بیمارستان شهدای نیروگاه در حال تکمیل بوده و آسانسور آن در دست نصب است. همچنین برای بلوار کشاورز که به چند مدرسه منتهی می‌شود نیز درخواست ایجاد پل عابر داده‌ایم، اما تاکنون اجرانشده است.

در حوزه شهرسازی و نظارت بر ساخت‌وساز چه اقداماتی صورت گرفته است؟

در سال گذشته، ۶۳۷ مورد عدم خلاف در این منطقه صادر شد. با وجود این، میزان درآمد ما نسبت به سایر مناطق بسیار پایین‌تر است؛ به‌طوری‌که پروانه‌ای که در منطقه یک، یک‌ونیم میلیارد تومان هزینه داشت، در منطقه ۶ با ۷۳ میلیون تومان صادر می‌شود.

بسیاری از افراد پس از اخذ پروانه برای زمین‌های ۲۶۵ متری، آن را به چهار واحد خرد تبدیل می‌کنند و باعث بروز مشکلاتی در خدمات‌رسانی می‌شوند. تلاش ما این بوده که با صدور پروانه برای املاک بزرگ‌تر و جلوگیری از تفکیک ریزدانه، منطقه را از آسیب‌های ساخت‌وساز بی‌رویه نجات دهیم.

خیابان‌هایی نظیر امام رضا (۵۵۰ متر)، گلشن (۱۶۰۰ متر)، انارستان (۳۵۰ متر)، صربستان (۳۰۰ متر)، طلوعی (۴۵۰ متر) و دلیران (۱۲۰ متر) از جمله معابری هستند که در آن‌ها عملیات کامل خط‌کشی صورت گرفته است.

سال گذشته اجرای خط‌کشی در سایر خیابان‌ها همچون جانبازان، ثامن، لطفی، حقیقت، بهیار، شهیدلو، ادامه خیابان همت، کارگر، بعثت، کمربندی ۱۶ متری و ادامه خیابان ثامن داشته‌ایم که در مجموع خط‌کشی انجام‌شده در سال ۱۴۰۲ بالغ بر ۸۸۹۵ متر بوده است.

همچنین در راستای بهبود عبور و مرور شهروندان، افزایش ضریب ایمنی تردد عابرین پیاده و زیباسازی سیما و منظر شهری در بلوار آیت‌الله کاشانی (حداصل تقاطع معصومیه تا پل شهید امینی بیات) با توجه به مترائ بالا‌یی که داشت، جهت رفاه حال کسبه و ساکنین اجرای پروژه پیاده‌روسازی در چند فاز مختلف انجام شد. در این بلوار بیش از ۶۵۰۰ متر مربع پیاده‌روسازی با اعتباری بالغ بر ۷۵ میلیارد ریال به اجرا رسید.

در خصوص تسهیلات حمل و نقل عمومی در منطقه ۶ شاهد چه اقداماتی در سال ۱۴۰۳ بوده ایم؟

در راستای اهمیت افزایش کیفیت زندگی در سال‌های گذشته اقدامات ویژه‌ای در راستای افزایش خدمات و کیفیت زندگی در سطح شهر قم انجام داده که از جمله آن موضوع حمل و نقل و بحث حمل و نقل عمومی است. یکی از این اقدامات توسعه ایستگاه‌های سبز اتوبوس است که در سطح شهر به اجرا رسید و باهدف زیباسازی سیمای و منظر شهری و تلطیف روحیه شهروندان در دستور کار مناطق هشتگانه قرار گرفت، در منطقه ۶ نیز ۹ ایستگاه سبز با اعتباری بیش از ۱۶ میلیارد ریال در سال ۱۴۰۳ به انجام رسید.

وضعیت اجرای پروژه‌های عمرانی منطقه ۶ در سال گذشته چگونه بود؟

در سال ۱۴۰۳ اجرای ۱۳۱ پروژه عمرانی با اعتباری بیش از ۶۰۰ میلیارد تومان در بودجه منطقه پیش‌بینی شده بود و به اجرا رسید. البته این مبلغ به‌غیر از پروژه‌هایی است که توسط شهرداری مرکز پیش‌بینی می‌شود. این پروژه‌ها در حوزه‌های مختلفی از جمله پیاده‌روسازی، ساماندهی انهار و جدول‌گذاری، لوله‌گذاری، روکش و توزیع آسفالت و احداث بوستان تعریف و اجرایی شده است. همچنین توجه به موضوع تملک املاک و تعریض شوارعی که نیاز به تعریض دارند نیز در این سال دنبال شد. ایستگاه‌های پروژه مترو، پروژه بازآفرینی شهری و همچنین تملک و بهسازی باغات و فضای سبز از جمله طرح‌های فعال در منطقه شش است. طبق پایش‌های انجام‌شده در سیستم کنترل پروژه شهرداری قم، منطقه شش از پیشرفت قابل توجهی برخوردار بوده و سعی بر آن شده ضمن تسریع در انجام پروژه‌ها، کیفیت و استاندارد مصالح نیز در اجرای این پروژه‌ها مدنظر قرار گرفته باشد.

تحول بنیادین در قلب شهر قم

محمد رضانی
مدیر منطقه هفت

هسته مرکزی هر شهر، قلب آن محسوب می‌شود. به‌ویژه در شهر قم این هسته مرکزی با نگین شهر یعنی حرم مطهر فاطمه معصومه (س) گره‌خورده و اهمیت آن را دوچندان کرده است. شهرداری قم در طول سال‌های اخیر مجموعه‌ای از اقدامات ترافیکی، عمرانی، شهرسازی، بهسازی و ... را در هسته مرکزی شهر قم آغاز کرده است. از تملک قبرستان نو گرفته تا آغاز پروژه بزرگ و احداث پیاده‌راه‌ها، بسیاری از این پروژه‌ها پیش از انجام ناشدنی به نظر می‌رسیدند. به بهانه بررسی دستاوردها و چالش‌های مدیریت شهری و اطراف حرم مطهر با محمد رضانی، مدیر منطقه ۷ شهرداری قم به گفت‌وگو نشستیم.

منطقه ۷ به‌عنوان هسته مرکزی شهر قم شناخته می‌شود. لطفاً در ابتدا توضیح دهید که این منطقه چه ویژگی‌ها و چالش‌های منحصر به فردی دارد؟

هسته مرکزی شهر از مهم‌ترین مناطق و نقاطی است که نیاز به توجه دارد. به این منظور از اوایل دهه ۹۰ منطقه ۷ تشکیل شد تا به‌عنوان محلی شبیه به منطقه ثامن مشهد تلقی شود و عملکرد خدماتی را داشته باشد، لذا از منطقه ۱ و بخشی از منطقه ۳ منفک شد. منطقه ۷ قم با مساحت ۴۶۰ هکتار، کوچک‌ترین منطقه شهری قم است که حدود ۶۰ هکتار آن محدوده حرم مطهر و صحن‌ها، ۴۵ هکتار رودخانه و مابقی بافت تاریخی است. این منطقه به دلیل مجاورت با حرم، بازارها، دفاتر آیات عظام و پاساژهای قدیمی، از تراکم جمعیت و فعالیت بالایی برخوردار است. چالش‌های اصلی ما شامل کمبود فضای سبز، ناایمنی برخی مجتمع‌های تجاری، ترافیک سنگین و نیاز به ساماندهی بافت تاریخی است.

از سال ۹۳ و ۹۴ به بعد اتفاقات شگرفی در این منطقه روی داد و نگاه مدیریت شهری به آن نگاهی درستی بود.

چهره منطقه هفت شهرداری قم در طول سال‌های اخیر تغییر کرده است. ورود مدیریت شهری به معضلات هسته مرکزی شهر قم چه ثمراتی داشت؟

باید گفت اقدامات مدیریت شهری در هسته مرکزی شهر قم تحول‌آفرین و قابل تقدیر است. پیاده‌راه ارم اولین گام تحول‌آفرین ما بود که در سال‌های ۹۳-۹۴ اجرا شد. هدف اصلی، کاهش ترافیک سواره، ایجاد آرامش برای زائران و اصلاح رفتارهای اجتماعی بود. در ابتدا مخالفت‌های شدیدی از سوی کسبه وجود داشت، اما امروز نتیجه کار برای همه ملموس است. پس از آن، پیاده‌راه انقلاب و

آیت‌الله مرعشی را نیز تکمیل کردیم تا شبکه پیاده‌روی اطراف حرم به‌صورت یکپارچه عمل کند. امروز پیاده‌راه خیابان آیت‌الله طالقانی پیگیری می‌شود که نشان‌دهنده موفقیت اجرای این طرح‌هاست.

قدم بعدی ساماندهی سیما و منظر شهری در میدان مطهری به‌عنوان یکی از میادین بسیار مهم شهر قم بود که با وجود معضلات بسیار اجرایی شد. در این میدان ۳۰۰ تابلوی نازبا جمع‌آوری شده و بسیاری از زوائد بصری حذف شد. این کار، اقدام ساده‌ای نبود که با هماهنگی بخش‌های مختلف مدیریت شهری و مدیریت استان قابل انجام شد. بازار میوه و تره‌بار این میدان هم رفع تصرف شده و محدوده خوبی برای ایجاد پارکینگ ایجاد شد. تملک ۱۳۲ مغازه قبرستان نو از دیگر اتفاقات بسیار خوب سال‌های اخیر این منطقه است. بازارچه حجتیه هم که به‌عنوان یک معضل قدیمی مطرح بود، در سال ۱۴۰۳ با شجاعت و پیگیری مدیریت شهری تعیین تکلیف شد.

در حوزه توسعه و تعریض معابر چه اتفاقاتی در این منطقه رخ داد؟

یکی از مهم‌ترین اقدامات در این زمینه اجرای فاز ۵ عمار یاسر است که قسمت دوم آن هم آماده افتتاح شده است. این پروژه تقریباً نیم قرن سابقه دارد و به دلایل مختلف پروژه بسیار سختی در اجرا محسوب می‌شد اما مطالبه گری و تلاش‌های به‌حق آقای شهردار و هماهنگی‌ها موجب شروع پروژه مهم فاز ۵ عمار یاسر شد. جلساتی که روزهای شنبه تحت عنوان قرارگاه پروژه‌های عمرانی تشکیل شد، این پروژه را راهبری کرد.

باهمت و تلاش زیاد و تأمین‌های مالی قریب به ۱۴۰ پلاک در یک بازه زمانی کوتاه تملک شد و این خیابان بعد از ۵۰ سال انتظار به ثمر نشست. این پروژه ماندگار و سنگینی بود که به همت مدیریت شهری با همه داستان‌ها و مسائلیش انجام شد.

اواسط سال ۱۴۰۲ و اوایل سال ۱۴۰۳ طرح قبرستان نو و تملک ۱۳۲ مغازه اطراف آن

تکمیل شده است. البته یک خیابان بیگدلی در حدفاصل خیابان صفاییه تا عمار یاسر وجود دارد که برای سال جدید اعتبار ۱۵۰ میلیارد تومانی برایش تعریف شده و امیدواریم بتوان آن را نیز به نتیجه رساند. در این خصوص ۲۰ پلاک در سنوات گذشته تملک شده و تعداد ۶۰ پلاک دیگر باقی مانده که باید تملک شود.

به نظر می‌رسد مدیریت شهری در منطقه ۷ با کمبود منابع درآمدی مواجه است. چگونه پروژه‌ها را پیش می‌برید؟

بله، منطقه ۷ زمینی برای واگذاری ندارد و درآمدزایی آن محدود است. با این حال، در سال ۱۴۰۳ با رشد ۸۷ درصدی بودجه اصلاحی، توانستیم پروژه‌هایی مانند فاز ۵ عمار یاسر را با تملک ۱۴۰ پلاک در زمان کوتاه به نتیجه برسانیم. همچنین، تحقق ۹۴ درصدی درآمد نقدی و ۷۶ درصدی درآمد غیرنقدی نشان‌دهنده تلاش همکاران ماست.

بودجه مصوب در سال ۱۴۰۳ مبلغ ۳۵۵ میلیارد و اصلاحی آن ۶۶۵ میلیارد بود. یعنی رشد بودجه در بخش اصلاحی ۸۷ درصد بود و دلیل آن نیز تعلق ۲۸۰ میلیارد برای پروژه فاز ۵ عمار یاسر است. در بخش عمرانی ۷۴ میلیارد و ۶۰۰ میلیون تومان به ۳۵ پروژه تعلق گرفت. در خدمات شهری نیز مبلغ ۳۶ میلیارد و ۸۰۰ میلیون تومان با ۳۷ پروژه بودجه مصوب بود. معاونت شهرسازی ۲۴۱ میلیارد تومان برای ۹ پروژه که عمدتاً تملکی بود، در اختیار داشت. معاونت پشتیبانی نیز برای ۳ پروژه اعتبار ۳ میلیارد تومانی دریافت کرد. مجموع همه این بخش‌ها همان ۳۵۵ میلیارد بودجه مصوب بود.

آغاز شد. این کار نیز در یک کار جهادی با تعاملات و هماهنگی‌های خوب شهرداری به نتیجه رسید. اگر همکاری سازمان اوقاف و امور خیریه اتفاق بیفتد، شرایط خوبی در این آرامستان ایجاد خواهد شد که فضای سبزی اطراف حرم مطهر را ارتقای دهد. پرونده بازارچه حجتیه نیز در سال ۱۴۰۳ با وجود ۷۲ باب مغازه طی رأی ماده ۱۰۰ تخریب و به‌زودی به فضای سبز تبدیل می‌شود. این بازارچه هم که موجب به هم خوردن سیما و منظر شهری و ایجاد ترافیک شده بود، با هماهنگی دستگاه قضایی تخریب و با تبدیل شدن به فضای سبز، یک قدم در مسیر بهسازی و ارتقای کیفیت بصری و زیستی در اطراف حرم مطهر نزدیک شد.

پروژه پارکینگ شرقی حرم نیز سال‌ها معطل مانده بود. چگونه موفق به اجرای آن شدید؟

این پروژه یکی از چالش برانگیزترین موارد بود. ایجاد مقدمات برای شروع عملیات عمرانی در این پروژه بسیار سخت بود. هرچند در ادامه و اجرای عملیات عمرانی هم پروژه‌ای با چالش‌های خاص خود و در منظر بسیاری از ناظران است. با همکاری آستانه حرم، ۶۰ دست فروش ساماندهی شدند، ۱۵۰۰ مترمربع از فروشگاه‌های متبرکات تملک شد و پس از رفع معارضات، پروانه صادر شد. این پروژه که شامل پارکینگ و فضاهایی برای خدمات زائر است، پس از چند دهه انتظار، امروز توسط سرمایه‌گذار بخش خصوصی در حال احداث است و امیدواریم مشکل پارک خودرو در محدوده حرم راکاهش دهد.

کدام پروژه‌ها در ادامه برای اجرایی شدن در هسته مرکزی شهر قم اولویت دارند؟

نگاه به هسته مرکزی در این سال‌ها یک نگاه خوب بود و امکانات سخت‌افزاری و شریان اصلی به‌جز در قسمت تونل امام موسی صدر که مقدمات آن انجام شده،

درختان در خیابان آذر و بهسازی بلوار شهید سلیمانی را انجام دادیم. همچنین، ۱۲ هزار گلدان در گلخانه منطقه تولید شد؛ اما با محدودیت زمین، افزایش فضای سبز نیازمند همکاری دستگاه‌های استانی است.

// پروژه‌های عمرانی شاخص سال گذشته چه بودند؟

رمپ دادگستری با بودجه ۱۵ میلیاردی، احداث خیابان طالقانی و ساماندهی پیاده‌روی مولوی از جمله این پروژه‌ها بودند. مثلاً در مولوی، نهر بدبو و پیاده‌روی نامناسب را اصلاح کردیم که با استقبال مردم و کسبه روبه‌رو شد. شاید یکی از پروژه‌های شاخصی که کمتر به آن پرداخته شد رمپ دادگستری است که بدون اینکه مردم چندان مشکلی برایشان ایجاد شود یا چندان به‌صورت عمومی منتشر شود، با احداث رمپی که با بودجه ۱۵ میلیاردی انجام گرفت، درواقع یک پروژه شاخص در خصوص ترافیک در منطقه به نتیجه رسید و موجب رضایتمندی شد. در خصوص خطکشی و روکش آسفالت نیز تا سال گذشته بحث خیابان ۱۹ ای

// ایمنی پاساژهای قدیمی یکی از نگرانی‌های مردم است. چه اقداماتی در این زمینه انجام شده است؟

بنا بر اعلام دستگاه‌های مسئول از جمله آتش‌نشانی و نظام‌مهندسی ساختمان، بسیاری از پاساژها در هسته مرکزی شهر قم قدیمی و ناایمن هستند. با همکاری مدیریت بحران و بخش حقوقی، طرح‌هایی برای افزایش ایمنی در دست اجراست. البته این کار تبعات اقتصادی برای کسبه دارد، اما ایمنی شهروندان اولویت ماست و نمی‌توانیم نسبت به وجود ساختمان‌های ناایمن در هسته مرکزی شهر قم بی‌تفاوت باشیم.

// در حوزه فضای سبز، منطقه ۷ با کمبود مواجه است. برنامه شما چیست؟

سرانه فضای سبز منطقه تنها ۵.۴۵ مترمربع است که پایین‌تر از استاندارد است. در سال گذشته، روشنایی بوستان حجتیه، کاشت

به آن توجه شد، افزایش جای پارک بود. این منطقه به دلیل قرار گرفتن در پیرامون حرم مطهر در ایام مختلف سال و در مناسبت‌ها نیاز ویژه به جای پارک دارد که هم‌اکنون ۶۰۰۰ جای پارک در منطقه ساخته شده یا در حال ساخت است. به عنوان مثال هم می‌توان به پروژه تملک و رفع تصرف میدان قدیم میوه و تره‌بار اشاره کرد که موجب آزاد شدن یک پارکینگ برای کمک به شهروندان شد.

در پایان، مهم‌ترین دغدغه شما برای آینده منطقه چیست؟

بافت تاریخی هسته مرکزی نیازمند تصمیم‌گیری استانی است. باید مشوق‌هایی برای جذب سرمایه‌گذاران خصوصی ایجاد شود، در غیر این صورت، این بافت به مراکز غیررسمی تبدیل می‌شود. همچنین، تکمیل تونل امام موسی صدر و احداث خیابان بیگدلی از اولویت‌های سال جاری است.

انجام گرفت و در سال جاری نیز خیابان شهید سلیمانی روکش آسفالت خواهد شد. اتفاقاتی که در زمینه اصلاح هندسی و ترافیک صورت پذیرفت بسیار تأثیرگذار بود.

در حوزه ترافیک منطقه چه اقداماتی صورت گرفته است؟

اتوبوس‌های برقی در رینگ طلایی اطراف حرم خدمت‌رسانی خواهند کرد. در سال گذشته قریب به ۱۳۹ روز بحث هوای ناپاک و آلودگی مطرح بود و این ضروری است که در اطراف حرم و هسته مرکزی که بیشترین آلودگی هوا را دارد از وسایلی که حداقل آلاینده‌ها را تولید کنند بهره برد. این اتوبوس‌های برقی که خریداری شدند به زودی در اطراف حرم و رینگ طلایی گردش خواهند داشت. این موضوع و اصلاح پیاده‌راه سازی خیابان آذر در اصلاح رفتار ترافیکی پیاده و سواره بسیار تأثیرگذار خواهد بود.

احداث بلوار جعفر طیار، ترافیک خیابان معلم و صفائیه را کاهش داد. قریب به ۷ یا ۸ ایستگاه سبز نیز طبق آنچه معاونت حمل و نقل ابلاغ کرده بود در منطقه ۷ اصلاح و تبدیل به ایستگاه اتوبوس سبز شدند. از موضوعات دیگری که در حوزه ترافیک

تسهیل سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در هشتمین منطقه شهری

علیرضا مظفری

مدیر منطقه هشت

پردیسان، هشتمین منطقه شهر قم یکی از مناطق خاص و ویژه شهری از نظر نوع احداث و نوع توسعه سکونت است. این منطقه که عمدتاً به‌صورت آپارتمانی و بر روی اراضی دولتی شکل گرفته، دارای نقاط مثبت و هم‌زمان چالش‌های فراوانی است و شهرداری قم در طول سالیان گذشته میلیاردها تومان اقدامات متعدد عمرانی که در تعهد دولت یا شرکت تعاونی‌ها بوده در این منطقه انجام داده تا رضایت اهالی آن را کسب کند. گفت‌وگوی زیر با علیرضا مظفری، مدیر منطقه هشت شهرداری قم به‌منظور اطلاع از اقدامات انجام‌شده در این منطقه در سال ۱۴۰۳ صورت گرفته است.

در منطقه هشت شهرداری قم چه اقدامات شاخصی در سال‌های اخیر انجام شده است؟

پردیسان با حجم زیادی از عقب‌ماندگی مواجه بود و همین مسئله نیازمند اقدامات گسترده‌ای بود. هرچند در ادوار گذشته نیز کارهای متعددی انجام شده، اما در این ۱۰ سال اخیر، انسجام بیشتری برای بهره‌مندی مردم از خدمات شهری ایجاد شده است. خیابان‌هایی احداث شد، روکش آسفالت انجام گرفت و اتصال بلوار آیت‌الله بروجردی به پردیسان و ادامه آن به بلوار امامت و امام علی (ع) و سایر خیابان‌ها به بهره‌برداری رسید و آسفالت شد. اکنون ۲۶ بوستان در سطح پردیسان در حال خدمت‌رسانی هستند که از نظر تعداد، کیفیت، وسعت و سرانه فضای سبز، وضعیت قابل توجهی دارند؛ به‌طوری‌که سرانه فضای سبز در پردیسان به ازای هر نفر به ۲۶ مترمربع رسیده که رقم مناسبی است.

متأسفانه محدودیت‌های آبی، امکان توسعه بیشتر فضای سبز را از شهرداری منطقه هشت سلب کرده اما با این حال در صورت فراهم بودن شرایط، موضوع توسعه بوستان‌ها همچنان در دستور کار قرار دارد. هم‌اکنون نیز پروژه مرمت و بهسازی برخی بوستان‌ها همچون بوستان شهید مؤمن‌پور، بوستان گشایش و دیگر بوستان‌ها در حال انجام است.

وضعیت عملکرد بودجه‌ای منطقه هشت شهرداری قم در سال ۱۴۰۳ چگونه است؟

بودجه اختصاص یافته برای این سال بالغ بر ۱۱۶۰ میلیارد تومان بوده که شامل منابع نقدی و غیرنقدی می‌شود؛ به‌طوری‌که ۷۰۰ میلیارد تومان نقدی و ۴۶۰ میلیارد تومان غیرنقدی پیش‌بینی شده بود. خوشبختانه، بیش از ۱۰۳ درصد از منابع نقدی و غیرنقدی محقق

شده و منابع غیرنقدی نیز حدود ۹۸ درصد تحقق یافته است؛ که این موضوع نشان‌دهنده تلاش مضاعف همکاران در منطقه است.

این در حالی است که در سنوات گذشته، منطقه هشت به‌عنوان منطقه‌ای کمک‌گیرنده از مرکز شناخته می‌شد؛ اما امروز نه تنها نیازمند کمک نیست، بلکه بخشی از درآمدهای خود را نیز در اختیار مرکز قرار می‌دهد. به‌طوری‌که ۳۳ درصد از منابع و درآمدهای منطقه، در سطح مرکز هزینه می‌شود.

با تعاملاتی که با مردم شکل گرفته و گشایش‌هایی که در حوزه‌های مختلف ایجاد شده، میزان رضایت عمومی از شهرداری افزایش یافته است. البته فعالیت‌های شهرداری ماهیتی روزمره دارند و طبیعتاً نمی‌توان در همه حوزه‌ها به‌طور دائم ۱۰۰ درصد رضایت عمومی را جلب کرد، اما به‌طور کلی برآورد ما این است که بیش از ۹۵ درصد شهروندان از عملکرد شهرداری منطقه هشت رضایت دارند. در ۱۴۰۳، حدود ۲۷۰ میلیارد تومان از منابع نقدی منطقه، در پروژه‌های عمرانی هزینه شد. مجموع نقدینگی منطقه هشت در سال ۱۴۰۳ حدود ۳۶۰ میلیارد تومان بوده که مابقی آن صرف فعالیت‌هایی چون رفت‌ووروب، نگهداری فضای سبز، خرید تجهیزات و همچنین پرداخت حقوق و مزایای کارکنان شده است. در همین سال، بالغ بر ۱۵۰ قرارداد در منطقه هشت شهرداری قم منعقد شده و تعداد اسناد مالی ثبت شده در مجموعه منطقه به ۱۹۸۰ مورد رسیده است. این قراردادها در حوزه‌های عمرانی، خدمات شهری، فضای سبز و نظافت شهری اجرا شده‌اند.

درباره اقدامات حمل‌ونقلی در منطقه پردیسان در سال گذشته توضیح بفرمایید.

در زمینه توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل، سه پارکینگ عمومی در پردیسان به بهره‌برداری رسید؛ پارکینگ خیابان شهید علمداری، خیابان بصیرت و پارکینگ جنب فروشگاه جانبازان. در مجموع، بالغ بر ۶۹۰۰ مترمربع فضا سازی برای پارکینگ عمومی انجام شده است. در حوزه حمل‌ونقل و ترافیک، یکی از اقدامات مهم، ایجاد ایستگاه‌های سبز

بوستان‌هایی احداث شد و عملیات عمرانی آن‌ها به اجرا درآمد. همچنین بوستان گشایش، بوستان شهید مؤمن‌پور و بوستان‌های دیگری در سطح منطقه ایجاد یا توسعه داده شد که در مجموع، ۷۷ هزار مترمربع به سرانه فضای سبز منطقه اضافه کرده‌اند.

/// پروژه‌های عمرانی شاخص در سال ۱۴۰۳ تا چه میزان به اهداف خود رسید؟

ازجمله اقدامات عمرانی شاخص منطقه هشت در سال ۱۴۰۳، اجرای عملیات آسفالت‌ریزی در معابر مختلف بوده است. در این سال، بیش از ۱۵ هزار تن آسفالت توزیع شده که شامل روکش‌های جدید و ترمیم آسفالت‌های پیشین می‌شود. در حوزه پیاده‌روسازی نیز بالغ بر ۱۳۰ هزار مترمربع عملیات اجرا شده که در نوع خود بی‌سابقه در سطح پردیسان بوده است. شعار منطقه از ابتدای سال این بود که باید پیاده‌روهای پردیسان را از حالت خاکی خارج کنیم و خوشبختانه این هدف با تحقق بیش از ۹۸ درصدی محقق شده است. بخش اندکی از معابر که هنوز پیاده‌روسازی نشده‌اند، مربوط به مناطقی است که به دلایلی چون عرض کم معبر یا وجود درختان قدیمی، امکان اجرای پروژه وجود نداشته است. با این حال، برای این نقاط نیز در صورت فراهم شدن شرایط، در سال جاری ادامه عملیات ازجمله

بوده است. در این راستا، ۲۴ ایستگاه سبز اجرا شد و برای سال جدید نیز ادامه این روند برنامه‌ریزی شده است. هدف از ایجاد این ایستگاه‌ها، افزایش طراوت محیط با همراهی فضای سبز پیرامونی است.

همچنین امسال شعار منطقه این بود که "هیچ ایستگاه اتوبوسی نباید بدون صندلی باشد" که خوشبختانه این هدف نیز محقق شد و اکنون ۷۷ ایستگاه اتوبوس به نیمکت مجهز هستند. امیدواریم با استفاده از روش‌های جدید اطلاع‌رسانی سازمان اتوبوس‌رانی و بهره‌گیری از روش‌های پنج‌گانه‌ای که در حال اجراست، زمان انتظار شهروندان در ایستگاه‌ها کاهش یافته و فرآیند سوارشدن به اتوبوس تسهیل شود.

خط‌کشی مقابل ایستگاه‌های سبز به مساحت ۳۰۸ مترمربع انجام شد. تعمیر و تجهیز تمامی ایستگاه‌های اتوبوس در منطقه با هزینه‌ای بالغ بر ۵۰۰ میلیون تومان انجام شد. خرید تجهیزات مکانیزه، رنگ‌های ترافیکی و تابلوهای ترافیکی با اعتبار ۴ میلیارد و ۵۰۰ میلیون تومان از دیگر اقدامات شاخص بود. همچنین به منظور بهبود شرایط ترافیکی، ۴۸۰ تابلو ترافیکی در سطح منطقه اصلاح و نصب شد. ۲ تقاطع هوشمند در بلوار سلمان و امام علی (ع) ایجاد شد و مجموعاً سه تقاطع هوشمند با چراغ‌های چشمک‌زن در سطح منطقه نصب شد. از طرفی خط‌کشی طولی معابر با رنگ سرد به مساحت ۳۳ هزار و ۹۹۲ مترمربع انجام شد. خط‌کشی محل عبور عابرین پیاده به مساحت ۱۹۰ مترمربع انجام شد.

/// در حوزه فضای سبز در سال ۱۴۰۳ چه اقداماتی انجام شد؟

در راستای احداث بوستان‌ها نیز، در محله ۶ و در جوار مصلی پردیسان،

موزاییک‌کاری پیش‌بینی شده است.

با کدام چالش‌ها در سال ۱۴۰۳ برای مدیریت منطقه پردیسان روبه‌رو بودید؟

شهرداری در برخی حوزه‌ها به‌ویژه در مقایسه با دیگر دستگاه‌های اجرایی، تنه‌است و نیاز به مساعدت بیشتر از سوی وزارت مسکن و شهرسازی برای واگذاری زمین‌ها دارد. یکی از مشکلات عمده در پردیسان، نبود کتابخانه‌های عمومی است که برای مردم به‌ویژه کودکان و نوجوانان، به عنوان مکانی برای مطالعه و تحصیل ضروری است. لذا نیاز است که کتابخانه‌های عمومی در این منطقه ایجاد شوند تا شهروندان از این فضاها بهره‌مند شوند. در حوزه کاربری تجاری با توجه به پیگیری‌هایی که انجام شد، دغدغه خاصی برای مردم وجود ندارد و اقدامات مثبتی در بحث

واگذاری فضاهای تجاری انجام شده است. در این راستا، مساعدت‌هایی برای ایجاد فضاهای عمومی، حسینه‌ها و فضاهای تجاری در مجتمع‌ها انجام شده که موجب افزایش رضایت مردم شده است. اما در بحث سرمایه‌گذاری‌ها، به دلیل محدودیت‌های طرح‌های تفصیلی و سطح اشغال‌ها، سرمایه‌گذاری‌ها در پردیسان به‌سختی شکل می‌گیرد و این موضوع نیاز به حل دارد تا بتوانیم خدمات بیشتری به مردم ارائه دهیم.

در حوزه شهرسازی و صدور پروانه چه اقداماتی صورت گرفته است؟

در بخش شهرسازی امسال، بالغ بر ۳۸ هزار واحد مسکونی پروانه ساخت صادر شد. همچنین، ۱۳۵۰ بلوک ۲۰ واحدی برای نهضت ملی مسکن در سایت ۵۶ هکتاری و ۴۵۰ بلوک در سایر بخش‌ها، مجموعاً حدود ۳۷ هزار واحد مسکونی پروانه گرفتند.

هزار واحد با شرکت سازنده و مسکن شهرسازی مکاتبه کردیم و ۲۰ هزار واحد تعیین تکلیف شد. حوزه شهرسازی در پردیسان با مساحتی بالغ بر ۲۷۰۰ هکتار روبرو است که نیاز به برنامه‌ریزی دقیق برای خدمت‌رسانی به این مجموعه دارد. سایت ۵۶۰ هکتاری اکنون به ناحیه خدماتی اضافه نیاز دارد. در حال حاضر، سه ناحیه خدماتی داریم که باید به چهار ناحیه تبدیل شود. مکاتباتی نیز با مسکن و راه و شهرسازی صورت گرفته تا فضاهای عمومی هرچه سریع‌تر به شهرداری تحویل داده شود تا اقدامات مربوط به فضای سبز و سایر خدمات اجرایی شود.

در خصوص مسکن مهر، اقدامات خوبی صورت گرفته است. گشایش‌هایی در بحث پایان کار این واحدها انجام شد. یکی از مشکلات عمده، دیوارکشی دور مجتمع‌ها بود که هزینه‌بر و زمان‌بر بود. این کار به صورت مشترک توسط هیئت امنای تعاونی‌ها و هیئت‌های تسویه تعاونی‌ها انجام می‌شد. برای گرفتن پایان کار، یکی از الزامات دیوارکشی دور ساختمان بود که با این هزینه‌های سنگین، زمان زیادی را از مردم می‌گرفت. در راستای رفع این مشکل، اگر فردی به شرط رعایت استانداردهای آسانسور، آتش‌نشانی و نظام‌مهندسی، اقدامات لازم را انجام می‌داد، مابقی کارها در شهرداری به سرعت پیگیری می‌شد. ما از کسانی که هنوز موفق به دریافت پایان کار نشده‌اند، دعوت می‌کنیم که برای دریافت آن اقدام کنند. شهرداری آماده است تا مساعدت‌های لازم را انجام دهد و از مشکلات حقوقی و قضائی جلوگیری کند؛ بنابراین از مردم درخواست داریم در این زمینه اهمال نکنند. در مجموع، ۴۵ هزار واحد در این پروژه‌ها بدون پایان کار بودند که نزدیک به ۱۵

فرهنگی، اجتماعی و ورزشی

۱۱

توسعه سخت‌افزاری و نرم‌افزاری اقدامات فرهنگی در شهرداری قم

سید محمد موسوی منش

سرپرست فرهنگی، اجتماعی و ورزشی شهرداری قم

شهرداری‌ها یکی از نهادهای بزرگ و گسترده هر شهر هستند که سیطره مسئولیتی که دنبال می‌کنند به وسعت یک شهر و شهروندان آن است. سازمان فرهنگی، اجتماعی و ورزشی شهرداری نیز یکی از آن حوزه‌های مسئولیت‌هاست که در حال حاضر سید محمد موسوی منش در شهر قم مسئولیت آن را بر عهده دارد. با او به گفت‌وگو نشستیم تا از فعالیت‌های حوزه مطلوب خود در یک دهه گذشته بگوید.

اختیار مردم قرار گیرد.

تخصیص بودجه در معاونت فرهنگی، اجتماعی و ورزشی شهرداری چه میزان است و چگونه توزیع می‌شود؟

بودجه سال ۱۴۰۳ سازمان فرهنگی، ورزشی و اجتماعی به مبلغ ۸۰ میلیارد تومان مصوب شد. بخش اعظمی از این بودجه، یعنی ۶۰ درصد آن، به برنامه‌های فرهنگی، اجتماعی، ورزشی و فرهنگ شهروندی اختصاص دارد. بخشی از این بودجه ۱۰۰ درصد اجرا شد و بحث جاری مقداری کمتر، اما تلاش شد که در قالب ردیف‌های بودجه به تمام مناسبت‌ها پرداخته شود.

در اصلاحیه بودجه، جابجایی‌هایی صورت گرفت. در سال ۱۴۰۴ مبلغ کل بودجه ۱۸۸ میلیارد تومان مصوب شد که در قالب برنامه‌های مختلف به کار گرفته می‌شود و نسبت به سال ۱۴۰۳، ۲۰۴ برابر افزایش داشته است.

کمک‌های نقدی و غیرنقدی شهرداری به مساجد و مراکز فرهنگی چگونه اولویت‌بندی و ساماندهی می‌شود؟

دو کمیته فعال و مهم در سازمان فرهنگی، اجتماعی و ورزشی شهرداری وجود دارد که شامل کمیته حمایت از مساجد و هیئت‌ها و کمیته فرهنگ شهروندی می‌شود. جلسات کمیته حمایت از مساجد و هیئت‌ها هر دو ماه یک‌بار برگزار می‌شود. قریب به ۷۰۰ مجموعه در قالب مساجد و هیئت‌ها در این کمیته معرفی شده و از مساعدت‌ها بهره می‌برند. این کمیته بر اساس دستورالعمل و آیین‌نامه‌هایی که دارد، در ۴ سطح تعریف شده و مساعدت‌ها نیز انجام گرفته است.

در سال گذشته، به دلیل اینکه مجموعه اردوهای هویتی، حمایت از برنامه‌های ورزشی و کمیته حمایت همه در یکجا بود، باید منتظر تفریغ بودجه می‌ماندیم، اما سرجمع این ردیف ۶۵ میلیارد تومان اعتبار داشت. بخشی برای اردوهای هویتی و راهیان نور هزینه شد که مشخصاً ۲۵ میلیارد تومان در سال ۱۴۰۳ برای این حوزه هزینه شد. بخشی دیگر برای حوزه‌های ورزشی که شهرداری سال گذشته برای

در ابتدا از مهم‌ترین شاخص‌های عملکرد ۱۰ ساله شهرداری قم بفرمایید.

مهم‌ترین مسئله در دهه اخیر که شهرداری به سمت آن حرکت کرد، برنامه‌محوری و مهم‌تر از آن، رصد و پایش این برنامه‌ها بود. این موضوع در حوزه‌های مختلف شهری و مناطق، به خصوص پروژه‌های عمرانی، عملکرد بخش ۱۳۷ و حوزه‌های نظارتی مدنظر قرار گرفته است.

طی این ۱۰ سال اخیر، رشد و جهش چشم‌گیری در شهرداری قم داشته‌ایم. این محقق نمی‌شد مگر با برنامه‌ریزی. تحقق رنگ‌های ترافیکی کار بزرگی بود. تملک‌هایی که مناطق درگیر آن بودند و شهر نمی‌توانست تنفس کند، با این تملک‌ها و بازگشایی‌ها، خون تازه‌ای در شهر جریان پیدا کرد. تقاطع‌های غیرهمسطح، این بازگشایی‌ها را تسهیل کرد. توسعه فضای سبز، توسعه حمل‌ونقل عمومی و توسعه همه‌جانبه‌ای که اتفاق افتاد، حقیقتاً زحمت همه دوستان در شهرداری و در رأس آن دکتر سقائیان‌نژاد در تحقق این امر نقش مهمی داشت.

این برنامه‌محوری در حیطه فرهنگی چه نقشی داشت؟

یکی از موضوعات مهم این سازمان، تلاش برای برنامه‌ریزی و اجرای تکالیف مدیریت شهری بر اساس سند چشم‌انداز، اساسنامه و اسناد بالادستی بود. مهم‌ترین آن، برگزاری مراسم‌ها و مناسبت‌ها با توجه به ظرفیت‌های ویژه این شهر است. در مناسبت‌های مختلف، سازمان تلاش کرد نقش خود را انجام دهد. در خصوص اوقات فراغت و تفریحات سالم نیز مقرر شد در پایان سال، بحث «شادواره شادی» با مفاهیم هنری، تفریحی و اوقات فراغت شهروندی در

آغاز با متولیان حوزه اجتماعی است. در این جلسات هم حرف و سخن دوستان شنیده می‌شود و از سوی دیگر، محدودیت‌های شهرداری و آسیب‌هایی که هرکدام از این‌ها برای شهر و شهرداری دارند، مطرح می‌شود. همچنین برنامه مدون و خوبی برای نشاط شهروندی در دستور کار است و بناست به صورت فصلی، جشنواره‌ای که سال گذشته با عنوان «شادواره» تقدیم شهروندان شد، انجام شود. توسعه فضاهای ورزشی از محورهای دیگری است که هم در بودجه به صورت مبسوط به آن پرداخته شد و هم سازمان تلاش می‌کند در خصوص آن فعال باشد. ارتباط درست و معنادار با هیئت‌های ورزشی و مجموعه‌های ورزشی دنبال خواهد شد. همچنین یک برنامه بسیار مدونی برای حوزه فرهنگ شهروندی در دست اقدام و انجام است.

استفاده از ظرفیت‌های مساجد، هیئت‌ها، گروه‌های جهادی و گروه‌هایی که در حوزه‌های فرهنگی و اجتماعی فعال هستند، در دست اقدام است. مجموعه کارکنان سازمان فرهنگی، اجتماعی و ورزشی ۴۶ نفر در کنار تعدادی از رانندگان استیجاری است که از این تعداد کم می‌شود.

در شرح وظایفی که در حوزه ورزشی دیده شده است، چه اقداماتی یا بررسی‌هایی صورت گرفته است؟

یکی از مهم‌ترین تکالیف سازمان، اجرای برنامه‌های ورزشی است و به همین جهت نیازمند زیرساخت‌هایی هم در حوزه ورزش‌های همگانی و هم ورزش تخصصی و حرفه‌ای است. کار بسیار خوبی در مناطق انجام شد و ۷ سالن سرپوشیده در مناطق مختلف احداث و در اختیار شهروندان عزیز قرار گرفته است. همچنین یک

حمایت از تیم فوتسال شهر قم که در لیگ برتر حضور داشت، مبلغ ۳ میلیارد تومان کمک نقدی داشت. بخش اعظمی نیز برای حمایت از مساجد و هیئت‌ها هزینه شده که باید منتظر تفریغ بود.

در حیطه فرهنگ شهروندی چه اقداماتی صورت گرفته است؟

کمیته فرهنگ شهروندی یک اولویت بالایی در سازمان دارد. محورهایی که در حوزه فرهنگ شهروندی باید کار شود، نیازمند احصای مؤلفه‌هاست. در این خصوص با دو مجموعه همکاری می‌شود: اول جهاد دانشگاهی که به صورت علمی و با درصد سهم هرکدام از این مؤلفه‌ها و نقش آفرینی آن‌ها کار می‌کند و بخشی دیگر نیز توسط خود سازمان با محوریت اداره روابط عمومی و فرهنگ شهروندی. در این زمینه ۲۰ مؤلفه احصا شده که از این میان، ۷ قرارداد با مجموعه‌ها و سازمان‌های شهرداری در قالب ماده ۳۱ و در حوزه مدیریت پسماند، حمل و نقل، ترافیک و استفاده‌های مختلف منعقد شده و حدود ۱۵۰۰ متر مربع تبلیغات محیطی در شهر اکران شده است. همچنین چاپ ۷ فقره کتاب در حوزه کودکان با محوریت فرهنگ شهروندی از دیگر اقدامات بود. دوره‌های آموزشی برگزار و پادکست‌هایی تهیه شد. رکورد بازدید از پست‌ها و محتوای تولید شده در فضای مجازی برای یک مورد به ۵۰ هزار بازدید رسیده است. موشن گرافی‌ها تولید و بحث بازی شهروندی «زویا» با موضوع مدیریت پسماند و جداسازی پسماند تر و خشک صورت گرفته است. به صورت جدی این موضوع در حال پیگیری در سازمان فرهنگی، اجتماعی و ورزشی است و نیاز به حمایت از ساختار اداری در حوزه فرهنگ شهروندی احساس می‌شود.

مهم‌ترین برنامه‌ای که در سال پیش رو دنبال می‌کنید چیست؟

مهم‌ترین برنامه‌ای که در سال ۱۴۰۴ باید دنبال شود، نقش آفرینی مناسب و صحیح سازمان در حوزه فرهنگی و اجتماعی است. هم‌اکنون سلسله جلساتی در حال

یکی از مهم‌ترین اولویت‌ها و سیاست‌ها در سازمان، اجرای برنامه‌های مشارکتی است. مطالبه از سازمان فرهنگی و اجتماعی در این خصوص با توجه به‌ویژه بودن شهر قم و فضای آن زیاد است. مهم‌ترین مجموعه‌هایی که سازمان به‌صورت دائم با آن‌ها برنامه مشارکتی دارد، یکی حرم مطهر حضرت فاطمه معصومه (س) و دیگری مسجد مقدس جمکران است.

در سال گذشته و در دهه کرامت، همه برنامه‌ها به‌صورت مشارکتی توزیع شده بود. در برنامه «عهد سربازی» این مشارکت با مسجد مقدس جمکران انجام گرفت. در ایام نیمه شعبان نیز از طراحی لوگو تا اجرای برنامه‌ها و در همه محورهای موضوعات تلاش شد تا برنامه‌ها مشارکتی برگزار شود.

به‌جز شادواره شادی که به‌نوعی صفر تا صد توسط شهرداری قم انجام شد، در حوزه برنامه‌های مشارکتی چه اقدامات قابل‌توجهی صورت گرفت؟

یکی از حیطه‌هایی که از سازمان در خصوص آن انتظار زیادی وجود دارد، بحث آسیب‌های اجتماعی و نهادهایی است که درگیر این موضوع هستند. با مجموعه‌هایی مثل ستاد مبارزه با مواد مخدر، بهزیستی، خانه سالمندان و مجموعه‌های مختلف به‌صورت مشترک کارهای خوبی انجام شد.

برنامه‌هایی با مجموعه سپاه پاسداران، نیروی انتظامی، دادگستری، مسجد جمکران و حرم مطهر، شبکه‌های ملی و برنامه «محفل» که در میدان بزرگ امام خمینی (ره) به مناسبت میلاد حضرت فاطمه معصومه (س) در سال ۱۴۰۳ برگزار شد و برنامه مشترکی بین شبکه قرآن و سازمان فرهنگی و اجتماعی شهرداری با استقبال ۷۰ هزار نفر بود. همچنین برنامه سالروز ورود حضرت فاطمه معصومه (س) به شهر قم با عنوان «ملیکه» با نهادهای فرهنگی و اجتماعی، برنامه‌های بزرگی با عنوان «ایران جان» با حضور نهادهای فرهنگی و اجتماعی برگزار شد.

در نیمه شعبان و روزی که تقریباً بلوار معنوی پیامبر اعظم (ص) به‌عنوان محور اصلی و مسجد مقدس جمکران که کانون این همایش است، سازمان فرهنگی و اجتماعی شهرداری حضور پررنگی دارد. سرفصل آن‌ها اجرای برنامه‌های مشارکتی بود که همه برنامه‌های مسجد مقدس جمکران با همکاری سازمان انجام گرفت و

بخش بسیار مهمی به‌عنوان اولویت مطرح شد تا از فضاهای باز در بوستان‌ها بتوان در حوزه ورزش و تفریحات سالم بهره برد. به همین جهت در طول دو سال گذشته، تعداد ۳۶ زمین روباز احداث و در اختیار مردم قرار گرفت و چند مورد دیگر باقی‌مانده که ان‌شاءالله در سال ۱۴۰۴ به بهره‌برداری می‌رسد.

در این زمین‌های روباز ورزشی، اولویت و سیاست شهرداری قرار دادن فضای ورزشی ارزان‌قیمت و باکیفیت در اختیار مردم است، امری که در خیلی از فضاهای مسکونی دیگر وجود ندارد و باید بتوان از فضاهای سبز به‌صورت چندگانه استفاده کرد و بحث ورزش، سلامتی و تفریح را در کنار هم داشت.

و در حوزه فرهنگی چطور؟

در حوزه فرهنگی، ۸ مجموعه فرهنگی در اختیار سازمان است که ۲ مورد در قالب فرهنگسرا در حال خدمت‌رسانی به مردم و ۶ مورد دیگر با عنوان سرای محله مشغول به کار هستند. سرای محله‌ها عمدتاً با مشارکت گروه‌های جهادی کار را انجام می‌دهند و توسط سازمان متولی‌گری می‌شود.

یک عدد قریب به ۱۸ هزار نفر ساعت نیز در فرهنگسراها برای استفاده از ظرفیت آموزشی برآورد شده است. این فرهنگسراها شامل فرهنگسرای ایثار و خانواده هستند.

تقریباً دو مرحله بحث ایستگاه نشاط مساجد وجود داشت: یکی حدوداً ۲ یا ۳ سال گذشته که تعداد ۶۰ مسجد اقلام ورزش گروهی در قالب ایستگاه نشاط مساجد دریافت کردند. سال ۱۴۰۳ نیز همین میزان تقویت شد که البته با اولویت مساجدی که برخی شاخص‌ها و توزیع مناسب در محل داشته باشند و مسجد از همه این ظرفیت استفاده کرده باشد. سال گذشته فاز دوم این کار انجام شد و ۳۸ مسجد که در فاز اول خوب کار کردند، تقویت شدند و تعدادی از مساجد نیز مساجد به‌روز و جدید بودند.

بخش اعظمی از زیرساخت‌ها توسط آن تأمین شد.

مجموعه شما در امر تبلیغات چه فعالیت‌هایی انجام داده است؟

۱۱۲ فقره تولید محتوا در حوزه‌های مختلف صورت گرفته است. هرکدام از این تعداد ذیل خود تعدادی تولیدات بیشتر از این داشتند. مثلاً در حوزه معرفی ظرفیت محلات، ۱۰ کلیپ تهیه و در فضای مجازی منتشر شد. تبلیغات محیطی با مضامین مختلف فرهنگ شهروندی، پویش‌های گوناگون به تعداد ۱۰۵۰ مترمربع تبلیغات سطح شهر داشتند. برگزاری دوره‌های آموزشی با موضوعات فرهنگ شهروندی با حضور ۲۲۰ نفر ساعت اتفاق افتاد. ۵ مجموعه پادکست تولید شد و این مجموعه‌ها تعداد زیادی پخش داشتند. محتواهای فرهنگی و فرهنگ شهروندی که تولید شد و در فضای مجازی باز نشر پیدا کرد، به صورت موردی به ۵۰ هزار بازدید رسید.

۱۷۰ دقیقه کلیپ برای معرفی ظرفیت‌های محلات، مباحث سرمایه‌گذاری، گردشگری، معرفی مساجد و مفاخر و شخصیت‌ها و ۳۵ دقیقه موشن‌گرافی تولید شد. مؤلفه‌هایی که برای فرهنگ شهروندی احصا و ذیل آن‌ها کارهایی در حال انجام است، به تعداد ۲۰۰ مؤلفه تعریف شد. ۳ سری شماره از نشریه «همسایه» خدمت شهروندان تولید و توزیع شد. نخستین بازی شهروندی «زویا» در شادواره شهروندی رونمایی شد.

به روز قم اخیراً به صورت ویژه پرداخته می‌شود. شما در این مورد آیا کار خاصی انجام دادید؟

مهم‌ترین اولویت‌های سازمان فرهنگی، اجتماعی و ورزشی شهرداری قم در خصوص گرامیداشت روز قم این بود که محور و اساس کار گم نشود. به همین جهت تلاش شد تا همه برنامه‌ها همسو با مجموعه حرم مطهر و سالروز ورود ساماندهی شود. یکی از مباحث مهم این بخش، مباحث مربوط به بخش علمی

موضوع بود. دبیرخانه دائمی که در سازمان شکل گرفت با مجموعه جهاد دانشگاهی برای سال ۱۴۰۴ مباحث مقاله‌نویسی و علمی این موضوع را شروع کرده است.

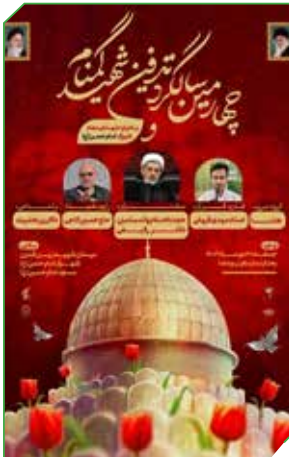
برنامه‌هایی که برای سال گذشته پیش‌بینی و انجام شد در حوزه تورهای قم‌گردی، برگزاری برنامه‌های مختلف و منطبق و همسو با اصل موضوع و تولید حرم پیش رفت و برای اولین بار مصوبه شورای انقلاب فرهنگی کشور اخذ و خوشبختانه روز قم در تقویم ثبت شد.

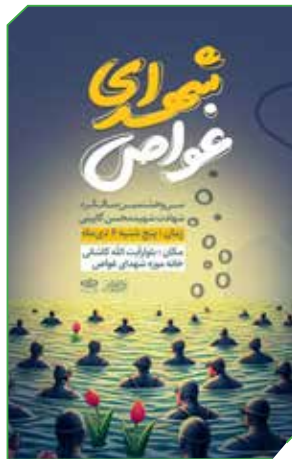
برای سال جدید نیز با مجموعه‌های جهاد دانشگاهی به خصوص در حوزه مباحث علمی و فراخوان مقاله همکاری‌ها صورت گرفته است.

و در آخر اگر نکته‌ای را لازم می‌دانید اضافه کنید و به عنوان حسن ختام از بهترین و تلخ‌ترین خاطراتتان در ایام خدمت در شهرداری قم بگویید.

اگر کسی می‌خواهد برای مردم کار کند، بهترین جاشهرداری‌هاست. شهرداری به شدت مجموعه منعطفی است و هرکسی نتوانسته باری از روی زمین بردارد، این کار به دوش شهرداری‌ها گذاشته می‌شود. این باعث می‌شود گاهی بی‌انصافی‌هایی نیز در حق شهرداری‌ها بشود. در شهرداری، بیکارترین افراد از مشغول‌ترین افراد در سایر دستگاه‌ها پرکارترند؛ یعنی اگر یک کارشناس ساده در شهرداری باشید، بهره‌وری بالای ۶۰ تا ۷۰ درصد دارید. به این جهت، کار در شهرداری به دلیل حصول نتیجه در زمان کوتاه شیرین و از سوی دیگر به دلیل سختی و سنگینی زیاد، موجب می‌شود هرکسی نتواند این بار سنگین را بردارد.

سرمایه گذاری

۱۲

رشد چشم گیر بودجه سرمایه گذاری در شهرداری قم

علی رضانی

رئیس سازمان سرمایه گذاری و
مشارکت های مردمی شهرداری قم

در نظر گرفتن سهمی برای درآمدهای حاصل از سرمایه گذاری در شهرهای بزرگ امروز به یکی از سیاست های اصلی در کلان شهرهای تبدیل شده است. موضوعی که موجب استفاده بهینه از ظرفیت بخش خصوصی شده و شهرداری ها را به نزدیک شدن به ایده آل درآمد پایدار نزدیک می کند. با علی رضانی، رئیس سازمان سرمایه گذاری و مشارکت های مردمی شهرداری قم در این زمینه به گفت و گو نشسته ایم.

پیش بینی شده که معادل ۲۵ درصد از کل بودجه شهرداری است و امیدواریم این بودجه با همراهی دستگاه ها و مشارکت سرمایه گذاران محقق شود.

از پروژه هایی که اکنون در حال بهره برداری هستند، نام می برید؟

مجتمع کهکشان غدیر، ایستگاه های سوخت رسانی کوچک مقیاس، باغ بهشت، باغ پرندگان، شهر بازی غدیر، کارتینگ بوستان غدیر، بلوک D در بلوار شهید روحانی و مجموعه آبی «آب و تاب» از جمله پروژه های فعال هستند. همچنین پروژه شهید کاظمی و سامان سازان جزو پروژه هایی بودند که دچار مشکل شدند. پروژه شهید کاظمی تعیین تکلیف شده و در حال پیگیری تعیین تکلیف پروژه سامان سازان نیز هستیم.

در حال حاضر نیز پروژه هایی مثل موزه دین و زندگی در بلوار پیامبر اعظم، شهر بازی معارفی با محوریت موضوعات دینی و هتل پنج ستاره که تاکنون ۲۵ درصد پیشرفت فیزیکی داشته، در دست اجرا هستند. همچنین در بلوار امام رضا پروژه ۴۰۰ واحدی داریم که حدود ۷۰ درصد پیشرفت داشته، در بلوار غدیر نیز پروژه ای تجاری-مسکونی به بهره برداری رسیده است. در بلوار پیامبر اعظم هم ۴ تا ۵ پروژه تجاری-مسکونی فعال اند؛ یکی از آن ها با ۹۰ درصد و دیگری با ۸۰ درصد پیشرفت فیزیکی در مسیر بهره برداری در سال ۱۴۰۴ قرار دارد.

وضعیت پروژه هایی که کاربری اقامتی دارند، چگونه است؟

سه پروژه هتل در دستور کار داریم. یکی از آن ها با مشارکت بنیاد تعاون مسکن، دیگری با سپاه در حال اجراست و پروژه دیگر هم به دلیل کمبود منابع مالی از طریق ماده ۱۳۸ در حال تعیین تکلیف است و هدف ما واگذاری آن به یک سرمایه گذار جدید است. استانداری قم هم در حال اقداماتی برای حمایت از اجرای این پروژه ها است اگر تسهیلات دولتی به کمک هتل سازان بیایند، می توان به تکمیل این پروژه ها و تأمین نیازهای اقامتی شهر قم امید داشت.

از چه زمانی پروژه های سرمایه گذاری در شهرداری قم آغاز شد و وضعیت آن ها را چگونه ارزیابی می کنید؟

نخستین پروژه های سرمایه گذاری شهرداری قم از دهه هشتاد و با مجموعه «سامان سازان» آغاز شد. برخی از این پروژه ها موفقیت آمیز بودند، اما برخی دیگر با مسائل حقوقی مواجه شده و در نهایت به شکست انجامیدند. از سال ۱۳۹۵ تاکنون، ۳۲ قرارداد سرمایه گذاری منعقد کرده ایم که در زمان قرارداد حدود ۷ میلیارد تومان ارزش داشتند و امروز مجموع آن ها حدود ۲۰ هزار میلیارد تومان (۲۰ همت) برآورد می شود. سهم شهرداری در این پروژه ها به طور متوسط بین ۳۷ تا ۴۰ درصد است.

ترکیب این پروژه ها از نظر نوع کاربری چگونه است؟

سعی کرده ایم تنوع را در پروژه ها رعایت کنیم. پروژه ها شامل کاربری های اقامتی، گردشگری، تفریحی، تجاری و مسکونی هستند. برخی از این پروژه ها به بهره برداری رسیده اند، مانند باغ پرندگان، شهر بازی، مجموعه کهکشان غدیر و پارکینگ چارسو. در کنار آن ها، پروژه هایی نیز در حوزه تجاری-اداری و تجاری-مسکونی تعریف شده اند که برخی به بهره برداری رسیده اند و برخی دیگر در مراحل مختلف اجرا هستند.

وضعیت بودجه ای شهرداری قم در سال های اخیر به چه صورت بوده است؟

بودجه مصوب شهرداری قم در سال ۱۳۹۶ حدود ۲۸۰ میلیارد تومان بود. این رقم در سال ۱۴۰۳ به ۱۵۰۰ میلیارد تومان رسید و برای سال جاری نیز بودجه ای معادل ۵۸۰۰ میلیارد تومان

وضعیت کلی سرمایه‌گذاری در کشور و استان چگونه است؟

اگر رکود ناشی از نوسانات طلا و دلار متوقف شود، تمرکز روی پروژه‌های ساختمانی بیشتر خواهد شد. البته فرآیندهای داخلی در مدیریت شهری نیازمند بازنگری هستند و باید از حالت دست‌وپاگیر خارج شوند. ضروری است یک مسیر ویژه برای بررسی خارج از نوبت پرونده‌های سرمایه‌گذاران ایجاد شود، چراکه زمان، مهم‌ترین عامل برای آن‌هاست و هرچه فرایندها سریع‌تر پیش برود، پروژه‌ها زودتر به نتیجه خواهند رسید. برخی از قوانین هم در این حوزه نیازمند بازنگری هستند. وقتی صحبت از سرمایه‌گذاری می‌کنیم باید مسئله‌ای فراتر از معاملات عادی در شهرداری‌ها مدنظر بوده و قوانین دست و پاگیر مانع از اجرای صحیح امور نشود.

بسیاری از کلان‌شهرها مشوق‌هایی برای ساخت‌وساز در نظر گرفته‌اند اگر در قم نیز ساخت‌وساز رونق بگیرد، درآمد شهرداری بهبود خواهد یافت اما تا زمانی که بازارهای موازی مانند طلا و ارز فعال هستند، رکود در حوزه ساخت‌وساز ادامه خواهد داشت و پیش‌بینی‌ها هم نشان می‌دهد که امسال نیز همین روند برقرار خواهد بود.

پروژه هاب پروتئین قم چه ویژگی‌هایی دارد؟

پروژه هاب پروتئین یکی از پروژه‌های شاخص استان محسوب می‌شود که در کنار میدان تره‌بار و گمرک قرار دارد. این موقعیت به دلیل عبور راه‌آهن شمال-جنوب کشور، انتخاب‌شده و هدف آن ایجاد زنجیره‌ای از تولید، بسته‌بندی، توزیع و صادرات محصولات پروتئینی است. قم به عنوان یکی از مراکز اصلی تولید گوشت قرمز و سفید کشور، پتانسیل بالایی دارد و این پروژه به استاندارد معرفی شده و امیدواریم عملیات اجرایی آن در سال ۱۴۰۴ با همکاری سازمان میادین شهرداری قم و سایر نهادهای استانی آغاز شود.

پروژه‌های آینده شهرداری قم برای جذب سرمایه‌گذار چیست؟

پروژه‌هایی مانند شهرک تخصصی پسماند، نیروگاه خورشیدی، شهر انگشت و شهر کفش در برنامه فرصت‌های سرمایه‌گذاری قرار دارند. در حال مذاکره برای جذب سرمایه‌گذار هستیم تا این پروژه‌ها عملیاتی شوند.

با توجه به وضعیت اقتصادی کشور، چه راهکاری برای جذب سرمایه‌گذار در نظر گرفته شده است؟

با توجه به کاهش حمایت‌های دولتی و تورم، شهرداری ناگزیر است به سمت سرمایه‌گذاری و جذب مشارکت بخش خصوصی حرکت کند. دولت قانون درآمد پایدار برای شهرداری‌ها را تصویب کرده و مصوبات ویژه‌ای نیز برای حمایت از سرمایه‌گذاری ابلاغ کرده است. همچنین بخشنامه‌های متعددی در راستای شعار سال برای تسهیل امور سرمایه‌گذاری صادر شده است.

پروژه‌های سرمایه‌گذاری در حال اجرا از ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۳

فرصت های سرمایه گذاری شهرداری قم

مجتمع صنفي برق

آورده شهرداری

۸۰۰ میلیارد ریال

آورده سرمایه گذار

۶۴۸ میلیارد ریال

حجم سرمایه گذاری کل

۱,۴۴۸ میلیارد ریال

شهرک انبارهای پخش مواد غذایی، دارویی و بهداشتی

آورده شهرداری

۲,۰۰۰ میلیارد ریال

آورده سرمایه گذار

۲,۵۰۰ میلیارد ریال

حجم سرمایه گذاری کل

۴,۵۰۰ میلیارد ریال

هتل بیمارستان

آورده شهرداری

۱۲,۰۰۰ میلیارد ریال

آورده سرمایه گذار

۲۴,۷۹۳ میلیارد ریال

حجم سرمایه گذاری کل

۳۶,۷۹۳ میلیارد ریال

میدان پروتئین

آورده شهرداری

۴,۵۰۰ میلیارد ریال

آورده سرمایه گذار

۷,۰۶۴ میلیارد ریال

حجم سرمایه گذاری کل

۱۱,۵۶۴ میلیارد ریال

شهرک فناوری

آورده شهرداری

۲,۰۰۰ میلیارد ریال

آورده سرمایه گذار

۱,۲۵۲ میلیارد ریال

حجم سرمایه گذاری کل

۳,۲۵۲ میلیارد ریال

شهر صنایع تجهیزات پزشکی و دارویی

آورده شهرداری

۱,۰۰۰ میلیارد ریال

آورده سرمایه گذار

۵۷۶ میلیارد ریال

حجم سرمایه گذاری کل

۱,۵۷۶ میلیارد ریال

شهر انگشتر

آورده شهرداری

۶۰۰ میلیارد ریال

آورده سرمایه گذار

۲۰۹ میلیارد ریال

حجم سرمایه گذاری کل

۸۰۹ میلیارد ریال

انبار لجستیک

آورده شهرداری

۳,۰۰۰ میلیارد ریال

آورده سرمایه گذار

۳,۶۲۲ میلیارد ریال

حجم سرمایه گذاری کل

۶,۶۲۲ میلیارد ریال

شهرک بازیافت

آورده شهرداری

۲,۰۰۰ میلیارد ریال

آورده سرمایه گذار

۶,۰۴۱ میلیارد ریال

حجم سرمایه گذاری کل

۸,۰۴۱ میلیارد ریال

شهر خودروهای باری و سنگین

آورده شهرداری

۳,۰۰۰ میلیارد ریال

آورده سرمایه گذار

۴,۸۹۶ میلیارد ریال

حجم سرمایه گذاری کل

۷,۸۹۶ میلیارد ریال

مجتمع صنفي کارگاهی

آورده شهرداری

۲,۰۰۰ میلیارد ریال

آورده سرمایه گذار

۲,۲۸۳ میلیارد ریال

حجم سرمایه گذاری کل

۴,۲۸۳ میلیارد ریال

شهر کفش و دمپایی

آورده شهرداری

۲,۵۰۰ میلیارد ریال

آورده سرمایه گذار

۲,۳۱۱ میلیارد ریال

حجم سرمایه گذاری کل

۴,۸۱۱ میلیارد ریال

پردیس سینمایی

آورده شهرداری
۵۰۰ میلیارد ریال
+
آورده سرمایه‌گذار
۱,۲۲۶ میلیارد ریال
=
حجم سرمایه‌گذاری کل
۱,۷۲۶ میلیارد ریال

سرمایه‌گذاری باغ کتاب

آورده شهرداری
۶۰۰ میلیارد ریال
+
آورده سرمایه‌گذار
۱,۵۵۱ میلیارد ریال
=
حجم سرمایه‌گذاری کل
۲,۱۵۱ میلیارد ریال

مجتمع‌های اقامتی کوچک

آورده شهرداری
۵,۰۰۰ میلیارد ریال
+
آورده سرمایه‌گذار
۱۲,۱۰۲ میلیارد ریال
=
حجم سرمایه‌گذاری کل
۱۷,۱۰۲ میلیارد ریال

شهرک غذایی ارگانیک و گیاهان دارویی

آورده شهرداری
۶۰۰ میلیارد ریال
+
آورده سرمایه‌گذار
۷۱۷ میلیارد ریال
=
حجم سرمایه‌گذاری کل
۱,۳۱۷ میلیارد ریال

شهرک صنایع تبدیلی

آورده شهرداری
۳,۰۰۰ میلیارد ریال
+
آورده سرمایه‌گذار
۴,۹۵۱ میلیارد ریال
=
حجم سرمایه‌گذاری کل
۷,۹۵۱ میلیارد ریال

Smart street

آورده شهرداری
۲,۵۰۰ میلیارد ریال
+
آورده سرمایه‌گذار
۷۴۰ میلیارد ریال
=
حجم سرمایه‌گذاری کل
۳,۲۴۰ میلیارد ریال

بیزینس سنتر

آورده شهرداری
۲,۵۰۰ میلیارد ریال
+
آورده سرمایه‌گذار
۱,۸۴۲ میلیارد ریال
=
حجم سرمایه‌گذاری کل
۴,۳۴۲ میلیارد ریال

پارک ادیان

آورده شهرداری
۱,۰۰۰ میلیارد ریال
+
آورده سرمایه‌گذار
۱,۲۴۱ میلیارد ریال
=
حجم سرمایه‌گذاری کل
۲,۲۴۱ میلیارد ریال

احداث مجتمع تجاری مسکونی در بلوک SW۲۳ در بلوار پیامبر اعظم (ص)

آورده شهرداری
۱,۵۶۴ میلیارد ریال
+
آورده سرمایه‌گذار
۱,۴۹۵ میلیارد ریال
=
حجم سرمایه‌گذاری کل
۳,۰۵۹ میلیارد ریال

احداث مجتمع تجاری مسکونی در بلوک SW۲۲ در بلوار پیامبر اعظم (ص)

آورده شهرداری
۱,۶۲۱ میلیارد ریال
+
آورده سرمایه‌گذار
۱,۷۱۴ میلیارد ریال
=
حجم سرمایه‌گذاری کل
۳,۳۳۵ میلیارد ریال

احداث نیروگاه خورشیدی (۱۰ مگاوات)

آورده شهرداری
۳۰۰ میلیارد ریال
+
آورده سرمایه‌گذار
۳,۰۰۰ میلیارد ریال
=
حجم سرمایه‌گذاری کل
۳,۳۰۰ میلیارد ریال

پیرولیز

آورده شهرداری
۱۰۰ میلیارد ریال
+
آورده سرمایه‌گذار
۶۰۰ میلیارد ریال
=
حجم سرمایه‌گذاری کل
۷۰۰ میلیارد ریال

در نگاه شهروندان

۳

۱۰ سال جهاد تحول در نگاه شهروندان

و با همکاری نمایندگی آن در شهر قم (جهاد دانشگاهی استان قم) اجرا شده است. بهره‌مندی از ظرفیت‌های علمی و تجربی این نهادها، موجب شده تا فرآیند طراحی پرسش‌نامه، گردآوری اطلاعات، تحلیل داده‌ها و ارائه یافته‌ها، با دقت و اتقان لازم و متناسب با ویژگی‌های فرهنگی، اجتماعی و جغرافیایی شهر قم صورت گیرد.

بعد از گذشت یک دهه از دوران تحول شهر قم و اقدامات گسترده‌ای که در این زمینه برای شهر توسط مجموعه شهرداری انجام شد و شهروندان به عنوان ذی‌نفعان اصلی آن در جریان اجرای این اقدامات، بهره‌برداری و استفاده از آن‌ها قرار گرفتند، اجرای این طرح افکارسنجی شهروندی در تدوین سومین برنامه راهبردی و عملیاتی شهر قم (قم ۱۴۰۹) مسیر پیش روی مدیران شهری را برای ادامه مسیر پیشرفت و اعتلای شهر قم را مشخص‌تر خواهد کرد.

این طرح در دو فاز طراحی شده است. فاز اول که به طور کامل در سال ۱۴۰۳ اجرا شده، شامل افکارسنجی میدانی از شهروندان با استفاده از پرسش‌نامه‌های ساختاریافته بوده است. در این فاز، داده‌ها مستقیماً از طریق تکمیل پرسش‌نامه توسط شهروندان مناطق مختلف جمع‌آوری و سپس تحلیل شده‌اند. فاز دوم که هم‌اکنون در حال اجراست، به مصاحبه‌های ساختار یافته با مدیران، مؤثرین، تصمیم‌سازان و متخصصان امور شهری اختصاص دارد تا با رویکردی کیفی، عمق بیشتری به یافته‌های کمی فاز اول بخشیده شود.

مراحل تهیه شرح خدمات و تدوین طرح پیشنهادی با انجام مشورت‌های متعدد با اساتید و صاحب‌نظران حوزه ارتباطات و علوم اجتماعی به انجام رسید. با انجام تشریفات قانونی، اجرای این طرح پژوهشی با ملاحظات خاص از جمله ظرفیت علمی، توان اجرایی و سوابق گذشته به مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (ایسپا) واگذار شد. پیشنهاد مطالعاتی طرح در مقالات داخلی و خارجی و همچنین در پژوهش‌های مشابه در سایر شهرداری‌های کلان‌شهرهای کشور مورد مطالعه و بررسی قرار گرفت و مرحله تهیه پرسشنامه با دقت و ظرافتی خاص دنبال شد.

تهیه پرسشنامه اولیه براساس ماتریس‌های علمی تحلیل اهمیت و عملکرد (IPA) و روش‌های مطالعاتی رضایت‌سنجی نظیر مدل KANO با محوریت مأموریت‌های شهرداری قم در سند چشم‌انداز ۱۴۱۴ و برنامه‌های عملیاتی اول و دوم به انجام رسید. در مرحله بعدی، ارزیابی نخبگانی پرسشنامه اولیه در مصاحبه‌های حضوری و نظرسنجی‌های غیرحضوری با بیش از ۸۰ نفر از مدیران

از مهم‌ترین الزامات حکمرانی محلی و مدیریت شهری نوین، توجه به خواست و نیاز شهروندان به عنوان ذی‌نفعان اصلی سیاست‌گذاری‌های شهری است و اطلاع از آنچه برای شهر اتفاق افتاده و یا خواهد افتاد. در شرایطی که شهرها با چالش‌های متعددی نظیر رشد جمعیت، نیاز به توسعه زیرساخت‌ها، محدودیت منابع، و افزایش انتظارات مردمی مواجه هستند، بهره‌گیری از سازوکارهای مشارکتی برای شناخت دقیق‌تر اولویت‌ها، انتظارات و ارزیابی‌ها از سوی جامعه، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر به شمار می‌رود.

شهرداری‌ها به عنوان نهادهای خدمات‌رسان در خط مقدم مواجهه با شهروندان قرار دارند و کیفیت تصمیمات آنان به شکل مستقیم بر کیفیت زندگی شهری اثر می‌گذارد. از این‌رو، دریافت بازخورد مستقیم از مردم، نه تنها زمینه‌ساز اصلاح رویه‌ها و ارتقای کیفیت خدمات می‌شود، بلکه موجب افزایش اعتماد عمومی و تقویت سرمایه اجتماعی نیز خواهد شد. در این میان، اجرای طرح‌های افکارسنجی و نظرسنجی، یکی از ابزارهای اثربخش برای سنجش دقیق وضعیت موجود از نگاه مردم، کشف نقاط قوت و ضعف خدمات ارائه شده، و نیز ترسیم مسیر بهینه آینده بر اساس خواست عمومی محسوب می‌شود.

پایش رضایت‌مندی شهروندان

شهرداری قم با درک اهمیت نقش نظرات شهروندان در تصمیم‌سازی‌های کلان و برنامه‌ریزی‌های شهری، اقدام به طراحی و اجرای پروژه‌ای پژوهش محور و جامع در قالب افکارسنجی شهروندان نمود. این طرح، با هدف شناسایی میزان رضایت، میزان آگاهی و همچنین اولویت‌های شهروندان در حوزه‌های مختلف خدمات شهری، در سطح مناطق هشت‌گانه شهر قم انجام پذیرفته است.

این طرح پژوهشی، با رویکردی تخصصی و بومی‌سازی شده برای شهر قم و با محوریت اداره کل ارتباطات و امور بین‌الملل شهرداری قم، توسط مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (ایسپا)

آگاهی‌سنجی نیز سؤالاتی در خصوص قوانین و اطلاعات مربوط به شهرداری مطرح شد تا از سطح آگاهی شهروندان از خدمات مختلفی که شهرداری قم در حوزه‌های مختلف آن را به انجام می‌رساند اطلاع یافت.

در نهایت با اعمال نظرات متخصصان، پرسشنامه نهایی تهیه و به مرحله پیش‌آزمون برای بررسی کیفیت و سنجش پایایی با آزمون آلفای کرونباخ رسید. در مرحله بعد تعیین حجم نمونه انجام شد و با توجه به تأکید بر تحلیل در سطح مناطق هشت‌گانه، حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران ۳۲۰ پرسشنامه برای شهر قم تعیین گردید تا از تعمیم نتایج جزء مناطق به کل شهر جلوگیری شود و تحلیلی دقیق و علمی از هر هشت منطقه و همچنین کل شهر قم به دست بیاید.

داده‌های جمع‌آوری‌شده وارد سامانه‌های تحلیلی شده و با استفاده از آزمون‌هایی چون تحلیل عاملی، همبستگی پیرسون، آزمون T بررسی شدند.

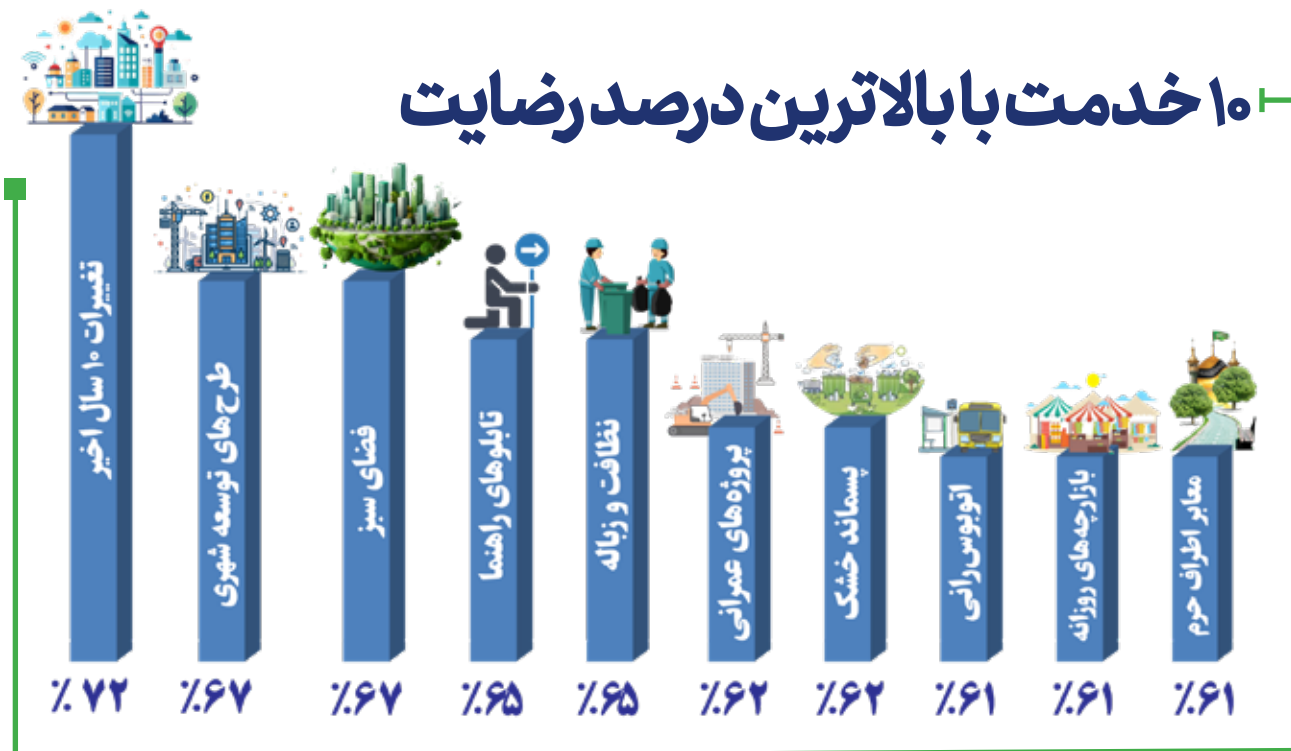
و صاحب‌نظران مرتبط با بخش‌های مختلف خدمات شهرداری در سطح استان قم انجام شد. تدوین پرسش‌نامه نهایی طی سه مرحله انجام گرفت. مرحله اول استفاده از قالب پرسشنامه‌های استاندارد و بومی‌سازی آن با شرایط مورد نظر شهر قم بود. در مرحله بعد نیز با لحاظ مأموریت‌ها و احصاء عملکرد شهرداری قم در طول یک دهه گذشته، پرسشنامه به حالت محقق‌ساخته تغییراتی را شاهد بود. در مرحله پایانی نیز با انجام مصاحبه‌های ساختار یافته، شکل نهایی پرسشنامه احصاء و مراحل پایایی آن به‌منظور دستیابی به پرسشنامه استاندارد انجام گرفت.

با توجه به طرح پژوهش در سه حوزه رضایت‌سنجی، اهمیت‌سنجی و آگاهی‌سنجی، پرسشنامه نیز بر همین اساس تدوین شد. در بخش رضایت‌سنجی، از شهروندان پرسیده شد که از خدمات مختلف شهرداری قم تا چه میزان استفاده می‌کنند و به چه میزان از آن رضایت دارند. در بخش اهمیت‌سنجی، از آنان خواسته شد که میزان اهمیت خدمات مختلف را از دیدگاه خود بیان کنند. همچنین در این بخش به صورت پرسش باز از شهروندان خواسته شد که خودشان خدماتی که ترجیح می‌دهند شهرداری قم انجام دهد را بیان کنند تا در راستای اهداف پژوهش بتوان از آن استفاده کرد. در بخش

میزان رضایت از خدمات شهرداری

۱۰ خدمت با بالاترین درصد رضایت

در میان خدمات مختلف، بیشترین میزان رضایت شهروندان به ترتیب مربوط به توسعه و نگهداری فضای سبز شهری (۶۶.۸٪)، طرح های توسعه شهری (۶۶.۸٪) و نظافت معابر و جمع آوری پسماند (۶۵.۲٪) بوده است. این خدمات، همگی از ارکان زیربنایی کیفیت زندگی شهری هستند؛ حوزه هایی که حضور آن ها در صدر جدول رضایت مندی، بیانگر درک و لمس مستقیم خدمات توسط شهروندان در زندگی روزمره شان است.

در سوی دیگر، کمترین سطح رضایت شهروندان مربوط به وضعیت آسفالت معابر (۴۴.۲٪) و مقابله با حیوانات موذی شهری (۴۲.۹٪) گزارش شده است؛ مسائلی که نشان می دهد همچنان برخی چالش های روزمره شهروندان نیازمند توجه ویژه تر و برنامه ریزی هدفمندتر در آینده هستند.

اطلاعات این بخش، صرفاً گزارشی از گذشته نیست؛ بلکه بستری برای شناسایی نقاط قوت و تمرکز بر حوزه های نیازمند بهبود در ادامه مسیر توسعه شهری خواهد بود.

پژوهش حاضر، تنها به گذشته نمی نگرد؛ بلکه نگاه شهروندان به آینده خدمات شهری را نیز به روشنی ترسیم می کند. این بخش با تمرکز بر میزان اهمیت خدمات، اولویت های ذهنی مردم را برای برنامه ریزی های آتی برجسته می سازد.

نتایج به دست آمده نشان می دهد که شهروندان قمی، خدمات زیست محیطی، عمرانی و حمل و نقل را در صدر اولویت های خود می دانند؛ حوزه هایی که مستقیماً بر کیفیت زندگی، تسهیل تردد و ارتقای زیست پذیری شهر تأثیرگذارند. بر اساس داده های جمع آوری شده، خدماتی چون توسعه فضای سبز شهری، تعریض خیابان ها، هوشمندسازی شهر، گسترش مراکز تفریحی و توسعه خدمات ورزشی بیشترین اهمیت را نزد شهروندان داشته اند.

این طرح گامی نوآورانه و علمی در مسیر برنامه ریزی مشارکتی شهری در قم به شمار می رود که با تداوم و به روزرسانی منظم آن، می توان به افزایش رضایت و کیفیت زندگی شهروندان و تصمیم گیری های دقیق تر مدیریتی امیدوار بود. آنچه این طرح را متمایز می کند، تکیه آن بر مشارکت واقعی مردم در فرآیند تصمیم سازی شهری است. نتایج به دست آمده، ابزار تصمیم گیری صرف نیستند؛ بلکه تصویری دقیق از ادراک عمومی، تجربه زیسته و خواسته های جمعی شهروندان قمی را در اختیار مدیران قرار می دهند. این پژوهش، افق تازه ای پیش روی سیاست گذاران شهری گشوده است.

همانگونه که بیان شد، در این فرآیند، ۳۲۶۳ شهروند از مناطق هشت گانه شهر قم به صورت نظام مند انتخاب شدند تا نماینده واقعی گروه های مختلف جمعیتی باشند. مشارکت حداقل ۳۸۴ نفر در هر منطقه، پایه ای آماری فراهم آورد که امکان تعمیم نتایج به کل شهر را ممکن ساخت.

یکی از محوری ترین بخش های این پژوهش، سنجش میزان رضایت شهروندان از خدمات مختلف شهرداری قم بود؛ سنجشی که نه تنها عملکرد کنونی، بلکه بازتاب یک مسیر ۱۰ ساله از برنامه ریزی، سرمایه گذاری و اجرای طرح ها و پروژه ها را در نگاه مردم منعکس می سازد.

بر اساس یافته ها، ۷۲.۵ درصد از پاسخ دهندگان، از روند کلی تغییرات شهری در ده سال اخیر ابراز رضایت کرده اند؛ آماري که نشان دهنده اعتماد قابل توجه شهروندان به مسیر توسعه شهری است.

این ترجیحات مردمی، برخاسته از تجربه روزمره شهروندان و نیازهای واقعی آنان است. مشارکت عمومی در تعیین اولویت‌ها، افق روشن‌تری برای هم‌راستاسازی سیاست‌های اجرایی با خواست عمومی ایجاد می‌کند. شهرداری قم بر آن است تا این نتایج را به عنوان بخشی از معماری تصمیم‌سازی در برنامه‌های آینده مدنظر قرار دهد.

اتصال داده‌های افکارسنجی به نظام برنامه‌ریزی راهبردی شهر

ویژگی منحصربه‌فرد این طرح در آن است که نتایج آن به صورت مستقیم با چارچوب‌های کلان مدیریت عملکرد شهری در شهرداری قم پیوند خورده است.

پرسش‌ها با تکیه بر اسناد بالادستی نظیر چشم‌انداز ۱۴۱۴، برنامه عملیاتی قم ۱۳۹۹ و ۱۴۰۴ و مبتنی بر ۳۰ محور کلیدی طراحی شده‌اند؛ محوری‌هایی که طیف متنوعی از خدمات شهری، فرهنگی، اجتماعی و عمرانی را پوشش می‌دهند.

این هم‌راستایی دقیق، باعث شد داده‌های حاصل از پژوهش، صرفاً بازتاب نظر مردم نباشند، بلکه معیاری برای سنجش میزان تحقق اهداف برنامه‌ریزی شده نیز تلقی شوند. بدین ترتیب، هر شاخص عملکردی، از منظر شهروندان نیز ارزیابی شد.

نتایج این بخش، امکان تصمیم‌گیری دقیق‌تر و پاسخ‌گوتر را برای مدیران فراهم می‌سازد. پژوهش به پل میان "صدای مردم" و "شاخص‌های سیاست‌گذاری"، تبدیل شده است. این پل ارتباطی، یکی از زیرساخت‌های بنیادین برای تصمیم‌سازی مبتنی بر شواهد در مدیریت شهری قم به شمار می‌رود.

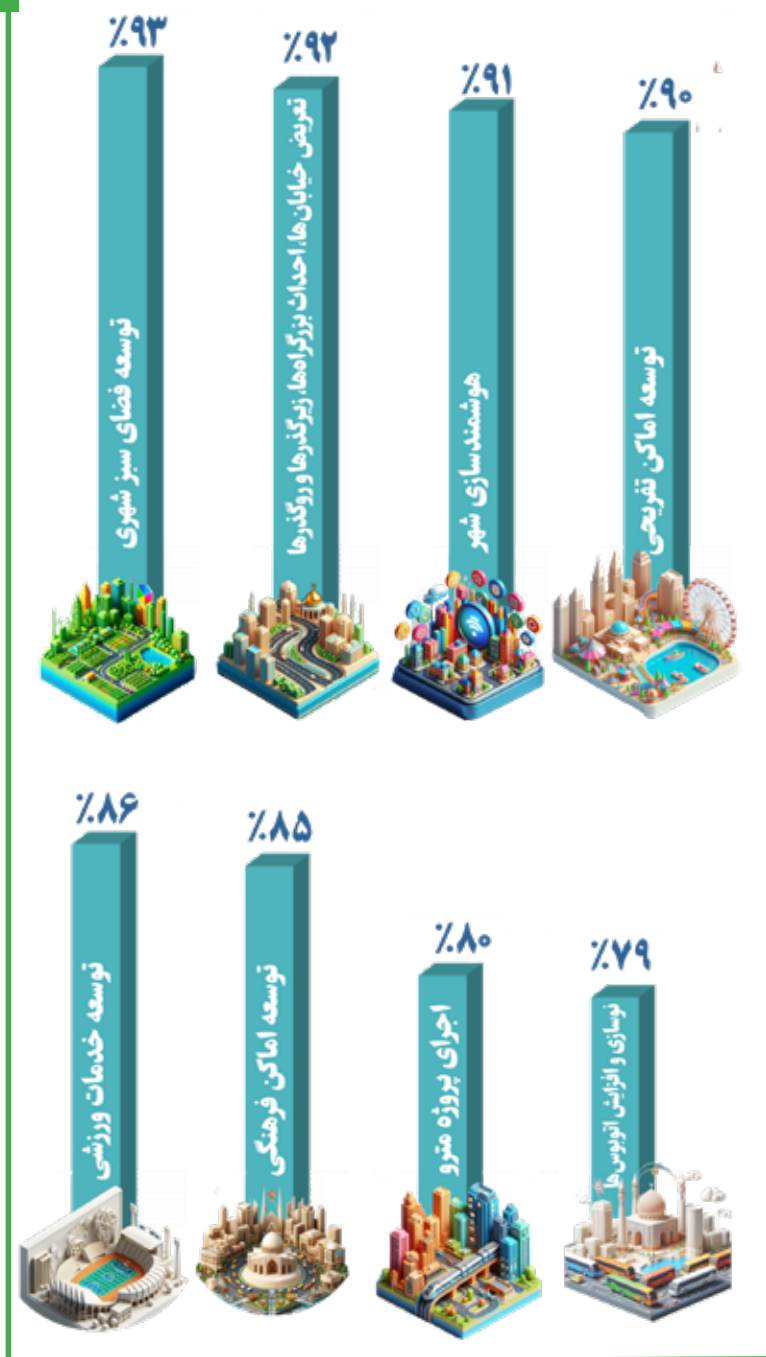
روایت داده‌ها از تصاویر

انتشار نتایج این پژوهش، صرفاً پایان یک فرایند علمی نبود؛ بلکه آغاز یک جریان ارتباطی و رسانه‌ای گسترده برای بازتاب خواست و نگاه مردم در سطح عمومی شهر بود. این نتایج، با تکیه بر بیانی ساده، با قالب‌های مختلف روایت‌پردازی خلاقانه‌ای را بازگو کرد تا خدمات و دستاوردهای شهرداری قم به زبان مردم بازگردانده شود و در بسترهای متنوع رسانه‌ای در اختیار همگان قرار گیرد.

تداوم این فرآیند، نشان‌دهنده آن بود که شهرداری قم، علاوه بر جمع‌آوری داده‌ها، به بازگشت آن‌ها به جامعه و اطلاع‌رسانی شفاف درباره دستاوردها و چالش‌ها پایبند است؛ همانگونه که در ابتدا بدان اشاره شد، رویکردی که در مدیریت شهری نوین، از ارکان حکمرانی مشارکتی محسوب می‌شود.

خدمات دارای اولویت بالاتر

از ۷۵ درصد برای مردم قم

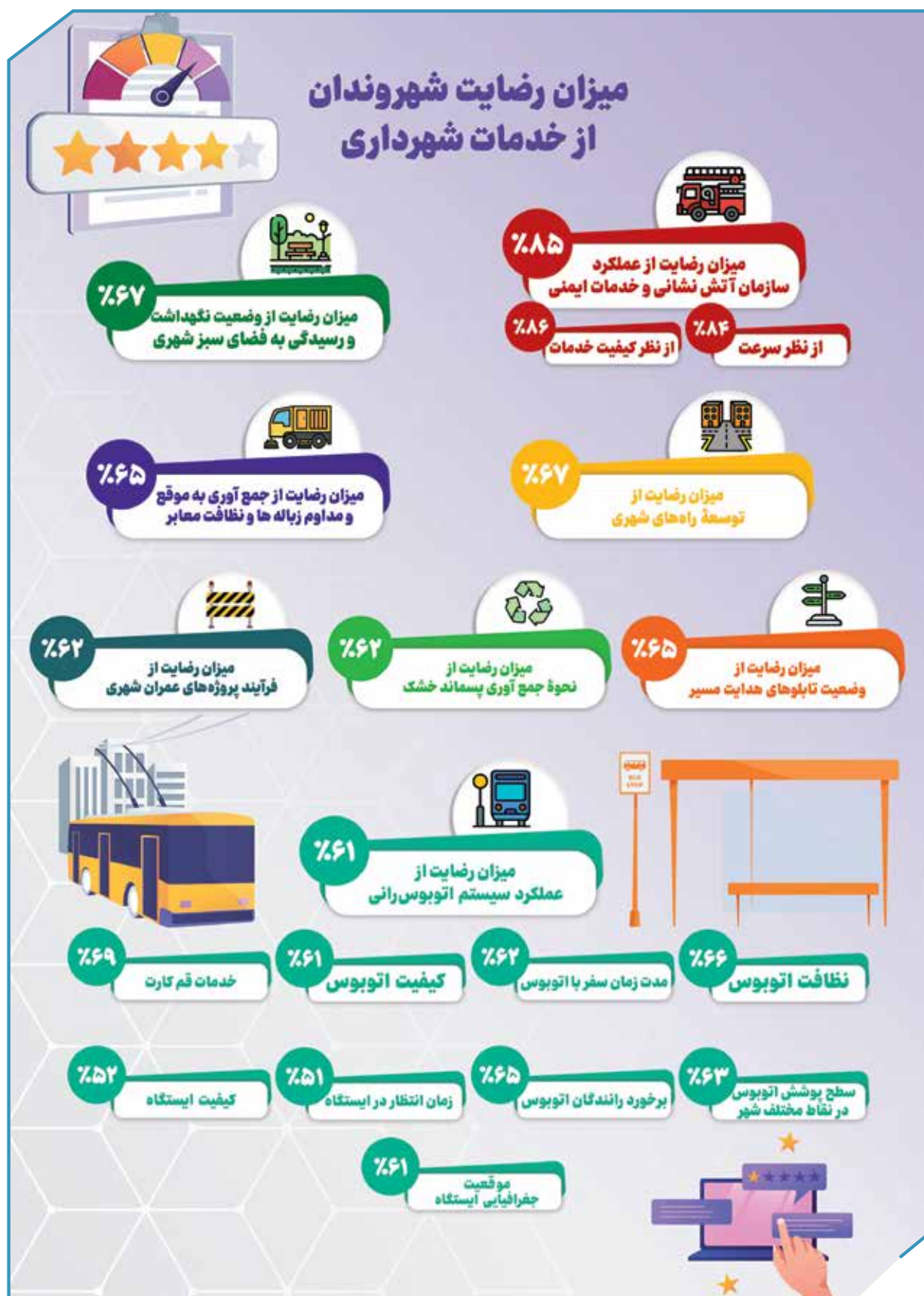
۳۲۶۳

صدای واقعی از شهر

پژوهشی برای مردم
به زبان مردم

شهرداری قم

شهرداری قم با همراهی ۳۲۶۳ نفر از شهروندان،
بزرگترین افکارسنجی شهری را اجرا کرده است

تحول در مسیر پیشرفت شهر، گام به گام نو شد

۷۲%

رضایتمندی از تحولات ۱۰ سال اخیر

دستاوردهای کلان توسعه شهری از جمله
عملیات بهسازی بیش از ۱۵ محور تاریخی و فرهنگی شهر قم

تحول در مسیر ایمنی هر حادثه، امیدی روشن بود

۸۵%

رضایتمندی از آتش نشانی

تجهیز ۳۶ ایستگاه و فراگیری قم در رتبه نخست استاندارد

تحول در مسیر طراوت سبزی ماندگار در دل شهر روید

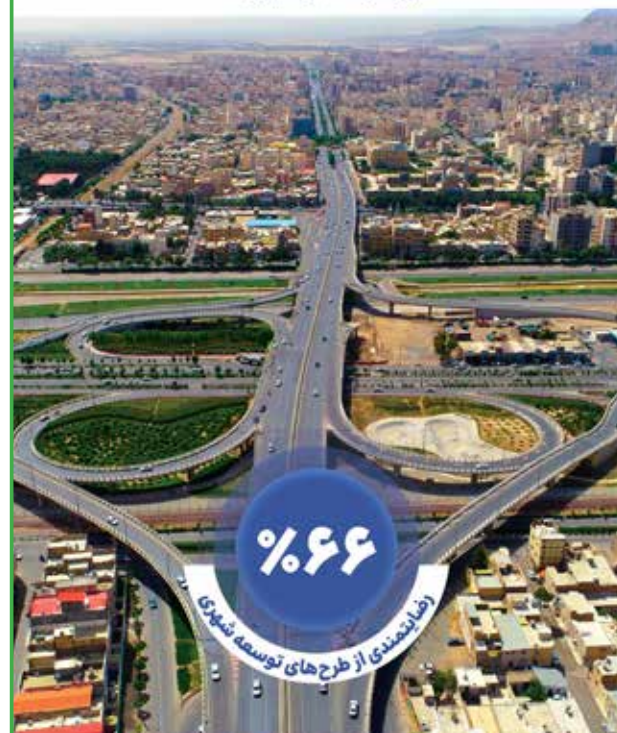
۶۶%

رضایتمندی از فضای سبز

افزایش سرانه فضای سبز از ۱۴ به ۷۱ متر مربع به ازای هر نفر، استفاده از گونه‌های مناسب برای
اقلیم قم، بهره‌برداری از سیستم‌های جدید و بهینه آبیاری و ایجاد تسویه خانه‌ها و شبکه پسمان

تحول در مسیر توسعه پروژه‌های خاک خورده، جان گرفتند

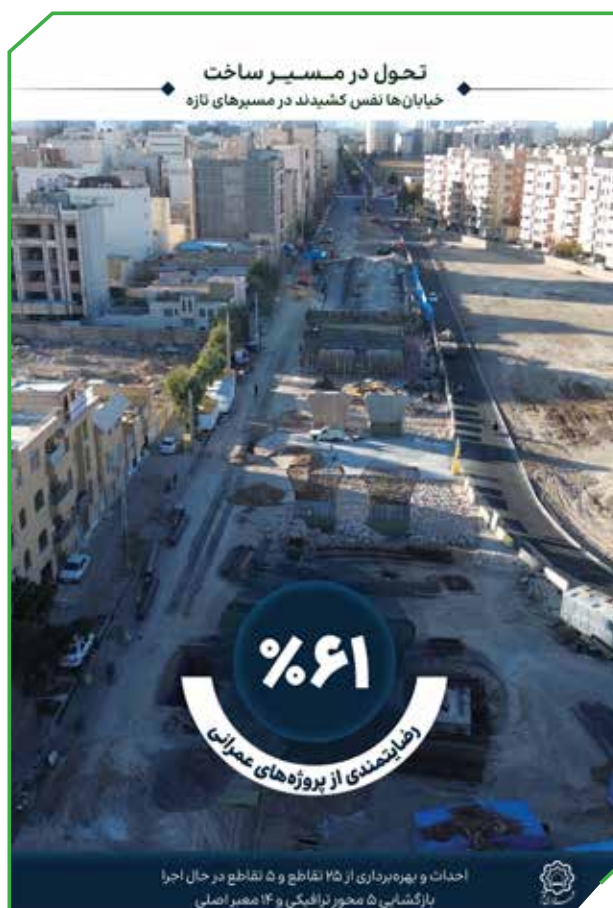

۶۶%

رضایتمندی از طرح‌های توسعه شهری

اجرای پروژه‌های شاخصی نظیر بلوار شهیدان برقی، فاز پنجم بلوار عمارت‌اسر
بازآفرینی شهری محله شهدای دروازه ری، بازگشایی خیابان شهید فیهی

تحول در مسیر تامین
خرید آسان در کوچه‌های آشنا شدنی شد

بازار بزرگ همشهری ۱۷
محیت تجارت سازمان پارسین شهرداری قم

راه اندازی بازارچه‌های روزانه محلی برای تامین مایحتاج

تحول در مسیر راهنما
تابلوها مسیرها را روایت کردند

نوسازی و نصب تابلوهای هدایت مسیر در سطح شهر

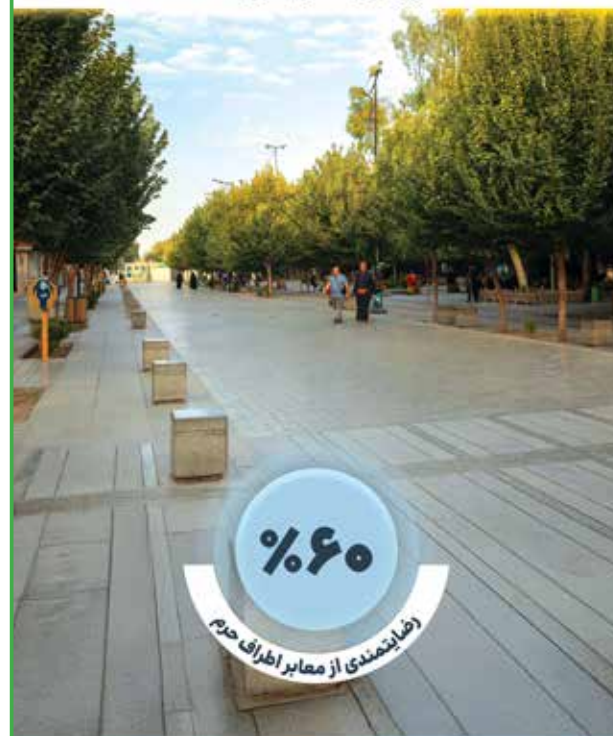
تحول در مسیر حضور
خدمات برای زنان پررنگ‌تر شد

۱۰ بوستان ویژه برای بانوان

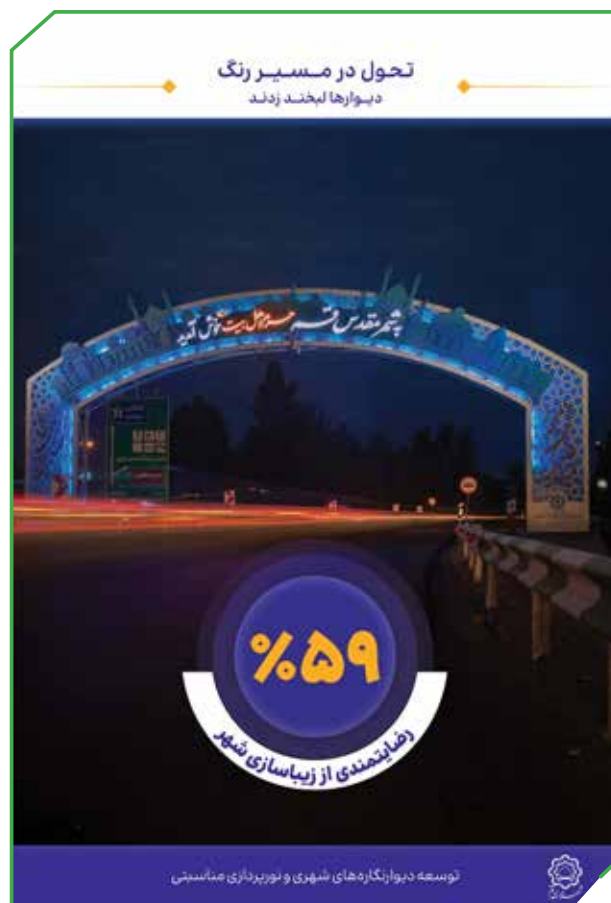

تحول در مسیر حرمت
راه زائران یا احترام هموار شد

اجرای ۱۱ پروژه پیرامونی با اعتبار ۲۰ هزار میلیارد تومان

تحول در مسیر سرگرمی شهر، خانه‌بازی و لی‌خند شد

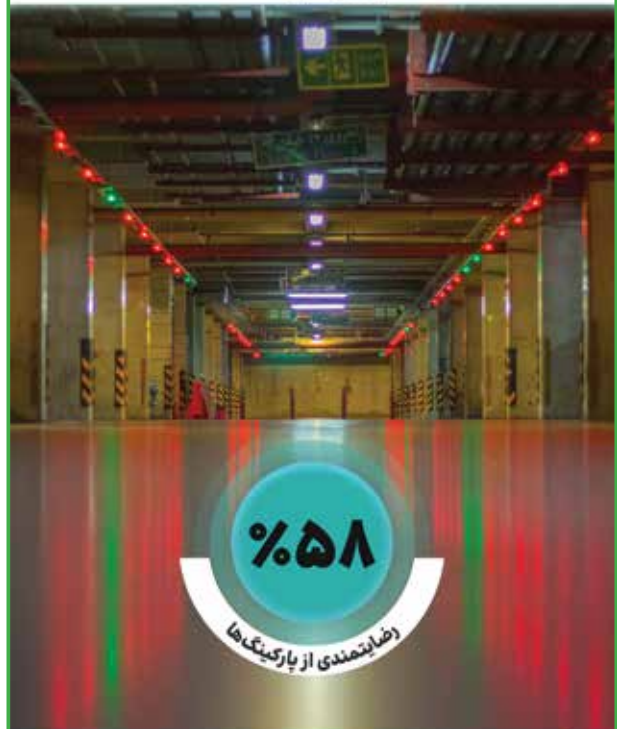
۵۷%

رضایتمندی از مراکز تفریحی شهری

بهره‌برداری از مجموعه‌های تفریحی متعدد نظیر تله‌سیر، سوارخانه و شهرسازی بوستان علوی، مجموعه کیهانشان غدیر، شهرسازی سرزمین شادی، پارک آبی و تپه، باغ پرندگان و ...

تحول در مسیر دسترسی جای پارک، مهیا شد

۵۸%

رضایتمندی از پارکینگ‌ها

ساخت ۶ پارکینگ عمومی با ظرفیت ۶۰۰۰ خودرو

تحول در مسیر پویایی پارک‌ها برای تحرک جان گرفتند

۵۶%

رضایتمندی از امکانات ورزشی بوستان

ساخت ده‌ها زمین ورزشی
در بوستان‌های شهری

تحول در مسیر فرهنگ محله‌ها از فرهنگ و ورزش جان گرفتند

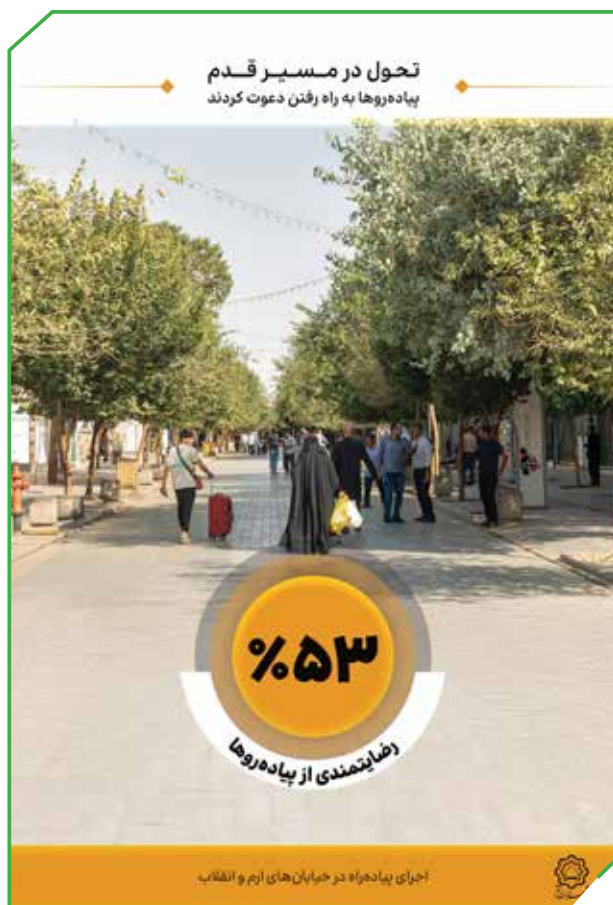

۵۶%

رضایتمندی از مراکز فرهنگی و ورزشی

ایجاد ۷ مجتمع فرهنگی و ورزشی و ۴۰ زمین ورزشی محلی
تخصیص ۱۰۰۰ میلیارد تومان بودجه فرهنگی در سال ۱۴۰۳

سخن پایانی

مجموعه کتاب‌های "قم در مسیر تحول" تلاشی است در جهت مستندسازی، اطلاع‌رسانی و شفاف‌سازی روند برنامه‌ریزی، تصمیم‌سازی و اجرای پروژه‌ها و اقدامات مدیریت شهری قم در طول یک دهه گذشته. این پنجمین مجلد از این مجموعه، مروری است از دهمین سال "جهاد تحول" در شهر قم و بازتاب امیدی برای آغازی نو در تداوم حرکت شهر بر مسیر توسعه متوازن، پایدار و هوشمند.

تدوین و انتشار این مجموعه به همت اداره کل ارتباطات و امور بین‌الملل شهرداری قم، با هدف ایجاد مرجعی معتبر و قابل استناد از عملکردها و برنامه‌های شهرداری صورت گرفته تا ضمن اطلاع‌رسانی شفاف به شهروندان، زمینه‌ای برای تحلیل کارشناسان، پژوهشگران، تصمیم‌سازان و مدیران آینده فراهم گردد. این مستندات، تنها بازتابی از اقدامات فیزیکی و عمرانی نیست، بلکه نمودی از تحول فرهنگی، اجتماعی و ساختاری در مدیریت شهری قم است.

بی‌تردید، آنچه در این مجلد و سایر جلد‌های مجموعه پیش روی مخاطبان قرار گرفته، حاصل تلاش شبانه‌روزی مجموعه‌ای از مدیران، کارکنان، کارشناسان و همکارانی است که با همدلی و دغدغه‌مندی، در مسیر خدمت به مردم شریف و متدین قم و زائران این جهان‌شهر شیعی گام برداشته‌اند که در این مجال، هرچند مختصر، بر آن تأکید شده است.

امید است مجموعه "قم در مسیر تحول" بتواند الگویی برای ثبت نظام‌مند تجربیات مدیریت شهری و بستری برای ارتقای سطح تعامل، اعتماد و مشارکت مردم با نهاد شهرداری فراهم سازد؛ چرا که توسعه شهری، بدون همراهی و نقش‌آفرینی شهروندان، مفهومی ناتمام خواهد بود.

سطرهای پایانی این کتاب، نقطه پایان نیست؛ آغازی است بر فصل تازه‌ای از روایت تحول.

قم‌سیر تحول

این کتاب، به‌عنوان سندی مکتوب از طرح بزرگ و ماندگار «قم در مسیر تحول» و پروژه تدوین عملکرد شهرداری قم، در پنجمین مجلد خود ادای دینی است از سوی اداره کل ارتباطات و امور بین‌الملل شهرداری قم به تمامی خدمت‌گزاران صدیق شهر مقدس قم که با ایثار و تلاش خود، این تحول بزرگ را ممکن ساختند.

باشد که این اثر گامی مؤثر در جهت انتقال تجربیات این دهه‌ی طلایی به نسل‌های آینده باشد و چراغ راهی برای مدیران فردای این شهر مقدس گردد.

قم امروز، به‌برکت این تلاش‌ها، الگویی موفق از مدیریت شهری نوین است و این کتاب، گواهی است بر این حقیقت که چگونه می‌توان با مدیریت جهادی و برنامه‌ریزی علمی، به پیشرفت‌های چشمگیر دست یافت.

